

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α	
Οι Ταξιάρχες 'Αρχάγγελοι	B. Πλτ. 21
Τ' ἀγνάντεμα (Διήγημα)	A. Παπαδιαμάντη 27
"Όταν θά πηγαίνετε στη σελήνη	Roger May 33
Στή Σαρδηνία	P. Σώκου - Μαραντέι 37
Πέριεργα κι ἀληθινά	Holl. Tong 44
Πεκίνο - Μόσχα	B. Π. 49
Η Δίς... 'Ομήρου	Etienne Thil 52
Από τί κινδυνεύει ό καπνιστής	57
Τό Τετρασέλιδο του χιούμορ (Σκίτσα)	Jean Villette 61
Αίσθητική χειρουργική των πινάκων	64
Τό κινέζικο καβούρι	Jerome Doucet 65
Σεγελάσματα (Διήγημα)	68
Φράνκ Λόυντ Ράιτ	R. Arthur 73
Ο άμείλικτος Σερίφης (Διήγημα)	W. Irish 76
Τό τηλέφωνο κουδουνίζει (Διήγημα)	Δρ Chanteloup 81
Καινούργια νεότης, Βιτ. Ε.	85
Ένα μεγάλο ελάττωμα : ή Ζήλεια	89
Τουλούζ Λωτρέκ	Merry Bromberger 96
Ούνα Τσάπλιν	M. Ray 104
Ποτέ πιά κουρασμένος	P. Σ. 108
Αστέρια πού μεσουρανοούν	A. Ray 115
Τι λένε τ' άστρα	N. M. 118
Υστερόγραφο του μηνός	121
Τά νέα βιβλία	

«Τό σπίτι του Πατέρα» της H. Lawrence (δ' συνέχεια)

Σταυρόλεξο 7. Για να περνά ή ώρα 36. Τι έγνωσείτε όταν λέτε 84. Ποιός θά βρῇ τά περισσότερα 95. Σικάκι 124.

Τό εξώφυλλό μας : Μιά φωτογραφία από την Έκθεση «Ελληνικής Ζωής», πού θά ανοίξη στο Ζάππειο τό Νοέμβριο (βλ. σ. 114).

*Απαγορεύεται ή αναδημοσίευσις άρθρων και εικόνων της «Έκλογής» χωρίς την άδεια των συγγραφέων και των εκδοτών.

„Έκλογή„

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διανοής Τυπογραφείου : ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 46

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ :

Έξωτ. Έτησ. 96

Έξωτ. Έτησ. \$ 4.50

Έξωτ. Έξάμ. 48

Έξωτ. Έτησ. £ 1.60



ΑΘΗΝΑΪΚΑ



ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟΝ

Ἀγίου Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242

«Τὸ σκοτάδι εἶναι ἀρκετὰ
φωτερόν»

Χειμωνιάτικη ἱστορία σὲ 3 πράξεις
τοῦ Κρίστοφερ Φράϋ

Μετάφρασις : Νίκου Γκάτσου
Σκηνοθεσία : Ἀλέξη Μινωτῆ.
Σκηνογραφία : Κλέωνος Κλώνη.
Ἑνδυμασίες : Ἀ. Φωκᾶ.

Παίζουν : Κ. Παξινού, Καλογερίκου,
Γ. Μαυροπούλου, Ἀ. Μινωτῆς, Ν.
Παρασκευᾶς, Γ. Γληνός, Ι. Γαλανός,
Παπαμιχαήλ, Σ. Βόκοβιτς, Ν. Τζόγιας
Ζερβός, Μπούχλης.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλ. Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση
Τηλ. 27.248

« Σκηνὲς τοῦ δρόμου »

τοῦ Ἑλμερ Ράις
(Βραβεῖο Πούλιτσερ)

Μετάφρασις : Μάριου Πλωρίτη.
Σκηνοθεσία : Κώστα Μουσούρη.

Σκηνογραφία : Μάριου Ἀγγελό-
πουλου.

Παίζουν : Α. Βαλάκου, Μεταξᾶ,
Τζ. Γαρμπή, Τζ. Ρουσσέα, Μ. Λαμ-
πρινού, Σ. Ἀθανασιάδου, Βλάχου,
Γιαννάτου, Κ. Μουσούρης, Καβαλλιε-
ράτος, Νάος, Καραγιώργης, Γαβρί-
λης, Στράντζαλης, Σ. Ξενίδης, Δ. Πα-
παγιαννόπουλος, Γ. Λευτεριώτης, Ἑ-
ξαρχος, Δήμος, Ληναῖος, Μάτσας,
Μοσχίδης, Τσίρκας, Ἀνθόπουλος, Λι-
βαδᾶς, Παπαλάμπρος, Γιωργοῦτσος,
Γεννάτᾶς, Δημητράς.



Ἡ Ἀντιγόνη Βαλάκου καὶ ὁ Μου-
σούρης στὶς « Σκηνὲς τοῦ δρόμου ».

Κοινωνίες
Δοθιόν



ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ
Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΩΝΙΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ - ΠΑΤΗΣΙΩΝ
Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΤΗΛ. 613.051

11/15

KENTRIKON

Πλατ. Κολοκοτρώνη

Τηλ.: 21.559

«Το νυφικό κρεβάτι»

του Γιάν Χάρτοκ

Σκηνοθεσία:

Σκηνογραφίες: Πώλ Σύλμπερτ

Κοστούμια:

Παίζουν: Έλλη Λαμπέτη, Δ. Χόρν.



Μιά σκηνή από «Το Νυφικό Κρεβάτι».

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογρ. «Όρφεύς»

Τηλ. 28.706

«Ψηλά από τη Γέφυρα»

και

«Από Δευτέρα σε Δευτέρα»

του Άρθουρ Μύλλερ

Μετάφρασις: Μάνθου Κρίστη.

Σκηνοθεσία: Καρόλου Κούν.

Σκηνογραφία: Γιάννη Στεφανέλλη.

Μουσική: Σπύρου Σκιαδαρέση.

Παίζουν: Τ. Σαββοπούλου, Α. Πανταζοπούλου, Β. Ζαβιτσάνου, Μ. Κωνσταντάρου, Γ. Λαζάνης, Μ. Χατζημάρκος, Κ. Μπάκας, Δ. Μπάρλας, Μ. Χρηστίδης, Καζάκος, Θ. Κατσαδράμης, Κωνσταντόπουλος, Τσιτσόπουλος.

INTEAL

Πανεπιστημίου 46

Τηλ. 614.596

«Άγονος κήπος»

της Ένιντ Μπάγκροντ

Μετάφρασις: Μαίρης Βεάκη.

Σκηνοθεσία: Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες: Σ. Ολύμπιου.

Παίζουν: Κατερίνα, Α. Βουγιουκλάκη, Π. Σαντοριναίου-Παίζη, Α. Κωνσταντάρης, Χρ. Τσαγανέας.

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΣΚΗΝΗ

(Θίασος Κατερίνας)

«Βιργινία»

(Κωμωδία)

του Μισέλ Άντρε

Μετάφρασις-Σκηνοθεσία: Μάριου Πλωρίτη.

Παίζουν: Συλβ. Παυλοπούλου, Β. Κύρου, Τ. Φαρμάκης, Ν. Ξανθόπουλος.

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

«Η φουρνούνα»

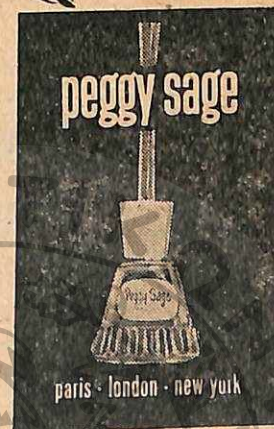
του Α. Άποστολίδη

Κάθε Κυριακή πρωί.

ΑΔΕΛ

**κάτι
ασύγκριτο...**

Κάτι μοναδικό... 'Η βαφή όνυχων PEGGY SAGE, που κρύβει το μυστικό των πιο φωτεινών, των πιο άστραφτερών χρωμάτων. Το PEGGY SAGE δίνει στα νύχια σας καθαρή διαύγεια, πολυτίμου διαμαντιού. PEGGY SAGE σε άπειρα αποχρώσεων. PEGGY SAGE το απόλυτο συμπλήρωμα της όμορφιάς.



ΓΕΝ. ΑΝΤ/ΠΕΙΑ: Φ. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ, ΛΑΜΑΧΟΥ 3 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 32-936

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48

Τηλ. 614.592

«Ο Ήλιθιος»

Από το μυθιστόρημα
του Φεοντόρ Ντοστογιέφσκυ
Διασκευή του Μανώλη Σκουλούδη

Σκηνοθεσία: Τάκη Μουζενίδη.

Σκηνογραφίες-Κοστούμια: Γιάννη Στεφανέλλη.

Μουσική: Μανώλη Σκουλούδη.

Παίζουν: Μ. Κατράκης, Έλ. Χα-
τζηαργύρη, Καροῦσος, Μορίδης, Κα-
μενίσης, Παπαδοπούλου, Μπαλαδή-
μας, Πάπαφραντζής, Πλουμπής, Δά-
ρειος, Γραμμένος, Γεωργοπούλου, Ά-
νουςάκη, Παπᾶς, Χριστογιαννόπου-
λος, Ξανθάκη, Σκούρλα, Γάσπαρη,
Βουζικιάδου, Παπαχρήστος, Κεφάλα,
Μουσούρης, Καπελλάρη, Ριζόπουλος,
Βλαχόπουλος, Κεφαλοπούλου.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 9

Τηλ.: 614.530

«Νυχτολούλουδα»

(Έπιθεώρησις)

Άλ. Σακελλάριου,
Χρ. Γιαννακόπουλου

Μουσική: Γ. Μουζάκη
Σκηνογραφίες-Κοστούμια: Γ. Ά-
νεμογιάννη

Χορογραφίες: Μ. Καστρινού

Παίζουν: Ρένα Ντόρ, Γ. Βασιλειά-
δου, Μπέτυ Μοσχονά, Β. Αύλωνί-
της, Γιάννης Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος,
Γιάννης Φέρμης.

Τραγουδά ή Μπελλίντα.

Χορεύουν: Ζώκα — Καστρινός και
οί Προκοπίου — Σειληνός.

«Η κυρία περί της οποίας
πρόκειται»

(κωμωδία)

τών Άλ. Σακελλάριου — Χρ. Γιαν-
νακόπουλου

Σκηνογραφίες: Γ. Άνεμογιάννη
Κοστούμια:

Η κ. Κυβέλη με τον θίασο του
Ντ. Ήλιόπουλου και της Τζένης Κα-
ρέζη υπό την Καλλιτεχνικήν Διεύ-
θυνσιν του Χρ. Εύθυμιου. Παίζουν:
Μαίρη Χρονοπούλου, Πόπη Μέγ-
γουλα, Μεριδιώτου, Ν. Τσαγανέας,
Ν. Καζής, Γ. Δάνης.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10

Τηλ.: 35.524

«Πρός Θεού μεταξύ μας»

(κωμωδία)

του Δημήτρη Ψαθά

Παίζουν: Ίλια Λιβυκού, Σμ. Στεφα-
νίδου, Κυβέλη Θεοχάρη, Λογοθετί-
δης, Πρωτοπαππᾶς, Θ. Τζενεράλης,
Β. Ανδρεόπουλος, Β. Πάλλης.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ. 34.491

«Στουρνάρα 288»

(Έπικαιρη σάτιρα)

τών Τραϊφόρου-Βασιλειάδη

Σκηνοθεσία: Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες: Γ. Στεφανέλλη.

Μουσική: Τ. Μωράκη.

Παίζουν: Σ. Βέμπο, Μ. Κρεββατά,
Σμαρ. Γιούλη, Μ. Λαλοπούλου, Ν.
Χωραφά, Μ. Άσημακοπούλου, Άν.
Παπακωνσταντίνου, Όρ. Μακρής, Α.
Άβδής, Γ. Γαβριηλίδης, Ί. Άργύρης,
Στρ. Στρατηγός, Χρ. Χειμάρας, Λ.
Ίακωβίδης, Θ. Κεδράκας.

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

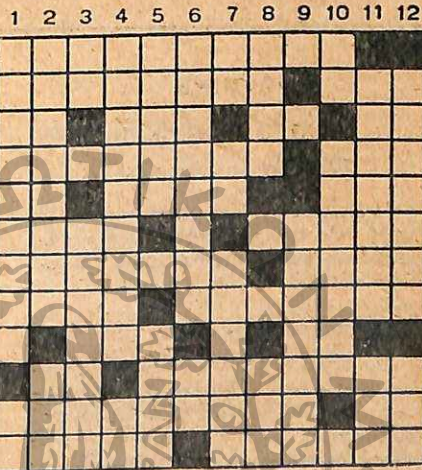
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Έφημερις των Άθηνών (γεν.).
2. Σε τέτοιο έδαφος δυσκολεύονται
τά τάνκς. — Πρώτον συνθετικών
πολλών λέξεων, δηλούν όμοιό-
τητα.
3. Άντιστροφος πρόθεσις (δημ.). —
Και έτσι τρώγεται το λάχανο
(άντιστρ.). — Άνθη. — Θρασείς
(προφερ. μαζύ).
4. Υποστηρίγματα (κυριολ.). — Κω-
μικός του Άμερικανικού κινημα-
τογράφου.
5. Κητικόν. — Υιός του Νώε, ενάρ-
θρως. — Μία φυλή των Ίν-
διών (διαβάζεται όμοίως
άντιστρόφως).
6. Η τιμή του επηρεάζει το
κόστος της ζωής (άντι-
στρφ.). — Κάτοικος της
Βορείου Ελλάδος, ενάρθρ.
7. Κωμωδία του Άριστοφά-
νους (αίτ.). — Τόσους παί-
κτας έχει μία όμάς ούώτερ-
πόλο (άντιστρ.).
8. Είναι αί πλευραί του ίσο-
σκελούς τριγώνου. — Εισ-
πράττονται και από ναυ-
τικούς πράκτορας (αίτ.).
9. Σ' αυτόν τον αιώνα απέ-
θανε ό Νταβίντσι. — Δί-
φθογγος.
10. Ξενικόν μέτρον έπιφανειών.
— Άκατάσχετος δραστη-
ριότης (μεταφορ.).
11. Τοιαύτας έπιστολάς λαμ-
βάνουν συχνά αί έφημερί-
δες (αίτ.). — Χειλέφωνον.
12. Παλαιά μάρκα αυτοκινήτων. —
Άρισμένα βλήματα (δημ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Έορτή προς τιμήν της Δήμητρας.
— Πρόθεσις με έκθλιψιν.

2. Χρησιμοποιούνται στίς θρησκευ-
τικές τελετές. — Πρόθεσις.
3. Άρχαϊκή πρόθεσις. — Μετοχή
συμβολίζουσα μίαν άριθμητικήν
πράξιν.
4. Έργάζονται στα θέατρα. — Τε-
λικός σύνδεσμος.
5. Είς των δώδεκα Άποστόλων. —
Η γενέτειρα του Μπαλζάκ.
6. Χρόνος του δίδω. — Εύρωπαϊκή
πρωτεύουσα (ήχητ.).
7. Μουσικός φθόγγος. — Την είχε ό
Ήρακλής (προφ. μαζύ). — Ένα
συνηθισμένο ψάρι πονηρό.
8. Ακριβώς ή τουναντίον, εάν δι-



πλασισσθῇ. — Διάσημος Φλαμαν-
δος ζωγράφος.

9. «Λάχανα μέσ' τῇ... και ψάρια
στό κακάβι» (παροιμ.).

10. Νότα. — Πρωτεύουσα του Άγ-
γλοαιγυπτιακού Σουδάν.

11. Αναγκαία εἰς το σχολεῖον και τον
στρατόν, άντιστρόφως (γεν.). —

Άπάντησις εἰς έρώτησιν.

12. Ξενικής προελεύσεως διά το περι-
βάλι λέξις, ενάρθρως. — Ναυτικόν
κάλεσμα.

ΜΠΟΥΡΝΕΛΗ

Πατησίων 28

Τηλ. 55.262

ΔΙΑΝΑ

Ίπποκράτους 7

Τηλ. 614.454

«Ο καλὸς στρατιώτης Σβέικ»

τοῦ Γιάροσλαβ Χάσεκ

Διασκευή : Σωτ. Πατατζή.
Σκηνοθεσία : Πέλου Κατσέλη.

Παίζουν : Α. Κυριακοῦ, Νικολαΐδου, Ζέζα, Γιαννίδου, Φωτόπουλος, Χριστοφορίδης, Ὀλύμπιος, Καταπόδης, Λ. Διανέλος, Μηλιάδης, Δενδρινός, Βλάχος.

«Ο Τζώνης ἔχει ἑτεροδικία»

(Ἐπικαίρη σάτιρα)

τῶν Ἀσημακοπούλου - Σπυροπούλου - Παπαδούκα

Σκηνοθεσία : Γ. Θεοδοσιάδης.

Σκηνογραφία : Ν. Ζωγράφου.

Χορογραφία : Ν. Κωνσταντινίδης.

Μουσική : Μεν. Θεοφανίδης.

Παίζουν : Βερόνη, Πόπη Ἀλβα, Κ. Κοντοπούλου, Ἀν. Φοῖβου, Ν. Σταυρίδης, Ἀλ. Λειβαδίτης, Στ. Ἰατρίδης, Ν. Βασταρδής.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

(Πλατεία Κολοκοτρώνη)

Τὸ Καλλιτεχνικὸ Γραφεῖο Ἀθηνῶν ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου θὰ παρουσιάσῃ στὸ ἀθηναϊκὸ κοινὸ τὸ κατωτέρω πρόγραμμα :

4 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

Συναυλία τοῦ διεθνoῦς φήμης Ἑλλήνου πιανίστα Γ. Θέμελη, γιὰ τὴν ἐπέτειο τῶν 130 χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ μεγαλυτέρου συνθέτου τῶν αἰώνων Λούντβιχ Βάν Μπετόβεν. Ὁ διάσημος Ἑλλήν πιανίστας θὰ ἐρμηνεύσῃ τέσσερες ἀπὸ τὰς ωραιότερες συνάτες τοῦ διασέμου μουσουργοῦ.

11 Νοεμβρίου, ὥρα 3 μ.μ.

Ἡ πρώτη συναυλία Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου Ἀθηνῶν γιὰ νέους, μετὰ τὸν διάσημο βιολονίστα Ντελῦ Ἐρλί.

15 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

Ρεσιτάλ τῆς Τζένης Πρωτοπαπῆ.

22 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

Ρεσιτάλ τῆς διασέμου σοπράνο τῆς

Ὁπερας τῆς Βιέννης, τοῦ Φεστιβάλ τοῦ Σάλτσμπουργκ καὶ τῆς Μετροπόλιταν Ὁπερας τῆς Νέας Ὑόρκης Ἰρμγκαρντ Ζέεφρηντ.

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα στὶς 8 Νοεμβρίου θὰ δοθῇ ρεσιτάλ τοῦ διασέμου Γάλλου βιολονίστα Ντελῦ Ἐρλί.

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

(Πλατεία Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση)

3 Νοεμβρίου, ὥρα 8 μ.μ.

Ρεσιτάλ τῆς Χορωδίας τοῦ Ἀλεπούρου μετὰ Κεφαλονίτικες Καντάδες καὶ Μαντολινάτα.

5 Νοεμβρίου.

Συναυλία Ἐνώσεως Φιλομούσων.

6 Νοεμβρίου.

Συναυλία Ἑλληνο-Γαλλικοῦ Συνδέσμου.

17 Νοεμβρίου, ὥρα 9.30 μ.μ.

Συναυλία τραγουδιοῦ ἀπὸ τὸν τεχνικό Σάββα Παπαχατζόπουλο καὶ τὴν σοπράνο Μαίρη Σμετοπούλου, οἱ ὁ-

ποῖοι τελευταίως ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὸ ἑξωτερικόν. Ἡ συναυλία γίνεται ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς «Στέγης τοῦ Καλλιτέχνη». Τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει μονωδίες καὶ ντουέττα. Στὸ πιάνο θὰ συνοδεύσῃ ὁ Κώστας Κυδωνιάτης.

20 Νοεμβρίου : Συναυλία Ἑλληνο-Γαλλικοῦ Συνδέσμου.

21 Νοεμβρίου : Συναυλία ὑπὲρ τῆς Λαϊκῆς Βιβλιοθήκης Ἡλιουπόλεως.

27 Νοεμβρίου : Συναυλία Ἑλληνο-Γαλλικοῦ Συνδέσμου.

Χ. Ε. Ν. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀμερικῆς 11)

Κάθε Παρασκευὴ ἀπόγευμα συναυλία κλασσικῆς μουσικῆς ἀπὸ δίσκους.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

(Πλατεία Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση)

3 Νοεμβρίου, ὥρα 11 π.μ. : Διάλεξις τοῦ Νικ. Κωνσταντοπούλου, Προέδρου τῆς Ἑταιρίας «Ἐκπαιδευτικὴ Ἀναγέννησις» μετὰ θέμα, «Ἐπιβαλλομένη στροφή τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκπαιδεύσεως πρὸς τὴν πραγματικὴν οὐσίαν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ».

4 Νοεμβρίου, ὥρα 7 μ.μ. : Φιλοδασική Ἐνωσις Ἀθηνῶν. Παράστασις προβολῆς ἐγχρώμων φωτογραφιῶν τῶν Βυζαντινῶν μνημείων, μετὰ περιγραφικῆς ὁμιλίας. Εἰσόδος δρχ. 100.

7 Νοεμβρίου : Διάλεξις Ἑταιρίας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν, μετὰ ὁμιλητὴ τὸν κ. Ι. Κυριακὸ καὶ θέμα «Ἱατρικὴ ἀντίληψις καὶ φορεῖς αὐτῆς».

8 Νοεμβρίου : Διάλεξις Ἑλληνικῆς Περιηγητικῆς Λέσχης.

17 Νοεμβρίου, ὥρα 10.30 π.μ. : Μουσικοφιλολογικὴ ἑορτὴ Πανελληνίου Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν. Ὁμιλητὴς ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀνδρέας Φυτράκης. Ἡ Χορωδία τοῦ Συνδέσμου θὰ ψάλλῃ ὕμνους τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.

Ἀγαθὰ

τὸ παιδί σας;

Κάθε μητέρα καὶ κάθε πατέρας ἀγαποῦν τὰ παιδιά τους. Μὰ ἡ ἀγάπη δὲν ἐκφράζεται μόνο μετὰ χάδια ἢ μετὰ φιλιὰ. Ἡ φροντίς γιὰ τὴν ὑγείαν τους καὶ γιὰ τὴν καλὴν τους ἀνάπτυξιν εἶναι ἡ καλύτερη ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης.

Δίνετε τοὺς κάθε ἡμέρα λίγη μαγιά μύρας ΦΙΞ πού περιέχει ἀφθονες βιταμίνες καὶ ἄλλα στοιχεῖα, πού εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὸν καθαρισμὸ τοῦ αἵματος καὶ γιὰ τὴν ἀνανέωσιν τοῦ ὀργανισμοῦ τους.

Ρωτήστε ὁποιοδήποτε γιατρὸ γιὰ νὰ μάθετε τί ἀξίζει γιὰ τὸν ὀργανισμὸ ἡ μαγιά τῆς μύρας.

19 Νοεμβρίου : Διάλεξις 'Εθνικού 'Ιδρύματος.

22 Νοεμβρίου : Διάλεξις Συνδέσμου »Οί φίλοι του 'Αγίου 'Ορους».

23 Νοεμβρίου : Διάλεξις Μεταψυχικού Συνδέσμου.

24 Νοεμβρίου : Συγκέντρωσις Παμποντιακής 'Ενώσεως. Τὸ ἀπόγευμα ὥρα 5 μ.μ. συγκέντρωσις τῆς Ἑλληνικῆς Καθολικῆς Λέσχης.

25 Νοεμβρίου : Διάλεξις 'Εταιρίας Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν.

26 Νοεμβρίου : Διάλεξις 'Εθνικοῦ 'Ιδρύματος.

28 Νοεμβρίου : Διάλεξις τῆς 'Εταιρίας Ἑλληνικῶν Σπουδῶν μετ' ὁμιλητὴ τὸν κ. Γ. Παπακόστα καὶ θέμα «'Υγιεινὴ 'Εργασία».

29 Νοεμβρίου : Διάλεξις Ἱστορικῆς καὶ Λαογραφικῆς 'Εταιρίας Θεσσαλῶν.

Χ. Α. Ν. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀλεξάνδρου Σούτσου 7)

Στὸν ἑορτασμὸ τῆς Ἑβδομάδος «Προσευχῆς καὶ Διεθνoῦς Φιλίας» ποὺ καθιέρωσε ἡ Παγκόσμια Χ.Α.Ν., ἡ Χ.Α.Ν. Ἀθηνῶν θὰ συμμετάσχη μετ' ὁ ἐξῆς πρόγραμμα :

Δευτέρα, 11 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

'Ομιλία ἱερωμένων διαφόρων δογματῶν περὶ τῆς σημασίας τῆς προσευχῆς.

Τετάρτη, 13 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

«Προσευχὴ γιὰ τὰ ἔθνη». (Ἡμέρα ἀφιερωμένη στὴν παγκόσμια φιλία). 'Ομιλία Ἀμερικανοῦ Ὁρθοδόξου σπουδαστοῦ μετ' ὁ θέμα : «Ἡ Ὁρθοδοξία στοὺς Ἁγίους Τόπους». Θὰ προβληθοῦν σχετικὰ slides.

Πέμπτη, 14 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

Ἡμέρα ἀφιερωμένη στὴ Διεθνή Φιλία. Ἐκπρόσωποι τριῶν ξένων χω-

ρῶν θὰ μιλήσουν μετ' ὁ θέμα : «Ἐνας κόσμος — μιὰ φιλία».

Παρασκευή, 15 Νοεμβρίου, ὥρα 6.30 μ.μ.

Προσευχὴ γιὰ τοὺς πρόσφυγες. 'Ομιλία γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ προσφυγισμοῦ στὴν Ἑλλάδα.

Χ. Ε. Ν. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀμερικῆς 11)

Κάθε Τρίτῃ γίνεται συζήτησις γύρω ἀπὸ ζητήματα ποὺ ἐνδιαφέρουν τὴ γυναῖκα, μετ' ὁ ψυχολόγο κ. Χαράβτη.

Κάθε Τετάρτῃ κινηματογραφικὲς προβολές.

Ἡ Χ.Ε.Ν. ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου θὰ ἑορτάσῃ τὴν Ἑβδομάδα Διεθνoῦς Φιλίας καὶ Προσευχῆς.

Τὴν 21 Νοεμβρίου, ἑορτὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, θὰ γίνη πανηγυρὶς τοῦ ναυδρίου τοῦ κτιρίου τῆς Χ.Ε.Ν.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΖΑΠΤΕΙΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ

Φωτογραφικὴ Ἐκθεσις : «Εἰκόνες Ἑλληνικῆς Ζωῆς» ὁργανουμένη ἀπὸ τὸ Περιοδικὸ «Εἰκόνες».

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

(Πλατεία Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση).

Ἀνω Αἶθουσα :

1-19 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργα ζωγραφικῆς ὁ Κ. Φάσος.

20 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Ἀργυροῦ Τζέκη.

Νέα Αἶθουσα :

1-19 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Εὐγενίας Τσακίρη.

21 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργων τοῦ Ἡλία Ζερβοῦ.

Ἰσόγειος Αἶθουσα :

1-19 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Σωκρ. Ρωνᾶ.

21 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ζωγραφικῆς Ἱ. Σιφναίου.

ΓΚΑΛΛΕΡΥ «ΖΥΓΟΣ»

(Βουκουρεστίου 11)

Μεγάλῃ Αἶθουσα :

1-10 Νοεμβρίου : Ἐκθέσις Οἰκοτεχνίας Βασιλικῆς Προνοίας (χαλίαι καὶ εἶδη λαϊκῆς τέχνης).

22 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργα ζωγραφικῆς ὁ Δημ. Γιολδάσης.

Μικρῇ Αἶθουσα :

1-3 Νοεμβρίου : Ἐκθέσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Γιάννη Χαίνη.

5-25 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργα τοῦ ὁ Φ. Φωτιάδης.

27 Νοεμβρίου : Ἐκθέτει ἔργα Χαράκτικῆς ὁ Ἐπαμ. Νίκολης.

ΑΙΘΟΥΣΑ «ΚΟΥΡΟΣ»

(Πλ. Κολωνακίου 20).

Στὴ νέα αἶθουσα ἐκθέσεων «Κούρος» θὰ ἐκθέσουν ἔργα τοὺς οἱ ζωγράφοι : Νάνος Βαλαωρίτης καὶ Βασιλειάδης-Γράβανη Λυδία.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

(Ἀκαδημίας 28).

Ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου θὰ ἐκθέσῃ Λάδια καὶ τέμπερες ὁ ζωγράφος Πέρης Βασιλικιώτης.

ΓΚΑΛΛΕΡΥ ΚΩΤΣΑΚΗ

(Φιλελλήνων καὶ Νικοδήμου 2).

Διαρκῆς Ἐκθεσις Ζωγραφικῆς Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.

Στὴ νέα Γκαλλερὶ θὰ ἐκθέσουν ἔργα τοὺς ἀτομικῶς οἱ ζωγράφοι Φλωριάς, Σερβουλόπουλος καὶ Γρίσπος.

ΓΚΑΛΛΕΡΥ «Α. 23»

(Ἀμερικῆς 23).

Ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου θὰ ἐκτεθοῦν ἔργα διαφόρων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν.

ΓΚΑΛΛΕΡΥ ΗΛΙΑΔΗ

(Ἀκαδημίας 29).

Διαρκῆς Ἐκθεσις Ζωγραφικῆς Ἑλλήνων Καλλιτεχνῶν. Ἐκτίθενται ἔργα τῶν Παρθένῃ, Μπισκίνῃ, Λύτρα, Ὁ-

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τώρα ποὺ πρόκειται ν' ἀρχίσῃ ἡ χειμερινὴ σαιζὼν ἀσφαλῶς οἱ Κυρίες, καὶ δὴ οἱ Ἀθηναῖες ποὺ ξεχωρίζουν γιὰ τὴν ἐλεγκτικὴν τους, θὰ χρειασθοῦν νὰ συμπληρώσουν τὸ βεστιαριὸν τους μετ' ὁ σπουδαιότερο καὶ πολυτιμότερο στόλισμά τους : τὴ Γούνα.

Εἶναι ὁμως δύσκολη ἡ ἐκλογή στὸ εἶδος καὶ στὸ χρῶμα ποὺ ταιριάζει σὲ κάθε Κυρία ὥστε ἡ ἐμφάνισις τῆς νὰ εἶναι χαρὰ ματιῶν. Ὡστόσο, ἀγαπητὲς Κυρίες, ὅλα τακτοποιοῦνται ἂν ἐπισκεφθῇτε τὴν Ἐκθεσὶ τῶν ὀνομαστῶν πιά γουναρικῶν ΣΙΣΤΟΒΑΡΗ, Γωνία Ἑρμοῦ 4, ὅπου προσωπικὸ ἄρτια κατάρτισμένο καὶ ἐνημερωμένο ἀπὸ τὶς συχνὲς ἐπαφὲς μετ' ὁ κέντρα γουναρικῶν καὶ μόδας τοῦ ἐξωτερικοῦ πρόθυμα καὶ μετ' ἀφιλοκέρδεια θὰ σᾶς κατατοπίσῃ στὸ τί σᾶς πηγαίνει.

ΚΑΛΩΣ ΝΑ ΟΡΙΣΕΤΕ

θωναίου, Γιατρά, Τριαντυφυλλίδη, Οικονόμου, Μαλέα, Βολανάκη, Γεραλή, Γερμενή και έργα του μεγάλου Έλληνας χαρακτήρου Γαλάνη.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

(Πανεπιστημίου 9).

11 Νοεμβρίου : *Εκθεσις Ζωγραφικής Έλληνίδων Καλλιτεχνών. (Έπανάληψις τῆς *Εκθέσεως ἡ ὁποία ἔγινε στὸ ὑπερωκεάνιον «Ὀλυμπία»).

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Έλευθερίου Βενιζέλου, τηλ. 614-413).

*Ανοιχτή καθημερινῶς : 9 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 5-8 μ.μ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

(Παλαιὰ Ἀνάκτορα).

*Ανοιχτή καθ' ἐκάστην : 9 π.μ. - 1 μ.μ.

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Πλατεία Κολοκοτρώνη).

*Ανοιχτή : 9 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 5-8 μ.μ. Κυριακὴ καὶ Σάββατο ἀπόγευμα κλειστή.

ΓΕΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(ὁπισθεν Εὐαγγελισμοῦ).

*Ανοιχτή καθημερινῶς 9 π.μ. - 2 μ.μ. καὶ 5-8 μ.μ.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Σταδίου 29).

*Ανοιχτή καθημερινῶς : 9.30 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 6-9 μ.μ.

ΜΟΥΣΕΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ

(Τοσίτσα-Μπουμπουλίνης-Πατησίων, τηλ. 663-391).

*Ανοικτὸ 8 π.μ. - 2 μ.μ. Τὶς Κυριακὰς 9 π.μ. - 1 μ.μ. Τῇ Δευτέρᾳ κλειστὸ.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

(Λεωφόρος Βασιλίσσης Σοφίας 22, τηλ. 71-027).

*Ανοικτὸ καθημερινῶς : 8 π.μ. - 2 μ.μ. Πέμπτη καὶ Κυριακὴ, εἰσοδος ἔλευθέρᾳ. Σάββατο κλειστὸ.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

(Κουμπάρη 1, τηλ. 611-617).

*Ανοικτὸ καθημερινῶς : 9.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. καὶ 4.30 - 7.30 μ.μ. Κυριακὴ καὶ Τρίτῃ ἀπόγευμα κλειστὸ. Δευτέρᾳ εἰσοδος ἔλευθέρᾳ.

ΣΤΟΑ ΑΤΤΑΛΟΥ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

*Ανοικτὸ καθημερινῶς : 9 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 3-6 μ.μ. Κυριακὰς 9 π.μ. - 1 μ.μ. Πέμπτη καὶ Κυριακὴ εἰσοδος ἔλευθέρᾳ.

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ καὶ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ

(Ζάππειο Μέγαρο).

Προσωρινὴ *Εκθεσις. *Ανοικτὴ καθημερινῶς ἀπὸ 5-9 μ.μ.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Χαριλάου Τρικούπη 4, τηλ. 614-510)

3 Νοεμβρίου : Πάρνηθα (Χασιά, Κορυφή, Καταφύγιο).

10 Νοεμβρίου : Ὑμηττός.

16-17 Νοεμβρίου : Ὀλυμπος (Εὐβοίας).

24 Νοεμβρίου : Πεντέλη.

Χ. Α. Ν. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀλεξ. Σούτσου 7)

Κυριακὴ, 17 Νοεμβρίου : Καλλίσια.

Κυριακὴ, 24 Νοεμβρίου : Πάρνηθα.

Χ. Ε. Ν. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀμερικῆς 11)

Δευτέρᾳ, 4 Νοεμβρίου : *Επίσκεψι τοῦ Ἐργοστασίου Πειραικῆ-Πατραϊκῆ.

Κυριακὴ, 10 Νοεμβρίου : Ἐκδρομὴ Πόρτο-Ράφτη-Μονὴ Ἱερουσαλήμ.

Δευτέρᾳ, 11 Νοεμβρίου : Ἐπίσκεψι τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

Δευτέρᾳ, 18 Νοεμβρίου : Ἐπίσκεψι τοῦ Ἐργοστασίου κατεργασίας μαρμάρων Παπασπύρου.

Κυριακὴ, 24 Νοεμβρίου : Ἐκδρομὴ Χασιά-Μονὴ Κλειστών-Κάστρο Φυλῆς

Δευτέρᾳ, 25 Νοεμβρίου : Ἐπίσκεψι τοῦ Ἰδρύματος «Μητέρα».

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

(Λ. Ἀμαλίας 28, Ἀθήναι)

Σαββατοκύριακο 2-3/11 : 1) Πύργος-Ὀλυμπία, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Τούλα Καρυώτου-Μανιατάκου.

2) Γύρος Παρνασσοῦ με Πούλμαν.

3) Πόρος.

Κυριακὴ 3/11 : 1) Διῶρυξ Κορίνθου-Λουτράκι, με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ Πρύτανις τοῦ Πολυτεχνείου κ. Δ. Πίππας. 2) Σουσάκι-Εὐλόκαστρο, με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ Δ/ντῆς τοῦ Γεωλ. Ἰνστιτούτου κ. Ἰ. Παπασταματίου. 3) Ὅσιος Λουκάς με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Ζ. Παπαλαζάρου. 4) Ναύπλιο-Ἐπίδαυρος με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ ἀρχαιολόγος κ. Κ. Παπαχρήστου. 5) Δελφοί, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Δημοσιογράφος τοῦ Ε.Ι.Ρ. Δίς Γ. Ταρσούλη. 6) Ὁμορφὴ Ἐκκλησιᾶς Ἀγ. Μερκούριος-Σκάλα Ὠρωποῦ, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Ἰ. Χαρίτης. 7) Παλ. Κορίνθος-Λουτράκι, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Ντ. Βασδέκη. 8) Ὑδρα. 9) Μάζι-Ὁσ. Μελέτιος, πεζοπορικὴ. 10) Πόρτο Γερμενὸ. 11) Κιθαιρών, ὁρειβατικὴ. 12) Εὐλόκαστρο με Πούλμαν. 13) Πόρτο Γερμενὸ χωρὶς δηλώσεις. 14) Εὐλόκαστρο με Πούλμαν χωρὶς δηλώσεις. 15) Πάρνηθα-Καταφύγιο, ἐκδρομὴ μόνο γιὰ νέους.

Σαββατοκύριακο 9-10/11 : 1) Τρίπολις-Σπάρτη-Μυστράς, με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Ν. Δρανδάκης. 2) Πάτρα-Εὐλόκαστρο, με Πούλμαν. 3) Μονὴ Ἱερουσαλήμ Παρνασσοῦ.

Κυριακὴ 10/11 : 1) Ναὸς Ἀρτέμιδος-Πόρτο Ράφτη, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Ἰ. Χαρίτης. 2) Χαλκίδα-Ἐρέτρια, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Τ. Καρυώτου-Μανιατάκου. 3) Μυκῆνες-Ναύπλιο-

Τίρυνς, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ ἀρχαιολόγος Δίς Ἐφη Παπακωνσταντίνου. 4) Λίμνη Στυμφαλίας-Καστανιά, με Πούλμαν. 5) Σούνιο με Πούλμαν. 6) Μ. Πεῦκο-Ἀγ. Νικόλαος Μπατσῆς. 7) Ἀγ. Μερκούριος. 8) Νταοῦ Πεντέλη. 9) Πάρνηθα. 10) Σούνιο με Πούλμαν, χωρὶς δηλώσεις. 11) Ἀγ. Μερκούριος χωρὶς δηλώσεις.

Σάββατο ἀπόγευμα 16/11 : 1) Στοὰ Ἀττάλου-Τουριστ. Περίπτερο Δαφνιοῦ, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ ἀρχαιολόγος Κα Ἑλλῆ Βασιλικιώτη.

Σαββατοκύριακο 16-17/11 : 1) Πύργος-Ὀλυμπία, με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Γ. Λουλακάκης. 2) Χαλκίδα-Μονὴ Γαλατάκη, με Πούλμαν.

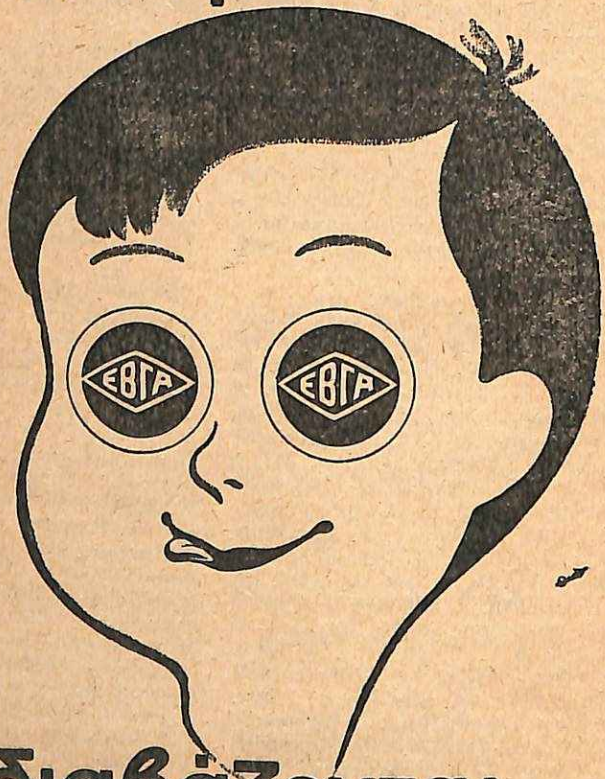
Κυριακὴ 17/11 : 1) Ἡραῖον Ἀργους-Βυζαντινὲς Ἐκκλησιᾶς Ἀργολίδος-Ναύπλιο, με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ Σύμβουλος τῆς Λέσχης κ. Ν. Κούρσης. 2) Ναύπλιο-Παλαμῆδι-Ἐπίδαυρος με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ ἀρχαιολόγος Κα Ἀγγ. Ἀγγελοπούλου. 3) Πάρνηθα, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Ἰ. Χαρίτης καὶ ἀπαγγελία ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Βοκοβίτης. 4) Δελφοί, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Ντ. Βασδέκη. 5) Μέγα Σπήλαιο Κορινθίας με Πούλμαν. 6) Κιοῦρκα-Μπελεῖτσι, πεζοπορικὴ. 8) Γραμματικό-Ἅγιος Παντελεήμονας. 9) Εὐλόκαστρο-Λουτράκι με Πούλμαν. 10) Ὑμηττός-Ἀνάβυσσος. 11) Χασιά-Φρούριο Φυλῆς, πεζοπορικὴ. 12) Ὑμηττός-Ἀνάβυσσος, χωρὶς δηλώσεις. 13) Εὐλόκαστρο-Λουτράκι με Πούλμαν, χωρὶς δηλώσεις. 14) Λίμνη Μαραθῶνος-Καλέντζι, ἐκδρομὴ μόνο γιὰ νέους.

Σαββατοκύριακο 23-24/11 : 1) Καλάβρυτα-Ἀγ. Λαύρα-Μέγα Σπήλαιο, με Πούλμαν καὶ ὁδοντωτό, ὁμιλήτῃς ὁ κ. Ζήσης Παπαλαζάρου. 2) Γύρος Παρνασσοῦ με Πούλμαν.

Κυριακὴ 24/11 : 1) Ἰσθμία-Ἀρχ. Σικυών, με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Τούλα Καρυώτου-Μανιατάκου. 2) Ὅσιος Λουκάς, με Πούλμαν, ὁμιλήτῃς ὁ ἀρχαιολόγος κ. Ἀντ. Ζῶνης. 3) Ἡραῖον Ἀργους-Ναύπλιο-Τίρυνς με Πούλμαν, ὁμιλήτρια ἡ Κα Ντ. Βασδέκη. 4)

Οι επιθυμίες

"ΔΛΕΚΤΩΡ"



διαβάζονται
στα μάτια



ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

Λουτράκι-Ήραϊον-Μπίσια. 5) Κακο-
σάλεσι-Ήγ. Τριάδα, πεζοπορική. 6)
Βαρνάβα-Ήγ. Παντελήμων. 7) Ήλε-
ποχώρι-Μαυρολίμνη. 8) Κάλamos-
Ήγ. Απόστολοι. 9) Πάρνηθας 10)
Κάλamos-Ήγ. Απόστολοι, χωρίς δη-
λώσεις. 11) Πάρνηθα, χωρίς δηλώσεις.
12) Ήγ. Ήρόθεος, έκδρομη μόνο για
νέους.

Σαββατοκύριακο 30/11-1/12 : 1)
Καμένα Βούρλα - Θερμοπύλες-Ήλαμά-
να-Λαμία, με Πούλμαν, όμιλητής ό κ.
Κ. Παπαχρήστου. 2) Χαλκίδα-Ήχμέτ
Ήγα με Πούλμαν.

Κυριακή 1/12 : 1) Δελφοί με Πούλμαν,
όμιλητής ό κ. Γ. Λουλακάκης. 2) Ναύ-
πλιον-Παλαμήδι, με Πούλμαν, όμι-
λήτρια ή Δις Γ. Ταρσούλη. 3) Δαφνι-
Ναός Ήφροδίτης-Μεγ. Πεύκο, με Πούλ-
μαν, όμιλήτρια ή Κα Τ. Καρνώτου-
Μανιατάκου. 4) Ήγ. Ήωάννης Θεο-
λόγος-Πικέρμι, όμιλητής ό κ. Ή. Χα-
ρίτος. 5) Μυκήνες με Πούλμαν. 6)
Ήνάβυσσος, με Πούλμαν. 7) Δερβενά-
κια-Νεμέα. 8) Πόρτο Γερμενό. 9)
Μάνδρα-Ήγ. Τριάδα Μυρίνη, πεζο-
πορική. 10) Κάλamos - Ήμφιάρειο -
Μαρκόπουλο, πεζοπορική. 11) Δερ-
βενάκια-Νεμέα, χωρίς δηλώσεις. 12)
Πόρτο Γερμενό, χωρίς δηλώσεις και
13) Πάρνηθα, έκδρομη μόνο για νέους.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

- Τό Διοικητικό Συμβούλιο τού Ήθνι-
κού Θεάτρου ένέκρινε τό δραματολό-
γιο τής τρεχούσης χειμερινής περιό-
δου. Θά άνεβασθούν έννέα νέα έργα
και θά έπαναληθούν άλλα δύο που
παίχθηκαν και πέρυσι. Ήπό τά ένδεκα
έργα δύο είναι ελληνικά. Ή «Τρισεύ-
γενη» τού Παλαμά, στην όποία θά
πρωταγωνιστήση ή Ήννα Συνοδινού
και τό «Ζαμπελάκι» τού Δ. Ρώμα στό
όποιο θά πρωταγωνιστήση ή Γκέλυ
Μαυροπούλου. Τά άλλα νέα έργα
είναι : Δύο τού Ήπεν, ή «Έντα
Γκάμπλερ» με τή Μαίρη Ήρώνη και
τόν Βασίλη Διαμαντόπουλο και οι
«Βρυκόλακες» με τήν Κατίνα Παξινού
και τόν Ήλέξη Μινωτή. Ένα τού
Σαίξπηρ ό «Κυμβελίνος» με τή Βάσω
Μανωλίδου, που ήταν και τό έναρ-
κτήριο. Ένα τού Μπέρναρντ Σώ, ό
«Πυγμαλίων» με τή Βάσω Μανωλίδου
και τόν Γιώργο Παππά. Ένα τού

Μολιέρου, ό «Δόν Ζουάν» με τόν
Γιώργο Παππά, ένα τού Φράυ, «Τό
σκοτάδι ήταν αρκετά φωτερό» με τήν
Κατίνα Παξινού και τόν Ήλέξη Μι-
νωτή που είναι και τό δεύτερο έργο
τού Ήθνικού, και ένα τού Λόρκα, ή
«Θαυμαστή μπαλωματού» με τή Μαί-
ρη Ήρώνη. Τά έργα τής περσινής
περιόδου που θά έπαναληθούν και
έφέτος είναι ό «Βασιλιάς Ήθρ» τού
Σαίξπηρ, με τόν Ήλέξη Μινωτή, και
ή «Κυρά τής Αύγης» τού Κασσόνα, με
τή Μαίρη Ήρώνη. Ήπό τά έννέα
έργα που θά άνεβάση έφέτος τό Ήθνι-
κό Θεάτρο δύο θά σκηνοθετήση ό
Ήλέξης Μινωτής, τό έργο τού Φράυ
«Τό σκοτάδι ήταν πολύ φωτερό» και
τό έργο τού Ήπεν «Βρυκόλακες». Τέσ-
σερα ό Ήλ. Σολομός, τόν «Κυμβελίνο»
τό «Ζαμπελάκι», τόν «Πυγμαλίων»,
και τόν «Δόν Ζουάν», και τρία ό
Κωστής Μιχαηλίδης τήν «Έντα Γκάμ-
πλερ», τήν «Τρισεύγενη» και τήν
«Θαυμαστή μπαλωματού».

- Ήπίσης στις 9 Νοεμβρίου έκτάκτως
θά δοθί στό «Βασιλικό» παράσταση
τής «Αντιγόνης» από τό κλιμάκιο
άρχαιού δράματος τού Ήθνικού με τήν
Ήννα Συνοδινού, πρós τιμήν τού
Προέδρου τής Δημοκρατίας τού Λι-
βάνου κ. Καμύλ Σαμουλ, που θά έπι-
σκεφθί επίσημως τήν Έλλάδα. Τήν
παράσταση θά τιμήσουν με τήν πα-
ρουσία τους και οι Έλληνες Βασιλείς.

- Τό Συμβούλιο τού Ήθνικού Θεά-
τρου άσχολήθηκε με τό θέμα τής με-
ταβάσεως τού θιάσου στη Βιέννη τήν
έρχομένη άνοιξη για σειρά παραστά-
σεων. Ή πρόταση αυτή έτέθη ύπ'
όψιν τής Κυβερνήσεως.

- Ή Ειρήνη Παππά κατά τήν έφετει-
νή χειμερινή περίοδο δέν θά συνερ-
γασθί με τό «Λαϊκό Θεάτρο». Ή
έκλεκτή πρωταγωνίστρια έφυγε για
τή Νέα Ήόρκη όπου θά λάβη μέρος
στό έργο «Οί πέντε άδελφοί» τού
Γκιουζέππε» που θά άνεβασθί τόν
Ήανουάριο σ' ένα από τά κεντρικά
θέατρα τού Μπροντγουάη με σκηνο-
θέτη τόν διάσημο Φράνκ Κορσάρο.

- Ήπό τόν άμερικανικό σταθμό τη-
λεοράσεως Ν.Β.Σ. θά εμφανισθούν
έντός τού Νοεμβρίου ή Ήμερικανίδα
έλληνίστρια Ήντι Χάμιλτον και ή

Ἑλληνίδα τραγωδὸς Κατίνα Παξινού που θὰ ἀναπτύξουν τὸ θέμα : «Ἡ ἑλληνικὴ τραγωδία καὶ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ κλασσικὴ τέχνη».

— Τὸ ἑπαθλο «Μαρίκας Κοτοπούλη» γιὰ τὴν καλλυτέρη σκηνικὴ δημιουργία νέας καλλιτεχνίδος κατὰ τὴν διετία 1955-1957, ἀπενεμήθη παμψηφεί ἀπὸ τὴν ἀρμοδίᾳ ἐπιτροπῇ στὴν Ἀντιγόνη Βαλάκου γιὰ τὴν ἑρμηνεία τοῦ ρόλου τῆς Ἀννας Φράνκ. Τὴν ἐπιτροπὴ τῆς ἀπονομῆς, ἡ ὁποία εἶχεν ὀρίσθῃ ἀπὸ τὴ μεγάλη τραγωδία, ἀποτελοῦν οἱ κ.κ. Λέων Κουκούλας, Ἀχ. Μαμάκης, Κώστας Οἰκονομίδης, Μανώλης Σκουλούδης καὶ Ἀγγελος Τερζάκης. Στὴ συνεδρίασι τῆς ἐπιτροπῆς παρέστη καὶ ὁ κ. Γ. Χέλμης ὡς ἐντολοδόχος τῆς Μαρίκας Κοτοπούλη.

— Ὁ θεατρικὸς ἐπιχειρηματίας Θεόδωρος Κρίτας διεξάγει συνεννοήσεις μετὰ τοὺς δημοφιλεῖς πρωταγωνιστὰς τοῦ ἐλαφροῦ θεάτρου Κώστα Χατζηχρήστο καὶ Ἀλέκο Λειβαδίτη γιὰ νὰ ἡγηθοῦν μουσικοῦ θιάσου, ὁ ὁποῖος θὰ περιοδεύει τὸ καλοκαίρι τοῦ 1958 ἐπὶ ἓνα μῆνα τὶς μεγάλες πόλεις τῆς Ἀμερικῆς καὶ θὰ δώσῃ παραστάσεις.

— Τὸ Κουκλοθέατρο τοῦ Παπαφίγκου θὰ δίδῃ κάθε Κυριακὴ πρῶτὴ στὸν κινηματογράφου «Ράδιο Σίτυ» τῆς ὁδοῦ Πατησίων παραστάσεις μετὰ τὸ «Παραμῦθι χωρὶς ὄνομα» τῆς Δέλτα.

— Ἐξ ἄλλου ὁ θιάσος Μαρionετῶν ἐγκαθιστᾷ τὴν ἑκτὴ καλλιτεχνικὴ του περίοδο στὸ «Δημοτικὸ» Πειραιῶς μετὰ τὸ θεατρικὸ ἔργο τοῦ Ἀλέξη Τολστόϊ ἐιδικῶς γραμμένον γιὰ παιδιὰ «Τὸ χρυσὸ κλειδί». Ὁ μῦθος τοῦ ἔργου ἐξελλίσσεται σὲ ἑξὶ εἰκόνες μετὰ ἰσάριθμα σκηνικὰ φιλοτεχνημένα ἀπὸ τὸν Τάσο Ζωγράφου. Τὸ ἔργο διανθίζεται μετὰ μουσικὴ. Τοὺς διαλόγους τῶν ἀνδρῶν κέλων ἐκτελοῦν ἐκλεκτοὶ ἡθοποιοί.

— Τὸ «Θέατρο Τέχνης» παράλληλα μετὰ τὸ κανονικὸ του πρόγραμμα διοργανώνει ὅπως πάντα καὶ ἑκτακτὰς ἀπογευματινὰς ποὺ ἔχουν τὸν γενικὸ τίτλο «Θεατρικὰ διαλείμματα». Σ' αὐτὰ θὰ διαβάζωνται ἔργα διαφόρων διαλογικῶν κειμένων καὶ θὰ γίνωνται διαλέξεις. Στις 4 Νοεμβρίου ὁ Βασί-

λης Διαμαντόπουλος ἐγκαθιστᾷ τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ «Θεατρικὰ διαλείμματα» τοῦ Θεάτρου Τέχνης. Ὁ ἐξαιρετικὸς καλλιτέχνης στὴν ἐπίδειξι τῆς ὑποκριτικῆς θὰ παρουσιάσῃ τὸ μονόλογο τῆς «Μυστικῆς ζωῆς τοῦ Οὐῶλτερ Μίττυ», τὸ μονόπρακτο «Αὐτὸς καὶ τὸ παντελόνι του», «Τὶς βλαβερὲς συνέπειες τοῦ καπνοῦ» τοῦ Τσέχωφ, καὶ τὸ «Ὁ ἄνθρωπος μετὰ τὸ λουλούδι στὸ στόμα» τοῦ Πιραντέλλο. Τὸν σκηνικὸ διάκοσμο φιλοτεχνεῖ ὁ καθηγητὴς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν Γιάννης Μόραλης.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΑΘΗΝΩΝ

— Ἀρχίσαν τὰ μαθήματα τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου τῆς ὁποίας διευθυντὴς εἶναι ὁ κ. Σωκρ. Καραντινὸς καὶ καθηγηταὶ οἱ κ.κ. Αἴμ. Χουρμούζιος τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Θεάτρου, Γ. Ζώρας Ἱστορίας Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας, Ἀγγ. Τερζάκης τῆς Δραματολογίας, Ν. Παρασκευᾶς, Γ. Παππᾶς, Θ. Κωτσόπουλος Ἀλ. Σολομός, Β. Διαμαντόπουλος, τῆς Ὑποκριτικῆς, Γρ. Βαφιάς Σχηματισμοῦ φωνῆς καὶ οἱ Ἑλ. Τσουκαλὰ Χοροῦ, Ρυθμικῆς Γυμναστικῆς, καὶ Δρίβας Ἀχιλ., ὀπλομαχητικῆς.

— Ἀρχίσαν τὰ μαθήματα τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Καρόλου Κούν, Ἑμ. Μπενεάκη 90 γ.

— Ἡ Δραματικὴ Σχολὴ Πέλου Κατσέλη λειτουργεῖ μετὰ δύο τμήματα, ἡθοποιίας καὶ σκηνοθεσίας. Διδασκόμενα μαθήματα στὸ τμήμα ἡθοποιίας εἶναι : ὑποκριτικὴ, σκηνικὴ ἀγωγή, ὀρθοφωνία, ἱστορία δραματολογίας καὶ ἱστορία θεάτρου, κινησιολογία, ἀγωγή τοῦ σώματος, χορὸς, ἱστορία ἑλληνικῆς λογοτεχνίας, μακιγιάζ καὶ ἐνδυματολογία.

— Ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Βερανζέρου 12 ἐγκατεστάθη ἡ «Σχολὴ Θεάτρου» τοῦ Κωστῆ Μιχαηλίδου, στὴν ὁποία θὰ διδάξῃ ἐφέτος καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ πρωταγωνίστρια τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου Μαίρη Ἀρώνη. Ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν διεύθυνσιν τοῦ σκηνοθέτου τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου συνεργάζονται οἱ καλλιτέχνες : Βόκοβιτς, Κωνσταντίνιδης, Βαφιάς, Μιχαηλίδης, Γεωργαλὰ, Μπέλλος.

«Ὁ, τι ἐγίνε στὸν κόσμον ἀπὸ πολὺ παλιὰ ὥς τὰ χρόνια μας.

ΛΙΓΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΟΛΛΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ - ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ



Ἡ «Ἐκλογὴ» συνεχίζει τὴ στήλῃ αὐτὴ μετὰ ὁδηγὸ πάντα τὴν ἐπιθυμία τῶν ἀναγνώστων της.

Στὴ σειρὰ αὐτὴ τῶν γεγονότων θὰ παρουσιάζονται ἀσφαλῶς κενά, ἀφοῦ, ὅσο ξέρουμε, δὲν ὑπάρχει κανένα πλήρες σχετικὸ βοήθημα.

Εὐχαριστοῦμε τοὺς φίλους ποὺ συνεργάζονται γιὰ τὴ στήλῃ καὶ παρακαλοῦμε ὅλους τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ συμπληρώσουν τυχόν κενά.

Τὰ γεγονότα παύονται στὴν τύχη ἀπὸ τὸ πρόσφατο καὶ τὸ μακρυνὸ παρελθόν, χωρὶς διάκρισι. Ἐνὰ ἡμερολόγιον λοιπὸν ἀπὸ γεγονότα ποὺ ἄφησαν τὰ σημάδια τοὺς στὴν ἱστορία, χωρὶς ἄλλο σύνδεσμον μεταξὺ τους, δίνει ἡ «Ἐκλογὴ» στὶς σελίδες ποὺ ἐπιγράφονται : «Γεγονότα - Ἡμερομηνίες».

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1 Νοεμβρίου

- 1500 Γέννησις στὴ Φλωρεντία τοῦ διασήμου μουσικοῦ Μπενβενούτο Τσελλίνι.
- 1920 Ἐκλογὴ καὶ ἡττα τοῦ Ἑλευθερίου Βενιζέλου.
- 1930 Ὁ Χαϊλέ Σελασιέ στέφεται Αὐτοκράτωρ τῆς Αἰθιοπίας.
- 1948 Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐκλέγεται ὁ Μητροπολίτης Ἀμερικῆς κύριος Ἀθηναγώρας.

2 Νοεμβρίου

- 1901 Ἐπανάστασις στὴν Ἀθῆνα λόγῳ τῆς μεταφράσεως τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου (τὰ «Εὐαγγελικά»).
- 1950 Θάνατος τοῦ διασήμου συγγραφέως Τζωρτζ Μπέρναρντ Σὼ πού γεννήθηκε στὴν Ἰρλανδία τὸ 1856.
- 1956 Ὁ Ο.Η.Ε. διατάσσει τοὺς Ἀγγλο-Γάλλους νὰ σταματήσουν τὶς ἐχθροπραξίες κατὰ τῆς Αἰγύπτου.

3 Νοεμβρίου

- 1918 'Επανάστασις στη Γερμανία.
 1954 Θάνατος του Γάλλου ζωγράφου 'Ερρίκου Ματίς που γεννήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 1869.
 1956 *Αγγλο-Γάλλοι άλεξιπτωτιστάι κυριεύουν τμήμα του Πόρτ-Σάιντ. Οι Ρώσοι δηλώνουν ότι θα βοηθήσουν με πυραύλους την Αίγυπτο. 'Ο 6ος 'Αμερικανικός στόλος περιπολεί στ' ανοικτά της 'Αλεξανδρείας.

4 Νοεμβρίου

- 1952 Πρώτη έκλογή του στρατηγού 'Αϊζενχάουερ ως Προέδρου των Η.Π.Α.

5 Νοεμβρίου

- 1815 'Η «'Ιερή Συμμαχία» αποφασίζει να τεθούν τὰ 'Επτάνησα υπό Βρετανική προστασία.

7 Νοεμβρίου

- 1912 'Απελευθέρωσις της Φλωρίνης.
 1917 'Επικράτησις της Σοβιετικής επανάστασεως στη Ρωσία.

8 Νοεμβρίου

- 1843 Πρώτη 'Εθνική Συνέλευσις στὰς 'Αθήνας.
 1866 'Ολοκαύτωμα της Μονής 'Αρκαδίου.
 1890 Θάνατος του μουσικοσυνθέτου Σέζαρ Φράνκ.
 1923 'Εθνικοσοσιαλιστική επανάστασις στη Γερμανία με άρχηγό τον 'Αδόλφο Χίτλερ.

9 Νοεμβρίου

- 1914 Βύθισις του Γερμανικού θωρηκτού «'Εμδεν».
 1918 'Επανάστασις στη Γερμανία. Παραίτησις του Κάιζερ.
 1952 Θάνατος Δρ. Βάϊσμαν,

πρώτου Προέδρου του 'Ισραήλ.

10 Νοεμβρίου

- 1940 Καταστροφή της 3ης Μεραρχίας 'Αλπινιστών, 'Ιππικού, Βερσαλλιέρων και Φασιστικών Ταγμάτων στη Β. Πίνδο από τον 'Ελληνικό στρατό.

11 Νοεμβρίου

- 1918 'Ανακωχή Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου.

12 Νοεμβρίου

- 1617 Θάνατος του 'Ηπειρώτου Νεομάρτυρος Νικολάου.
 1867 *Αφίξις στην 'Ελλάδα της βασίλισσας 'Ολγας.
 1912 'Απελευθέρωσις της Κατοριιάς.
 1916 Θάνατος στη Βιέννη του αυτοκράτορα Φραγκίσκου 'Ιωσήφ.
 1937 Οι 'Ιάπωνες κυριεύουν τη Σαγκάη.

13 Νοεμβρίου

- 1850 Γέννησις του *Αγγλου συγγραφέα Ρ. Λ. Στήβενσον που έγραψε, μεταξύ άλλων, τὸ «Νησί των Θησαυρῶν» καὶ τὸ «Δρ. Τζέκυλ καὶ κ. Χάϊδ».

15 Νοεμβρίου

- 1956 Δυνάμεις της Διεθνούς 'Αστυνομίας του Ο.Η.Ε. παραλαμβάνουν από 'Αγγλο-Γαλλο- 'Ισραηλινούς τα κυριευθέντα Αιγυπτιακά έδάφη.

16 Νοεμβρίου

- 1852 'Ιδρυσις του ξενοδοχείου «Μεγάλη Βρετανία» στην 'Αθήνα.
 1920 Πρώτη συνέλευσις της «Κοινωνίας των 'Εθνῶν» στη Γενεύη.
 1922 'Εκτέλεσις των "Εξ1.
 1948 Γέννησις του πρίγκιπος

- Καρόλου, διαδόχου του Βρετανικού θρόνου.
 1950 *Αναχώρησις του Α' 'Ελληνικού 'Εκστρατευτικού Τάγματος για την Κορέα.
 1954 Πρώτη πτήσις επιβατικού αεροπλάνου από την Εύρωπη στην 'Αμερική μέσω Βορείου Πόλου.

16 Νοεμβρίου

- 1940 'Ο πόλεμος μεταφέρθηκε επί 'Αλβανικού εδάφους.
 1952 'Εκλογική νίκη του «'Ελληνικού Συναγερμού» με 239 έδρες (61 οι Φιλελεύθεροι καὶ ἡ Ε.Π.Ε.Κ.).

17 Νοεμβρίου

- 1917 'Η ναυμαχία της 'Ελιγολάνδης.
 1946 'Η κομμουνιστική μεραρχία «Ζαχαριάδης» επιτίθεται κατά της 'Ελλάδος από τὰ Γιουγκοσλαβικά σύνορα.

19 Νοεμβρίου

- 1948 'Ο βασιλεύς της Αιγύπτου Φαρούκ διεζεύχθη τη γυναίκα του Φαρίντα καὶ ὁ Σάχης της Περσίας Μωχάμετ Ριζά τὴ Φαουζία (ἀδελφή του Φαρούκ). Καὶ τὰ δύο διαζύγια ὀφείλονται στὸ ὅτι οἱ δύο βασιλισσες ἔκαναν μόνο κορίτσια.

20 Νοεμβρίου

- 1910 Θάνατος του διασήμου Ρώσου συγγραφέως Λέοντος Τολστόϊ.
 1920 Σχετικό δημοψήφισμα καταλήγει υπέρ της επάνοδου του βασιλέως Κωνσταντίνου.
 1945 'Αρχή της δίκης των Γερμανών εγκληματιών πολέμου στη Νυρεμβέργη (τέλος της δίκης 1-10-46. 'Απόφασις : 12 εἰς θάνα-

- τον. 'Η εκτέλεσις στις 17-10-46).
 1947 Γάμοι του υποπλοίαρχου Φιλίππου Μασουνητάτην-πρίγκιπισσης 'Ελισάβετ, διαδόχου του θρόνου της Μεγάλης Βρετανίας.
 1949 'Αποχωρούν από την 'Ελλάδα τὰ Βρετανικά στρατεύματα.
 1952 Θάνατος του 'Ιταλού φιλοσόφου Μπενεντέττο Κρότσε.

21 Νοεμβρίου

- 1857 Θάνατος του Διονυσίου Σολωμού.

22 Νοεμβρίου

- 1940 'Απελευθέρωσις της Κορυτσάς.
 1956 'Εναρξις της 16ης 'Ολυμπιάδος στη Μελβούρνη της Αυστραλίας (ὁ Γ. Ρουμπάνης τρίτος ὀλυμπιονίκης στὸ ἄλμα ἐπὶ κοντῶ).

26 Νοεμβρίου

- 1943 Οἱ Χιτλερικοὶ σφάζουν στὸ Μονοδένδρι 125 ἐγκρίτους Σπαρτιάτες.

28 Νοεμβρίου

- 1950 'Αποκατάστασις των διπλωματικών σχέσεων 'Ελλάδος-Γιουγκοσλαβίας.
 1953 Θάνατος του συγγραφέως Εὐγενίου Ο' Νήλ.

29 Νοεμβρίου

- 1945 'Η Γιουγκοσλαβία γίνεται «Λαϊκή 'Ομοσπονδη Δημοκρατία».

30 Νοεμβρίου

- 1900 Θάνατος του συγγραφέως 'Όσκαρ Ουάιλντ που γεννήθηκε στις 16-10-1854.
 1939 Πόλεμος Ρωσίας-Φινλανδίας.

Ἀπὸ τῆ «Μελέτη θανάτου»

βουβή ξαπλώθηκε κι ἄσειστη σιμά μου,
καὶ καταλύθη ὁ Ἄδης στὴν καρδιά μου,
κι ἔγινε ἀνάσταση καὶ νίκη ὁ Ἄδης,
καὶ πῆρα τὸ τρανὸ μαργαριτάρι
στὴ φούχτα μου, καὶ πῆρα στὴν καρδιά μου
τὴν ἀνοιξη, καὶ τ' ἄλικά τὰ ρόδα
τῆς θέσμης τάνισσα ἄξαφνα ἓνα στέμμα,
κι ἡ μαύρη κλίνη μου ἔγινε καράβι,
τοῦ Θεοῦ καράβι ἀσπένιστο, κι ὁ μόχθος
τοῦ νοῦ μου ἀρμενιστὴς στὴ μέση ἀπὸ τ' ἄστρα...

Τὶ ἐστὶν δὲν ἦρτες μὲς ἀπὸ τοὺς δρόμους
ὅπου βαδίζουν οἱ θνητοί, νὰ σμίξεις
τοὺς θησανροὺς τοῦ πόνου μου· ἀλλ' ὡς σμίγουν
σὲ περιπόληση ἄμετρων αἰώνων
δνὸ ἀστέρια ξάφνου, τόνα πλαῖ ἀπ' τ' ἄλλο,
κι ἀκέρια ἡ γῆ κι ὁ οὐρανὸς γεμίζουν
στο ταίριασμά τους, πλάγιασες σιμά μου,
κι ἄπλωσα τόνα χέρι μου ν' ἀγγίξω
τὸν οὐρανὸ, κι ἀπ' τ' ἄλλο κάτω ἐπῆρα
γαλήνια τὸ κεφάλι σου, κι ἀκέρια
γέμισ' ἡ γῆ πλατιά ἀπὸ τ' ἀγκάλιασμά μας,
κι ἀρμένιζεν ἡ γῆ μὲς ἀπὸ τ' ἄστρα,
καὶ ψαλμωδοῦσε ἡ γῆ, κι ἀνηγοροῦσε
τοῦ κλινarioῦ μου ἡ πλώρη πρὸς τὸν πόλο,
συντριβόντας τὰ κύματα τοῦ χρόνου,
κι ἀρχή, ταξίδι, τέλος, ἦσαν ἓνας
κατακλυσμὸς θεϊκοῦ φωτὸς μπροστά μου!



Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου



Ὁ Μανταμαδιώτης Ταξιάρχης

ΟΙ ΤΑΞΙΑΡΧΕΣ

ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΙ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΓΑΒΡΙΗΛ

«Δεῦτε εὐφημήσωμεν οἱ πιστοὶ τοὺς δύο Φωστῆ-
ρας τοὺς μεγάλους καὶ Φωτανγεῖς, Μιχαὴλ τὸν μέ-
γαν καὶ Γαβριὴλ τὸν θεῖον, τοὺς δύο Ταξίαρχας
τοῦ Παντοκράτορος».

(Μεγαλνάρειον)

Στὶς ὀχτῶ τοῦ Νοέμβρη ἡ Ὁρθόδο-
ξη Ἐκκλησία γιορτάζει τὴ Συναξί-
τῶν Ἀρχαγγέλων Μιχαὴλ καὶ Γα-
βριήλ κι' ὅλων τῶν Ἐπουρανίων
Δυνάμεων Ἀσωμάτων.

Τὰ ποιήματα τοῦ Θεοῦ εἶναι μοι-
ρασμένα σὲ τρεῖς ομάδες: στὰ νοητά,
στὰ αἰσθητά καὶ στὰ μικτά. Αἰ-
σθητὰ ποιήματα λέγονται ὅσα
βλέπονται μὲ τὰ μάτια καὶ πιά-
νονται μὲ τὰ χέρια, καὶ γενικὰ ὅσα
καταλαβαίνονται μὲ τὶς πέντε αἰ-
σθήσεις τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν ὄρασι,
τὴ γεῦσι, τὴν ἀκοή, τὴν ὀσφρησὶ καὶ

τὴν ἀφή. Μικτὰ ποιήματα εἶναι ὁ
ἄνθρωπος, πού εἶναι νοητὸς καὶ αἰ-
σθητὸς. Νοητὸς, γιατί ἔχει ψυχὴ,
πού εἶναι πρᾶγμα αὐλο καὶ ἀόρατο
κι' ἀθάνατο. Αἰσθητὸς, γιατί ἔχει
τὸ σῶμα πού εἶναι αἰσθητὸ καὶ
ὕλικό καὶ φθαρτό. Νοητὰ κτίσματα
τοῦ Θεοῦ εἶναι οἱ Δαίμονες, οἱ Ἀγ-
γελοὶ, τῶν ὁποίων τὴ συναξί γιορ-
τάζουμε στὶς ὀχτῶ τοῦ Νοέμβρη.
Ὅχι μονάχα τῶν Ἀγγέλων, ἀλλὰ
καὶ ὅλων τῶν νοητῶν κτισμάτων
τοῦ Θεοῦ τὴ συναξί τοῦτῃ τῇ μέρα
πανηγυρίζουμε. Νοητὰ κτίσματα εἰ-

ναί οσα βρίσκονται άπάνου από τόν ούρανό. Καί πρώτοι άρχηγοί τών 'Αγγέλων είναι οί θεοί Μιχαήλ καί Γαβριήλ. Μιχαήλ θά πη Δύναμι Θεού, καί Γαβριήλ Θεός καί άνθρωπος, πού γι' αὐτούς θά μιλήσουμε παρακάτω.

Λέγουμε μερικὸ πῶς τὰ οὐράνια τάγματα είναι ἐνενηντά ἐννιά καί τὸ ἀποδείχνουν ἀπὸ τὴν παραβολή τοῦ Κυρίου πού λέγει στὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον: «Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν, ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καί ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενηντὰ ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ καί πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὐρὴ αὐτό;» (Λουκ. ιε' 4).

Ἐκατὸ πρόβατα εἶναι ὁ Ἀδάμ καί οἱ ἐνενηντὰ ἐννιά τάξεις τῶν οὐρανῶν. Σάν ἀμάρτησε ὁ Ἀδάμ, ἄφησε ὁ Χριστός τὰ ἐνενηντὰ ἐννιά τάγματα τοῦ οὐρανοῦ καί ἦρθε στὴ γῆ καί φόρεσε σάρκα, γιὰ νὰ σώσῃ τὸν ἁμαρτωλό. Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν καταλάβαινε καλά τί ἤθελε νὰ πῇ αὐτῇ τὴν παραβολή. Ἄλλοι λέγουν ὅτι ἐννιά εἶναι τὰ οὐράνια τάγματα καί βεβαιώνουν τὸ λόγο τους μὲ τὴν παρακάτω παραβολή πού λέγει: «Ἡ τις γυνή, δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἀπτεῖ λύχνον καί σαροὶ τὴν οἰκίαν καί ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ;» (Λουκ. ιε' 8). Οἱ δέκα δραχμὲς εἶναι ὁ Ἀδάμ καί τὰ ἐννιά τάγματα τοῦ οὐρανοῦ. Ξέπτεσε ὁ Ἀδάμ καί γυρεύοντας τὸν ὁ Θεός, ἀναψε λυχνάρι τὸν τίμιον Πρόδρομο, δίδαξε στὴ γῆ ὁ Χριστός, καθάρισε τὸν κόσμον μὲ τὴν διδασχὴ του, στυρνῶθηκε καί βρῆκε τὸν Ἀδάμ. Χάρηκε ὁ οὐρανὸς καί ἡ γῆ σάν βρέθηκε ὁ χαμένος Ἀδάμ. Τοῦτοι πού λένε πῶς ἐννιά εἶναι τὰ οὐράνια τάγματα, λέγουν καὶ τὸ σωστό. Ἀλλὰ καί ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καί ὁ Δαμασκηνὸς Ἰωάννης στὰ θεολογικά τους βιβλία, ἔτσι μαρτυρᾷ.

Τὰ ἐννιά τάγματα τὰ οὐράνια, ἔχουν τὴν ὀνομασίαν τους. Τὸ καθένα χωριστὰ ἔχει τὸ δικό του ὄνομα. Ὁ Ἄγγελος εἶναι φύσι νοερή, δηλαδὴ δὲν μπορεῖ κανένας νὰ τὴ δῇ μὲ τὰ μάτια του. Εἶναι καί δεικνύουσα, βρίσκεται ὅλο σὲ κίνησι σάν τὸ μυαλό τοῦ ἀνθρώπου, πού δὲν κάθεται σ' ἓνα τόπο, ἀλλὰ γυρίζει ἀπὸ μέρος σὲ μέρος. Εἶναι καί

αὐτεξούσιος ὁ Ἄγγελος· ἂν θέλῃ νὰ γίνῃ κακός, γίνεται, καθὼς ἔγινε ὁ Διάβολος ἀπὸ Ἄγγελος πού ἦταν πρωτότερος. Εἶναι καί ἀσώματος. Βρίσκεται πάντα στὶς δοξολογίες κι' εἶναι ὑπηρετὴς τοῦ Μεγαλοδύναμου. Ὁ Θεὸς στέλνει τὸν Ἄγγελο καί κάνει ὅ,τι τὸν διατάζει, ἢ ψυχὴ νὰ παραλάβῃ, ἢ Ἅγιο νὰ ὑπηρετήσῃ, ἢ ὄραμα νὰ δεῖξῃ, ἢ κάποια ἄλλη ὑπηρεσία νὰ κάμῃ. Βρίσκεται στὶς δοξολογίες γιὰτί ὕμνεῖ τὸν Θεὸ καί δοξάζει τὴν τρανὴν τὴν δύναμι. Ποιὰ εἶναι ἡ φύσι τῶν Ἀγγέλων, καί τί μοιασθὶ ἔχουν, κανένας δὲν τὸ ξέρει, μοναχὰ ὁ Μεγαλοδύναμος πού τοὺς ἔπλασε καί τοὺς ἔχει στὴν ὑπηρεσίαν του. Ἐχουν καί ἀθανασία οἱ Ἄγγελοι γιὰτί δὲν πεθαίνουν οὔτε φθείρονται, ἀσώματοι δὲ λέγονται πρὸς τὸ δικό μας σῶμα, ἀλλὰ στὸ Θεὸ βρίσκονται ὑλικοὶ κι' αὐτοί. Οἱ Ἄγγελοι εἶναι ἀκόμα καί τρεπτοὶ στὴν γνώμη, δηλαδὴ ἀλλάζουν γνώμη καθὼς κάποιοι μιὰ φορὰ πού ἀπὸ Ἀγγέλοι γίναναι Δαιμόνιοι. Εἶναι φωτεινοὶ καί λαμπεροί, ἔχουν τὸ φῶς ἀπὸ τὸ Θεὸ κι' ὄχι ἀπὸ τὸν ἑαυτό τους, δὲν ἔχουν ἀνάγκη γλώσσας ἢ ἀκοῆς, ἀλλὰ χωρὶς αὐτὲς καταλαβαίνουν τὸ πρόσταγμα τοῦ Θεοῦ. Κατὰ τὸ φῶς ἔχουν καί τὴν τάξιν τους. Εἶναι οἱ Ἄγγελοι περιγραπτοί, δηλαδὴ σάν εἶναι σ' ἓνα τόπο σ' ἄλλο δὲν εἶναι. Δὲν τοὺς ἐμποδίζει οὔτε πόρτα, οὔτε ντουβάρη, οὔτε κλειδαριὰ, οὔτε σφραγίδα, οὔτε τίποτ' ἄλλο. Ἐχουν δὲ τὸν ἁγιοσμό καί τὸ φωτισμὸ ἀπ' τ' Ἅγιο Πνεῦμα. Κανένας δὲν ξέρει πῶς εἶναι ἡ φύσι τους. Εἶναι δυνατοὶ κι' ἔτοιμοι στὴν προσταγὴ τοῦ Θεοῦ. Πόλεις καί τόπους καί χώρες κι' ἐκκλησιᾶς ἐπιτηροῦνε, φυλάγουν καί βοηθᾶνε, καί κάθε χριστιανός, ἁμαρτωλὸς γιὰ δίκαιος, ἔχει κάποιον Ἄγγελο φύλακά του. Πόσο εἶναι στὸν ἀριθμὸ κανένας δὲν τὸ ξέρει οὔτε καί τὸ εἶπαν, ἂν καί ὁ προφήτης Δανιὴλ λέγει χίλιες χιλιάδες καί μύριες χιλιάδες, ἀλλὰ οὔτε κι' αὐτὸς εἶπε τὸν ἀριθμὸ τῶν Ἀγγέλων. Ἐχουν δὲ χάρι ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ σχηματίζονται σ' ὅ,τι σχῆμα τοὺς διατάζει ὁ Μεγαλοδύναμος (Ἀποκ. ιδ' 7, Πέτρου δ', Ἰουδα β').

Τὰ ἐννιά οὐράνια τάγματα χωρί-

ζονται σὲ τρεῖς ὁμάδες, ἀπὸ τρία ἢ κάθε ὁμάδα. Πρώτῃ ὁμάδα εἶναι τὰ ἑξαπτέρυγα Ξεραφεῖμ, τὰ πολυὶ ὁμάματα Χερουβίμ, καί οἱ Ἀγιώτατοι Θρόνοι. Δεύτερῃ ὁμάδα εἶναι, οἱ Κυριότητες, οἱ Δυνάμεις καί οἱ Ἐξουσίες, καί τρίτῃ ὁμάδα οἱ Ἀρχές, οἱ Ἀρχάγγελοι καί οἱ Ἄγγελοι. Ὁ Θεολόγος Γρηγόριος λέγει στὸ λόγο του τῶν Χριστουγέννων, ὅτι πρὶν τὸν Οὐρανὸ καί ἡ Γῆ καί τὸν Ἀδάμ, ἔχτισε ὁ Θεὸς τοὺς Ἀγγέλους. Τὸ ὄνομα Ἄγγελος σημαίνει κοινῶς μαντατοφόρος καί ἀγγελιαφόρος.

Ἀλλὰ τοῦτα ὅλα τὰ γράψαμε γιὰ νὰ δοῦμε πῶς εἶναι οἱ Ἄγγελοι καί ποιὰ εἶναι ἡ φύσις τους. Πρέπει ὅμως νὰ ποῦμε γιὰτί γιορτάζουμε τὴ συνάξιν τῶν Ἀρχαγγέλων, καί τί θά πῇ συναξὴ στὴν ἐκκλησιαστικὴ γλῶσσα. Συναξὴ λοιπὸν θά πῇ συγκέντρωσι, ἀλλὰ, νὰ τί εἶναι ἡ συναξὴ τῶν Ἀγγέλων. Ὁ Θεὸς στὴν ἀρχὴ σάν ἔκαμε τοὺς Ἀγγέλους τοὺς ἄφησε στὴν ἐξουσίαν τους. Ἐνας ἀπ' αὐτούς, πού λεγόταν Ἐωσφόρος, πρῶτος στοὺς Ἀγγέλους, σὲ κάποιο ἀγγελικὸ τάγμα, διαρισμένος ἀπ' τὸ Θεὸ, περὶφανεύονταν καί συλλογιόταν νὰ βάλῃ τὸ θρόνον τοῦ ἀπάνου ἀπὸ τοῦ Μεγαλοδύναμου. Ἀλλὰ μόλις καί τῶρα ἐπὶ τὸ μυαλό του, ἔπεσε κάτω στὴν ἄβυσσος τῆς γῆς, καί ἀπὸ Ἄγγελος πού ἦταν, ἔγινε Διάβολος, καί μαζὺ τὸν τράβηξε καί παράσυρε ὀλάκερο τὸ τάγμα του, πού ἄλλοι φτάσανε ἴσαμε τὸν Ἀδὴ, ἄλλοι μέιναν στὴ γῆ ἀπάνου, ἄλλοι στὸ νερὸ κι' ἄλλοι στὸν ἀέρα, αὐτοὶ πού λέγονται ἐναέρια τελώνια τῶν ψυχῶν. Τότε σάν σχίστηκε ὁ οὐρανὸς καί πέφτανε οἱ Δαιμόνιοι, μαζεψτήκανε ὅλα τὰ τάγματα τοῦ οὐρανοῦ, καί τότε στάθηκε καταμεσῆς τοὺς ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαὴλ καί εἶπε: «Στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ», καί παρευτὺς ὅπως βρέθηκε ὁ καθένας ἔτσι κι' ἔμεινε. Αὐτὴ τὴ μέρα γιορτάζουμε οἱ χριστιανοί, ὅχι γιὰτί ξέπεσε ὁ Διάβολος, ἀλλὰ γιὰτί ἔγινε τὸ μᾶζεμα τῶν Ἀγγέλων.

Γιὰ τὸν Ἐωσφόρο λέγει ὁ προφήτης Δαβὶδ στὸ Ψαλτήρι, «Ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἰς τῶν ἀρχόντων πίπτετε». Γιὰτί κι' αὐτὸς ἀρχοντας ἦταν τοῦ ἀγγελικοῦ τάγματος, ἀλλὰ ἐπειδὴ πε-

ρὶφανεύονταν γι' αὐτὸ ξέπεσε. Ὁ δὲ προφήτης Ἡσαΐας λέγει γι' αὐτὸν τοῦτα: «Πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ Ἐωσφόρος ὁ πρῶτὸς ἀνατέλλων; συνετρίβῃ εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων πρὸς πάντα τὰ ἔθνη; σὺ εἶπας ἐν τῇ διανοίᾳ σου. Εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου, καί ἔσομαι ὁμοῖος τῷ Ὑψίστῳ· νῦν δὲ εἰς τὸν Ἀδὴν κάθεται καί εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς». Καί ὁ Κύριος στὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον λέγει: «Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστρατὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα» (Λουκ. ι' 18).

Ὁ Μιχαὴλ ὁ ἐνδοξότατος καί λαμπρότατος Ταξίαρχης πολλὰς χάρες ἔδειξε στὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Ἡ παλιὰ καί ἡ νέα Διαθήκη πολλὰ θάματα μᾶς ἀραδιάζει γιὰ τοῦτο δῶ τὸν Ἀρχάγγελο. Ἡ Γένεσις μᾶς λέγει πῶς ὁ Μιχαὴλ ἦταν κείνος πού ἔσωσε τὴν Ἀγάρ καί τὸ μωρὸ τῆς πού κινδυνέψανε νὰ πεθάνουν μέσα στὴν ἐρημὸ ἀπὸ τὴν πείνα καί τὴ δίψα, καί τὸν γιὸ τοῦ Ἀβραάμ Ἰσαὰκ πού μὲ τὸ μαχαίρι του ὁ πατέρας του ἦταν ἑτοιμὸς νὰ τὸν θυσιάσῃ στὸ Μεγαλοδύναμο. Ἀπ' τὸ βιβλίο τοῦ Δευτερονομίου μαθαίνουμε ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος Μιχαὴλ «ἐπέτιμησε» τὸν Διάβολο πού ἠθέλε νὰ μπῇ στὸ σῶμα τοῦ Μωϋσῆ γιὰ νὰ πλανήτῃ τοὺς Ἑβραίους καί νὰ πῇ ἄλλα λόγια, κι' ἄλλους νόμους ἀπὸ κείνα πού τὸν εἶχε καθοδηγήσει ὁ Θεός. Καί ὁ Ἰησοῦς, ὁ γιὸς τοῦ Ναυῆ στὸ βιβλίο του διηγίεται πῶς εἶδε τὸν ἀρχάγγελο Μιχαὴλ. Τὸ βιβλίο τῶν Κριτῶν μᾶς διηγίεται τὴ νίκη τοῦ μικρόσωμου Γεδεὼν, ὁ ὁποῖος νίκησε μὲ τὴ δύναμι τοῦ Ταξίαρχῃ τὸν Μαδιάμ, κι' ἔτσι λευτέρωσε ὀλάκερο τὸ γένος του. Τὰ παραλειπόμενα γράφουν τὴν τιμωρίαν πού ἔδωσε ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ στὸ βασιλεῖα Δαυὶδ πού θέλησε νὰ μετρήσῃ τὸ πλῆθος τῶν Ἑβραίων. Κι' ἀπὸ τὸ βιβλίο ἀκόμα τῶν Βασιλείων μαθαίνουμε πῶς ὁ ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ἔσωσε τὸν προφήτη Ἠλία μέσα στὴν ἐρημὸ ἀπὸ πείνα καί δίψα. Ἀλλὰ καί τὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, τὴν Ἰερουσαλὴμ, πολλὰς φορὲς ἔσωσε ὁ Ἀρχιστράτηγος ἀπὸ αἰχμαλωσία. Ἐτοῖς ὁ Ἡσαΐας μᾶς διηγίεται πῶς ὁ

ἀρχάγγελος Μιχαήλ ἔσωσε τὴν Ἱερουσαλήμ ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Σεναχερείμ, καὶ πῶς τοὺς ξεπροβόδησε ἀλάργα ἀπὸ τὴν ἁγία πόλι, κι ὁ Δανιήλ πάλι μᾶς λέγει, πῶς ὁ Ταξιάρχης ἔσωσε τὰ τρία παιδιά, τὸν Ἀνανία, τὸν Ἀλαρία καὶ τὸν Μισαήλ ποὺ δὲν πέσανε κατὰχαμα νὰ προσκυνήσουνε τὸ κόνισμα τοῦ βασιλιᾶ Ναβουχοδονόσορ. Ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ εἶναι κείνος ποὺ ἔσωσε αὐτὸν τὸν προφήτη Δανιήλ δυο φορές μέσα ἀπὸ τὸ λάκκο τῶν λιονταριῶν, ποὺ τὴν μιά φορά τὸν ἔρριξε ὁ βασιλιάς Δαρείος, καὶ τὴν ἄλλη ὁ Κύρος. Αὐτὰ τὰ θάματα τοῦ Ἀρχιστράτηγου Μιχαήλ, γίνανε προτὺ σαρκοῦ καὶ Χριστός. Στερνά ἀπὸ τὴ σάρκωσί του ἔκανε πτότερα. Ὁ Μιχαήλ εἶναι κείνος ποὺ λευτέρωσε τοὺς ἀποστόλους ἀπὸ τὴ φυλακὴ ποὺ τοὺς φυλάγανε οἱ ἀρχιερεῖς ἐπειδὴ καθοδηγεῖν τὸ λαό, κατὰ πῶς τὰ διηγούνται οἱ πράξεις τους. Αὐτὸς εἶναι ποὺ ἔδειξε στὸν ἀπόστολο Φίλιππο νὰ βαπτίσῃ τὸν Εὐνοῦχο, κι αὐτὸς φάνηκε στὸν Κορνήλιο τὴν ὥρα τῆς προσευχῆς του καὶ τοῦ εἶπε νὰ φωνάξῃ τὸν Πέτρο γιὰ νὰ τὸν βαπτίσῃ. Ὁ Μιχαήλ λευτέρωσε καὶ τὸν ἀπόστολο Πέτρο ἀπὸ τὴ φυλακὴ ποὺ ἦτανε γιὰ νὰ τὸν σκοτώσῃ ὁ βασιλιάς Ἡρώδης, καὶ γιὰ χάρι τῶν Ἰουδαίων ὁ ἀρχάγγελος ἔσφαξε τὸν Ἡρώδη ποὺ περιφανεύτανε σὰν Θεός, κι ὁ ἴδιος φάνηκε στὸν ἀπόστολο Παῦλο σὰν κιντύνει ν' ἀνοίξῃ τὸ πλοῖο, καὶ τοῦ εἶπε νὰ μὴ φοβᾶται. Τὸν Μιχαήλ εἶδε καὶ ὁ Θεολόγος Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψι του, καὶ τοῦτος ὁ ἀρχάγγελος τάραζε τὸ νερὸ στὴν προβατικὴ κολυμπήθρα καὶ γιατρεῖν ὅταν ἕκαστος οἱ ἀρρώστοι. Τοῦτος ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ εἶναι γιὰ νὰ δώσῃ καὶ τὸν Ἀντίχριστο στὴ συντέλεια τοῦ κόσμου, κατὰ πῶς τὰ λέγει ὁ Θεολόγος Ἰωάννης στὴν Ἀποκάλυψι του. Ἀλλὰ καὶ στὴν ἱστορία τοῦ Βυζαντίου βρίσκουμε πολλὰ θάματα τοῦ ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ, ποὺ πολλές φορές ἔσωσε τὸ Βυζάντιο καὶ τὴν Κωνσταντινούπολι ἀπὸ τὴ βάρβαρη σκλαβιά καὶ τοὺς ἀπιστοὺς. Κι' ἀρρώστους πολλοὺς γιατρεῖν μὲ τὸ χέρι του καὶ τ' ἁγιασμά του ποὺ βρίσκειται σὲ πολλὰς ἐκ-

κλησιῶν ἀφιερωνόμενες στ' ὄνομά του. Μαζί μὲ τὸν ἀρχάγγελο Μιχαήλ γιορτάζουμε καὶ τὸν ὁμορφότατο καὶ χαριτωμένο Γαβριήλ, ποὺ καὶ κείνος πολλὰς εὐεργεσιῶν ἔκαμε στὸ ἀνθρώπινο γένος. Στὴν προφητεία τοῦ Δανιήλ φέρεται ὁλόκληρο τ' ὄνομά του, ὅταν ὠρμήνεψε τ' ὄραμα ποὺ εἶδε γιὰ τοὺς βασιλιάδες τῶν Μήδων, τῶν Περσῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων. «Γαβριήλ γάρ φησι συνέτισον ἑκείνον (τὸν Δανιήλ) τὴν ὄρασιν. (Δαν. η' 19). Καὶ ξανά ὁ ἴδιος ὁ Γαβριήλ φανέρωσε στὸ Δανιήλ, πῶς ὕστερα ἀπὸ ἑβδομήντα βδομάδες χρόνια, δηλαδὴ στερνὰ ἀπὸ τριακόσια ἐνενήντα χρόνια θὰ ἔρῃ ὁ Χριστός. «Καὶ ἰδοὺ φησιν, ἀνὴρ Γαβριήλ ὃν εἶδον ἐν τῇ ὁράσει τῇ ἀρχῇ πετόμενος, καὶ ἦψατό μου ὡσεὶ ὥραν θυσιάς ἐσπερινῆς καὶ συνέτισέ με» (Δαν. θ' 21). Ὁ Γαβριήλ εὐαγγέλισε τὴ γυναῖκα τοῦ Μανωῆ πῶς θὰ γεννήσῃ τὸν Σαμψῶν καὶ τὸν Ἰωακείμ καὶ τὴν Ἄννα ὅτι πρόκειται νὰ γεννήσουνε τὴν Κυρία καὶ Δέσποινα Θεοτόκο. Ὁ θεὸς Γαβριήλ εὐαγγέλισε τὸν Ζαχαρία στέκοντας δεξιὰ στὸ θυσιαστήρι καὶ λέγοντάς του ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸν μεγαλὸ Ἰωάννη τὸν Πρόδρομο. Κείνος ἔτρεφε καὶ τὴν ἀειπάρθενο Μαρία γιὰ δώδεκα χρόνια μέσα στ' Ἁγία τῶν Ἁγίων νὰ τροφῇ οὐράνια. Ὁ Γαβριήλ εὐαγγέλισε κι' αὐτὴ τὴ Θεοτόκο, πῶς πρόκειται νὰ γεννήσῃ ἀπὸ πνεῦμα ἅγιο τὸν Ὑῖο καὶ Λόγο τοῦ Θεοῦ, κι ὁ ἴδιος φάνηκε στὸ ὄραμα τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ εἶπε νὰ μὴ φοβηθῇ, ἀλλὰ νὰ παραλάβῃ τὴ Μαρία τὴ γυναῖκα του, ἐπειδὴ τὸ παιδί ποὺ γεννήθηκε εἶναι ἀπὸ ἅγιο Πνεῦμα. Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ φάνηκε στοὺς τσομπάνους καὶ τοὺς εὐαγγέλισε ὅτι ἐτέχθη ὁ Σωτῆρας τοῦ Κόσμου Χριστός. Σὲ ὄραμα φανερώθηκε στὸν Ἰωσήφ καὶ τοῦ εἶπε νὰ παραλάβῃ τὸ παιδί καὶ τὴ μάνα του καὶ νὰ φύγῃ στὴν Αἴγυπτο, κι ὕστερα ὁ ἴδιος τὸν γύρισε στὴ γῆ Ἰσραὴλ. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς διδασκάλους καὶ ἀσματογράφους γνωματεύουνε, ὅτι ὁ θεὸς Γαβριήλ ἦτανε ὁ Ἄγγελος κείνος μὲ τ' ἀσπρα ρούχα, ποὺ κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ κύλισε τὸν λίθο ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μνημείου τοῦ ζωοδότου Χριστοῦ, κι

αὐτὸς εἶναι ποὺ εὐαγγέλισε τὶς Μυροφόρες γιὰ τὴν ἀνάστασι τοῦ Κυρίου. Καὶ γιὰ νὰ μιλήσουμε πιὸ γενικὰ ὁ θεϊότατος Γαβριήλ ὑπηρετήσε στὸ Μοναστήρι τῆς ἐνσάρκου οικονομίας τοῦ Θεοῦ Λόγου ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἴσαμε τὸ τέλος, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἐκκλησιὰ τοῦ Χριστοῦ τὸν ἔβαλε νὰ γιορτάζῃ μὲ τὸν ἀρχάγγελο Μιχαήλ καὶ ἐπικαλεῖται ἀπ' αὐτὸν χάρι καὶ βοήθεια.

Ἐχωριστὴ λατρεία δείχνει ὁ ἐκκλησιαστικὸς λαὸς στοὺς δύο Ἀρχαγγέλους, Ἀρχιστράτηγους καὶ Ταξιάρχες Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ. Εἶναι οἱ Ἀρχάγγελοι ποὺ παίρνουνε τὶς ψυχὲς τῶν πεθαμένων. Γι' αὐτὸ τὸν Ἀρχάγγελο Μιχαήλ στὴ Σύμη λένε Καλιώτη γιὰτὶ καίε τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων. Τὸν λένε καὶ Κουρκουνιώτη ἐπειδὴ «κουρκουᾶ» (χτυπᾶ τὴν πόρτα) καὶ γυρεύει τὴν ψυχὴ τοῦ ἐτοιμοθάνατου. Στὰ Κοτύωρα οἱ γριεὶ νηστεύουνε στὴ χάρι τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, γιὰ νὰ τοὺς πάρῃ εύκολα τὴν ψυχὴ καὶ νὰ μὴν παιδεύονται σὰν εἶναι γιὰ νὰ πεθάνουνε. Στὴν Αἶνο τῆς Θράκης γιὰ νὰ μὴν τοὺς πάρῃ ὁ Ἀρχάγγελος πρὶν τὴν ὥρα τους, ἀποσπερὶς τῆς γιορτῆς τῶν Ἀρχιστρατήγων δὲν ἀφήνουνε τὰ παπούτσια τους ὅσω ἀπὸ τὸ σπῆτι, ὅπως συνηθίζουνε, ἀλλὰ τὰ παίρνουνε μέσα γιὰ νὰ μὴ τὰ δοῦν οἱ Ἀρχιστράτηγοι, τοὺς θυμηθῶντε καὶ τοὺς πάρουνε τὴ ζωὴ. Καὶ στὸ Σκοπὸ τῆς Θράκης οἱ γέροι καὶ οἱ γριεὶ τὴν παραμονὴ τῶν Ταξιάρχων πηγαίνουνε τὸ βραδυνοῦ σ' ἕνα παλιὸ ἱερὸ, παίρνοντας μαζί τους ὁ καθένας κι ἀπὸ ἕνα πετεινό. Ὅλους τοὺς πετεινοὺς τοὺς σφάζει ἕνας γέρος ποὺ ἔχει τὸ προνόμιο, μὲ τὸ φῶς τῶν ἀναμμένων κερίων, καὶ γιὰ τὸν κόπο του παίρνει τὰ κομμένα κεφάλια τους. Σὰν γιατρός ποὺ γιατρεύει μὲ τὴ χάρι του καὶ τ' ἁγιασμά του ὁ ἀρχάγγελος Μιχαήλ, τοῦ κάνουνε πολλὰ τάματα. Οἱ μακάδες σκλαβώνουνε τ' ἄρρωστα μωρὰ τους γιὰ νὰ ζήσουνε. Στὴ Σιγὴ τῆς Βιθυνίας σὰν ἀρρωστοῦσε κανένα μωρὸ, τὸ σκλαβώνανε. Τὸ πηγαίνανε στὸν Ταξιάρχη, τὸ ζυγιάζανε κι ὁ δὲς ὁκάδες ἔβγαине, τόσο κερί, ἢ σὰς ὁκάδες ἔβγαине, τόσο κερί, ἢ ἀσήμι, ἢ χρυσάφι, ἢ ἀσήμι δίνανε στὸν ἀρχάγγελο. Κι ἔλεγε ἡ μάνα:

«Νὰ μοῦ τ' ἀξιώσῃς, Ταξιάρχη μου, νὰ γίνῃ τόσων χρόνων καὶ νὰ σὲ φέρω τόσες ὁκάδες λάδι, κερί, λιβάνι κλπ.». Σὰν τὸ ζυγιάζανε τοῦ βάζανε ἕνα χαλκὰ ἀπὸ ἀσημένιο σῦρμα στὸ λαϊμὸ καὶ τότε φοροῦσε ἴσαμε νὰ περνοῦσανε τὰ χρόνια ποὺ γύριψε ἡ μάνα του. Τότες πηγαίνανε ξανά στὸν Ταξιάρχη, πληρώνανε τὸ τάξιμο καὶ ἔσκαβώνανε τὸ μωρὸ, δηλαδὴ τοῦ βγάζανε τὸ χαλκὰ ἀπὸ τὸ λαϊμὸ καὶ τὸν κρεμάζανε στὸ κόνισμα του.

Στὴν τοποθεσία «Βότσοι» μιανοῦ λεσβιακοῦ χωριοῦ, τοῦ Μανταμάδου, ὑπάρχει μιά μεγάλη ἐκκλησιὰ στ' ὄνομα τοῦ Ταξιάρχῃ Μιχαήλ ποὺ στὰ παλιὰ τὰ χρόνια ἦτανε μοναστήρι. Ἡ ἐκκλησιὰ αὐτὴ ἀνακαινίστηκε μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Λέσβου ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ποὺ ἔγινε τὸ 1462. Ἐνα ἐγγράφο τοῦ 1661 μᾶς πληροφορεῖ πῶς ἦτανε μετόχι μιανοῦ Μολυβιάτικου μοναστηριοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο χαρτί μαθαίνουμε πῶς τούτῃ ἡ ἐκκλησιὰ τοῦ Ταξιάρχῃ γιόρταζε δυο φορές τὸ χρόνο ὅπως καὶ σήμερα. Τὸ κόνισμα τοῦ Ἁγίου εἶναι ἀνάγλυφο ἀπὸ γύψο καὶ παριστάνει τὸν Ταξιάρχη Μιχαήλ. Φαίνεται τὸ πάνω μέρος, ἀπὸ τοὺς ὤμους του καὶ τὰ φτερά του. Εἶναι σκεπασμένους ὀλάκερος μ' ἀσήμι κι ἀφιερῶματα τῶν πιστῶν Λεσβίων, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πρόσωπό του τὸ μαυριδερό ποὺ ἡ λεσβιακὴ παράδοση λέγει ὅτι εἶναι ζωωμένο μὲ τὸ αἷμα σαράντα μαρτύρων. Οἱ Μανταμαδιῶτες τόχουνε κάνει προσκυνητάρι ἀπ' τὴ δεξιὰ μεριά τοῦ τέμπλου. Ὅλοι οἱ ἀπλοὶ χωριάτες τῆς Λέσβου τὸν Μανταμαδιώτη Ταξιάρχη τότε θεωροῦνε γιὰ πολὺ θαυματουργὸ καὶ τὸν φοβοῦνται, γι' αὐτὸ στὴ χάρι του χιλιάδες πηγαίνουνε καὶ τότε προσκυνᾶνε. Κεῖνους ποὺ βλαστῆναι κι ὅσους κάνουνε μεγάλες ἀμαρτίες, τὴ νύχτα στὸν ὕπνο τους ὁ Μανταμαδιώτης Ταξιάρχης τοὺς δέρνει ἀπ' τὴν πλατιά μεριά τοῦ σπαθιοῦ του καὶ, μεγάλη χάρι του, ἕνα σωρὸ τέτοιοι μαυρισμένοι στὸ ἐξέλο σηκωθήκανε τὸ πρωὶ μὲ μελανιὲς σ' ὀλάκερο τὸ κορμί τους. Ἡ ἐκκλησιὰ τοῦ ἀρχαγγέλου εἶναι πλούσια, γεμάτη ἀπὸ ἀφιερῶματα, χρυσάφια καὶ ἀσημικά, γι' αὐτὸ μιά φορά

τὰ βάλανε στὸ μάτι κάποιοι κλεφταράδες πού ἀνεβήκανε τὸ ντουβάρι τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ, κι ἐτοιμαζότανε νὰ μπουῖνε στὸ πρόκλητο. Ἄξαφνα ὅμως μὲ θαυμασμό τους, εἶδανε πὼς τὸ πρόκλητο εἶχε γίνει γιालός. Τὸ 1912 ὁ ἴδιος ὁ Μανταμαδιώτης Ταξιάρχης ἔδωξε τοὺς Τούρκους μέσα ἀπὸ τὸ χωριό του, πού εἶχανε σκοπὸ νὰ τοῦ τὸ κάψουνε. Σὰν γίνεται πόλεμος, ὁ Ταξιάρχης λείπει ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, διαβαίνει μαζί μὲ τοὺς Λεσβίους στρατιῶτες πού ἀγωνίζονται καὶ τοὺς βοηθᾷ στὶς μάχες. Ἄν φύγη τὸ καταλαβαίνουν μοναχὰ καμπόσοι ἀγνοὶ κι ἀπλοὶ χωριάτες Μανταμαδιῶτες πού λείπει κείνη ἡ μυρουδιά μέσα ἀπὸ τὴν ἐκκλησιά, γιατί σὰν εἶναι ὁ Ταξιάρχης κοντὰ τοὺς μοσκοβολᾷ ὁλόκερος ὁ τόπος. Γι' αὐτὸ γιὰ τοῦτα τὰ ταξίδια του οἱ Μανταμαδιῶτες τοῦ κάνουνε κάθε χρόνο σιδερένια τσαρβούλια πού τὰ βάζουνε μέσα σὲ μιὰ κάσα κάτω ἀπ' τὸ κόνισμά του. Τοῦτα τὰ σιδερένια τσαρβούλια, πού εἶναι μυτερά στὶς μύτες, οἱ χωριάτες κάθε χρόνο τὰ βρίσκουνε παλιωμένα. Ὅπως εἶπαμε παραπάνω, τὴ μνήμη του τὴ γιορτάζει ὁ λεσβιακὸς λαὸς δυὸ φορές τὸ χρόνο, τὴ μιὰ στὶς ὀχτῶ τοῦ Νοέμβρη καὶ τὴν ἄλλη τὴν Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων. Στὸ Μανταμάδο γίνεται μεγάλο πανηγύρι κείνη τὴ μέρα. Στὴ χάρι του οἱ χωριάτες φέρνουνε ζωντανὰ καὶ τοῦ τὰ θυσιάζουνε καὶ γίνεται τὸ λεγόμενο «Κουλιμπάνι». Μιά μαξουλοχρονιά γιὰ τὰ ζωντανὰ ἢ τὰ γεννήματα, ἡ μιὰ φοβερὴ ἀρρώστια στὶς σοδιές,

γίνεται ἀφορμὴ γιὰ νὰ τάσουνε οἱ ξοχάρηδες τὸ ζωντανὸ στὸν Ταξιάρχη. Ἡ θυσία τῶν βοδιῶν καὶ τῶν ἀρνιῶν γίνεται τὴν παραμονὴ στὸν ἐσπερινό, ὅπου ὁ παπᾶς διαβάζει τὴν πρέπουσα εὐχή. Τὰ ζωντανὰ γονατίζουνε μοναχὰ τοὺς κάτω ἀπὸ τὸ μαχαίρι, γιατί, λένε οἱ χωριάτες, καταλαβαίνουνε τὸν ἀγιασμένο σκοπὸ πού σφάζονται. Σὰν τὰ σφάζουνε καὶ γίνῃ ἡ θυσία, ὅλοι οἱ πανηγυριῶτες τρέχουνε κεῖ πού τρέχει τ' ἀγιασμένο αἷμα τῶν ζωντανῶν, βουτᾶνε τὰ δάχτυλά τους μέσα, κι ἀπάνου στὸ κούτελό τους ζωγραφίζουνε σταυρὸ γιατί τὸχουνε σὲ καλὸ τους. Τὰ κρέατα ὅλη τὴ νύχτα ἴσαμε τὸ πρωὶ πού θὰ χτυπήσῃ ἡ καμπάνα γιὰ τὴ λειτουργιὰ βράζονε μέσα στὰ καζάνια μαζί μὲ κοπανισμένο στάρι, καὶ γίνεται τὸ «Κισκέτ'», πού ἀπολείτουργα θὰ πάρουνε ὅλοι οἱ πανηγυριῶτες καὶ θὰ φᾶνε. Στερνὰ ἀκολουθεῖ ὁ χορός, τὸ τραγούδι, τὸ γλέντι καὶ τὸ φαγοπότη, πού οἱ μερακλήδες τὸ βαστᾶνε ἴσαμε τέσσερα μερόνυχτα γεμάτα. Ἰσαμε πού ἦτανε οἱ Τούρκα-λάδες στὸ νησί, ἐρχότανε καὶ πολλοὶ Ἀνατολίτες στὴ χάρι τοῦ Ταξιάρχη, Μοσχονησιῶτες καὶ Κυδωνιάτες, καὶ τὰ παιδιά τοῦ νησιοῦ μὲ τὰ παιδιά τῆς Μικρασίας παιζανε τούτῃ τὴ μέρα τὸν θρυλικὸ πετροπόλεμο, κατὰ πὼς μᾶς τὰ διηγοῦνται οἱ παλιοὶ Μανταμαδιῶτες.

Ἀπ' αὐτὰ ὅλα καταλαβαίνουμε πόσο οἱ Ἀρχάγγελοι Ταξιάρχες Μιχαήλ καὶ Γαβριὴλ τιμοῦνται ἀπ' τὸν ἐλληνικὸ λαό.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΛΤ.



♦ Ὅταν ὁ γυιὸς τῆς — ὀκτῶ χρόνων — ἄρχισε νὰ γίνεται πολὺ λιγομίλητος, ἡ μητέρα καταστενοχωρημένη πῆγε στὸν ψυχίατρο..

— Ἀπὸ κεῖ πού δὲν σταματοῦσε λεπτὸ, γιὰτὲ μου, τώρα κοντεύουμε νὰ ξεχάσουμε τὴ φωνή του... Τί συμβαίνει;

— Δὲν ὑπάρχει λόγος, κυρία μου, νὰ ἀνησυχῇτε! Εἶναι ἓνα πολὺ φρυσιολογικὸ στάδιο τῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ. Βλέπετε, μπαίνει σὲ μιὰ ἡλικία πού καταλαβαίνει πὼς πέρασε ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποία οἱ γονεῖς του ἐπανελάμβαναν συνεχῶς καθετὶ πού ἔλεγε.

Coronet

Τ' ΑΙΝΑΝΤΕΜΑ

Διήγημα

Τοῦ

Α. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Ἐπάνω στὸν βράχο τῆς ἐρήμου ἀκτῆς, ἀπὸ παλαιούς λησμονημένους χρόνους εὕρισκετο κτισμένον τὸ ἐξωκλήσι τῆς Παναγίας τῆς Κατευοδώτρας. Ὅλον τὸν χειμῶνα παππᾶς δὲν ἤρχετο νὰ λειτουργήσῃ. Ὁ βορρᾶς μαινεται καὶ βρυχᾶται ἀνὰ τὸ πέλαγος τὸ ἀπλωμένον μαυρογάλανον καὶ βαθύ, τὸ κύμα λυσσᾷ καὶ ἀφρίζει ἐναντίον τοῦ βράχου. Κι ὁ βράχος ὑψώνει τὴν πλάτην του γίγας ἀκλόνητος, στοιχειὸ ριζωμένον βαθειὰ στὴν γῆν, καὶ τὸ ἐρημοκλήσι λευκὸν καὶ γλαρόν, ὡς φωλεὰ θαλασσαιετοῦ, στεφανώνει τὴν κορυφὴν του.

Ὅλον τὸν χρόνον παππᾶς δὲν ἐφαίνετο καὶ καλόγηρος δὲν ἤρχετο νὰ δοξολογήσῃ. Μόνον τὴν ἡμέρα τῶν Φώτων κατέβαιναν ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ βραχίονος βουνοῦ, ἀπὸ τὸ λευκὸν μοναστηράκι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, σεβάσμιος, μὲ φτερουγίζοντα κάτασπρα μαλλιά καὶ κυματίζοντα βαθειὰ γένεια, ἓνας γέρων ἱερεὺς, αὐτὸς νεοττὸς τῆς ἀνω καλιᾶς τῶν Ἀγγέλων, διὰ νὰ λειτουργήσῃ τὸ παλαιὸν λησμονημένον ἐρημοκλήσι. Ἐκεῖ ἤρχοντο τρεῖς τέσσαρες βοσκοί, βουνήσιοι, ἀλειτοῦρητοι, ἤρχοντο μὲ τίς φαμίλιες των τίς ἀνέβγαλτες καὶ ἀπραχτες, μὲ τὰ βοσκόπουλά των τ' ἀχτένιστα καὶ ἀνιφτα, πού δὲν ἤξευραν νὰ κάνουν τὸ σταυρὸ τους, διὰ ν' ἀγιαστοῦν καὶ νὰ λειτουργηθοῦν ἐκεῖ καὶ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τῆς λειτουργίας ὁ γηραιὸς παππᾶς μὲ τοὺς πετερυγίζοντας βοστρύχους εἰς τὸ φύσημα τοῦ βορρᾶ, καὶ τὴν βαθειὰν κυμανομένην γενειάδα, κατέβαινε κάτω εἰς τὸν μέγαν ἀπλωτὸν αἰγιαλὸν ἀνάμεσα εἰς ἀγρίους θαλασσοπλήκτους βράχους, διὰ νὰ φωτίσῃ κι' ἀγιάσῃ τ' ἀφώτιστα κύματα.

Τὸν ἄλλον καιρὸν ἤρχοντο, συνήθως τὴν ἀνοιξιν, γυναῖκες ναυτικῶν καὶ θυγατέρες, κάτω ἀπὸ τὴν χώραν, μὲ σκοπὸν ν' ἀνάψουν τὰ κανδήλια καὶ παρακαλέσουν τὴν Παναγίαν τὴν Κατευοδώτραν νὰ ὁδηγήσῃ καὶ κατευοδώσῃ τοὺς θαλασσοδαρμένους συζύγους καὶ τοὺς πατέρας των. Ὁραῖες κοπέλλες μὲ ὑποκάμισα κόκκινα μεταξωτά, μὲ τραχηλιαῖς ψιλοκεντημέναις, μὲ τοὺς χυτοὺς βραχίονας καὶ τὰ στήθη τὰ γλαφυρά, ἤρχοντο νὰ ἱκετεύσουν διὰ τὰ ἀδελφάκια των πού

ἐθαλασσοπνίγοντο δι' αὐτάς, διὰ νὰ τὶς φέρουν προικιὰ ἀπὸ τὴν Πόλιν, στολίδια ἀπὸ τὴν Βενετιάν, κειμήλια ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. « Πάντα νὰ ἄρχωνται, πάντα νὰ φέρουν ». Βοιδάκια λογικὰ πού ὠργωναν ἀντὶ τῆς ξηρᾶς τὴν θάλασσαν, φρόνιμα ὅπως τὰ δύο ἐκεῖνα τέκνα τῆς ἱερείας τῆς Δήμητρος, τὰ μακαρισθέντα. Νεαραὶ γυναῖκες ρεμβάζουσαι καὶ μητέρες συλλογισμέναι ἤρχοντο διὰ νὰ καθήσουν καὶ ἀγναντέψουν.

Ἄμα εἶχαν φωτισθῇ τὰ νερά, ἡ ὀψιμώτερα, ἀφοῦ εἶχαν περάσει κ' αἱ Ἀπόκριες, συνήθως περὶ τὴν δευτέραν ἐβδομάδα τῶν Νηστειῶν, ἀφοῦ εἶχαν γευθῇ πλέον ἀχινούς καὶ στρείδια ἀρκετά, οἱ ναυτικοὶ μας ἐπέβαιναν εἰς τὰ βρῖκια, εἰς τὶς σκούναις των, καὶ ἐμίσευαν ἐπήγαιναν νὰ ταξιδέψουν. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον καράβια καὶ γολέτταις « ἔδεναν » μεσοῦντος τοῦ φθινοπώρου. Οἱ θαλασσινοὶ μας ἀγαποῦσαν πολὺ τῆς ἐστίας τὴν θαλπωρὴν, τὸν καπνὸν τοῦ μελάρου καὶ τὸ θάλπος τῆς ἀγκάλης. Καὶ ὅταν ἐπανήρχετο ἡ ἀνοιξὶς εἰς τὴν γῆν, τότε αὐτοὶ ἐπέστρεφαν εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἐσηκώοντο στὰ πανιά τὰ αἰμωδιασμένα καὶ ναρκωμένα ἀπὸ τὴν μακρὰν ραστώνην σκάφη ἀνὰ δύο ἢ τρία τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καὶ ἡ σκούνα ἔφερε βόλταις εἰς τὸν λιμένα ἐὰν ἦτο ἐνάντιος, ἡ καὶ οὐριος, ἂν ἦτο ὁ ἄνεμος. Ἡ βάρκα ἐπερίμενε διπλαρωμένη ἔξω εἰς τὴν προκυμαῖαν. Ὁ καπετάνιος δὲν ἐτελείωνε τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὁ λοστρόμος ἐμάκρυνε τὶς παντεῆδες εἰς τὰ καπηλειά. Κ' ἡ βάρκα ἐπερίμενε. Καὶ ὁ μοῦτσος ἔχασεν ἐπάνω εἰς τὸ κεφαλόσκαλον. Καὶ ὁ νεαρὸς ναύτης, ὅστις εἶχεν ἔλθει μὲ τὸν μοῦτσον τώρα ἀπὸ τὴν σκούναν, πού ἦταν στὰ πανιά, ἐγένετο ἄφαντος. Δύο ἄλλοι σύντροφοι, περασμένοι στὰ χαρτιά, ναυτολογημένοι, ἔλειπαν. Κανεὶς δὲν εἰξευρε πού ἦσαν. Καὶ μέσα εἰς τὸ πλοῖον ὁποῦ ἔφερε βόλταις - βόλταις, κ' ἐστρέφετο ὡς δεμένον περὶ κέντρον ἀόρατον — τὸ κέντρον ἦτο μέσα εἰς τὰς καρδίας καὶ εἰς τὰς ἐστίας τῶν ναυτικῶν — ἄλλος δὲν ἦτο εἰμὴ ὁ πηδαλιούχος, ὁ μάγειρος, κ' ἓνας ἐπιβάτης, ξένος κ' ἔρημος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχαν εἰπεῖ « τώρα, στή στιγμή, νά, τώρα - τώρα θὰ φύγωμε » κ' εἶχε μπαρκάρει, ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ δώδεκα ὥρας πρὶν.

Ὁ πλοίαρχος ἔπρεπε νὰ βάλῃ ἐμπρὸς τὴν καπετάνισσαν· αὐτὴ ὤφειλε νὰ προπορευθῇ, ἐπειδὴ ἦταν τυχερή, βέβαια· κ' ἔτσι ἀπεφάσιζε νὰ μπαρκάρῃ. Τέλος ἐσυμμαζεῦετο ὁ λοστρόμος, ἀνεκαλύπτοντο οἱ δύο ἀπόντες σύντροφοι, ἐξεκολλοῦσεν ὁ πλοίαρχος, ἐπεφταν τρομπώνια ἀρκετά, τρομπώνια ἀπὸ τὸ πλοῖον, τρομπώνια ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν· ἔκοφταν, ἐψαλλίδιζαν τὶς βόλταις ταχύτερα, συντομώτερα ὥς νὰ ἐσφίγγοντο διὰ νὰ κόψουν τὴν ἀόρατον ἐκεῖνην κλωστήν, τὸ λεπτὸν ἰσχυρὸν νῆμα, ὡς μίαν τρίχα ξανθὴν μακρὰς κυματιζούσης κόμης, καὶ τὸ σκάφος ἔβαλλε πλῶρην πρὸς βορρᾶν.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ τὰς ἄλλας ἡμέρας τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔαρος, καραβάνια γυναικῶν, ἀσιέρια, φουστὰ γυναικῶν, ἀνεῖρπον, ἀνέβαινον, ἀνῆρχοντο, ἐπάνω στὴν ρεμματιάν, τὸ ρέμμα - ρέμμα, τὸν ἐλικοειδῆ δρομίσκον, ὅστις διαχαράσσεται ἀνὰ τοὺς λόφους τοὺς

τερπνοὺς μὲ τὰς χιλιάδας τῶν ἐλαιοδένδρων, τὸν ἀειθαλῆ πρασινοφαῖον στολισμὸν τῆς μεγάλης κοιλάδος μὲ τὰς ράχεις, μὲ τὰς κορυφάς, μὲ τὰς ἐσοχὰς καὶ ἐξοχὰς, ἀνετώτερον ἀπὸ τὴν κυματίζουσαν ποδιάν τῆς βοσκοπούλας τοῦ βουνοῦ, πολυπτυχώτερον ἀπὸ τὴν χρυσοκέντητον ἐσθῆτα τῆς νύμφης. Ἐπάνω εἰς τὸν βράχον τῆς ἐρήμου βορεινῆς ἀκτῆς, πλησίον εἰς τὸν λησμονημένον παρεκκλῆσι τῆς Παναγίας τῆς Κατευοδώτρας, ἐκεῖ ἐγένετο τὸ μάζεμα τῶν γυναικῶν, ἡ σύναξις ἡ μεγάλη.

Τότε ἔλαμπον μὲ μεγάλας φωταῖς τὰ κανδήλια τῆς Παναγίας τῆς Κατευοδώτρας. Ἡ γραῖα Μαλαμίτσα, ἡ κλησάρισσα τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἔβαλλε τὶς φωναῖς· ἔκανε τὸ κακό... ἐμάλλωνε μὲ ὄλαις τὶς γυναῖκες. Αὐτὴ ἐπῆρε τὸ καλάθακι τῆς, τὴν ρόκαν τῆς, τ' ἀδράχτι τῆς, καὶ ἦλθεν ἀπὸ τὸν ἅγιον Νικόλαον ἐπίτηδες, κατὰ παραγγελίαν τοῦ κύρ - Ἀγγελῆ τοῦ Ἐπιτρόπου... διὰ νὰ μαλλώσῃ τὶς εὐλαβητικαῖς (ἁλλοίμονον! ἡ εὐλάβεια μᾶς εἶναι γιὰ τὸ συμφέρον, ἔλεγε σείουσα τὴν κεφαλὴν), νὰ μὴν τὸ παρακάνουν καὶ χύνουν λάδια πολλὰ καὶ λαδώνουν τὰ ἔδαφος τοῦ ναοῦ, καὶ τὰ στασίδια καὶ τὸ ἀναλόγι, καὶ τὰ δύο - τρία παμπάλαια βιβλία πού ἦσαν ἐκεῖ, καὶ τὰ μανάλια καὶ τὸν τοῖχον, καὶ τὸ τέμπλον, καὶ τὶς ποδιαὶς καὶ αὐτὰς τὰς ἁγίας εἰκόνας. Ἄλλ' αἱ γυναῖκες δὲν τὴν ἄκουαν. Τί χρειάζονται τόσαις φωταῖς, σὰν πυροφάνια, ἐφώναζεν ἡ γρηᾶ Μαλαμίτσα. Αὐτὴ εἶχε μάθει ἀπὸ τὸν γέροντα τῆς τὸν πάππα - Γεράσιμον, ὅτι οἱ φωταῖς τῶν κανδηλιῶν πρέπει νὰ εἶναι μικραῖς, τόσαις δά, σὰν λαμπυρίδες. Τοῦ κακοῦ. Κανεὶς δὲν τὴν ἤκουεν.

Οἱ ὄρμαθοι τῶν γυναικῶν, ὁμάδες - ὁμάδες, συγγενολογί... διεσπείροντο εἰς μικροὺς ὄχθους, εἰς πτυχὰς τοῦ βράχου, ἀνάμεσα εἰς θάμνους καὶ χαμόκλαδα, εἰς μέρη ὑψηλὰ καὶ εἰς μέρη ὑπὲρ νημα ἤρχοντο μὲ τὰ καλάθακια τους, μὲ τὰ μαχαϊρίδιά τους... διότι πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἤσχαλοῦντο νὰ βγάλουν ἀγριολάχανα... μὲ τὰ προγεύματά τους, τὰ σαρακοστιανά, καὶ ἀφοῦ εἶχαν ἀνάψῃ τὰ κανδήλια τῆς Παναγίας, ἀφοῦ εἶχαν κάνει μετάνοιες πολλὰς στρωταῖς, κ' εἶχαν κολλήσῃ ἀριερώματα εἰς τὴν εἰκόνα, κ' εἶχαν χορτάσει τ' αὐτιά τους ἀπὸ τὰς νοθεσίας τῆς γρηᾶ - Μαλαμίτσας, ἐστρώνοντο ἐκεῖ εἰς τὴν δροσερὰν χλόην κ' ἀγνάντευαν κατὰ τὸ πέλαγος.

Τὰ βοσκοπούλα ἐκεῖνα τ' ἄγρια κ' ἀχτένιστα κ' ἀπλοῖα, πού τὶς ἔβλεπαν ἀπὸ μακρὰν σὰν σκιασμένα, ἀποροῦσαν κ' ἔλεγαν:

— Κύντα τις! στὰ μάτια ἔκαμαν.

Ὡς τόσον αἱ γυναῖκες τῶν θαλασσινῶν ἀγνάντευαν.

Ἰδοὺ τὸ βρῖκι τοῦ καπετάν - Λιμπέριου τοῦ Ἀημινοῦ· εἶχε σηκωθῇ στὰ πανιά ἀργὰ τὴν νύκτα· μὲ τὸ ἀπόγειο τῆς νυκτὸς ἤρε τὸ ρέμμα καὶ ἀπεμακρύνθη κ' ἐχώνεψε. Κατευοδίο καλὸ! Ἡ προσευχὴ τῶν μικρῶν παιδιῶν του ἂς εἶναι ὡς πνοὴ στὰ πανιά, στὰ ξάρτια τοῦ καραβιοῦ σας... στὸ καλὸ, στὸ καλὸ!

Ἰδοὺ τὸ καράβι τοῦ καπετάν - Σταμάτη τοῦ Σύρραχου. Ὑπερήφανα, καμαρωμένα, ἀδελφωμένα τὰ δύο, αὐτὸ κ' ὁ πλοίαρχός του,

πάνε να μᾶς φέρουν καλά, να μᾶς φέρουν στολίδια. Στὸ καλὸ πουλί μου, στὸ καλὸ !

Ἴδου καὶ ἡ γολέττα τοῦ καπετάν - Μανώλη τοῦ Χατζηχάνου... Ἡ ψυχὴ μου, ἡ πνοή μου νὰ εἶναι πάντα στὰ πανιά σου, ὥσάν λαμπάδα τοῦ Ἐπιτάφιου, νὰ διώχνῃ τὰ μαῦρα, τὰ κατακόκκινα τελώνια, πρὶν προφτάσουν νὰ κατακαθίσουν στὰ πανιά σου. Σῦρε πουλί μου, στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα ! Στὸ καλὸ !

Νὰ κ' ἡ σκούνα τοῦ καπετάν - Ἀποστόλη τοῦ Βιδελνῆ, καινούργιο σκαρί, ἡ τετάρτη ἡ πέμπτη, τὴν ὁποῖαν κατορθώνει ἐντὸς δεκαετίας νὰ σκαρώσῃ μ' ὅλην τῆς τύχης τὴν καταδρομὴν. Ἔπεςε πολὺ γιαλὸ, δὲν τὴν ἤρε καλὰ τὸ ἀπόγειο, κι ἄργησε. Διακρίνεται τὸ πλήρωμα, οἱ ἄνθρωποι σάν φύλλοι, ποὺ πηδοῦν ἐμπρὸς κι ὀπίσω στὴν κουβέρτα. Δούλευέ τα, καπετάνιο μου ! Παναγία, μπροστά σας ! Στὸ καλὸ, στὸ καλὸ !

— Παιδιά μου, κορίτσια μου, ἀρχίζει νὰ ὀμιλῇ ἡ γρηὰ Συραχίνα, παλαιὰ καπετάνισσα μὲ τὸ ραβδάκι τῆς καὶ μὲ τὸ καλαθάκι τῆς στὸ χέρι, μὲ τὰ ὀγδόντα χρόνια στὴν πλάτη τῆς, ποὺ μπόρεσε ν' ἀνέβῃ τὸν ἀνήφορο διὰ νὰ καμαρώσῃ, ἴσως διὰ τελευταίαν φοράν, τὸ καράβι τοῦ γιοῦ τῆς ποὺ ἔφευγε. Ἔφερετε τί μεγάλη χάρι ἔχει, καὶ πόσο καλὸ ἔκαμε στοὺς θαλασσινοὺς αὐτὸ τὸ ἐκκλησάκι τῆς Μεγαλόχαρης.

— Πῶς δὲν τὸ ξέρουμε, εἶπαν αἱ ἄλλαι· ἄς ἔχῃ δόξα τὸ ὄνομά τῆς.

— Τὸ ἐξωκκληῖσι αὐτὸ ἀγίασε καὶ μέρωσε ὅλο τὸ ἄγριο κῦμα· πρωτύτερα εἶχε κατάρρα ὅλος αὐτὸς ὁ γιαλός.

— Γιατί ;

— Βλέπετε κεῖνον τὸν βράχο, κάτω στὸ κῦμα ποὺ ξεχωρίζει ἀπ' τὸ γιαλὸ ; ... ποὺ φαίνεται σάν ἄνθρωπος μὲ κεφάλι καὶ μὲ στήθια ... ποὺ μοιάζει σάν γυναῖκα ; Ἐκεῖνη εἶναι τὸ Φλανδρῶ.

— Ναί, τὸ Φλανδρῶ, εἶπεν ἡ ὑπερεξηκοντούτις Χατζηχάναινα. Κάτι ἔχω ἀκουστά μου. Ἐσὺ θὰ τὸ ξέρης καλύτερα, θειὰ - Φλωροῦ.

— Τὸ βλέπετε κ' εἶναι ξέρα, εἶπεν ἡ Φλωροῦ ἡ Συραχίνα· μιὰ φορά κι ἓναν καιρὸ ἦτον ἄνθρωπος.

— Ἀνθρώπος ;

— Ἀνθρώπος καθὼς ἐμεῖς. Γυναῖκα.

Αἱ ἄλλαι ἤκουον μὲ ἀπορίαν. Ἡ γρηὰ Συραχίνα ἤρχισε νὰ διηγῆται.

— Στὸν καιρὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων, ἦτον μιὰ κόρη ἀρχοντοπούλα, ποὺ τὴν ἔλεγον Φλάνδρα ἢ Φλανδρῶ. Ἡ Φλανδρῶ εἶχε νομαστῇ ἔτσι — καθὼς μοῦπε ὁ πνευματικὸς ἀπάνω στὸν Ἀἰ - Χαράλαμπον· ὅσον τὸν θυμοῦμαι, μακαρία ἡ ψυχὴ του. Ἦμουν μικρὸ κορίτσι, δώδεκα χρονῶν, καὶ μ' ἐπῆγε ἡ μάνα μου νὰ ξαγορευτῶ τῇ Μεγάλῃ Τετράδῃ ... τί νὰ ξαγορευτῶ, ἐγὼ τίποτα δὲν εἶξερα, τὰ ξεράματά μου ... τὸ τί μᾶλλε ὁ πνευματικὸς δὲν ἀγροικοῦσα, φωτιά ποῦ μ' ἔ ! ... Τὸ νόημά του δὲν τὸ καταλάβαινα, τὰ λόγια τὰ θυμοῦμαι, κ' ὕστερα ἀπὸ χρόνια ... τὸ κορίτσι πρέπει νὰναι φρόνιμο καὶ ντροπαλὸ, νὰναι ὑπάκουο, νὰ μὴν κυττάζῃ τοὺς

νειούς, ν' ἀγαπᾷ τὸν κύρη του καὶ τὴν μανοῦλά του· καὶ σάν μεγαλώσῃ, καὶ δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ παντρευτῇ μὲ τὴν εὐχὴ τῶν γονιῶν τῆς, ἄλλον νὰ μὴν ἀγαπᾷ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς.

Μῶφερε τὸ παράδειγμα τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ... οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, ποὺ προσκυνοῦσαν τὰ εἰδωλα ... Κεῖνον τὸν καιρὸ ἦτον μιὰ ποὺ τὴν ἔλεγον Φλάνδρα, ἢ Φλανδρῶ. Φλανδρῶ θὰ πῇ Φιλανδρῶ. Φιλανδρῶ θὰ πῇ μιὰ ποὺ ἀγαπᾷ τὸν ἄνδρα τῆς, ὅσο ποὺ ἔχασε τ' ἀγαθὰ τοῦ κόσμου, καὶ ἔγεινε πέτρα γι' αὐτό. Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον ἓνας καραβοκύρης, ὠμορφο παλληκάρι, κι' ἀγάπησε τὸ Φλανδρῶ καὶ τὴν ἐγύρεψε, καὶ τῆς ἔδωσε ἀρραβῶνα. Σάν τῆς ἔδωσε ἀρραβῶνα, ἐσκάρωσε καινούργιο καράβι, καὶ σάν ἐσκάρωσε τὸ καράβι, ἔγεινε κι ὁ γάμος καὶ σάν ἔγεινε ὁ γάμος, ἔρριξε τὸ καράβι στὸ γιαλὸ, κ' ἐμπαρκάρησε καὶ πῆγε νὰ ταξειδέψῃ.

Τότε τὸ Φλανδρῶ ἦλθε ν' ἀγναντέψῃ, σάν καλὴ ὥρα, σ' αὐτὸν τὸν ἔρμο τὸ γιαλὸ. Ἐσκολλοῦσεν ἡ ψυχὴ τῆς, ποὺ ἔφευγεν ὁ ἄνδρας τῆς· δὲν μποροῦσε νὰ τὸ βαστάξῃ, νὰ στηλώσῃ τὴν καρδιά τῆς. Ἀγναντέψῃ τὸ καράβι ποὺ ἔφευγε, κ' ἔκλαψε πικρά, κ' ἔπесαν τὰ δάκρυά τῆς στὰ κύματα, καὶ τὰ κύματα ἐπικράθησαν κ' ἐφαρμακώθηκαν, καὶ θύμωσαν, κι' ἀγρίεψαν κ' ἐθέριεψαν ... καὶ στὸ δρόμο τοὺς ποὺ ἦσαν τὸ καράβι, ἐπνίξαν τὸν ἄνδρα τῆς Φλανδρῶς, κ' ἔγεινε ἀγυρισιὰ του ... Καὶ τὸ Φλανδρῶ ἦρθε καὶ ξαναῆρθε σ' αὐτὸν τὸν ἔρμο γιαλὸ κ' ἐκύτταζε κι' ἀγνάντευε ... κ' ἐπερίμενε, κ' ἐκαρτεροῦσε κι ἀπάντεχε ... Πέρασαν μῆνες, πέρασε χρόνος, πέρασαν δύο χρόνια, πέρασαν τρία ... καὶ τὸ καράβι πουθενὰ δὲν ἐφάνηκε ... καὶ τὸ Φλανδρῶ ἔκλαψε, καὶ καταράστηκε τὴν θάλασσα, καὶ τὰ μάτια τῆς ἐστέγνωσαν, καὶ δὲν εἶχε πλεῖα δάκρυ νὰ χύσῃ ... καὶ παρακάλεσε τοὺς θεοὺς τῆς ποὺ ἦταν εἰδωλα, πέτραις, νὰ τῆς κάμουν τὴ χάρι νὰ γείνῃ κι αὐτὴ εἰδωλο, βράχος, πέτρα ... καὶ τὸ ζήτημά τῆς ἔγεινε καὶ τὴν ἔκαμαν βράχο, ξέρα ... μὲ τὸ σχῆμα τ' ἀνθρώπου, ποὺ τρίβηκε κ' ἐφθάρηκε ἀπ' τὰ κύματα ὕστερ' ἀπὸ χιλιάδες χρόνια· καὶ τὸ ἀνθρωπινὸ σχῆμα φαίνεται ἀκόμα, καὶ νὰ ὁ βράχος ἐκεῖ, ἡ πέτρα ποὺ θαλασσοδέρνεται καὶ χτυπᾷ καὶ βογγᾷ ἀπάνω τῆς τὸ κῦμα ... κι ἡ φωνὴ τῆς, τὸ βογγητό τῆς, γίνεται ἓνα μὲ τὸ βογγητό τῆς θάλασσας ... Νὰ ἡ ξέρα ἐκεῖ. Αὐτὴ ἔ'νε ἡ Φλανδρῶ.

Ὑστερα μὲ χρόνια πολλὰ, σάν ἦρθε ὁ Χριστὸς ν' ἀγίασῃ τὰ νερά, γιὰ νὰ βαπτιστῇ ἡ πλάσι, μιὰ χριστιανὴ ἀρχόντισσα, ἡ Χατζηγιάνναινα, ποὺ εἶχαν σκαρώσει τὰ παιδιά τῆς δύο καράβια, ἔταξε στὴν Παναγία, κ' ἔχτισε αὐτὸ τὸ παρακκληῖσι, γιὰ τὸ καλὸ κατευόδιο τῶν παιδιῶν τῆς ... Ἀς δώσ' ἡ Παναγία καὶ σήμερὰ νᾶναι καλὸ κατευόδιο στοὺς ἄνδρες σας, στ' ἀδέρφια σας, καὶ στοὺς γονιούς σας.

— Φχαριστοῦμε· ὁμοίως καὶ στὰ παιδάκια σου, θειὰ - Φλωροῦ !

Ὁ ἥλιος ἐχαμήλωσε κατὰ τὸ βουνόν, τὰ πρῶτα πλοῖα εἶχαν γείνει ἄφαντα πρὸ ὥρας· καὶ ἡ τελευταία γολέττα μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐχάανευσεν εἰς τὸ μέγα πέλαγος. Τὰ συγγενολόγια καὶ τὰ φουσατά τῶν γυναικῶν, μὲ τὰ καλαθάκια καὶ τὰ μαχαιράκια τοὺς διεσπάρησαν ἀνά τοὺς λόφους, κι' ἔβγαζαν καυκαλήθραις καὶ μυρόνια, κ' ἐκοφταν

φτέραις κ' ἀγριομάραθα. Σιγά - σιγά κατέβη ὁ ἥλιος εἰς τὸ βουνὸν καὶ αὐταὶ κατῆλθον εἰς τὴν πολίχνην.

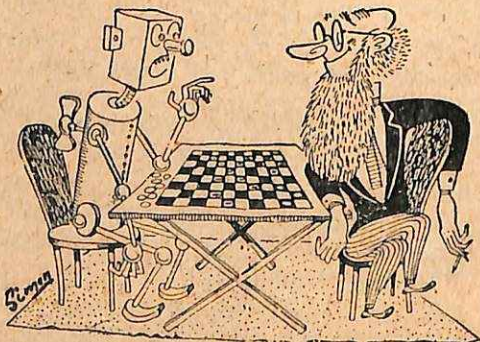
Ἡ νυκτερινὴ αὐρα ἐσύριζεν εἰς τὰ δένδρα, καὶ οἱ λογισμοὶ τῶν γυναικῶν ἐπετοῦσαν μαζί της, κ' ἐστελλαν πολλὰς εὐχὰς εἰς τὰ κατάρτια, εἰς τὰ πανιά καὶ εἰς τὰ ἐξάρτια τῶν караβιῶν. Καὶ βαθείᾳ, εἰς τὴν σιωπὴν τῆς νυκτός, τίποτε ἄλλο δὲν ἠκούσθη εἰμὴ τὸ λάλημα τοῦ νυκτερινοῦ πουλιοῦ καὶ τὸ ἄσμα μιᾶς τελευταίας συντροφιδῆς ναυτικῶν, μελλόντων ν' ἀναχωρήσωσιν αὔριον :

« Σῦρε, πουλί μου στὸ καλὸ καὶ στὴν καλὴ τὴν ὥρα ! ».

Τὸ διήγημα αὐτὸ τοῦ Α. Παπαδιαμάντη μᾶς τὸ ζήτησε ὁ ἀναγνώστης μας Μάριος Μαγδαληνῆς.



ZABOLIES



— Δὲν παίζω ! Ὅταν βλέπεις πὼς κερδίζω δὲ μὲ κουρδίζεις !

Ὁ δρόμος τῶν ἀστρῶν εἶναι ἀκόμη γεμάτος ἐμπόδια καὶ ἐκπλήξεις.

Ὅταν δὰ πηγαίνετε στὴ Σελήνη...

Τοῦ

ROGER MAY

Εἶναι γνωστὸ πιά πὼς προτοῦ περάση πολλὲς καιρὸς θὰ πᾶμε στὴν σελήνη. Πολλὰ σχέδια γιὰ σταθμοὺς στὸ διάστημα δὲν περιμένουν παρὰ τίς ἀνάλογες πιστώσεις γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σταθμὸ - τροχὸ τοῦ Φὸν Μπράουν, ἀπὸ νάυλον, ποὺ θὰ στρέφεται σὲ ἀπόστασι 1.750 χλμ. ἀπὸ τὴ γῆ, ὑπάρχει ἀκόμη ἡ « Πόλι τοῦ διαστήματος » πολὺ πιὸ ἀνθρώπινη, τοῦ Ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ Ρόμικ, ποὺ θὰ ἔχῃ ἓνα θέατρο καὶ μιὰ ἐκκλησία. Θὰ κινῆται σὲ ἀπόστασι 800 χλμ. ἀπὸ τὸν πλανήτη μας καὶ θὰ συγκεντρῶνῃ 8.000 - 10.000 κατοίκους.

Τὸ πρῶτο διαπλανητικὸ ταξίδι δὲν θὰ ἀργήσῃ νὰ γίνη.

Ἐνας δρόμος γεμάτος ἀστρα

Τί θὰ συναντήσουν οἱ διαπλανητικὲς ρουκέτες ἀφοῦ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀγαπητὴ γέρινη γῆ μας; Τὸν αἰθέρα; Τὸ διαπλανητικὸ χάος; Ὁχι. Αὐτὰ εἶναι λόγια. Τὸ διαπλανητικὸ κενό, ὅπως ἀνακαλύψαμε τελευταῖα, δὲν ὑπάρχει.

Στὴν ἀρχή, καὶ σὲ ὕψος μέχρι 12 χλμ., βρισκόμαστε στὴν

« τροπόσφαιρα » ὅπου δημιουργοῦνται τὰ περισσότερα μετεωρολογικὰ φαινόμενα.

Ὑστερα, ἀπὸ τὰ 12 ὠς τὰ 30 χιλιόμετρα ὑπάρχει ἡ περιφημὴ στρατόσφαιρα, διάσημη ἀπὸ ὅταν ἀνέβηκε ὡς ἐκεῖ ὁ καθηγητὴς Πικάρ, ὅπου ἡ μόνιμη θερμοκρασία εἶναι περίπου 55 βαθμοὶ ὑπὸ τὸ μηδέν.

Πὺὸ πάνω, ὡς τὰ 400 χλμ. βρίσκεται ἡ ἰονόσφαιρα ποὺ λέγεται ἔτσι γιὰτὶ ὁ ἀέρας της εἶναι ἰδιαίτερα ἰονισμένος. Ὁ ἰονισμὸς αὐτὸς ὀφείλεται στὶς ὑπεριώδεις ἀκτίνες ποὺ ἐκπέμπονται ἀπὸ τὸν ἥλιο καὶ ἀποσποῦν ἠλεκτρόνια ἀπὸ τὰ μόρια καὶ τὰ ἄτομα τῆς ὑψηλῆς ἀτμόσφαιρας. Μεγάλο ἰονισμό ἔχουν τρία στρώματα ἀέρα :

— Τὸ στρώμα Δ, ὡς τὰ 70 χιλιόμετρα.

— Τὸ στρώμα Ε, ὡς τὰ 110 χιλιόμετρα.

— Τὰ στρώματα F1 καὶ F2 ὡς τὰ 200 καὶ τὰ 250 χλμ.

Ὑστερα, ἐπὶ 1000 μέτρα ἀκολουθεῖ ἡ « μεσόσφαιρα » καὶ ἀπὸ πάνω τὸ διαπλανητικὸ διάστημα ἢ ἐξώσφαιρα.

Γιὰ τὴν ἀτμόσφαιρα αὐτὴ δὲν ξέρουμε πολλὰ πράγματα. Τὰ ἀερόστατα μὲ τὰ ὄργανα κα-

ταγραφής δεν ξεπερνούν τα 40 χλμ. και οι ρουκέτες «Κόρποραλ V2» που έφθασαν τα 402 χλμ. δεν έμειναν εκεί παρά λίγα δευτερόλεπτα.

Η θερμοκρασία πάνω από τη στρατόσφαιρα φθάνει στο μηδέν ως τα 50 χλμ., κατεβαίνει στους 80 βαθμούς υπό το μηδέν ως τα 80 χλμ. και ανεβαίνει ύστερα συνεχώς ώσπου να φθάση 2.230 βαθμούς στα 400 χλμ. (στα 300 χλμ. βρίσκεται στους 1.500 βαθμούς).

Γιατί υπάρχει αυτή η τόσο ύψηλη θερμοκρασία; Μόνο οι υπεριώδεις ακτινοβολίες του ήλιου φθάνουν ως τη γη. Οι άλλες απορροφώνται από το όζον, που σχηματίζεται στην ύψηλη ατμόσφαιρα εις βάρος του όξυγόνου, ακριβώς κάτω από την επίρροια των ακτινοβολιών αυτών. Η απορρόφηση αυτή είναι η αιτία της ανυψώσεως της θερμοκρασίας. Αλλά, όπως ή πίεσι είναι πολύ μικρή, η ρουκέτα δεν θα έχη τίποτα να φοβηθῇ από την θερμότητα αυτή. Ο κίνδυνος γι' αυτήν θα είναι μόνον η ήλιακή ενέργεια που θα απορροφάται από τα τοιχώματά της.

Σε μεγάλο ύψος, στα 500 χλμ., υπάρχει ακόμη όξυγόνο και άζωτο όχι όμως στην μοριακή κατάστασι που είναι η φυσιολογική των δύο αυτών αερίων, αλλά σε μορφή μεμονωμένων ατόμων. Την διάλυσι αυτή την προκαλούν πάλι οι υπεριώδεις ακτίνες του ήλιου.

Ακόμη και εκεί ψηλά, σε κείνο το ύψος, η ρουκέτα δεν θα είναι μόνη. Στις υπεριώδεις ακτινοβολίες θα προστεθούν ακτι-

νοβολίες φωτεινές και υπέρυθρες, ακτίνες Χ και καμμιά φορά μια ακτινοβολία ηλεκτρονίων που εκπέμπονται από τις ήλιακές προσεχόχες.

Οι κοσμικές ακτίνες που αποτελούνται κατά 90% από πρωτόνια (με πυρήνα υδρογόνου) θα είναι και αυτές παρούσες. Θα βρίσκονται εκεί στην πρωταρχική τους κατάστασι με πυρήνες ήλιου, άνθρακος, όξυγόνου και άσβεστιού. Πιο χαμηλά θα συναντήσουν άφθονα άτομα που θα τα τεμαχίσουν διδοντας δευτερεύουσες ακτινοβολίες.

Κάθε μέρα πέφτουν στη γη πολλά δισεκατομμύρια μετεωριτών. Όταν γίνουν φωτεινοί, από τα 80 ως τα 120 χιλιόμετρα σχηματίζουν τους διάττοντες αστέρες. Συνήθως είναι μικροσκοπικοί και ζυγίζουν λίγα χιλιόστοιμα. Από την πλευρά αυτή δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για τη ρουκέτα.

Οι κομήτες δεν είναι επικίνδυνοι

Ο κίνδυνος θα ήταν σοβαρότερος αν το διαστημόπλοιο έρχοταν σε σύγκρουση με τον πυρήνα ενός από τους 1550 κομήτες που κυκλοφορούν γύρω στὴν ήλιο γιατί ο πυρήνας αυτός είναι φτιαγμένος από μεταλλικά υπολείμματα που οι τροχίες τους βρίσκονται συνήθως ανάμεσα στην τροχιά του Άρη και του Δία.

Αντίθετα, το να διασχίση η ρουκέτα την ούρα ενός κομήτη δεν παρουσιάζει καμμιά δυσχέρεια, γιατί η ούρα αυτή είναι από ένα λεπτό αέριο από όξείδιο του άνθρακος και ιονισμένο

άζωτο, που πηγάζει από τον πυρήνα με την επίδρασι της ήλιακής θερμότητας.

Ας φανταστούμε ότι η ρουκέτα μας βρίσκεται από καιρό στο διαπλανητικό διάστημα, στο δρόμο των άστρων. Δεν υπάρχει κενό. Στο άφάνταστο αυτό διάστημα περιδιαβάζουν άτομα και σκόνες. Τα ραδιοηλεκτρονικά συλλαμβάνουν ακόμη και σήμερα τις εκπομπές των ατόμων υδρογόνου που περιπλανώνται σε μήκος κύματος 21 εκατοστών. Άτομα ανέπαφα ή ιονισμένα, αυτός είναι ο κόσμος του διαπλανητικού διαστήματος, μαζί με αστρική σκόνη που, απορροφώντας εν μέρει το φως των άστρων, έδωσε άλλοτε στους αστρονόμους την εντύπωσι ότι το σύμπαν ήταν δυο φορές μικρότερο απ' ό,τι ξέρουμε τώρα.

Σε ώρισμα σημεία, σε γαλαξίες, ή διαστρική αυτή ύλη γίνεται 100 - 1000 φορές πυκνότερη και σχηματίζει μεγάλα σκοτεινά νέφη. Από τη γη τα βλέπουμε πολύ καλά στον γαλαξία. Και υπάρχει η γνώμη ότι το βάρος της διαστρικής αυτής ύλης είναι ίσο με το βάρος όλων των αστερών.

Παρ' όλα αυτά το καλύτερο «κενό» που έχει πραγματοποιηθῇ σε εργαστήρια της γης είναι 200.000 - 500.000 πύ «κατοικημένο» από το διαπλανητικό κενό.

Η ύλη αυτή καλύπτει και το κενό ανάμεσα στους γαλαξίες αλλά σε αραιότερη σύνθεσι από ό,τι στο έσωτερικό των γαλαξιών.

Θα νομίζετε ίσως πως στην άορατη αυτή ύλη η θερμοκρασία είναι πολύ χαμηλή. Και όμως συμβαίνει το αντίθετο. Έξαιτίας των φωτο - ηλεκτρικών επιδράσεων, τα ηλεκτρόνια που αποσπώνται από τα άτομα με τα φωτόνια (=κόκκοι φωτός) προωθούνται με μεγάλη ταχύτητα. Γι' αυτό η θερμοκρασία εκεί φαίνεται πως είναι σαν της επιφανείας των άστρων, δηλαδή περίπου 6.000 βαθμοί.

Κάνει λοιπόν πολλή ζέστη στο δρόμο των άστρων, ευτυχώς όμως η ρουκέτα δεν επηρεάζεται απ' αυτή τη θερμοκρασία. Άλλωστε οι αστρονόμοι μάς βεβαιώνουν ότι πρέπει όπως δήποτε, μέσα στο φλεγόμενο αυτό περιβάλλον, να υπάρχουν τεραστίες «όάσεις» πολύ ψυχρές.

♦ Μια κυρία συναντά σε μια συγκέντρωσι τὸν διάσημο γιατρό, δρ. Αμπερνάθου.
— Γιατρέ μου, τοῦ λείει παίρνοντάς τον ἀπὸ πίσω, ἂν κάποιος ἔχη αὐτὰ κι αὐτὰ τὰ συμπτώματα, τί θὰ τοῦ συνιστούσατε;
— Κυρία μου, ἀπαντᾷ κοφτὰ ὁ γιατρός, νὰ τὸν δῇ ὁ δρ. Αμπερνάθου.



ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

◆ Μιά κοπέλα στην έμπιστη φίλη της :
— Αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο τὸν λάτρευα. Τώρα δὲν μπορῶ νὰ τὸν ὑποφέρω. Πῶς ἀλλάζουν οἱ ἄνδρες !...

Up

◆ Κάποτε εἶπαν σ' ἓνα νεαρὸ φιλόμουσο γιὰ ἓνα πολὺ γνωστὸ μαέστρο πῶς διευθύνει τὶς δυσκολώτερες ὀπερες χωρὶς παρτιτούρα. Τὸ πρᾶγμα τοῦ ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωση καὶ θέλησε νὰ βεβαιωθῇ μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια. Ὡστόσο μὲ ἐκπληξί εἶδε τὸ μαέστρο ὅχι μόνον νὰ ἔχη ἐμπρὸς του νότες, ἀλλὰ καὶ νὰ τὶς κοιτάζῃ μὲ μεγάλη προσοχή.
— Ὅταν τελείωσε ἡ συναυλία ὁ νεαρὸς φιλόμουσος ἐξέφρασε τὴν ἀπογοήτευσί του σ' ἓνα μουσικὸ τῆς ὀρχήστρας.

— Αὐτό ; φώναξε ὁ μουσικὸς. Ὁ μαέστρος μελετοῦσε τὸν « Ταν-χῶυζερ » πὺδ πρόκειται νὰ παίξουμε αὐριο βράδυ !

Coronet

◆ Στὸ ὑποδηματοποιεῖο ἓνα παπούτσι ἀναστενάζει :
— Ἀχ αὐτὰ τὰ καινούργια πόδια ! πῶς πονοῦν !

Noctuel

— Ἐχει ἀλλάξει ὁ ἄνδρας σου ἀπὸ τὸν καιρὸ πὺδ παντρευτήκατε ;
— Μὰ ρωτᾷς καί μὲν ! Κάποτε μοῦ μιλοῦσε γιὰ τὸ τί εἶχε στὴν καρδιά του. Τώρα μοῦ μιλεῖ γιὰ τὸ τί ἔχει στὴν τσέπη του.

Constellation

◆ Οἱ γυναῖκες ὁδηγοὶ ἦταν ἓνα πρόβλημα γιὰ τὴν κυκλοφορία, ἀκόμη καὶ τὴν ἐποχὴ τοῦ Λουδοβίκου 15ου. Τότε ἦταν πολὺ τῆς μόδας κᾶθε κυρία νὰ ὁδηγῇ μόνη τῆς τὸ ἀμάξι τῆς, δημιουργώντας φυσικὰ ἀπειρα προβλήματα στὴν κυκλοφορία. Νευριασμένος μιά μέρα πὺδ τὸ ἀμάξι του δὲν μπορούσε νὰ προχωρήσῃ, ὁ Λουδοβίκος διέταξε τὸν ὑπουργό του ντ' Ἀρζανσὸν νὰ ἐνεργήσῃ ὥστε νὰ σταματήσῃ αὐτὸς ὁ μπελᾶς. Ὁ ὑπουργὸς ὅμως φοβόταν νὰ βγάλῃ τὴ σχετικὴ διαταγὴ, γιὰτὶ ἤξερε πῶς οἱ κυρίες πὺδ θὰ θίγονταν ἀπ' αὐτὴν εἶχαν πολλὰ μέσα στὸ παλάτι. Σκέφτηκε λιγάκι, καὶ τέλος ἔλυσε τὸ πρόβλημα μὲ μιά ἐξυπνὴ διαταγὴ :

« Κυρίες κάτω τῶν 30 ἐτῶν ἀπαγορεύεται νὰ ὁδηγοῦν μόνες τὰ ἀμάξια τους ».

Elinor Wykoff

Ποτάμια ἀπὸ χαλίκια καὶ ληστὲς μὲ μουσκέττα
ὑποδέχονται τοὺς ἐπισκέπτες

ΣΤΗ ΣΑΡΔΗΝΙΑ

Τὴν ἀρχαία Ἴχνουσα



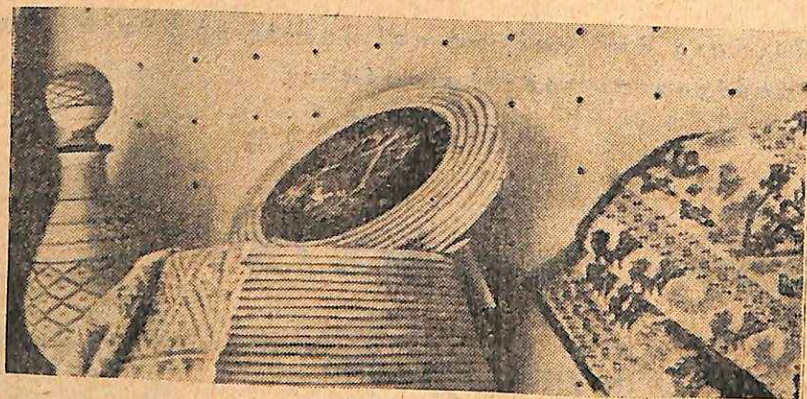
Ὁ ἥρωας μὲ τὴν ἀσπίδα

Τὸ πιὸ ἀραιοκατοικημένο νησί τῆς Εὐρώπης.

Δὺ ὥρες ἀκριβῶς πρὶν περάσῃ τὸ δικό μας πούλμαν ἀπὸ τὸ ἐρημικὸ πέρασμα «Κόρρ ἔ Μπού» («Κέρατα βοδιῶν», στὴ σαρδικὴ διάλεκτο), πέντε ληστὲς μὲ μουσκέττα εἶχαν σταματήσει τὸ λεωφορεῖο τῆς γραμμῆς. Οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, στ' ἄγρια βουνὰ τῆς Σαρδηνίας ζοῦνε ἀκόμη τὶς ξεπερασμένες γιὰ μᾶς περιπέτειες τῶν φτηνῶν ταινιῶν τοῦ Φάρ-Ουέστ. Γιατὶ, ἀκριβῶς ὅπως ἐκεῖ, μιά συνοδεία ἀστυνομικῶν — μὲ τζιπ ὅμως καὶ ὄχι ἑφιππῇ ! — εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ συνοδεύῃ τὰ αὐτοκίνητα πὺδ κάνουν τὸ γύρο τοῦ παμπάλαιου νησιοῦ. Τὴν ἡμέρα πὺδ ἔγινε ἡ ἐπίθεσις, οἱ ληστὲς περίμεναν νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ τζιπ στὸν προηγούμενο σταθμὸ γιὰ νὰ ἀναλάβῃ τὸ ἐπόμενο λεωφορεῖο, καὶ τότε ἀκριβῶς, μὲ μαντήλια στὸ πρόσωπο καὶ ἀπειλητικὸ ὄφρος, σταμάτησαν τὴν «κορριέρα» τῆς εταιρίας μεταφορῶν «Κολούμπους» καὶ ἀφαίρεσαν 60.000 λιρέττες ἀπὸ ἐπιβάτες τῆς χωρικοῦς πὺδ πήγαιναν ἀπὸ τὴν πόλιν στὸ ἐρημικὸ χωριὸ τους.

Ἡ συνοδὸς μας, μιά κομποτάτη ξανθὴ μὲ πράσινα μάτια πὺδ ἄκουγε στὸ ἀμερικανοποιημένο ὄνομα Νταίζη ἀλλὰ μιλοῦσε μὲ τὴν χαρακτηριστικὴ κοφτὴ προφορά τῶν Σάρδων, μᾶς ἐξήγησε ἀπλὰ πῶς τέτοιες ἐπιθέσεις στὰ λεωφορεῖα γίνονται δύο-τρὶς φορές τὸ χρόνο.

Πέρυσι ὅμως, πρόσθεσε μὲ θριαμβευτικὸ τόνο, μιά συνάδελφός μου τοὺς ἔβρισε καὶ τοὺς



Βιοτεχνία του Νούρο της Κίλιαρι.

έκανε να τὸ βάλουν στὰ πόδια ντροπιασμένοι. Ἦταν ἐγγονὴ τοῦ Σαρίντου, τοῦ μεγαλύτερου ληστή τῆς νεώτερης ἱστορίας μας ! !

Δὲν εἶχα πιά οὔτε τὴν δύναμι νὰ αἰσθανθῶ ἐκπληξί. Ἐξουθενωμένη ἀπὸ καθημερινὰ δεκάωρα στὸ πούλμαν ποὺ σκαρφάλωνε συχνὰ σὲ ἄφτιαχτους δρόμους, ἄκουγα καὶ ἐβλεπα ὑποταγμένη τὰ θαυμαστὰ τῆς Σαρδηνίας ! Ἄλλοι συνειπιβάτες, Νορβηγοί, Γάλλοι, Γερμανοί, ἀποροῦσαν λίγο περισσότερο. Σὲ μένα, τὸ περιβάλλον. Θύμιζε πότε Κρήτη, πότε Κέρκυρα — στίς μικρὲς παραθαλάσσιες πόλεις — πότε ἑλληνικὴ ἐπαρχία πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο !

Ἡ Σαρδηνία εἶναι, σὰν γῆ, πολὺ ἀρχαιότερη ἀπὸ τὴν «ἡπειρο» ὅπως, ἀποκαλοῦν οἱ κάτοικοί της τὴν κυρίως Ἰταλία, καὶ στερεῖται, περισσότερο ἀπὸ κάθε τι ἄλλο, τὸ νερό. Ἀντίθετα, ἔχει τόση ἀφθονία πέτρας ὥστε καὶ ὁ παραμικρὸς φράχτης ποὺ χωρίζει τίς ἰδιοκτησίες εἶναι καμωμένος ἀπὸ σπασμένους βράχους, πέτρες

τοποθετημένες ἢ μιὰ πάνω στὴν ἄλλη, χωρὶς συγκολλητικὴ οὐσία, ἔτσι ἀκριβῶς, ὅπως τρεισήμισι μὲ τρεῖς χιλιάδες χρόνια πρὶν, ἂν πειστήσουμε ἓνα γερο-βοσκὸ τῆς περιοχῆς, οἱ νεολιθικοὶ πρόγονοι τῶν σημερινῶν Σάρδων ἔχτιζαν τὰ ἀπόρθητα χωριά τους, τὰ «νουράγκε».

Μαζὶ μὲ τίς τεράστιες μορφὲς ζώων ποὺ σχηματίζει ὁ ἀπογυμνωμένος γρανίτης στὰ βουνὰ καὶ στ' ἀκρωτήρια, τὰ «νουράγκε» ἀποτελοῦν τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς σαρδικῆς υπαίθρου. Ἀπὸ μακριὰ φάνταζαν σὰν μικροὶ πρωτόγονοι πύργοι. Ὅταν ὅμως κατεβήκαμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸ πιὸ σημαντικὸ «νουράγκε» τῆς Σαρδηνίας στὴν περιοχή Μπαρούμινι, μᾶς περίμενε ἓνα μοναδικὸ θέαμα : Ἐπάνω σ' ἓνα λόφο τὸ «νουράγκε», δηλαδή ἡ ἀκρόπολι τοῦ νεολιθικοῦ χωριοῦ, τρεῖς πύργοι θαυμαστὰ θολωτοί, ὁ ἓνας πάνω στὸν ἄλλον ποὺ συνδέονται ἀναμεταξύ τους μὲ σκάλες, διαδρόμους καὶ αὐλὲς γιὰ τοὺς πολεμιστὰς καὶ καμα-

ράκια γιὰ τοὺς φρουροὺς, τὸ σύνολο ἀπὸ τεράστιους βράχους στοργυλεμένους ἀπὸ τὰ χρόνια καὶ τίς βροχὲς ἀλλὰ ποτὲ ἀπὸ ἀνθρώπινο χέρι. Γύρω στὴν ἀκρόπολι, ἓνα μεγάλο χωριὸ ἀπὸ σπίτια στὰ ὁποῖα βρέθηκαν πολλὰ πέτρινα ἐργαλεῖα, γουδιὰ κυρίως καὶ πρωτόγονες ἀξίνες. Οἱ τοῖχοι τῶν σπιτιῶν ποὺ βρέθηκαν στίς τελευταῖες ἀνασκαφές τοῦ 1951 συχνὰ ξεπερνοῦν τὸ ὕψος τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἶναι πάντα βέβαια ἀπὸ πέτρα ἀπελέκητη.

Ἡ Σαρδηνία ἔχει ἐλάχιστὸ πληθυσμὸ ἀνάλογα μὲ τὴν ἔκτασί της. Χιλιόμετρα ὁλόκληρα περνοῦν χωρὶς οὔτε ἓνας βοσκὸς νὰ διακόψῃ τὴ γυμνότητα τῆς ἐξοχῆς μὲ τοὺς ποταμούς, ποὺ δὲν εἶναι πιά παρὰ πλατειὲς κορδέλλες ἀπὸ ἄσπρα χαλίκια κάτω ἀπὸ μι-σογκρεμισμένα ρωμαϊκά γεφύρια. Τὸ μεγάλο πρόβλημα ποὺ ἀντιμετωπίζει αὐτὸς ὁ πληθυσμὸς εἶναι τὸ νερό. Ὅταν λείψῃ ἡ

βροχή, τὰ γελάδια στεγνώνουν, τὸ χόρτο πρέπει ν' ἀγοραστῇ ἀπὸ τὴν «ἡπειρο» σὲ πανάκριβες τιμὲς καὶ τὸ νησι ὑποφέρει. Ἀκόμη καὶ στὰ καλύτερα ξενοδοχεῖα, καρτέλλες στὰ πολυτελέστατα μπάνια μᾶς παρακαλοῦν σὲ τέσσερις γλώσσες : «Μὴ σπαταλᾶτε τὸ νερό. Εὐχαριστοῦμε ! ».

Στὸ κέντρο τοῦ νησιοῦ ὑπάρχουν βουνὰ κατάφυτα, πανύψηλα, μὲ χίλια χρώματα καὶ ρυάκια ποὺ πάντα φέρνουν σὲ κάποια στάνη ἢ σὲ κάποια «μπονίφικα» (συνεικισμὸ ποὺ ἐτοιμάζει ἡ διοίκησι τοῦ νησιοῦ γιὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν παραμονὴ τῶν κατοίκων ἔξω ἀπὸ τίς πόλεις), στίς ἀκτὲς, ὅμως, ἐπικρατεῖ ξηρασία. Μιὰ ξηρασία ποὺ καταλήγει σὲ ὄνειρεμένες ἀμμουδιές, σὲ μιὰ θάλασσα ὁμορφὴ σὰν τὴν ἑλληνικὴ, πεντακάθαρα, ὅπου, ἂν ταξιδέψετε μὲ τίς ὑποβρύχιες μάσκες σας, μπορεῖτε νὰ καμαρώσετε τὰ πολύχρωμα, λαμπερὰ μωσαϊκὰ τῆς «βυθισμέ-

Τὸ ἀκρωτήριο τῆς Ἀρχοῦδας.



νης πολιτείας», τῆς ἀρχαίας Νόρας.

Ἡ Νόρα εἶναι ἡ μοναδική «τσιττά πούνικα» ὁλόκληρης τῆς Ἰταλίας καὶ ἔχει διατηρηθῇ ἀναλόγως καλύτερα καὶ ἀπὸ τὴν Πομπηία. Ὁρισμένα τμήματα ποὺ δὲν ἔχει σκεπασεῖ τὸ νερὸ ἐπιτρέπουν νὰ καμαρώσουμε τὴν κομψότητα καὶ τὴν ὁμορφιά της. Εὐκόλα τὴν ἐπισκέπτεται κανεὶς γιατί εἶναι μόλις μισή ὥρα ἔξω ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ, τὴν Κάλιαρι ἢ... Καράλχη, ποὺ εἶναι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου ποὺ μᾶς μετέφερε ὡς τὸ λιμάνι τῆς Ὀλμπιας τῆς Λευκῆς ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἄρχισε καὶ ὁ γῦρος μας.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ νησιοῦ εἶναι ἓνα μεγάλο λιμάνι, μὲ ἀρκετὰ ὑπερ-μοντέρνα κτίρια τοῦ τύπου ποὺ δὲν ἔχει ἀκόμη ἐμφανισθῇ κανὲν στὴν Ἀθήνα, μὲ πρόσοψι συχνὰ ὅλο κρύσταλλο καὶ γραμμὴ αὐστηρὰ ὀρθογώνια. Ἡ παλὴ Κάλιαρι εἶναι γκρίζα, μὲ στοῆς ποὺ θυμίζουν Πάτρα, μὲ παλῆς ἀρχοντικὲς βίλλες σὲ πυκνοφυτεμένους κήπους μὲ χοντρά αἰωνόβια δέντρα ποὺ σκιαζοῦν ἀκόμη καὶ τὸν ἔξω δρόμο. Στὸ ἀρχαιολογικὸ μουσεῖο τῆς Κάλιαρι εἶδαμε καὶ τὰ χαριτωμένα «μπροντζέττι» ποὺ βρέθηκαν στὰ νουραγικά χωριά. Μικροσκοπικά, λεπτότατα ἀγαλματάκια ἀπὸ πρασινοσιμέντο μπρούντζο ποὺ παρασταίνουν ἥρωες, τοξότες, πολεμιστές, καραβῆλες, ταῦρους, ἐλάφια, γέρους. Δύο προκαλοῦν ἰδιαίτερα τὴν προσοχή μας : Σὲ συνολικὸ ὕψος ὄχι παραπάνω ἀπὸ ὀκτὼ ἑκατοστὰ, μιὰ καθισμένη μάνα κλαίει τὸν γυνὶ της, πολεμιστὴ νεκρὸ ποὺ κρατᾷ στὴν

ἀγκαλιά. Ρεαλιστικὰ σκαλισμένο, τὸ γέρικο, πονεμένο πρόσωπο ἀφίνει μόνον τὴ στάσι νὰ μᾶς θυμίσῃ ἓνα ἄλλο ἰταλικὸ ἀριστούργημα, τὴν «Πιετὰ» τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου. Τὸ ἄλλο ἀγαλματάκι εἶναι ὁ κλασικὸς σαρδικὸς (ἥρωας) : Ἐχει τέσσερα μάτια, τέσσερα μπράτσα καὶ κρατᾷ δυὸ ἀσπίδες. Ἐστὶ ξύπνιος καὶ ἀρματωμένος θέλει νὰ εἶναι σήμερα ὁ σύγχρονος Σάρδος γιὰ ν' ἀνορθώσῃ τὴν πατρίδα του, γι' αὐτὸ κι' ἐδιάλεξε τὸν νουραγικὸ ἥρωα γιὰ σύμβολο.

Καὶ ὁ ἀγῶνας αὐτὸς τῆς ἀνόρθωσης εἶναι τὸ πιὸ συγκινητικὸ θέαμα στὸ νησί, στὴν «αὐτόνομη» Σαρδηνία, ὅπως ἀγαποῦν νὰ τὸν νίξουν οἱ κάτοικοί της. Τὰ πανάρχαια βουνὰ χαράζονται ἀπὸ θαυμάσιους δρόμους, στολίζονται ἀπὸ πολυτελέστατα ξενοδοχεῖα μὲ πισίνες καὶ γήπεδα τένις ποὺ ξαφνιάζουν μέσα στὴν ἐρημιὰ τοῦ τοπίου. Τὸ ποτάμι — ὅταν βρεθῇ — ἀμέσως δένεται ἀπὸ τεράστια φράγματα ποὺ σχηματίζουν λίμνες σὰν τοῦ Μαραθῶνα. Ὁργανισμὸς δουλειᾶς, σχεδὸν ἀγωνιώδης, ἐπηρεάζει τὴν ἀτμόσφαιρα τοῦ νησιοῦ. Στὰ χωριά, ὁ ἐρχομὸς τῶσων περιηγητῶν ἔχει τὰ ράξει τὰ πνεύματα. Ἀπὸ φόβο μήπως ζητήσουν λίγα χρήματα, ζητοῦν πάρα πολλὰ καὶ πληρώσαμε καφὲ στὸ νησάκι τῆς Μανταλένας πιὸ ἀκριβὰ παρὰ στὴν κοσμικὴ «Στρέγκα» τῆς Βία Βενετο.

Ἀπλησίαστα σχεδὸν τὰ φημισμένα «ταππέττι» τῆς Σαρδηνίας, πολύχρωμες συνθέσεις στὸν ἀργαλειό, ἢ τὰ ἐξ ἴσου περιφνημα ψάθινα καλάθια της. Ἡ

Σαρδηνία καλλιεργεῖ τὸν τουρισμὸ της καὶ διαλέγει ποιά προϊόντα της θὰ ἐκμεταλλευθῇ σὰν «τοπικὸ χρῶμα». Τὰ μαντολάτα, τὸ γλυκὸ πορτοκάλι μὲ μέλι καὶ μύγδαλα, ὅλα συσκευάζονται καὶ στέλνονται ταχυδρομικῶς παντοῦ, σὲ εἰδικὰ κουτιά. Ἴσως ἐφέτος, φθινόπωρο πιά ποὺ τὴν εἶδα, νὰ εἶδα τὰ τελευταῖα ἀπομεινάρια τῆς ἀκατέρραστης ὁμορφίας της. Οἱ θαλάσσιες σπηλιὲς μὲ τοὺς μαγευτικὸς σταλακτίτες τοῦ χρόνου θὰ ἔχουν ἀποκτήσει σκᾶλες καὶ γεφυράκια γιὰ τὸν ἐπισκέπτη καὶ δὲν θὰ προσφέρουν τὸν ἰδρωτὰ καὶ τὸ ἐπικίνδυνον σκαρφάλωμα στὸ ὁποῖο ὑποβλήθηκαμε ἐμεῖς. Τὰ «νουράγκι» θὰ φωτίζονται ἴσως ἀπὸ εἰδικούς προβολεῖς καὶ εἰδικευμένοι φύλακες θὰ ἐξηγοῦν ἀρχαιολογικὲς λεπτομέρειες στὸν περιηγητὴ. Ἴσως ἀκόμη, — τί ἄλλο νὰ... φοβηθῇ κανεὶς ; — τὰ φραγκόσικα ποὺ γεμίζουν τὰ βουνὰ καὶ τὰ χωράφια της νὰ ἔχουν χάσει τ' ἀγκάθια τους, ἴσως τὰ μικροσκοπικὰ γαϊδουράκια νὰ ἔχουν ἀποκτήσει κανονικὲς ἀναλογίες ! Αὐτὸ τὸ τελευταῖο βέβαια θὰ εἶναι τὸ πιὸ περίεργο. Πιθανώτατο ἀντίθετα εἶναι τὸ νὰ ἀντικατασταθοῦν μὲ σκούτερ-κα-

μιονέττες ποὺ ἤδη ἔχουν γεμίσει τὰ κάπως μεγαλύτερα χωριά.

Ἄλλωστε, ὁ ἐκεῖ ὁργανισμὸς τουρισμοῦ καμαρώνει — οἱ γεννήσεις αὐξάνονται, ἡ Σαρδηνία θὰ κατοικηθῇ. Καὶ τότε... τότε μπορεῖ καὶ τὸ Νάτο νὰ τῆς πάρῃ τὸ «Πολύγωνο», τὸ μοναδικὸ κέντρο ἐκτοξεύσεως βλημάτων γῆς-ἀέρος ποὺ ὑπάρχει στὴν Εὐρώπη καὶ ποὺ βρίσκεται ἀκριβῶς στὴν ἀραιοκατοικημένη Σαρδηνία ! Οἱ ντόπιοι, γιὰ νὰ τὸ ἀντιμετωπίσουν, δὲν ξάδεψαν καὶ πολλὰ φαντασία. Τὰ λεωφορεῖα ἀπλῶς συνοδεύονται, ὅταν διασχίζουν τὴν ἐπικίνδυνη περιοχή, ἀπὸ ἓνα τζίπ. Γιὰ τὸν παλιὸ λαὸ τῶν Σάρδων, οἱ αἰῶνες δὲν ἔχουν καὶ μεγάλη σημασία, καὶ μὲ τὸν ἴδιο τρόπο προστατεύουν τοὺς ἐπισκέπτες τους ἀπὸ τὰ ὑπερηχητικὰ βλήματα τῶν ληστῶν. ἀπὸ τὰ μουσκέττα τῶν ληστῶν.

Καί, πρὶν τελειώσουμε, ἓνα ὑστερόγραφο γιὰ τοὺς καλοφγάδες. Στὴ Σαρδηνία θὰ βρῇτε φρέσκο ψάρι, καλαμαράκια, ἀστακοὺς, γουρουνόπουλα ψητὰ καί, γιὰ νὰ ποτιστῇ τὸ σύνολο, τὴν ὡραία μπύρα «Ἰχνούσα» ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ ὄνομα τοῦ νησιοῦ ποὺ θυμίζει ἀποτύπωμα ποδίου στὴ θαλασσινὴ ἄμμο !

Ροζίτα Σάκου - Maradei

— Ἐχὼ ἓνα τρομερὸ πονοκέφαλο, παραπονιέται τὸ τριαντάφυλλο στὴν τουλίπα.
— Μὲ τόσο ἄρωμα... δὲν εἶναι καθόλου παράξενο !

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΚΙ ΑΛΗΘΙΝΑ



* * * * *

**ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΙΚΗ
ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟ**

* * *

Γιά νά διορθώσουν τήν ὄρασι τῶν μυώπων, τῶν πρεσβυώπων καί τῶν ἀστιγματικῶν, οἱ Κινέζοι ὀφθαλμίατροι ὑποβάλλουν τοὺς ἀσθενεῖς τοὺς σὲ θεραπεία μὲ ἠλεκτρισμὸ καί ἔχουν θαυμάσια ἀποτελέσματα. Μὲ τὴν θεραπεία αὐτὴ κυκλοφορεῖ στὸ μάτι τοῦ ἀσθενοῦς ρεῦμα μικρῆς ἐντάσεως ἐπὶ ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας κάθε μέρα. Ὑστερα ὁ ἀσθενὴς ἀναπαύεται γιὰ λίγα λεπτά μὲ κλειστὰ τὰ μάτια. Ἀπὸ 900 ἀνθρώπους ποὺ ἔκαναν αὐτὴ τὴν θεραπεία μέσα σὲ εἴκοσι μέρες, οἱ 600 βρῆκαν τὴν κανονικὴν τὴν ὄρασι. Σοβιετικοὶ γιατροὶ ποὺ ἐπισκέφθηκαν τὴν Κίνα γιὰ νὰ μελετήσουν τὰ ἀποτελέσματα τῆς θεραπείας αὐτῆς, ἀσχολοῦνται τώρα στὴ Σοβιετικὴ Ἐνωση μὲ τὴν ἀνάπτυξι καί τὴ βελτίωσι τῆς μεθόδου τῶν Κινέζων γιατρῶν.

* * * * *

**Η ΤΗΛΕΟΡΑΣΙ
ΣΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ**

* * *

Ἀφοῦ ἀνέβηκε ψηλὰ στὸν οὐρανὸ μὲ τὰ ἀεριοθούμενα ἀεροπλάνα, ἀφοῦ εἰσέδυσσε στὰ μυστικά τῶν θαλασσιῶν βυθῶν, ἡ τηλεόρασι ἐγκαθίσταται τώρα στὶς τράπεζες. Στὸ Νευσατέλ τῆς Ἑλβετίας οἱ ἐπιταγὲς θὰ πληρώνονται μὲ τὴν τηλεόρασι. Στὴ

θυρίδα ὁ ταμίας προβάλλει τὴν ἐπιταγὴ μπροστὰ στὸ «μάτι» τῆς τηλεοράσεως. Στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς τράπεζας, ὁ ὑπάλληλος, ποὺ εἶναι ἀρμόδιος γιὰ νὰ ἐλέγξῃ τὸ λογαριασμὸ τοῦ πελάτου, βλέπει τὴν ἐπιταγὴ νὰ ἐμφανίζεται στὴν ὀθόνη τῆς δικῆς του συσκευῆς λήψεως, καί μὲ ἓνα εἰδικὸ σύνθημα, ποὺ τὸ βλέπει μὲ τὴ σειρά του ὁ ταμίας στὴ δική του συσκευή, δίνει ἢ ὄχι τὴν ἀδεία γιὰ τὴν πληρωμὴ τῆς ἐπιταγῆς.

* * * * *

**ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΑ ΤΡΑΜ
ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ**

* * *

Στὸ Γκότεμπουργκ τῆς Σουηδίας γίνονται τώρα δοκιμὲς ἐνὸς ἠλεκτρονικοῦ ἐγκεφάλου ποὺ θὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν ὁδηγὸ τῶν τράμ, ἐκτελώντας ὅλες τὶς σχετικὲς μαנוῦβρες. Ὁ ὑπάλληλος ἀπλῶς δίνει στὸ ρομπότ τὶς ἀναγκαῖες ὁδηγίες γιὰ νὰ προχωρήσῃ, νὰ κἀνῃ ὀπισθεν, νὰ κόψῃ ταχύτητα καί νὰ σταματήσῃ, μὲ τὴ βοήθεια δύο πεντάλ.

* * * * *

**ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ
ΘΕΡΜΕΣ ΠΗΓΕΣ**

* * *

Σὲ λίγον καιρὸ ἓνα μέρος τῆς πόλεως τοῦ Μεξικοῦ θὰ φωτίζεται μὲ ἠλεκτρισμὸ ἀπὸ θερμὲς πηγές. Σὲ ὠρισμένες περιοχὲς τοῦ Μεξικοῦ οἱ θερμὲς πηγές, σύμφωνα μὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς

τῶν ἐπιστημόνων, ἔχουν δύναμι ἐνεργείας 25 κιλοβάτ. Ἡ γεωθερμικὴ αὐτὴ ἐνέργεια, ποὺ ἔμενε ὥς τώρα ἀχρησιμοποίητη, θὰ παράγῃ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα μὲ ἐλάχιστο κόστος σὲ μιὰ χώρα ποὺ ὁ ἠλεκτρισμὸς εἶναι ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες ἀνάγκες.

* * * * *

**ΘΑ ΠΛΥΝΕΣΘΕ
ΧΩΡΙΣ ΝΕΡΟ !**

* * *

Ἐνας Ἑλβετὸς βιομήχανος ἐπινόησε μιὰ μαγικὴ πετσέτα ποὺ καθαρίζει καί ξελεκιάζει τὰ χέρια χωρὶς νερὸ καί χωρὶς σαποῦνι ! Ἡ πετσέτα αὐτὴ θὰ ἔχῃ μεγάλη ἐπιτυχία στοὺς ὁδηγοὺς αὐτοκινήτων, στοὺς ἐκδρομεῖς καί γενικὰ σὲ ὅσους δὲν εἶναι εὐκολο νὰ βροῦν νερὸ γιὰ νὰ πλυθοῦν.

* * * * *

**ΕΝΑ ΦΟΥΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ**

* * *

Ὁ περίφημος ἀρχιτέκτων Λὲ Κορμπυζιὲ κτίζει τώρα στὴν κεντρικὴ Γαλλία ἓνα μοναστήρι ποὺ προορίζεται γιὰ τοὺς δομικανούς μοναχοὺς. Τὸ σύγχρονο αὐτὸ μοναστήρι κατασκευάζεται ἀπὸ μππετόν ἀρμὲ καί κυματιστὰ γυάλινα φύλλα σύμφωνα μὲ τοὺς τελευταίους νόμους τῆς φουτουριστικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Κάθε κελλὶ, βαμμένο μὲ ζωηρὰ χρώματα, θὰ ἔχῃ καί τὴ σκεπαστὴ βεράντα του. Τὰ παράθυρα θὰ εἶναι πραγματικὰ τηλεσκόπια φωτὸς καί τὸ δάπεδο θὰ εἶναι σκεπασμένο μὲ ἓνα πλαστικὸ χρωματιστὸ χαλί. Ἀσφαλῶς ἓνα τέτοιο μοναστήρι θὰ προσελκύῃ νέους μοναχοὺς.

◆ Τὸ λάθος τῶν περισσότερων νέων τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ὅτι θέλουν νὰ φθάσουν στὴ Γῆ τῆς Ἑπαγγελίας χωρὶς νὰ περάσουν τὴν ἔρημο.

Railroad Magazine

◆ Οἱ ἄνθρωποι μισοῦν μὲ πολὺ μεγαλύτερη ἐπιμονὴ ἀπ' ὅ,τι ἀγαποῦν. Ἐνα κακὸ λόγο, δὲν ἀρκεῖ χεῖμαρρος ἀπὸ κομπλιμέντα γιὰ νὰ τὸν σβῆσῃ.

S. J.

◆ Ἄν πληττετε ἀπὸ μοναξιὰ σὲ μιὰ κοσμικὴ συγκέντρωσι λόγῳ δειλίας, μὴν ἀπελπιστῇτε καί κυρίως μὴ χάσετε τὴν ἡρεμία σας. Ἀποτραβηχθῆτε σὲ μιὰ γωνιά καί περιμένετε. Αὐτοὶ ποὺ μένουν μόνοι καί ἡσυχτοὶ σὲ μιὰ πολυθόρυβη συγκέντρωσι, τραβοῦν πολὺ περισσότερο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἄλλων.

D. F.

Λόγοι στρατιωτικοί και οικονομικοί
δεσμεύουν τόν Μάο Τσέ Τούγκ.

ΠΕΚΙΝΟ - ΜΟΣΧΑ

Μία αναγκαστική συνεργασία.

Του

HOLLINGTON TONG

Λίγο καιρό προτού το Νανκίν περιέλθω στα χέρια των κομμουνιστών, το 1949, ένας διακεκριμένος 'Αμερικανός περαστικός από την Κίνα, μου είπε αυτά τα λόγια :

«Κανένας δεν θα καταφέρει να κάνη τους Κινέζους αληθινούς κομμουνιστές. Γρήγορα θα απαλλαγούν από τους Ρώσους.

Τα γεγονότα αποδείξανε πως αυτός ο καλοπροαίρετος φίλος της Κίνας είχε κάνει λάθος. 'Οκτώ χρόνια περάσανε και ο Μάο Τσέ Τούγκ δεν ακολουθεί καθόλου τὰ ἔχνη του Τίτο. Οι Ρώσοι βρίσκονται πάντα εκεί και συνεχώς ο αριθμός και ἡ ἐπιρροή τους μεγαλώνουν. 'Όσο γιὰ τὴν ἰδέα πως ὀρισμένοι τουλάχιστον κομμουνιστές ἡγέτες θὰ ἔβαζαν τὴ χώρα τους πάνω ἀπὸ τις πολιτικές πεποιθήσεις τους, κι αὐτὴ ἀποδείχθηκε μάταιη.

Ὁ 'Αμερικανὸς ἀπηχοῦσε ἀπλωῶς ἐκεῖνο ποὺ ὠνομάζαμε στὴ

Φορμόζα «τιτοϊκὴ χίμαιρα». Πολλοὶ ἀδιόρθωτοι αἰσιόδοξοι ξενοῦν πὼς ἡ κομμουνιστικὴ Κίνα, ἀκόμη καὶ ἂν τὸ ἤθελε, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ διακόψῃ τις σχέσεις της μὲ τοὺς Ρώσους. Γιατί, γιὰ τὴν Κίνα τοῦ Μάο, ὁ σύνδεσμος μὲ τὴ Σοβιετικὴ Ρωσία εἶναι ἡ βάσι τῆς πολιτικῆς της.

Ἄς ἐξετάσουμε τὴ στρατιωτικὴ κατάστασι τῆς χώρας.

Οἱ στρατιωτικοὶ σχολιασταὶ τονίζουν τὴν ἰσχύ τοῦ στρατοῦ (3-4 ἑκατομμύρια) καὶ τῆς ἀεροπορίας (περίπου 3.500 ἀεροσκάφη). Παραλείπουν τὸ γεγονός ὅτι τὰ προβλήματα τοῦ ἐπισιτισμοῦ καθιστοῦν τις δυνάμεις αὐτὲς ἐντελῶς ἐξαρτημένες ἀπὸ τὴ Ρωσία. Κάθε ρῆξι μὲ τὸν σύμμαχον αὐτὸ θὰ ἀκίνητοποιοῦσε μέσα σὲ λίγες ἑβδομάδες τὴν πολεμικὴ μηχανὴ τοῦ Πεκίνου ἀπὸ ἔλλειψι συντηρήσεως καὶ ἐφοδιασμοῦ. Χωρὶς τὴ σοβιετικὴ

βοήθεια ἡ ἐρυθρὰ Κίνα δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἀποκρούσῃ οὔτε μιὰ ἐπίθεσι ἀπὸ τὴ Φορμόζα.

Ἐνα βασικὸ ἄρθρο τῆς ρωσο-κινεζικῆς συνθήκης ποὺ ὑπογράφηκε στὶς 14 Φεβρουαρίου 1950 προέβλεπε τὸν διορισμὸ σοβιετικῶν «συμβούλων» στὶς ἑνοπλες κινεζικὲς δυνάμεις. Ἡ κατάστασι αὐτὴ δίνει αὐτομάτως στὴ Μόσχα τὸν ἔλεγχο ὅλου τοῦ στρατιωτικοῦ μηχανισμοῦ. Παρ' ὅλο ποὺ ὁ ἀριθμὸς τῶν συμβούλων αὐτῶν ἔχει μείνει μυστικός, ξέρουμε ἀπὸ ἀξιόπιστη πηγὴ ὅτι, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 1950 μόνον, 5.000 ἀξιωματικοὶ Ρῶσοι ἀποσπαστήκαν σὲ μονάδες τοῦ στρατοῦ ξηρᾶς τῆς Κίνας καὶ ὅτι τὸ σύνολό τους, τὸ 1954, εἶχε φθάσει τις 10.000.

Ἡ σοβιετικὴ διείσδυσι στὴν ἀεροπορία εἶναι ἀκόμη πλεονέκτημα. Σήμερα τὸ Πεκίνο δὲν εἶναι σὲ θέσι νὰ κατασκευάσῃ οὔτε ἓνα ἀεροσκάφος, οὔτε ἓνα ἐξάρτημα ἀεροπλάνου. Τὰ ἀεροσκάφη του εἶναι σοβιετικῆς κατασκευῆς καὶ ἡ συντήρησι καὶ ἐπιδιόρθωσί τους γίνεται ἀπὸ σοβιετικὸ προσωπικόν. Ἐπειτα ἡ παραγωγὴ πετρελαίου τῆς χώρας εἶναι γιὰ τὴν ὥρα ἀσήμαντὴ καὶ τὰ δεξαμενόπλοια ποὺ ἐξασφαλίζουν τὸν ἀνεφοδιασμὸ τῶν ἀεριοθωμένων εἶναι ἀναγκασμένα νὰ καλύπτουν πολλὰ μίλια γιὰ νὰ φέρνουν τὰ καύσιμα ἀπὸ τὰ λιμάνια τῆς Βαλτικῆς ἢ τῆς Μαύρης Θάλασσας. Ἡ ἐρυθρὰ Κίνα ἐξαρτᾶται ἀκόμη ἀπὸ τοὺς Ρώσους καὶ σὲ ἄλλους βασικοὺς τομεῖς, ὅπως εἶναι τὸ ἀντιαεροπο-

Παλιὸς ἀπόφοιτος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κολούμπια ὁ Hollington Tong ἀντιπροσώπευσε τὴν Κίνα στὴν Ἰαπωνία μετὰ τὸν δεύτερον Παγκόσμιον Πόλεμον. Ἐχημάτισε ἀντιπρόεδρος στὴν Κυβέρνησι τοῦ Τσάγκ-Κάι-Σὲν καὶ εἶναι συγγραφεὺς μελετῶν σχετικῶν μὲ τὴν Κίνα.

ρικὸ πυροβολικὸ καὶ τὰ ραντάρ μεγάλου ὕψους.

Τὸ ναυτικὸ βρίσκεται κι αὐτὸ στὴ δικαιοδοσία τοῦ Κρεμλίνου. Μιὰ συνθήκη ποὺ ὑπογράφηκε τὸ 1945 παραχώρησε τὸ Πόρτ-Ἀρθούρ καὶ τὸ Νταϊρέν στὴ Ρωσία. Ἀργότερα οἱ Ρῶσοι ἀποδώσανε τις δύο αὐτὲς πόλεις ἀλλὰ ἡ ἀποχώρησί τους ἦταν πλαστή, γιὰτὶ διατηρήσανε τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῦν τὸ Πόρτ-Ἀρθούρ καὶ τὴν ἰσχυρὴ του ναυτικὴ βάσι. Κυκλοφορεῖ ἡ φήμη πὼς ἡ κυβέρνησι τοῦ Πεκίνου τοὺς ἐπέτρεψε νὰ ἐγκαταστήσουν στὴ νῆσο Χάι-ναν, στὸ νοτιὰ, μιὰ τρομερὴ ὑποβρύχια βάσι, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἐμποδίσῃ τὴ ναυσίπλοτα τῶν ἐλευθέρων ἐθνῶν στὶς νότιες περιοχὲς τῆς Θάλασσας τῆς Κίνας.

Τὸ ἴδιο φανερὸ εἶναι ἡ συνεχὴς ἀλληλοσύνδεσι τῆς οἰκονομίας τῶν δύο χωρῶν. Τὸ πρόγραμμα βιομηχανοποιήσεως τῆς Κίνας ποὺ ἐγκαινιάστηκε ἐπίσημα τὸ 1953 μαζὶ μὲ τὴν ἀνακοίνωσι τοῦ πρώτου πενταετοῦς σχεδίου εἶναι ὁλοφάνερα ἔργο κοινόν. Γιὰ νὰ τὸ ἀντιληφθῇ κανεὶς αὐτὸ ἀρκεῖ νὰ ρίξῃ μιὰ ματιὰ στὸ χάρτη.

Τὰ ἑννέα δέκατα περίπου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ζοῦνε στὶς ἐπαρχίες τοῦ Κέντρου, τοῦ Νότου καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Στὰ σύνορα τῆς βόρειας Κίνας καὶ τῆς ἀνατολικῆς Σιβηρίας ἀπλώνεται μιὰ σειρά ἐπαρχιῶν ποὺ δὲν ἔχουν ἐξερευνηθῇ πολὺ, εἶναι ἀραιοκατοικημένες καὶ ἐλάχιστα ἀνεπτυγμένες. Οἱ ἐπαρχίες αὐτές — Σινκιάνγκ καὶ Βόρειος Μαντζουρία — εἶναι τόσο ἀπομακρυσμένες ἀπὸ τὰ πολιτισμένα κέντρα τῆς Κίνας, ὅσο ἡ Λαπωνία ἀπὸ τὴν Ταγγέρη. Ἀπὸ ἐθνικὴ καὶ βιομηχανικὴ ἀποψὶ συνδέονται μὲ τὴν Ἀσιατικὴν Ρωσία. Καὶ ὅμως τὸ πενταετὲς κινεζικὸ σχέδιο ἔχει κατὰ μεγάλο μέρος γιὰ ἄξονά του τὴν ἀξιοποίησι τῶν συνοριακῶν αὐτῶν περιοχῶν.

Ἐνῶ ἡ Κίνα συνεχίζει δραστήρια τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν βορείων ἐδαφῶν της, οἱ Ρῶσοι δημιουργοῦν βαρεῖς βιομηχανίες στὶς ἐπαρχίες τους τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς. Οἱ βιομηχανίες πετρελαίου καὶ χημικῶν προϊόντων τοῦ Λάν-τσέου, τὸ σιδηρουργικὸ κέντρο ποὺ ἀνοικοδομήθηκε στὸ Ἀντσάν, τὰ καινούργια χαλυβουργεῖα τοῦ Ταϊγιουάν, τὸ βιομηχανικὸ κέντρο τοῦ Χαρμπίν, ὅλα αὐτὰ τὰ πρόσφατα ἐπιτεύγματα γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπερφημνεύεται ἡ ἐρυθρὰ Κίνα βρίσκονται μόνον στὴ σφαῖρα ρωσικῆς ἐπιρροῆς.

Παράλληλα ἡ κυβέρνησις τοῦ Πεκίνου βρίσκει στὶς παραμελημένες περιοχὲς τοῦ Νότου τὰ ἀποθέματα μὴ εἰδικευμένων ἐργατῶν ποὺ χρειάζεται γιὰ τὸ Βορρᾶ. 300.000 ἐργάτες στρατολογήθη-

καν τελευταῖα στὴν ἐπαρχία Κουάνγκ-τούνγκ γιὰ τὶς βαρεῖς ἐργασίες στὴ Βόρειο Κίνα. Πολὺ πιθανὸν μάλιστα ἡ κινεζικὴ κυβέρνηση νὰ παρέχῃ ἐργάτες καὶ γιὰ τὶς νέες σοβιετικὲς βιομηχανίες ποὺ ἰδρύθηκαν ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τῶν συνόρων.

Τὸ τελευταῖο χρονολογικὰ ἀπὸ τὰ μεγάλης κλίμακος σχέδια ποὺ ἀνακοινώθηκαν συγχρόνως ἀπὸ τὸ Πεκίνο καὶ τὴ Μόσχα θὰ καταστήσῃ ἀκόμη στενώτερη τὴ σύνδεσι τῆς οἰκονομίας τῶν δύο χωρῶν. Πρόκειται γιὰ μιὰ τεράστια ἐπιχείρησι ποὺ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πηγῶν ἐνεργείας τοῦ ποταμοῦ Ἀμούρ καὶ τῶν παραποτάμων του Ἀργκούν καὶ Οὐδουρὶ ποὺ σχηματίζουν τὰ σύνορα ἀνάμεσα στὴ Σιβηρία καὶ τὴ Μαντζουρία. Ὄταν περατωθῶν οἱ τεράστιες αὐτὲς ἐγκαταστάσεις γεννητριῶν θὰ παράγονται τὸ λιγώτερο 70 δισεκατομμύρια ὠριαῖα κιλοβάτ τὸ χρόνο, ἀριθμὸς ποὺ δείχνει μιὰ ἀνησυχητικὴ ἀντίθεσι μὲ τὰ 15 δισεκατομμύρια ὠριαῖα κιλοβάτ ποὺ παράγονται σήμερα στὴν Κίνα. Τὰ ἐργοστάσια τοῦ μέλλοντος θὰ τροφοδοτοῦν μὲ ἤλεκτρικὸ ρεῦμα τὶς πόλεις Ἀντσάν, Μοῦκντεν, Χαρμπίν καὶ Πεκίνο, καθὼς καὶ τὴ σιβηρικὴ ἐπαρχία Ἀμούρ, ἓνα μέρος τῆς ἐπαρχίας Χαμπαρόβσκ καὶ τὶς πόλεις Τσίτα καὶ Μπιρομπιτζάν τῆς Ἀσιατικῆς Ρωσίας.

Τὸ πρόγραμμα σιδηροδρομικῶν ἔργων ἀποκαλύπτει τὸν ἴδιον σκοπὸ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ σημαντικὴ γραμμὴ Τσεκιάνγκ - Κιάνγκ - σί, στὴ Μεσημβρινὴ Κίνα, οἱ περισ-

σότερες ἀπὸ τὶς καινούργιες σιδηροδρομικὲς γραμμὲς ὁδηγοῦν στὰ σοβιετικὰ σύνορα. Τὸ πρῶτο πρᾶγμα ποὺ προβλέπει τὸ πενταετὲς σχέδιο, μὲ ἀπόλυτη προτεραιότητα καὶ πρόβλεψιν ἀποπερατώσεως τὸ 1960, εἶναι μιὰ σιδηροδρομικὴ σύνδεσι 2.800 χλμ. ἀνάμεσα στὸ Λάν-τσέου καὶ τὰ σιβηρικὰ σύνορα. Ἐπιμηκύνεται ἐπίσης ἡ γραμμὴ Πεκίνου - Πάο-Του ὡς τὸ Λάν-τσέου καὶ ἔτσι θὰ ἀποκατασταθῇ σιδηροδρομικὴ ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στὴν κινεζικὴ πρωτεύουσα καὶ τὴ σοβιετικὴ δημοκρατία τοῦ Καζακστάν καὶ θ' ἀνοιχθῇ στὴ σοβιετικὴ οἰκονομικὴ διείσδυσι ὁλόκληρη ἡ πλούσια βορειοδυτικὴ περιοχὴ τῆς χώρας. Δύο ἄλλες σιδηροδρομικὲς γραμμὲς, ποὺ ἡ ἀποπεράτωσί τους πλησιάζει, θὰ συνδέσουν κι αὐτὲς τὶς δύο οἰκονομίες. Ἡ μία εἶναι ἡ γραμμὴ τῆς Κεντρικῆς Κίνας, ἡ ἄλλη ἓνα τολμηρὸ πρόγραμμα σύμφωνα μὲ τὸ ὁποῖο προβλέπεται ὅτι ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ θὰ διασχίξῃ τὴν ἔρημο τῆς Ἐσωτερικῆς Μογγολίας μὲ κατεύθυνσιν τὴν ἐπαρχία τοῦ Ἰρκούτσκι καὶ τὴν λίμνη Μπαϊκάλ, ὅπου εἶναι συγκεντρωμένα τὰ κυριώτερα σοβιετικὰ ἀτομικὰ ἐργοστάσια.

Ἡ Μαντζουρία, ποὺ ὑπόσχεται νὰ γίνῃ τὸ Ρούρ τῆς Κίνας, ἔχει κι αὐτὴ τὴ θέσιν τῆς σ' αὐτὸ τὸ καθολικὸ πρόγραμμα. Σύμφωνα μὲ τὴ συνθήκη τοῦ 1950, ἡ Μόσχα ἐγκατέλειψε τὸν μερικὸ ἐλεγχὸ τοῦ ἄλλοτε ὀνομαζομένου σιδηροδρόμου τῆς Μεσημβρινῆς Μαντζουρίας πρὸς τὸ Πεκίνο. Ὡστόσο ἡ ἐκμετάλλευσιν τῆς σιδηροδρομικῆς αὐτῆς γραμμῆς βρίσκεται κατὰ μεγάλο μέρος στὰ χέρια τῶν

Ρώσων. Πραγματικά, πίσω ἀπὸ τὴν πρόσοψιν τῆς φιλικῆς κινεζικῆς γραφειοκρατίας, ἡ σοβιετικὴ ἐπιδρασι εἰσδύει παντοῦ στὴ Μαντζουρία καὶ σὲ περίπτωσι διαφορίας ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ καταβροχθίσῃ εὐκολώτατα τὴν πλούσια αὐτὴ ἐπαρχία.

Ἡ ἐπέμβασις τῆς Μόσχας στὴν οἰκονομία τῆς συμμάχου της ἐξασφαλίζεται ἀκόμη ἀπὸ οἰκονομικὴ καὶ τεχνικὴ βοήθεια. Ἡ Ρωσία κρατᾷ στὰ χέρια της τὸ βαλάντιο καὶ αὐτὸ φάνηκε καθαρὰ τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1956, ὅταν μιὰ σοβιετικὴ ἀποστολὴ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μικογιάν πῆγε στὸ Πεκίνο καὶ ἔθεσε στὴ διάθεσιν τῆς Κίνας δύομισι δισεκατομμύρια ρούβλια (περίπου 220 δισεκατομμύρια γαλλικὰ φράγκα) ποὺ χρειάζονταν γιὰ τὴ χρηματοδότησιν τοῦ πενταετοῦς σχεδίου.

Ὅσο γιὰ τὴν τεχνικὴ βοήθεια, ἀπὸ κινεζικὴ πηγὴ ἔγινε γνωστὸ πὼς τὸ καθεστῶς θὰ χρειασθῇ στὸ διάστημα τῶν 5-6 προσεχῶν ἐτῶν 150.000-200.000 μηχανικοὺς πρώτης τάξεως, χωρὶς νὰ ὑπολογιστοῦν ἄλλοι 500.000 τεχνικοί. Παρ' ὅλη ὅμως τὴν ταχέως ἐπέκτασιν τῆς ἐκπαιδεύσεως οἱ κινεζικὲς τεχνικὲς σχολὲς δὲν μποροῦν νὰ προμηθεύσουν περισσότερο ἀπὸ τὸ ἓνα πέμπτο τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ καὶ ἔτσι ἓνα μέρος τοῦ ἐλλείμματος πρέπει νὰ συμπληρῶνται ἀπὸ τὶς χώρες τοῦ Παραπετάσματος. Σύμφωνα μὲ τοὺς τελευταίους ὑπολογισμοὺς, ὁ ἀριθμὸς τῶν Σοβιετικῶν ἐιδικῶν ποὺ βρίσκονται σήμερα στὴν Κίνα ἀνέρχεται σὲ 15.000.

Θα περάση πολὺς καιρὸς ἀκόμη προτοῦ ἢ ἐρυθρὰ Κίνα ἀποκτήσῃ σταθερὴ οἰκονομία. Τῆς λείπουν σήμερα οἱ ἐγκαταστάσεις καὶ οἱ εἰδικευμένοι ἐργάτες γιὰ νὰ κατασκευάσουν βαρεῖα μηχανήματα, αὐτοκίνητα, τρακτέρ, ἀτμομηχανές, σιδηροδρομικὸ ὑλικό, ἀεροπλάνα, ἀλουμίνιο, χημικὰ προϊόντα καὶ ἀτομικὰ ὑλικά. Αὐτὰ ἀποτελοῦν τὶς ἀπαραίτητες βάσεις μιᾶς σύγχρονης οἰκονομίας καὶ τὰ περισσότερά τους πρέπει ἀκόμη νὰ εἰσάγονται ἀπὸ τὴ Ρωσία

καὶ τὰ δορυφόρα κράτη. Ὅσο γιὰ τὸ πολεμικὸ ὑλικό, ἀπὸ τὰ κινεζικὰ πολεμικὰ ἐργοστάσια δὲν βγαίνουν παρὰ ὅπλα καὶ ἐλαφρὰ πυροβόλα : τὰ ὑπόλοιπα πρέπει νὰ ἀγοράζονται ἀπὸ τὴ Σοβιετικὴ Ἑνωσι ἢ νὰ εἰσάγονται λαθραῖα.

Με μιὰ λέξι, ἡ ἐρυθρὰ Κίνα ἐξαρτᾶται ἐντελῶς ἀπὸ τὴ Ρωσία γιὰ τὴ στρατιωτικὴ τῆς ἰσχύ καὶ γιὰ τὸν συγχρονισμό τῆς οἰκονομίας τῆς. Δὲν εἶναι λοιπὸν οὔτε σοβαρὴ οὔτε λογικὴ ἡ σκέψις πὼς ὁ Μάο Τσέ Τούγκ.



♦ Ὁ Παυλῆς καὶ ὁ Γιαννάκης παίζανε στὸ δρόμο κάτω ἀπὸ τὸ παράθυρό μας, ὅταν ξαφνικὰ ὁ Γιαννάκης ἔδωσε ἓνα δυνατὸ χτύπημα στὸ κεφάλι τοῦ Παυλῆ μ' ἓνα ξύλο ποὺ κρατοῦσε.

Ὁ Παυλῆς ἔβαλε τὰ κλάματα καὶ φεύγοντας φώναζε στὸ φίλο του :

Αὐτὸ ποὺ ἔκαμες εἶναι ἀμαρτία !...

— Τί θὰ πῇ ἀμαρτία ; ρώτησε τότε ὁ Γιαννάκης.

— Εἶναι ἓνα κακὸ πρᾶγμα, εἶπε ὁ Παυλῆς.

— Ἐχει δόντια ;

— Ὁχι, εἶπε ὁ Παυλῆς.

— Λαγκώνει ;

— Ὁχι, ἦταν ἡ ἀπάντησις.

— Τότε καὶ γὼ δὲν τὸ φοβᾶμαι, φώναξε παίρνοντας θάρρος ὁ Γιαννάκης καὶ κατάφερε ἄλλη μιὰ μετὰ τὸ ξύλο στὸ κεφάλι τοῦ Παυλῆ.

A. M.

♦ Δυὸ φίλες καγκουρὼ συναντῶνται στὸ δάσος.

— Ἐλπίζω σήμερα νὰ κάνῃ καλὸ καιρό, λέει ἡ πρώτη. Εἶναι τόσο κουραστικὸ νὰ παίζουν τὰ παιδιὰ μέσα !

Constellation



Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΟΜΗΡΟΥ

Ἀπὸ τὶς πολλὲς θεωρίες ποὺ διατυπώθηκαν γιὰ τὸν Ὅμηρο καὶ τὸ ἔργο του, μερικὲς εἶναι ἀληθινὰ ἀπίθανες. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶναι ἡ θεωρία τοῦ Butler ποὺ ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι πρωτότυπη, εἶναι καὶ πολὺ διασκεδαστική. Ἀκοῦστε την.



Τὸ ὁμηρικὸ ζήτημα εἶναι γιὰ τὴν ψυχολογία ὅ,τι τὸ Ἀνατολικὸ γιὰ τὴν πολιτικὴ. Φαίνεται ἀπλό, ἀλλὰ ἔχει τόσα παρακλαδάκια, ποὺ μπερδεύει ὅποιον καταπιαστῇ μ' αὐτό. Πολλοὶ εἶναι κεῖνοι ποὺ γράψανε γιὰ τὸν Ὅμηρο, καὶ εἶναι τόσοι, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς μετρήσῃ κανεὶς. Σωστά, λοιπόν, μπορούμε νὰ ποῦμε, ὅτι ὑπάρχουν ὁμηρικὰ καὶ ὄχι ὁμηρικὸ ζήτημα.

Ἐνὰ δὲ ἀπὸ τὰ ζητήματα αὐτὰ ποὺ κουβεντιάζεται ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, εἶναι καὶ ἡ προσωπικὴ ὑπαρξίς τοῦ Ὀμήρου. Τὸ θέμα τοῦ ἀκοῦμε νὰ συζητιέται λιγώτερο στοὺς νεώτερους χρόνους, ποὺ τὸ ἐπεκράτησε ἡ γνώμη ὅτι τὰ ὁμηρικὰ ἔπη, ὅπως διδάσκει ἄλλωστε ἡ συγκριτικὴ φιλολογία, ἔγιναν ἀπὸ δημοτικὰ τραγούδια. Ὅ,τι συμβαίνει, δηλαδή, μετὰ τὸ ἔπος τῶν βυζαντινῶν χρόνων, τοῦ Βασίλη Διγενῆ Ἀκρίτα, τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ στὰ ὁμηρικὰ ἔπη.

Ὅσες ὁμως καὶ ἂν εἶναι οἱ θεωρίες ποὺ διατυπώθηκαν ἀπὸ τὰ πολλὰ παλιὰ χρόνια ὡς σήμερα, σχετικὰ μετὰ τὸ πρόσωπο ἢ τὴν πατρίδα τοῦ Ὀμήρου, ὅλες τὸν θέλουν ἄνδρα, ὅπως φανερώνει καὶ τ' ὄνομά του, καὶ ἀπὸ κανενὸς τὸ μυαλό δὲν πέρασε νὰ τὸν φανταστῇ γυναῖκα.

Κι ὁμως, καὶ αὐτὸ τὸ παράξενο δὲν ἔλειψε καὶ ἦρθε ἀπὸ τὴν Ἀγγλία. Πρὶν ἀπὸ πενήντα ἐνιαυτὰ, τὸ 1898, δημοσιεύθηκε στὸν Λονδῖνο ἀπὸ τὸν Σαμουήλ Butler ἓνα βιβλίο ποὺ εἶχε αὐτὸ τὸν ἐνδεικτικὸ γιὰ τὸ περιεχόμενό του τίτλο : « Ἡ συγγραφεὺς τῆς Ἰλιάδας ». Ποῦ καὶ πότε ἔγραψε, ποῖα ἦταν, ποῖα ἡ χρῆσις τῆς Ἰλιάδας ποὺ ἔγραψε καὶ πῶς τὸ ποίημα ἀναπτύχθηκε στὰ χεῖρα τῆς ». Ἀλλὰ προτοῦ γνωρίσουμε τὴν ποιήτρια τῆς Ὀδύσσειας, ἂς δοῦμε πρῶτα ποῖος εἶναι ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ τοῦ βιβλίου.

Ὁ Butler ἦταν πολυμήχανος ἄνδρας, ζωγράφος ἀλλὰ καὶ μελοδραματοποιός, ἱστορικός καὶ γεωγράφος χωρὼν τὶς ὁποῖες γνώρισε μετὰ μεγάλα καὶ συχνὰ ταξίδια, φιλόσοφος συγχρόνως καὶ φιλόλογος.

1957

Ο κίνδυνος είναι σήμερα μεγάλος,
μᾶς λένε οἱ ειδικοί, ἀλλὰ με-
γάλη εἶναι καὶ ἡ βεβαίολο-
γία πὼς σύντομα
θὰ ἐκλείψῃ.

ΑΠΟ ΤΙ ΚΙΝΑΥΝΕΥΕΙ Ο ΚΑΠΝΙΣΤΗΣ

Τοῦ

ETIENNE THIL

— Ένα δῶρο 100.000 φράγκων σ' ἓνα παιδί 16 ἐτῶν ! φώναξε ἡ κυρία Μπερτώ. Μὰ αὐτὸ εἶναι τρέλλα, Ζώρζ !

Συγγενεῖς καὶ φίλοι ποὺ ἦταν παρόντες στὴ γιορτὴ τῶν γενεθλίων τοῦ Φιλίπ, σῶπαιναν ἐκπληκτοὶ μπροστὰ στὴν παράξενη προσφορά ποὺ ἔκανε ὁ γιατρός Μπερτώ στὸ γιό του.

— Μιλᾶω πολὺ σοβαρά, εἶπε πάλι ὁ γιατρός. Δίνω τὴν ἄδεια στὸν Φιλίπ νὰ καπνίσῃ, ἀλλὰ τοῦ ὑπόσχομαι ἓνα δῶρο 100.000 φράγκων ἂν δὲν καπνίσῃ προτοῦ πατήσῃ τὰ 21.

— Έκατὸ χιλιάδες φράγκα ! ἀναστέναξε σκεπτικὴ ἡ κυρία Μπερτώ.

— Εἶναι ἓνα τίμημα τῆς ὑγείας, πολὺ μικρὸ μάλιστα. Γιατὶ σήμερα εἴμαστε βέβαιοι πὼς τὸ τσιγάρο ἔχει κάθε χρόνο περισσότερα θύματα ἀπὸ τὴν φυματίωσι. Ἐπειτα ἐλπίζω ὅτι στὰ 5 χρόνια ποὺ ζητῶ ἀπὸ τὸν

Φιλίπ νὰ περιμένῃ, θὰ μάθουμε νὰ ἀποβάλουμε ἀπὸ τὸν καπνὸ τὰ πιὸ ἰσχυρά του δηλητήρια.

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ γιατρός Μπερτώ ἐννοοῦσε τίς καταπληκτικὲς ἀνακαλύψεις ποὺ συντάραξαν τὸν κόσμον. Ὁ πόλεμος ποὺ μαίνεται χωρὶς ἑλεος ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια ἀνάμεσα στοὺς γιατροὺς καὶ στοὺς καπνοβιομήχανους, ποτὲ δὲν ἦταν τόσο βίαιος. Καὶ ποτὲ πάλι δὲν ἦταν τόσο ζωερὴ ἡ ἐλπίδα ὅτι ὁ καπνὸς θὰ γίνῃ μιὰ μέρα ἀβλαβής.

Ἡ βόμβα ποὺ ἐξαπέλυσε τὸν πόλεμον τοῦ καπνοῦ ἐξεργάγη στὶς 4 Ἰουνίου τοῦ 1957 στὴ Νέα Ὑόρκη, μπροστὰ σὲ 19.000 γιατροὺς συγκεντρωμένους γιὰ τὸ ἐτήσιο ἱατρικὸ συνέδριο. Ἐκεῖνη τὴ μέρα ὁ γιατρός Κύλερ Χάμμοντ, διευθυντὴς τῆς στατιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀντικαρκινικῆς Ἐταιρίας διάβασε μιὰ μεγάλη ἐκθεση, ἀποτέλεσμα τῆς μεγά-

λύτερης ἱατρικῆς ἔρευνας ὅλων τῶν ἐποχῶν. Γιὰ νὰ μπορῇ νὰ πῇ μὲ βεβαιότητα ἂν ὁ καπνὸς εἶναι βλαβερὸς, «ναὶ» ἢ «οὐκ», ὁ γιατρός Χάμμοντ εἶχε ζητήσῃ ἀπὸ 22000 ἔρευνητὰς σ' ὅλες τίς Ἠνωμένες Πολιτεῖες νὰ ἐξετάσουν 188.000 Ἀμερικανούς, ἡλικίας 50-69 ἐτῶν καὶ νὰ μάθουν τίς παρούσες ἢ παρελθούσες συνήθειές τους ὡς καπνιστῶν. Παράλληλα οἱ ἐρευνηταὶ θὰ ἔπρεπε νὰ περιγράψουν τὴν παραμικρὴ ἀσθένεια τῶν ἀτόμων αὐτῶν. Ἡ ἔρευνα ἄρχισε τὸ 1952 καὶ κράτησε τέσσερα χρόνια. Στὴν περίοδο αὐτὴ πέθαναν 11.870 ἄνθρωποινα πειραματόζωα. Ἡ ἀνάλυση τῶν αἰτιῶν τοῦ θανάτου τοὺς ἀποφασίσε καὶ τὴ μάχη τοῦ καπνοῦ.

— Εἴμαστε πιά βέβαιοι, εἶπε ὁ γιατρός Χάμμοντ, ὅτι τὸ κάπνισμα βραχύνει τὴ ζωὴ καὶ ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἀναμφισβήτητὴ σχέση ἀνάμεσα στὴν χρῆσι τοῦ καπνοῦ καὶ σὲ δέκα τουλάχιστον καθωρισμένες ἀσθένειες, ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες εἶναι ὁ καρκίνος τῶν πνευμόνων καὶ ἡ θρόμβωσις τῆς στεφανιαίας ἀρτηρίας.

Ἡ συνέχεια τῆς ἐκθέσεώς του ἦταν ἓνας καταπέλτης ἐναντίον τοῦ καπνοῦ. Ὁ γιατρός Χάμμοντ πρόφερε τὴ διάγνωσί του χωρὶς πάθος, μὲ τὴν ψυχραιμία τοῦ ἐπιστήμονα γιὰ τὸν ὁποῖο οἱ ἀριθμοὶ μιλοῦν μόνοι τους. Στὴν βίαιη ξηρότητά τους οἱ στατιστικὲς βεβαίωσαν ὅτι ἡ θνησιμότητα ἦταν 68% πρὶν μεγάλη στοὺς καπνιστὰς ἀπὸ ὅ,τι στοὺς ἄλλους. Ἐπιβεβαίωσαν μὲ τρόπο ἔντοιο αὐτὸ ποὺ οἱ γιατροὶ ὑπώπτευον ἤδη : τὸν ὀλέθριο ρόλο τοῦ καπνοῦ στὶς καρδιακὲς παθήσεις. Στοὺς καπνιστὰς, οἱ καρδιακὲς

κρίσεις ἦταν διπλοῦς συχνότερες καὶ ἡ διαπίστωσις αὐτὴ δὲν ἦταν κάτι νέο γιὰ τοὺς γιατροὺς τοῦ συνεδρίου, ποὺ ἤξεραν ἤδη ὅτι ὁ ἓνας στοὺς διπλὸς ἄνθρωπος πεθαίνει ἀπὸ τὴν καρδιά του.

Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἦταν πιὸ ἐντυπωσιακὸ καὶ ἀναμενόμενον μὲ μεγαλύτερη ἀγωνία ἦταν τὸ σχετικὸ μὲ τὸν καρκίνον πνευμόνων. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ τελευταίου πολέμου οἱ καρδιολόγοι θεωροῦσαν τὸ κάπνισμα ὑπαίτιον κατὰ 85% γιὰ τὸν καρκίνον τοῦ πνεύμονος.

Ἐπὶ 10 χρόνια οἱ καπνοβιομήχανοι ἀπαντοῦσαν μὲ ἀνακρινώσεις καὶ διαφημίσεις ποὺ στοίχιζαν ἑκατομμύρια δολλάρια. Κατὰ τὴν δικὴ τους ἀποψή, δὲν ἔχει ἀποδειχτὴ ποτὲ καμμία σχέση ἀνάμεσα στὴν τρομερὴ ἀρρώστια καὶ στὸ τσιγάρο.

Στὴ μάχη αὐτὴ τὸ ἀντίτιμον τοῦ ἀγῶνος ἦταν σημαντικόν. Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ οἱ βιομήχανοι τσιγάρων ὑπερασπίζονται τὴ δουλειὰ τους ποὺ ἀντιπροσωπεύει 2.000 δισεκατομμύρια στὶς Ἠνωμ. Πολιτεῖες, 700 δισεκατομμύρια στὴν Ἀγγλία, 300 δισεκατομμύρια στὴ Γαλλία. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ἦταν ἡ ἱλιγγιώδης ἀνάπτυξι μιᾶς μαστιγῆς τοῦ καρκίνου τοῦ πνεύμονος, ποὺ ἦταν σχεδὸν ἀγνωστὴ στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας καὶ ποὺ σήμερα σκοτώνει περισσότερους ἄνθρωπους ἀπὸ τὴ φυματίωσι. Ὁ ἀριθμὸς τῶν θανάτων τετραπλασιάστηκε σὲ ὀρισμένες χώρες στὰ εἰκοσι τελευταῖα χρόνια.

Οἱ ὑπόνοιες ποὺ βάραιναν τὰ τσιγάρα ἦταν σοβαρὲς. Τὰ θύματα τοῦ καρκίνου τοῦ πνεύμονος ἦταν σχεδὸν ὅλα μαυιόδε-

καπνιστάι και μιὰ σημαντική σύμπτωσι εδειχνε ότι οι πωλήσεις τσιγάρων είχαν τετραπλασιασθῇ παράλληλα με τὴ δράσι τοῦ καρκίνου. Στις κατακρίσεις αὐτὲς οἱ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς καπνοβιομηχανίας ἀπαντοῦσαν με σαρκασμούς. "Όταν ἡ ἀπειλὴ ἐγίνε πιδ σαφῆς, οἱ βιομήχανοι ἔρριξαν τὴν εὐθύνη στοὺς καπνοὺς τῶν ἐργοστασίων, στίς ἐξαγμίσεις τῶν αὐτοκινήτων και σὲ ἄλλα. Τὸ ἐπιχείρημα δὲν ἦταν σταθερὸ γιατί οἱ ἀστυφύλακες, οἱ ἐργάτες τῶν γκαράζ και οἱ σωφὲρ εἰσπνέουν περισσότερους βιομηχανικοὺς καπνοὺς ἀπὸ ὅλους, και ὅμως δὲν παθαίνουν καρκίνο τοῦ πνεύμονος περισσότερο ἀπὸ ἄλλους ἀνθρώπους, ἐκτὸς ἂν και αὐτοὶ καπνίζουν πολὺ.

Τὰ πράγματα ἦταν ἔτσι στίς 4 Ἰουνίου, ὅταν ὁ γιατρός Χάμμοντ προσκόμισε τὴν ἀδιάφυστη ἀπόδειξι: ὁ καπνὸς ἦταν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 αἷτιο τοῦ καρκίνου τῶν καπνιστῶν.

— Ἀνάμεσα σὲ 32.352 μὴ καπνιστὰς ποὺ ἐξετάστηκαν στὴν ἔρευνα, μόνον 4 πέθαναν ἀπὸ καρκίνο τοῦ πνεύμονος. Ἀλλά, ἀνάμεσα στοὺς 108.000 καπνιστὰς, ὑπῆρχαν 265 θύματα τοῦ καρκίνου. Οἱ κίνδυνοι τοῦ καρκίνου αὐτοῦ αὐξάνονται ὅσο αὐξάνεται και ὁ ἀριθμὸς τῶν τσιγάρων. Ἄν ἓνας ἄνθρωπος ποὺ καπνίζει 10 τσιγάρα τὴ μέρα εἶναι 15 φορές περισσότερο ἐκτεθειμένος στὴν τρομερὴ ἀρρώστια ἀπὸ τὸν μὴ καπνιστὴ, ὅποιος καπνίζει δύο πακέτα τσιγάρα ἐκτίθεται σὲ κίνδυνο 64 φορές μεγαλύτερο.

* * *

Τοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν

τοὺς καπνιστὰς δὲν τοὺς κατήγγειλε μόνον ὁ γιατρός Χάμμοντ. Γιατὶ ἀπὸ μιὰ περιέργη σύμπτωσι, τὴν ἴδια ἀκριβῶς μέρα δυὸ Γάλλοι ἐπιστήμονες, ὁ γιατρός Πιερ Ντενουά και ὁ μηχανικὸς ἐπὶ τῶν καπνῶν Ντανιέλ Σβάρτς ἀνεκοίνωσαν ἓνα μέρος τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἐργασιῶν τους. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ἡ ἀνακοίνωσι ἐγίνε μυστικὰ στὴ Γαλλικὴ Ἑταιρία Μελέτης τοῦ Καρκίνου. Πάντως εἶναι γνωστὸ ὅτι τὰ πειράματα τοῦ Σβάρτς και τοῦ Ντενουά ἐπιβεβαίωσαν σὲ ὅλα τὰ σημεία τὴν ἐκθεσι Χάμμοντ.

Τρεῖς βδομάδες ἀργότερα, στίς 27 Ἰουνίου, ὁ Ἄγγλος κοινοβουλευτικὸς ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς κ. Βὼν Μόργκαν δῆλωσε στὴ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων ὅτι « ἡ κυβέρνησις ἔκρινε καθήκον τῆς νὰ φέρῃ εἰς γνῶσιν τοῦ κοινοῦ τὸν κίνδυνο ποὺ διατρέχουν οἱ καπνιστάι ». Γιὰ νὰ ἐκτιμήσουν τὸν κίνδυνο αὐτὸ 14 γιατροὶ και ἔρευνηται τοῦ Συμβουλίου Ἰατρικῶν Ἐρευνῶν χρησιμοποίησαν πάλι τὴ στατιστικὴ μέθοδο με πειραματόζωα αὐτὴ τὴ φορὰ 40.000 γιατρούς. Τὰ πορίσματα ἔδειξαν ὅτι ὁ κύριος αἷτιος τοῦ καρκίνου τοῦ πνεύμονος — ἀπὸ τὸν ὁποῖο πεθαίνει 1 στοὺς 18 Ἄγγλους — εἶναι τὸ κάπνισμα. Τὴν ἴδια μέρα ἡ βρεταννικὴ κυβέρνησις (ποὺ εἰσπράττει 700 δισεκατομμύρια λίρες ἀπὸ τὴν πώλησι καπνοῦ) τοιχοκόλλησε σὲ ὅλη τὴ χώρα τὴν ἐξῆς ἀνακοίνωσι:

« Εἴμαστε σήμερα εἰς θέσιν νὰ πιστεύουμε ὅτι οἱ καπνιστάι και κυρίως οἱ καπνίζοντες τσιγάρα διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο νὰ πάθουν καρκίνο ἀπὸ τοὺς

μὴ καπνιστὰς. "Όσο περισσότερα τσιγάρα καπνίζετε, τόσο μεγαλύτερος εἶναι ὁ κίνδυνος ».

Τί πρέπει νὰ κάνουν οἱ καπνιστάι;

Νὰ λιγοστεύουν τὴν κατανάλωσι ἢ νὰ κόψουν τὸ κάπνισμα;

Ὁ γιατρός Χάμμοντ εἶπε ὅτι ὁ ἴδιος κάπνιζε πολὺ ἄλλοτε, ἀλλὰ τώρα καπνίζει μόνον πίπα. "Όλοι οἱ εἰδικοί πιστεύουν ὅτι ἡ πίπα και τὸ ποῦρο εἶναι λιγότερο βλαβερὰ ἀπὸ τὸ τσιγάρο. Οἱ καπνιστάι πίπας διατρέχουν πέντε φορές μικρότερο κίνδυνο ἀπὸ τοὺς καπνιστὰς τσιγάρων.

Αὐτὸ ὀφείλεται κατὰ ἓνα μέρος στὸ γεγονός ὅτι οἱ καπνιστάι πίπας, ἀντίθετα με τοὺς περισσότερους καπνιστὰς τσιγάρου, δὲν καταπίνουν τὸν καπνὸ. "Όποιος καταπίνει τὸν καπνὸ τοῦ τσιγάρου βάζει στὰ πνεμόνια του 25 χλγρ. νικοτίνης και « πίσας », δύο δηλητήρια δηλαδή πολὺ ἰσχυρὰ γιὰ τὸν ὀργανισμό μας. Ἀντίθετα ἐκεῖνος ποὺ δὲν καταπίνει τὸν καπνὸ ἀπορροφᾷ πολὺ λιγότερη ποσότητα αὐτῶν τῶν δηλητηρίων και διατρέχει 2 φορές μικρότερο κίνδυνο. Πολλοὶ καπνιστάι κατάρθωσαν νὰ χάσουν τὴ συνήθεια νὰ καταπίνουν τὸν καπνὸ καπνίζοντας διαδοχικὰ πίπα και τσιγάρα.

* * *

Οἱ βιολόγοι ποὺ μελετοῦν τὸν τρόπο τοῦ καπνίσματος ἔκαναν πολὺτιμες παρατηρήσεις. Παρατήρησαν π. χ. ὅτι τὸ τσιγάρο ἔπαιζε κατὰ ἓνα μέρος τὸ ρόλο φίλτρου τῆς πίσας και τῆς νι-

κοτίνης. Τὰ δηλητήρια αὐτὰ σωρεύονται στὸ τελευταῖο τρίτο τοῦ τσιγάρου. Συνιστοῦν λοιπὸν νὰ μὴν καπνίζουμε τὰ τσιγάρα ὡς τὸ τέλος, ἀφοῦ τὸ ἀποτίγαρο εἶναι πολὺ πλούσιο σὲ τοξικὲς οὐσίες.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ ἀποτελεσματικότης τῶν εἰδικῶν φίλτρων στὰ τσιγάρα ἀμφισβητεῖται. Διαπιστώθηκε πραγματικὰ ὅτι τὸ φίλτρο δὲν σταματᾷ οὔτε τὸ 10% τῆς πίσας τοῦ καπνοῦ.

Σήμερα οἱ ἐρευνηται ἀποφασισαν νὰ πλῆξουν τὰ βαθύτερα αἷτια τοῦ κακοῦ. Πρῶτον πρέπει νὰ ἀναγνωριστοῦν, δεύτερον πρέπει νὰ γίνουν γνωστὲς οἱ συνθήκες τῆς δημιουργίας τους και τρίτον νὰ ἐξουδετερωθοῦν.

Τὰ ρομπὸτ δουλεύουν γιὰ μᾶς

Χάρης στοὺς καπνιστὰς-ρομπὸτ οἱ χημικοὶ μπόρεσαν νὰ ἀποκαλύψουν τὰ μυστικὰ τῆς συνθέσεως τοῦ καπνοῦ. Τὰ ρομπὸτ αὐτὰ εἶναι κάτι καταπληκτικὲς μικρὲς μηχανὲς ποὺ καπνίζουν με τὸν ἴδιο ρυθμὸ ὅπως ὁ ἄνθρωπος, 60 τσιγάρα συγχρόνως και πολλὰ ἑκατομμύρια τσιγάρα τὴν ἡμέρα. Ὁ καπνὸς ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὰ τσιγάρα τους συγκεντρώνεται σὲ μπαλλόνια και μοιάζει σὰν μαυριδερὸς χυμὸς. Ἡ πίσα αὐτὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ 100 και πλέον χημικὰ σώματα. Ἀνάμεσα τοὺς οἱ χημικοὶ ἀνακάλυψαν ἓνα ἰδιαιτέρως καρκινογόνον σῶμα, τὸ βενζοπυρενίνο 3,4. Στὸ Παρίσι ὁ καθηγητὴς Λακασάν, στὸ Λονδὶνο ὁ καθηγητὴς Μπάντφροντ Χέλλ, στίς Ἡνωμένες Πολιτεῖες ὁ γιατρός Ἐβάρτς Γιράχαμ προξένησαν καρκίνους σὲ ποντικούς

αλείφοντάς τους με συμπυκνωμένη πίσσα καπνού.

Τὸν περασμένο Ἀπρίλιο ὁ Ἀμερικανὸς καθηγητὴς Οὐϊντερο, εἰδικὸς στὰ καπνὰ, δῆλωσε στὴν Ἀμερικανικὴ Ἀντικαρκινικὴ Ἐταιρία τὰ ἑξῆς :

« Διαπιστώσαμε ὅτι ὁ καπνὸς τοῦ τσιγάρου περιέχει περισσότερες καρκινογόνες οὐσίες ἀπὸ τὸν καπνὸ τῆς πίπας. Τὰ πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι τὸ βενζοπυρένιο σχηματίζεται σὲ ὑψηλὴ θερμοκρασία. Γι' αὐτὸ ὁ καπνὸς τῆς πίπας ποὺ καίει σὲ 560-700 βαθμοὺς περιέχει λίγο ἢ καθόλου βενζοπυρένιο. Ἀντίθετα τὸ τσιγάρο, ποὺ ἡ ἔστιά καύσεώς του φθάνει τοὺς 800-880 βαθμοὺς, μετατρέπει τὸ λεπτὸ στρώμα τοῦ κεριοῦ ποὺ καλύπτει τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ σὲ τοξικὴ καρκινογόνου οὐσία».

Γιὰ νὰ ἀποβληθοῦν οἱ βλαβερὲς οὐσίες ἀπὸ τὸν καπνὸ, ὁ καθηγητὴς Οὐϊντερο πρότεινε διάφορες λύσεις :

1) Νὰ διαλυθῇ τὸ στρώμα τοῦ κεριοῦ ποὺ καλύπτει τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ καὶ ποὺ σὲ ὑψηλὴ θερμοκρασία μεταβάλλεται σὲ βενζοπυρένιο.

2) Νὰ μειώσουμε τὴ θερμοκρασία καύσεως τοῦ τσιγάρου ἀπὸ 880 βαθμοὺς στοὺς 760, ὅπου δὲν σχηματίζεται βενζοπυρένιο. Ἡ « ψύξι » αὕτη θὰ μπο-

ροῦσε νὰ ἐπιτευχθῇ ἂν προσθέταμε στὸν καπνὸ ἓνα χημικὸ σῶμα ὅπως τὸ παλλάδιο, ποὺ διευκολύνει τὴν καῦσι σὲ χαμηλὴ θερμοκρασία.

Στὸ Παρίσι τῶρα ὁ καθηγητὴς Λαταρζέ, διευθυντὴς τοῦ Ἰνστιτούτου Ραδίου, ἐρευνᾷ τὸ θέμα τοῦ βενζοπυρενίου ποὺ παράγεται ἀπὸ τὴν καῦσι τοῦ σιγαροχάρτου. Ἐπέτυχε νὰ μειώσῃ τὸ 97% τοῦ βενζοπυρενίου ποὺ παράγεται ἀπὸ τὴν καῦσι σελλιλόζης, ὑποβάλλοντας τὸ σιγαρόχαρτο σὲ ἐπεξεργασία μὲ σουλφαμινικὸ ἀμμόνιο. Τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι σημαντικὸ, γιατί στὴν καῦσι ἐνὸς τσιγάρου τὸ χαρτὶ παράγει περισσότερὴ βενζοπυρήνη ἀπὸ τὸν καπνὸ. Δυστυχῶς τὸ σουλφαμινικὸ ἀμμόνιο δίνει στὸ τσιγάρο μιὰ ἄσχημη γεῦσι. Ἐλπίζεται ὅμως νὰ βρεθῇ γρήγορα ἓνας τρόπος ἐξουδετερώσεως τοῦ βενζοπυρενίου, ἐξίσου ἀποτελεσματικὸς μὲ τὸ σουλφαμινικὸ ἀμμόνιο, χωρὶς ὅμως μειονεκτήματα.

Τὸ ἀβλαβὲς τσιγάρο ποὺ προσπαθοῦν νὰ κατασκευάσουν σ' ὅλο τὸν κόσμον οἱ χημικοί, δὲν ἔγινε ἀκόμη. Καὶ δὲν ξέρομε πότε θὰ κατασκευασθῇ. Τὸ βέβαιο εἶναι, ὅπως λένε οἱ ἐπιστήμονες, ὅτι πρὶν νὰ περάσῃ πολλὸς καιρὸς θὰ μπορούμε νὰ καπνίζουμε τὸ τσιγάρο μας μὲ εὐχαρίστησι, χωρὶς νὰ τρέμουμε τίς συνέπειες ποὺ ἔφερε στὸ φῶς ἡ ἐπιστήμη.

♦ Ἐνῶ πλησιάζουν οἱ διακοπές, ὁ κύκλος λέει μὲ παράπονο στὸ τρίγωνο.

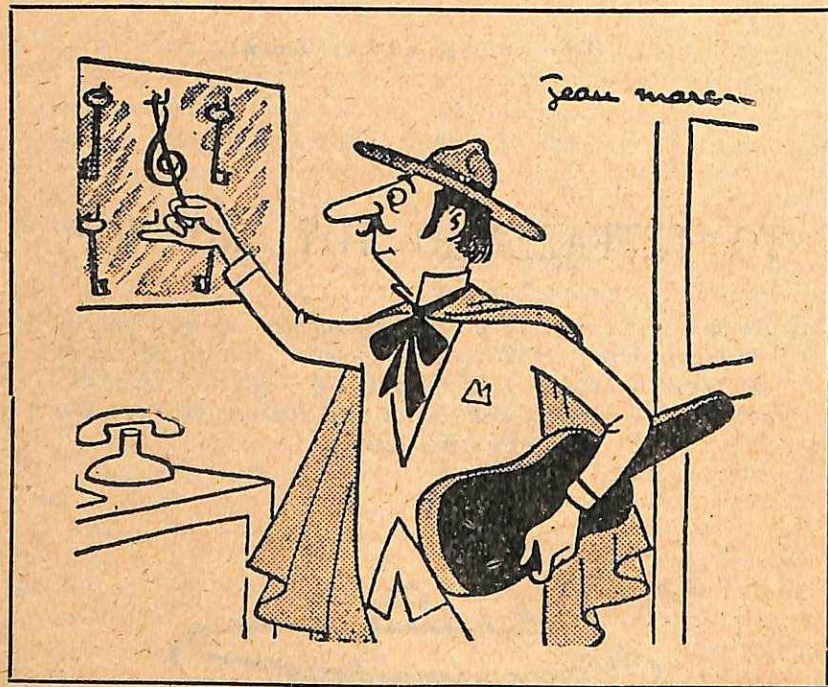
— Ἄν εἶχα καὶ γὼ μιὰ ἡσυχὴ γωνιά νὰ ξεκουρασθῶ...

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

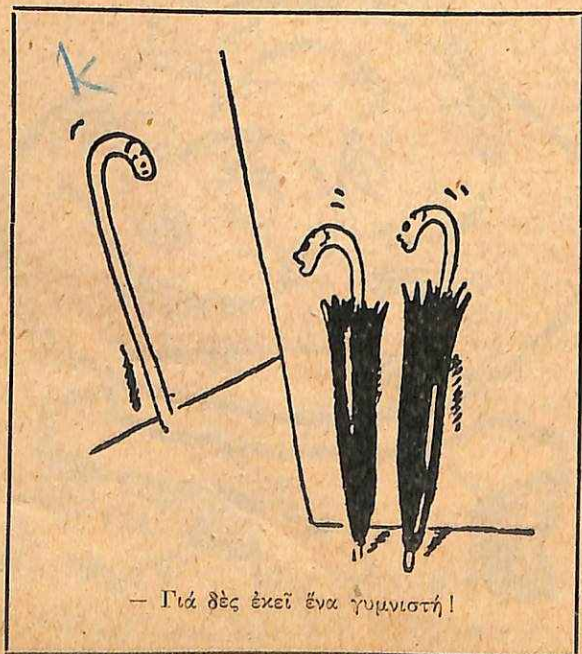
«Χιούμορ ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ» θὰ μπορούσε νὰ τιτλοφορηθῇ ἡ συλλογὴ αὐτοῦ τοῦ Τετρασέλιδου ἀφοῦ σ' αὐτὴν ἀντιπροσωπεύεται ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἑλβετία. Ἡ τελευταία μάλιστα κατηγορεῖται ἄδικα ἀπὸ πολλοὺς ὅτι δὲν ξέρει νὰ κἀν ἄστεϊα.



— Γιατί δὲν μοῦ εἶπες τίποτε ἀγάπη μου ; ...

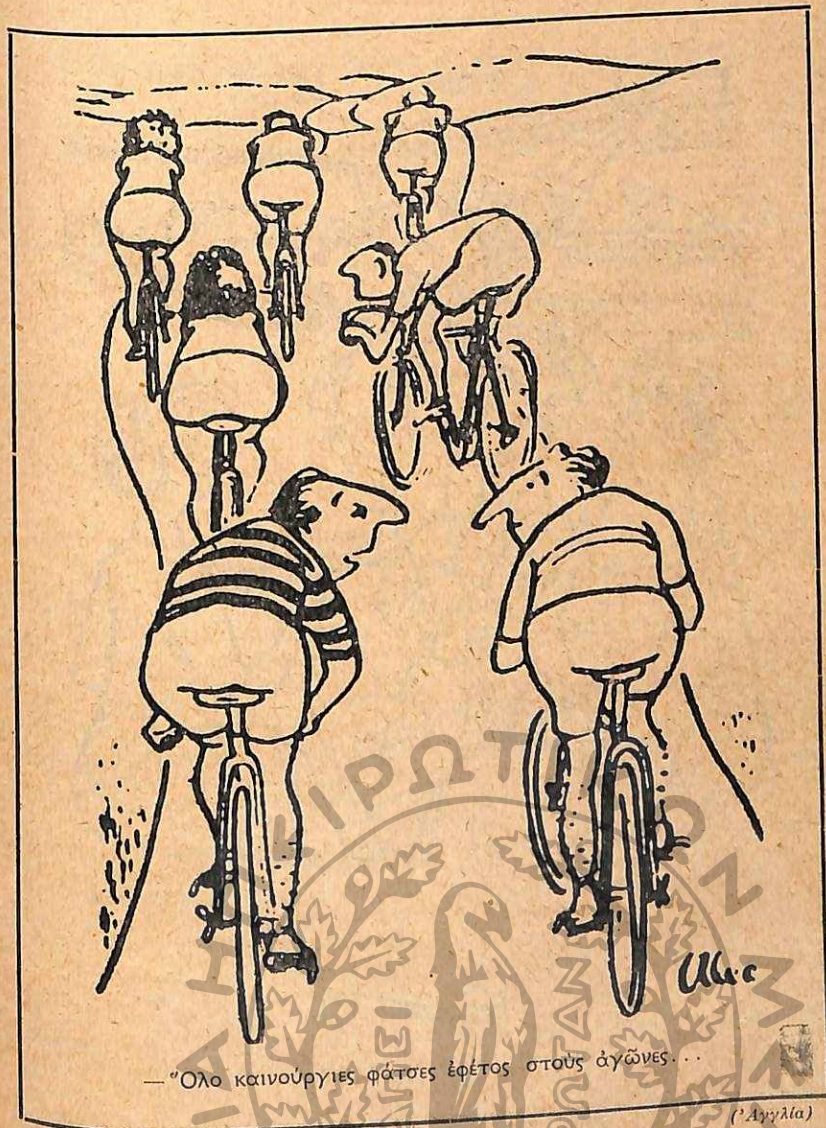


(Γαλλία)



— Για δες εκεί ένα γυμνιστή!

(Ελβετία)



— "Όλο καινούργιες φάτσες έφέτος στους αγώνες..."

(Αγγλία)

- ◆ Σε ένα πάρτυ στο Μεξικό, δυο καλεσμένοι συζητούν αν πρέπει να δίνω κανείς πίστι στα λόγια των άλλων.
- 'Εγώ πιστεύω πάντα τα μισά από όσα μου λείε, λείε ο ένας.
- 'Εγώ, τόν διακόπτει ο σενθρ Μπλάς Καμάτσο Γκουτιέρρεθ, έφοριακός υπάλληλος, πιστεύω πάντα τα διπλά απ' ό,τι ακούω.

Hispano Americano



(Ελβετία)

Πίσω από το Παραπέτασμα

◆ Κάθε βράδυ οι τοίχοι των σπιτιών μιάς βιομηχανικής περιοχής της Τσεχοσλοβακίας γέμιζαν αντισοβιετικά συνθήματα. Έξω φρενών οι έρυθροι που κάθε πρωί καθάριζαν τους τοίχους, έγραψαν και κείνοι κάτι με τη σειρά τους: Δειλοί! Γιατί δεν τὰ γράφετε αυτά την ημέρα;

Την απάντησι τή βρήκαν γραμμένη στο ίδιο μέρος:

— Νὰ μὰς συγχωρήτε, αλλά την ημέρα γυρίζουμε και μεϊς στις παρελάσεις μαζί σας, συνάδελφοι!

Boston Star

Οι γιατροί που θεραπεύουν με την υπομονή
και με... ένα χρόκο αυγού!

ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΤΩΝ ΖΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

Του

JEAN VILLETE

Στη μεγάλη φωτόλουστη αίθουσα όπου βασιλεύει μιά μυρωδιά έντονη που καίει στο λαιμό, μιά γυναίκα με άσπρη μπλουζά είναι σκυμμένη επάνω από ένα πίνακα που παριστάνει μιά άποκαθήλωσι. Με μιά καταπληκτική αυτοπεποίθησι και θαυμαστή ακρίβεια οδηγεί με τὸ δεξί της χέρι ένα μικροσκοπικό πινέλλο επάνω στο περίγραμμα του ωραίου προφίλ τῆς Παναγίας. Με τὸ άλλο της χέρι κρατά ένα χοντρό ταμπόν από βάτα και τὸ περνάει τακτικά επάνω στον μουσαμά. Γύρω της βρίσκονται σκόρπια μπουκαλάκια και κύπελλα με μπογιές. Απορροφημένη από τὴ λεπτή εργασία της, οὔτε σηκώνει τὸ κεφάλι της νὰ κοιτάξη ὅταν μπαίνουμε.

Τὸ ἔργο που δέχεται τόσες περιποιήσεις είναι τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος. Ἀξίζει δεκάδες ἑκατομμύρια φράγκα καὶ ἡ γυναίκα που τὸ περιποιείται, είναι ἐιδικὴ αἰσθητικὴς τῶν ζωγραφικῶν πινάκων. Βρισκόμαστε πραγματικά σ' ἕνα ἰνστιτούτο αἰσθητικῆς... ἕνα ἰνστιτούτο κάπως πρωτότυπο, ἀφοῦ οἱ πελάτες λέγονται Ρέμπραντ, Γκρέκο, Ρενουάρ, Σεζάν ἢ νὰ Βίντσι.

Ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια που ἄσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ «restaurateur» (ἀποκαταστάτου) τῶν Μουσείων τῆς Γαλλίας, ἡ κυρία Σουτυμιέ ἔχει «νοσηλεύσει» τοὺς μεγαλύτερους ζωγράφους. Πηγαίνοντας ἀπὸ πόλι σὲ πόλι καὶ ἀπὸ μουσεῖο σὲ μουσεῖο, ἐπουλώνει ἀκούραστα καὶ με ἀμείωτη ὑπομονή

καὶ δεξιότητα τὶς πληγὲς που προκαλεῖ ὁ χρόνος ἢ κανένα ἀτύχημα στοὺς πίνακες που φυλάσσονται προσεκτικά στὰ ἱερὰ τῆς τέχνης.

Ὅσο μεγάλες προφυλάξεις καὶ ἀν παίρνουν τὰ μουσεῖα γιὰ νὰ προστατεύουν τὰ ἀριστουργήματά τους δὲν μπορούν πάντα νὰ ἀποφύγουν ὀρισμένες ζημιές. Ὅσο μεγάλη προσπάθεια καὶ ἀν καταβάλλεται γιὰ νὰ διατηρητὰι στὶς αἰθούσες τῶν μουσείων ἡ ἰδανικὴ θερμοκρασία τῶν 22 βαθμῶν, νὰ παρακολουθῆται ὁ βαθμὸς ὑγρασίας τοῦ ἀέρα (γιατὶ οἱ πίνακες φοβούνται τὴν ὑγρασία ὅσο καὶ τὴν ξηρασία) καὶ νὰ ἐξασφαλίζεται γύρω ἀπὸ τοὺς πίνακες μιά συνεχὴς κυκλοφορία τοῦ ἀέρα ὥστε νὰ ἐξουδετερωτὰι ἡ σκόνη καὶ νὰ προστατευοντὰι οἱ πίνακες ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν ἀναπνοή τῶν ἐπισκεπτῶν, δὲν είναι ποτε δυνατό τὰ ἀριστουργήματα τῆς τέχνης νὰ μὴ ὑπστούν «τὴν προσπάθεια τοῦ χρόνου». Γι' αὐτὸ δὲν βολὴ τοῦ χρόνου. Γι' αὐτὸ δὲν είναι παράξενο ὅτι ἕνα ταμπλό που είναι παρὰ 500 ἐτὶ πολλοὺς αἰῶνες χρονολογῆται ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες χρειάζεται πότε-πότε μιά «τουαλέτα» που νὰ τοῦ δώσῃ λίγη ἀπὸ τὴ χαμένη νεότητά του. Ἐπειτα ὑπάρχουν καὶ τὰ ἀτυχήματα, σπάνια βέβαια ἀν λάβουμε ὑπ' ὄψιν τὶς φροντίδες που καταβάλλονται, ἀλλὰ πάντα πιθανά. Ἐδῶ μπορούμε νὰ θυμηθοῦμε καὶ τὴν «ἀπόπειρα» που ἔγινε τελευταία ἐναντίον τῆς περιφημοῦς «Τζοκόντας» ἀπὸ ἕνα τρελλὸ που ἤθελε νὰ τὴν καταστρέψῃ.

ΕΝΑ ΣΠΑΝΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

«Ο «άποκαταστάτης» ζωγραφικών πινάκων είναι ο γιατρός των μουσείων. Έκεί περνάει μέρες ολόκληρες σκυμμένος επάνω σε ένα κομμάτι ζωγραφικής μερικών τετραγωνικών χιλιοστών, προσπαθώντας να ταιριάσει τα χρώματα και να βρή τον τρόπο εργασίας του ζωγράφου για να ξαναδώσει στον πίνακα όλη του την όμορφη.

Στή Γαλλία δεν υπάρχουν πιά περισσότεροι από 15 ανεγνωρισμένοι άποκαταστάτες, δηλαδή ειδικοί που να έχουν επιτύχει στις δύσκολες εξετάσεις του Μουσείου του Λούβρου. Ο διαγωνισμός αυτός, στον οποίο δεν μπορεί κανείς να λάβει μέρος αν δεν τον συστήση ένας έφορος μουσείου, περιλαμβάνει γραπτή εξέταση στην Ιστορία της Τέχνης και πρακτική εξέταση: αναγνώρισι «άσθενών» πινάκων και καθορισμός της «θεραπείας», καθώς και αντιγραφή διασήμων πινάκων. Ο υποψήφιος πρέπει ακόμη να άποκαταστήση ώρισμένους πίνακες που του δίδουν.

Το έπάγγελμα αυτό, που άπαιτεί τρομερή ύπομονή και άκριβεια έργασίας, είναι και επίμοχθο. Υποχρεώνει τον ειδικό να βλέπη επί πολλές ώρες στο ίδιο σημείο και συγχρόνως είναι και άνθυγιεινό γιατί οι άτμοι των καθαριστικών υγρών είναι καμιά φορά τοξικοί.

Ανάλογα με τις περιπτώσεις, ή άποκατάστασι ενός πίνακος, που διαρκεί 8-15 μέρες, μπορεί να κοστίζει από 1.000 φράγκα ως 500.000 φράγκα. Η δουλειά μπορεί να προϋποθέτη άπλη «τουαλέττα» και τότε με τη βοήθεια ενός ειδικού υγρού άφαιρείται το βερνίκι που καλύπτει τον πίνακα — καμιά φορά υπάρχουν 6-7 στρώσεις βερνικιού — για να ξαναπάρη το έργο όλη τη φρεσκάδα του. Πρέπει να σημειωθεί πως το βερνίκι παλιώνοντας σκουραίνει και δίνει στον πίνακα ένα χρώμα θαμπό.

Μιά άλλη εργασία πολύ πιο λεπτή είναι ή τοποθέτησι του πίνακος σε νέα βάση από μουσαμά ή καναβάτσο. Προτού άρχισή να βάζη τα χρώματα, ο ζωγράφος άλείφει τον παρθένο άκόμη μουσαμά με ένα έπιχρίσμα που

βοηθεί στο καλύτερο φιξάρισμα των χρωμάτων. Συμβαίνει όμως καμιά φορά πολλά χρόνια άργότερα, εξαιτίας π.χ. της κακής ποιότητας αυτού του έπιχρίσματος, να κινδυνεύουν να ξεκολλήσουν οι στρώσεις των χρωμάτων. Τότε γίνεται άντικατάστασι του μουσαμά. Ο άποκαταστάτης δηλαδή ξεκολλά το στρώμα των χρωμάτων (που ξεπερνά συχνά το ένα χιλιοστό σε πάχος) και το ξανακολλά επάνω σε καινούργιο μουσαμά. Για να γίνη αυτό βρέχει τον παλιό μουσαμά από το πίσω μέρος και βγάζει τις κλωστές του μία-μία. Ύστερα βάζει ένα καινούργιο μουσαμά για να στηρίξη τον πίνακα.

Όσο για την καθαυτό άποκατάστασι, τα φάρμακα ποικίλουν άνάλογα με την πάθησι. Αν παρουσιάζεται καμιά άρχή ξεκολλήματος, εισάγεται κάτω από το σκάσιμο με μία λεπτή σύριγγα λίγη ειδική κόλλα. Αν σε κανένα σημείο το χρώμα φαίνεται σαν «έκλεπτισμένο» τότε ο τεχνίτης βάζει μαστίχα χωρίς λάδι βέβαια και έπεξεργάζεται ύστερα το κομμάτι εκείνο με πολλή ύπομονή. Προχωρώντας χιλιοστό-χιλιοστό ξαναδίνει στον πίνακα το χαμένο χρώμα.

ΒΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΜΟΝΗ

Για τις ποικίλες αυτές έργασίες ο γιατρός των μεγάλων μαίτρ της ζωγραφικής χρησιμοποιεί πολλά ιατρικά υλικά, από σύριγγες ως μαχαιράκια και λεπτότατες λαβίδες, καθώς και άφθονη βάτα σκεπασμένη με γάζα για να μην αφήνη τριχίτσες. Όσο για τα χρώματα που χρησιμοποιεί ο άποκαταστάτης, αυτά τα φτιάχνει μοναχός του. Άποφεύγει να χρησιμοποιή ώρισμένα χρώματα που σκουραίνουν γρήγορα, γιατί με το πέραςμα των χρόνων το ταμπλώ σκουραίνει όπωσδήποτε. Αυτό βέβαια εξαρτάται και από την τεχνική της κατασκευής του. Πίνακες πολλών αιώνων έχουν μαυρίσει, όπως λ.χ. του 16ου αιώνα ή ώρισμένης τεχντροπίας των άρχων του 19ου αιώνα. Αντίθετα, έργα ώρισμένων σχολών των πριμιτέρ δεν έχουν πάθει άπολύτως τίποτα. Τα χρώματά τους είναι στέρεα, ίσως γιατί δεν χρησιμοποιούσαν τότε λάδια που σκάνε ύστερα από μερικούς αιώνες,

άλλα κρόκο αύγου. Η μεθοδος της ζωγραφικής με κρόκο του αύγου χρησιμοποιείται ακόμη από πολλούς άποκαταστάτες. Έτσι, πριν από μερικούς μήνες, για να γίνη ή τουαλέττα της «Τζοκόντας» οι περίφημοι άισθητικοί του Λούβρου χρησιμοποίησαν δύο αύγά !

Πάντως, αντίθετα με ό,τι θα μπορούσε να σκεφθή ο κοινός άνθρωπος, ο χειρουργος των μεγάλων ζωγράφων για να δώση καινούργια νεότητα στους πίνακες που του έμπιστευονται δεν καταφεύγει ποτέ στο όξυζενέ, στα κρεμμύδια ή στις πατάτες. Προτιμά να χρησιμοποιή κάτι μυστηριώδη ύγρα καθαρισμού που το μυστικό τους το φυλάει με πάθος. Και αν τον ρωτήσετε, θα σάς πη πως είναι πολύ εύκολότερο να άποκαταστήση ένα έργο των παλαιών ζωγράφων που δεν χρησιμοποιούσαν παρά μερικά

χρώματα πάντα τα ίδια : κόκκινο, πράσινο, μπλέ, κίτρινο... παρά τα έργα των μοντέρνων με τα περίπλοκα μίγματα.

Καμιά φορά όμως και ο «άποκαταστάτης» δοκιμάζει έκπληξεις. Ένας άπ' αυτούς, αλλάζοντας μία μέρα το μουσαμά ενός έργου του Ντυφύ, άνέκαλυψε πως ύπήρχαν δύο πίνακες ο ένας επάνω στον άλλον. Ο διάσημος ζωγράφος είχε άπλούστατα ζωγραφίσει ένα δεύτερο έργο επάνω σε άλλο. Πολλές φορές παρατηρεί ακόμη πως ο ζωγράφος είχε μεγαλώσει τον μουσαμά με «μπάλωμα» για να χωρέση όλο το έργο του. Ό,τι και αν πούμε όμως είναι λίγο για να επαινέσουμε την ύπομονή και τη δεξιότητά με την οποία εργάζονται αυτοί οι άγρυπνοι γιατροί των μουσείων για να συντηρήσουν την καλλιτεχνική κληρονομιά των αιώνων.



Τὰ δάκρυα μαρτυροῦν !

♦ « Κλάψτε εδώ μέσα παρακαλώ », θα σάς λή σε λίγο εύγενικά, προτείνοντάς σας ένα μικρό μπώλλ, ή νοσοκόμος όταν πηγαίνετε για ένα γενικό τσεκάρισμα στο γιατρό. Σας κάνει εντύπωση ; Μη γελάτε. Δύο Άμερικανοί γιατροί ανακάλυψαν πως ύπάρχει μία ώρισμένη άναλογία ανάμεσα στα τρία χημικά συστατικά που συνθέτουν τα δάκρυα και στην ψυχική κατάσταση του ανθρώπου. Τα δάκρυα ενός ανθρώπου που βρίσκεται σε δυσκολία διαφέρουν από τα δάκρυα του ύποσιτισμένου ή από του πάσχοντος από ρευματισμούς. Ο δρ. Έρικσον είναι βέβαιος πως ή άνάλυσις των δακρύων γρήγορα θα έξελιχθή σε διαγνωστική μέθοδο.

Τὸ κινέζικο καβούρι λυμαίνεται τὰ ποτάμια

Τοῦ
ANDRE MORO

Τὸ ὀστρακόδερμο αὐτὸ μοιάζει πολὺ μὲ τὸ συνηθισμένο καβούρι ποῦ ξέρομε. Ὡστόσο εἶναι διαφορετικὸ γιατί τὸ χρώμα του εἶναι λαδοπράσινο μὲ κίτρινες ἀποχρώσεις καὶ τὸ ὀστράκὸ του περισσότερο πλατὺ παρὰ μακρὸ καὶ πρὸ χονδρὸ. Τὸ πρὸ φανερό του ὅμως χαρακτηριστικὸ εἶναι οἱ πολὺ δυνατές του δαγκάνες ποῦ καλύπτονται ἀπὸ πυκνὲς τρίχες μήκους περίπου πέντε χιλιοστών. Τὸ καβούρι αὐτὸ ζῇ σὶδ γλυκὸ νερὸ καὶ ἀναπαράγεται στὴ θάλασσα. Φθάνει σὲ πλήρη ἀνάπτυξιν στὰ 3 - 5 τοῦ χρόνια ὅποτε τὸ μήκος του εἶναι 40 - 60 χιλιοστά.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ φθινοπώρου, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ παίρνουν τὸ δρόμὸ τῆς μεταναστεύσεως, ποῦ τὰ ὁδηγεῖ πρὸς τὴ θάλασσα καὶ ζευγαρώνουν στὸ ὑφάλμυρο νερό. Ὑστερα τὰ θηλυκὰ, ἀκολουθούμενα ἀπὸ πολλὰ ἀρσενικὰ, φεύγουν γιὰ τ' ἀνοιχτά, γιὰ τὴ θάλασσα, φέρνοντας μαζί τὰ αὐγά τους, ποῦ ὁ ἀριθμὸς τους ποικίλλει ἀπὸ 300.000 ἕως ἑνα ἑκατομμύριον.

Τὰ καβούρια περνοῦν κατόπιν τὸ χειμῶνα χωμένα στὴν ἄμμο καὶ, ὅταν παίρνη ἡ ἀνοιξί, καὶ τὰ νερά ξαναζεσταίνονται, ξεκινοῦν γιὰ τὸ ταξίδι τους πρὸς τὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν. Ἡ ἐκκόλαψι τῶν αὐγῶν γίνεται τὸν Ἀπρίλη, τὸ Μάη καὶ τὸν Ἰούνιο.

Ἄν τὰ θηλυκὰ φθάσουν μέχρι τὶς ἐκβολὲς τῶν ποταμῶν ἢ σὲ γλυκὸ νερὸ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκκόλαψι, τότε τὰ αὐγά ψοφοῦν σχεδὸν ἀμέσως.

Τὰ νεαρὰ καβούρια μποροῦν νὰ διατρέξουν μεγάλες ἀποστάσεις στὴ θάλασσα καὶ στὰ ποτάμια γιατί ἀφήνονται νὰ τὰ παρασύρουν τὰ ρεύματα.

Ὅπως τὸ δηλώνει τὸ ὄνομά του, τὸ καβούρι αὐτὸ ζῇ κυρίως στὴν Κίνα. Ὁ συνήθης τόπος τῆς διαμονῆς του ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Φὸ - Κιὲν πρὸς νότον μέχρι τὶς δυτικὲς ἀκτὲς τῆς Κορέας πρὸς βορρᾶν. Τὸ βρίσκει κανεὶς κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν, στοὺς ποταμούς, ἀκόμη καὶ μέσα σὲ ρυάκια μὲ γλυκὸ νερό.

Τὸ κινέζικο καβούρι εἰσῆχθη γιὰ πρώτη φορὰ τυχαῖα στὴ Γερμανία τὸ 1912, στοὺς ποταμούς Ἐλβα καὶ Βέζερ, καὶ ἀπὸ τότε ξαπλώθηκε σὲ ὅλα τὰ ποτάμια καὶ τὶς ἀκτὲς τῆς Εὐρώπης. Ἀκολουθώντας τὰ μικρὰ ἢ μεγάλα ποτάμια καθὼς καὶ τὰ κανάλια διεισδίδει παντοῦ.

Ἡ ἐμφάνισι τοῦ κινέζικο καβουριοῦ στὶς εὐρωπαϊκὲς ἀκτὲς ἔχει ἰδιαιτέρη σημασία, γιατί τὸ ὀστρακόδερμο αὐτὸ εἶναι στοιχεῖο βλαβερὸ γιὰ τὸν ὑπόλοιπο ὕδρобиον πληθυσμὸ τοῦ ὁποῦ τρῶει τὴν τροφή. Καταστρέφει τὰ δίχτυα τῶν ψαράδων καὶ τὶς πετονιές, ἐμποδίζει τὴν εἰσοδὸ τῶν ψαριῶν στοὺς κύρτους καὶ, πάνω ἀπ' ὅλα, καταστρέφει τὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν σκάβοντας ὑπόγειες στοές.

Ξεγελήματα...

ΔΙΗΓΗΜΑ
Τοῦ
JEROME DOUCET

Τὸ καμπαναριὸ τῆς πόλης, ποῦ οὔτε ὁ χρόνος δὲν μπόρεσε νὰ τσακίσῃ, ἦταν ἑνὸς πύργου ὅλος ἀπὸ πέτρα, χτισμένος τὸν 16ο αἰῶνα. Ἡ καμπάνα του μὲ τοὺς πρὸ γλυκοὺς ἤχους ἔκανε περήφανους τοὺς κατοίκους, ποῦ κεῖ ψηλὰ νιώθανε τόσο κοντὰ στὸ μεγαλοδύναμο. Καὶ τὸ ρολόγι τοῦ καμπαναριοῦ τεράστιο καὶ μαυρισμένο ἀπὸ τὰ χρόνια μετροῦσε πάντα τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες τους, πιστὸς σύντροφός τους.

Φύλακας τοῦ καμπαναριοῦ ἦταν ὁ γέρο Φρανσουά, παλιὸς θαλασσινός, ἄγνός σὰν τὸ πρόβατο, καθαρὸς σὰν τὸ χρυσάφι. Εἶχε τρία τραύματα στὸ στήθος, πολλὰ βάσανα στὴ ράχη του κι' ἑνα παράσημο! Κάθε μέρα τὴν ἴδια ὥρα, ἔβαζε μπρὸς τοὺς μεγάλους δειχτές τοῦ ρολοιοῦ, καὶ κάθε βράδυ μὲ τὰ χαρούμενα χτυπήματα τῆς καμπάνης ἔδειχνε στοὺς φανκόρους πὼς ἦταν καιρὸς νὰ σβήσουνε τὰ φανάρια τους καὶ νὰ ἡσυχάσῃ πιά ἡ πόλι. Γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ ποῦ ἔκανε, τοῦ εἶχανε δώσει μιὰ καμαρούλα ἐκεῖ ψηλὰ καὶ κάθε πρῶν ἑνα μεγάλο ροδοκόκκινο ψωμί. Ἔτσι ἦταν εὐτυχισμένος, γιατί ἦταν ἀφεντικὸ στὸ σπιτί του.

Ὁ πύργος ἦταν ψηλὸς σὰν τὸ μεγάλο κατάρτι τῆς «Βικτωρίας» τοῦ καραβιοῦ ποῦ κυβερνοῦσε κόσμος, στὰ νιάτα του. Πολλοὶ ἐπισκέπτες ἔρχονταν νὰ δοῦνε τὸ περίφημο καμπαναριὸ καὶ τὸ ρολόγι του. Μὰ δὲν ἦταν πολυλογάς, κι' εἶχε γεμάτο τὸ κάτασπρο κεφάλι του μὲ τὶς ἀναιμνήσεις ποῦ τὸν ἀπασχολοῦσαν. Εἶχε καὶ τὸ μακρὸ τσιμποῦκι του, τὸν καλὸ καὶ πιστὸ σύντροφο

τόσα χρόνια τώρα. Κι' ἂν ἤθελε κι' ἄλλη συντροφιά, εἶχε τὸν φίλο του τὸν ἄνεμο, ποῦ τόσες φορές στὸ πλάι του εἶχε δαμάσει τὴ θάλασσα. Καὶ τώρα ἐρχότανε ἐδῶ ἀπάνου καὶ τὸν εὔρισκε. Πόσο χαρούμενος ἐνιωθε ὅταν ἄκουγε τὸ θλιμμένο του τραγούδι στὴν καμινάδα του. Νόμιζες καὶ ξανάβρισκε τοὺς συντρόφους τῆς θάλασσας μὲ τὰ γερά μπράτσα καὶ τ' ἄρμυρὰ πρόσωπα καὶ τὸ τραγούδι τους ποῦ τὸν νανοῦριζε στὸν ὠκεανό. Μουρμούριζε ἀνάμεσα στὰ δόντια του: «Φύσα γέρο μου! Τραγουδά, τρίζει! Κλάψε μὲ τὴν ἡσυχία σου! Θὰ σπάσης τὰ μούτρα σου, ἀπάνου στὸν πέτρινο πύργο μου ποῦ εἶναι τόσο γερός ὅπως ἦτανε τὸ σκαρὶ τῆς «Βικτωρίας» μου. Ὁ ἀγέρας θυμῶνε ποῦ ἔτσι τὸν κορόιδευε ἑνας ἄνθρωπος, ἑνας γέρος ποῦ σὲ λίγο θὰ εἶχε ὀδόντια χρόνια στὴν καμπούρα του! Σκεφτότανε: «Πῶς μπορῶ νὰ δώσω ἑνα καλὸ μάθημα σ' αὐτὸν τὸν ἀνόητο;». Ἐφερνε λοιπὸν σύγνεφα τεράστια, γκριζομάυρα, φορτωμένα νερό, ποῦ ἀγκυλιάζανε τὸν πύργο καὶ μαστιγιώνανε τὸ πρόσωπο τοῦ μπάρμπα Φρανσουά, χτυποῦσε σὰν μαρὸ τὰ χέρια του καὶ φώναζε: «Ἔτσι μπράβο, φίλε μου, ἔχεις ἀδελφία πολὺ πρὸ κρῦα ἀπὸ σένα...». «Οὔτε κι' αὐτὸ δὲν τὸν λυγίσει», μουρμούρισε ὁ ἀγέρας, «τὸ περὶ τοῦ εἶναι πολὺ σκληρὸ καὶ τὰ πνεμόνια του γερά, σὰν τὰ φυσερά ποῦ χουνε οἱ σιδηρουργοί. Κάτι ἄλλο πρέπει νὰ βρῶ». Ἐτρεχε στὶς χώρες τῆς ἀνυπόφορης ζέστης καὶ τυλίγε τὴν πόλι καὶ τὸ καμπαναριὸ μὲ τὸν κόκκινο φλογατὸ μαυδῦα του, στερνὰ ἔφερνε τοὺς κεραυ-

νους και τ' άστροπελέκια. Μά δλ' αὐτὰ σπούσανε άπάνου στον πέτρινο γίγαντα. Κι ένιωθε τόσο καλά έκει ψηλά ό γέρος !

Έτσι και τότε στα παλιά καλά χρόνια, όταν τὰ κύματα σκεπάζανε τή « Βικτώρια » και τ' άστρατόβροντα τήνε φωτίζανε ολάκερη, μ' αὐτήν έβγαине πάντα νικητής άπ' τόν τρομερό άγώνα με τὰ στοιχειά τής θάλασσας και χαιρετούσανε τή νίκη τους με κανονιές. Άπελπισμένος έφευγε ό άγέρας ύστερα άπό κάθε του προσπάθεια.

— Τί έχεις λοιπόν; τόν ρώτησε ή αύρα μιὰ μέρα. Γιατί είναι τὸ μοῦτρο σου έτσι ρυτιδωμένο κι' έχεις τὸ σουλούπι δαρμένου σκυλιού;

— Δέν μπόρεσα νά δαμάσω ένα άνδρα.

— Ένα άνδρα; Για ν' άκούσω; Κι' είπε ό άνεμος με λύπη τὰ πάθια του, και τότε γέλασε ή αύρα και τοῦ είπε: « Έλα μαζί μου ».

« Μά τί λοιπόν έγινε; », σκέφτηκε ό μπάρμπα Φρανσουά με θαυμασμό. « Τὰ ποδάρια μου νομίζεις και πάνε νά πετάξουνε αὐτὸ τὸ πρωί! Οί πληγές μου δέν με πονάνε πιά, νιώθω παράξενα, δέν έχω νεῦρα... ».

Μιά και τὸ σβήσιμο τῶν φαναριῶν άργοῦσε άκόμα πολύ, πέρασε τὸ κορμί του μέσα άπ' τὸ στρογγυλὸ παραθύρι τής καμαρούλας του γιὰ ν' άνασάνη τὸν καθαρὸν άγέρα. Στὰ ποδάρια του ξαπλωμένη ή πόλι γεμάτη πάχνη και μυστήριο, αλάργα παράξενες σκιές και σιλουέττες άπ' τīs εκκλησιές, και πράσινο, παντοῦ πράσινο. Μιά γλυκειά αύρα, μιὰ αύρα μαγιάτικη ήρθε χαδιάρη και γεμάτη μυρουδιές άπ' τὰ λουλούδια τῶν κήπων. Άφισε νά τὸν τυλίξει αὐτὴ ή γοητεία, τὸ αἷμα του γρήγορα κυλούσε στīs φλέβες πού τīs έκανε νά τρεμοπαίζουνε χαρούμενα, και μάτια του λαμπροκοπήσανε κάτω άπ' τὰ δασά φρύδια, άνοιγοκλείσανε τὰ ρουθούνια γιὰ νά τραβήξουνε όλα τ' άρώματα, άνάσανε τὸ χλιαρὸ άγέρα και στὴν ψυχὴ του ξυπνήσανε χίλιες άναμνήσεις, γεμίσανε τὸ κεφάλι του κι' ένιωσε σὰ σκολιάρόπαιδο πού τδσκασε άπό τὸ μάθημα νά τρέξει λεύτερο στοὺς δρόμους.

Άναμνήσεις.

Τὰ φιλιὰ τής μητέρας και στερνά τὰ δάκρυα σάν μπάρκαρε σ' ένα καράβι.

Άναμνήσεις.

Τὸ κορίτσι πού λάτρευε μά πού δέν μπόρεσε ν' άπαντήσει τὸ γυρισμό του, έσχασε τοὺς ὄρκους τής και πήρε άλλους.

Άναμνήσεις άπ' τόν πόλεμο

Η γέφυρα τοῦ καραβιοῦ του νά τρέμη άπ' τὰ χτυπήματα τῶν κανονιῶν. Τīs τρύπες πού άνοίξανε στὰ πλευρά τοῦ λατρεμένου σκαριοῦ τὰ έχθρικά βόλια. Τὸ κατὰστρομα με τοσους νεκροὺς συντρόφους.

Τόσο τόν είχανε συνεπάρει δλ' αὐτά, πού πέρασε ή ὥρα χωρὶς νά τὸ καταλάβη. Πίστευε πῶς άκουγε τήν καμπάνα τοῦ τόπου πού γεννήθηκε και πού ή ζωὴ σκληρά τόν έκανε ν' άπαρνηθῇ. Η ὥρα πήγε έννιάμισυ, ὅλος ό κόσμος ήτανε άνήσυχος. Η καμπάνα του έμενε βουβή! Μήπως έσπασε ή μήπως πέθανε ό μπάρμπα Φρανσουά, κεί πάνω στὴν καμαρούλα του; Ένας έμπορος πιὸ άνυπόμονος άπό τοὺς άλλους πήγε νά φωνάξει τόν άστυνόμο, πού έφτασε κι άρχισε ν' άνεβαίνει τρέχοντας τὰ έκατὸ σαρανταδυὸ σκαλιὰ τοῦ πύργου. Άγκομαχώντας μέτρησε ὅλη αὐτὴ τὴν άτέλειωτη σκάλα τήν στριφογυριστὴ σάν σαλιγκάρι πού ή σκόνη τής λέρωσε τὴ μαῦρη του φορεσιά. Τέλος έφτασε με τήν καρδιά του νά χτυπᾷ δυνατὰ και με τὰ πόδια τρεμάμενα στὴ μικρὴ καμαρούλα

Ό γέρος άκόμα ρέμβαζε έτσι ξεχασμένος στοὺ παραθύρι. Ό άστυνόμος έβαλε μιὰ φωνὴ πού ή κούρασί του τὴν έκανε άκόμα πιὸ άγρια.

— Καλά, και ή καμπάνα είναι γιὰ σήμερα ή γιὰ αύριο;

— Ποιά καμπάνα;

— Νά μιὰ έρώτησι πολὺ περιέργη. Μά τοῦ καμπαναριοῦ! Γι' αὐτὸ πληρώνεσαι, γέρο μου!

— Μά δέν τὴν άκούτε, λοιπόν; Η καμπάνα χτυπᾷ!

— Χτυπᾷ; Ποῦ λοιπόν; Μέσα στοὺ κεφάλι σου τὸ άδειο;

Και χωρὶς ν' άκούση τίποτ' άλλο ό άστυνόμος ξαναπήρε τρέχοντας τὰ έκατὸ σαρανταδυὸ σκαλιὰ τοῦ πύργου.

Τ' άσκέρι άπό κάτω τὸν άπάντεχε συγκινημένο.

— Είναι νεκρός; ρωτήσανε ὅλοι μ' ένα στόμα.

— Είναι μεθυσμένος!

Ναί, ό μπάρμπα Φρανσουά ήτανε μεθυσμένος, μεθυσμένος άπ' τīs άναμνήσεις του!

Έσχασε τὴ δουλειὰ του, αὐτὸς πού εδῶ και τριάντα ολάκερα χρόνια δέν τὴν είχε σταματήσει οὔτε στīs πιὸ τρομερές καταγίδες. Η αύρα τόν είχε τυλίξει, τόν κοίμισε, τόν έκανε

άδύναμο σάν παιδί. Τώρα πού είδε τὴν πραγματικότητα, άφησε τὰ δάκρυα νά κυλήσουνε στὰ τραχιὰ του μάγουλα.

Και ό άγέρας μέσα στὴν καμινάδα τής καμαρούλας γελοῦσε.

— Οὐ, τὸν τεμπέλη πού έσχασε τὴ δουλειὰ του!

— Βλέπεις, είπε ή αύρα, πόσο εύκολο είναι νά δαμάσης έναν άνδρα;

— Τὸ βλέπω, είπε ό άγέρας. Άλλά βλέπω και κάτι άλλο άκόμα... πῶς και σὺ είσαι μιὰ... γυναίκα.



♦ Αφού διάβασε τὸ ὠροσκόπιό του, ό νεαρὸς υπάλληλος τοῦ γραφείου γύρισε στὴν προϊσταμένη, ιδιαίτερη γραμματέα τοῦ διευθυντῆ: — Εσεῖς διαβάσετε τὸ ὠροσκόπιό σας; τὴ ρώτησε. — Τὸ δικό μου δέν με ενδιαφέρει και πολὺ. Αὐτὸ πού διαβάζω κάθε μέρα είναι τοῦ άφεντικοῦ. Μόνον έτσι μπορῶ νά τὸν κάνω καλά!...

Coronet

♦ Ένας μεγάλος κυνηγὸς άγριων θηρίων, γυρίζοντας άπό τὴ Ζούγκλα τής Αφρικῆς, πηγαίνει κατ' εὐθείαν σ' ένα ψυχίατρο. — Δέν θέλω νά κάμω ψυχανάλυσι, έξηγεί στοὺ γιάτρο, αλλά θά σᾶς δώσω 200 δολάρια αν μου άπαντήσετε σὲ δυὸ έρωτήσεις. — Ό ψυχίατρος διαμαρτυρήθηκε πῶς αὐτὸ πού τοῦ ζητοῦσε ήταν έξω άπό κάθε κανόνα, αλλά στο τέλος δέχτηκε.

— Είναι δυνατόν, άρχισε ό κυνηγός, ένας άνθρωπος νά είναι έρωτευμένος με ένα έλέφαντα;

— Απολύτως άδύνατον. Οὐδέποτε αναφέρεται παρόμοιο στὰ χρονικά τής ψυχιατρικῆς. Η ὅλη ιδέα είναι αὐτόχρονη γελοία. Η δεύτερη έρώτησί σας;

— Ό άνθρωπος τὸν κοίταξε ήρεμα και συμπλήρωσε: — Ξέρετε κανένα πού νά θέλῃ νά αγοράσῃ μιὰ πολὺ - πολὺ μεγάλη βέρα;

Art. Buchwald

«Κάθε κτίριο πρέπει να είναι αρμονία
οικοδομικής και περιβάλλοντος χώρου.»

ΔΑΣΚΑΛΟΣ, ΚΡΙΤΙΚΟΣ, ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ



ΦΡ. ΛΟΥΝΤ ΡΑΪΤ

Η ΘΥΕΛΛΩΔΗΣ ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

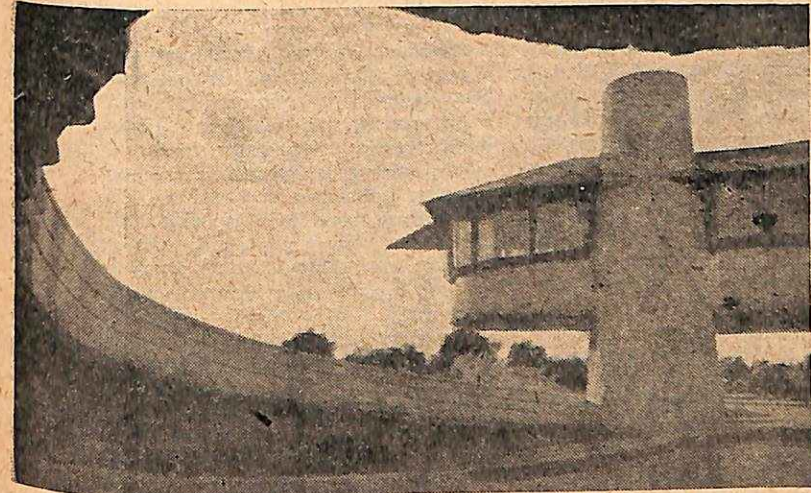
Σπάνια το Σικάγο είχε δη ανθρωπο που να μοιάζει με τον γεμάτο αυτοπεποίθησι νεαρό των 18 ετών που έρχόταν από το Μάντισον του Ουϊσκόνσιν. Η σύγχρονη αυτή αρχιτεκτονική μεγαλοφυΐα έφθασε στο Σικάγο με 7 δολλάρια στην τσέπη, την άνοιξη του 1887. Τα ξανθά του μαλλιά ήταν συνεχώς ακατάστατα και τα μάτια του γυάλιζαν από την έσωτερική του φλόγα. Γρήγορα βρήκε δουλειά με 25 δολλάρια την εβδομάδα στο καλύτερο αρχιτεκτονικό γραφείο της πόλεως. Μέσα σε έξι χρόνια αυτός ο πρώην φοιτητής της μηχανικής έκανε τα πρώτα δικά του σχέδια ενός σπιτιού. Σήμερα, μισόν αιώνα αργότερα, το σπίτι αυτό στέκεται με τον άνετο άερα της οικοδομής που δεν επηρεάζεται από το χρόνο, ανάμεσα σε άλλα κτίρια των τελευταίων ετών. Πρώτος ο Ράϊτ εισήγαγε τις κλιματιστικές εγκαταστάσεις και τα μεταλλίνα έπιπλα στο Μέγαρο Λάρκιν που στεγάζει γραφεία και χρησιμοποίησε

το μπετόν με τρόπο εύφανταστο στο κυβικό «Γιούνιτυ Τέμπλ». Ακόμη όμως και νεοσσός όταν ήταν στην αρχιτεκτονική, ο Ράϊτ έννοούσε να έχει αυτός την πλήρη κατεύθυνση της εφαρμογής των σχεδίων του.

Επαναστατώντας έναντι της οικοδομής που κυριαρχούσε ως τότε, της οικοδομής του «κλειστού κουτιού» όπως την λέγανε, ο Ράϊτ άλλαξε ριζικά τη μορφή του αμερικανικού σπιτιού, εισάγοντας το περίφημο αεροδυναμικό του «σπίτι του λιβαδιού», το «πραιρι χόουμ», εμπνευσμένο από τις γραμμές των λειμώνων της αμερικανικής υπαίθρου. Αυτή η ακανόνιστη οικοδομή με τον ένα όροφο, έξοδεδέρωνε το υπόγειο, τη σοφίτα και τους περριτούς τοίχους και πόρτες.

Ο Ράϊτ είχε μεγαλώσει σε πόλι, γιός ενός ιεροκήρυκα και μιās Ουαλλής δασκάλας, αλλά έμαθε να αγαπά το υπαίθρο δουλεύοντας τα καλοκαίρια σε ένα αγρόκτημα. Αυτός δημιούργησε

ΝΕΕΣ ΙΔΕΕΣ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑΤΑ ΓΥΡΙΖΟΥΝ ΣΤΟ ΝΟΥ ΤΟΥ ΡΑΪΤ



Την καταπληκτική δημιουργικότητα του Ράϊτ μαρτυρούν πολλά κτίριά του. Παράδειγμα το κυκλικό σπίτι της 'Αριζόνας που έκτισε για το γιό του.

πριν από πενήντα χρόνια το μεγάλο-παράθυρο που κλείνει το εξωτερικό τοπίο σαν σε κάδρο, το «παράθυρο-πίνακα» όπως το ώνομάσανε, «για να φέρνη τον εξωτερικό κόσμο μέσα και να αφήνη τον έσωτερικό κόσμο να φανη έξω». Το θέμα των κατασκευών του Ράϊτ είναι αρμονία οικοδομής και περιβάλλοντος.

Όσο μεγάλωνε η φήμη του τόσο ο Φράνκ Λούντ Ράϊτ άλλαζε τη μορφή της 'Αμερικής. Σχεδόν μόνος αυτός έπλασε τη σύγχρονη αρχιτεκτονική. 'Ανάμεσα στις καινοτομίες που εισήγαγε περιλαμβάνονται τα κτιστά ντουλάπια, τα κτιστά έπιπλα, η θερμανσι από το δάπεδο, ο έμμεσος φωτισμός κ.ά.

Ο Ράϊτ δεν ζητούσε να εφαρμοσθή κανένα ιδιαίτερο στυλ. Κάθε κατασκευή του γεννιόταν από το περιβάλλον τοπίο και τις ανάγκες του ιδιοκτήτη της. «Θα έπρεπε να υπάρχουν τόσοι τύποι σπιτιών όσοι και άνθρωποι», λέει ο Ράϊτ. Κερδίζοντας την έπιτυχία, έγινε ακόμη πιο θαρραλέος στα λόγια του. «Στα πρώτα χρόνια της ζωής μου, συνεχίζει, έπρεπε να διαλέξω ανάμεσα στην τίμια αλα-

ζονεία και την υποκριτική ταπεινοφροσύνη. Διάλεξα την τίμια αλαζονεία και ποτέ δεν είδα κανένα λόγο για ν' αλλάξω».

Στην κοιλάδα του Ουϊσκόνσιν, τον τόπο των παιδικών του χρόνων, έκτισε το Τάλιεσιν 'Ηστ (Ανατολικό Τάλιεσιν κατοικία του), για έπτά μήνες κάθε χρόνο. Τους υπόλοιπους πέντε μήνες τους περνά στο Τάλιεσιν Ουέστ (Δυτικό Τάλιεσιν), έξω από το Φένιξ της 'Αριζόνας. «Τάλιεσιν» ήταν το όνομα ενός Ουαλλού ραφωδού που έψαλλε ύμνους στις καλές τέχνες στην αλή του βασιλιά 'Αρθούρου.

Η άτομική ζωή του Ράϊτ στάθηκε τόσο γραφική και θυελλώδης όσο και οι καλλιτεχνικοί του αγώνες. Δημιούργησε και έχασε πολλές περιουσίες. Στα νειάτα του είχε πολλές αισθηματικές περιπέτειες που απασχόλησαν και τον τύπο. Αλλά τα τελευταία 29 χρόνια, ο πολύπλευρος δημιουργός έζησε ήσυχα κοντά στην τρίτη του γυναίκα, την 'Ολτζιβάνα, σε μια άτμόσφαιρα μουσικής και ηρεμίας.

Οι μαθηταί έρχονται στο Τάλιεσιν

γιά να διδαχθούν, να παρατηρήσουν, να βοηθήσουν. Είναι πρόθυμοι και να πληρώσουν γι' αυτό το προνόμιο. Και παρ' όλο που ο Ράιτ δέχεται ευχαρίστως τιμητικές διακρίσεις από κολλέγια και πανεπιστήμια όλου του κόσμου, δεν πιστεύει στα επίσημα τυπικά μαθήματα. «Το εκπαιδευτικό μας σύστημα» λέει με τη συνηθισμένη του δηκτικότητα, «και αυτό που ονομάζουμε μόρφωση και πολιτισμό δεν έχουν καμιά απολύτως σχέση και επαφή μεταξύ τους».

Για τον άσπρομάλλη σήμερα Ράιτ, «η αρχιτεκτονική είναι ο θρίαμβος της ανθρώπινης φαντασίας επάνω στα υλικά, στις μεθόδους και στους ανθρώπους σε μια προσπάθεια να κατακτήσει ο άνθρωπος τη γη του». Κάποτε μάλιστα υποστήριζε πως κάθε άνθρωπος στις Ήνωμένες Πολιτείες θα έπρεπε να έχη το λιγώτερο ένα στρέμμα γης για να ζή εκεί.

«Όσο περισσότερο ζώ, λέει ο αρχιτεχνίτης των 88 ετών, τόσο πιο όμορφη βλέπω τη ζωή». Το γεμάτο ζωντάνια πνεύμα του Ράιτ και η καταπληκτική του φαντασία δημιουργούν μνημεία της μεγαλοφυΐας του με θαυμάσια οικοδομήματα, όπως είναι το κυκλικό, σχεδόν έναεριο σπίτι του γιού του στην Άριζόνα ή η παράξενη μικρή πρώτη Ένωτική Εκκλησία στο Μάντισον.

Ίδιότροπος, αντιφατικός, ο Ράιτ έκανε πολλούς σύγχρονους κριτικούς να τον θεωρούν μη πρακτικό και ανεδαφικό. Έκείνος όμως δεν τους δίνει καμιά προσοχή. Από το σχεδιαστήριό του ξεπήδησαν τελευταία τα πιο ποικίλα και εντυπωσιακά σχέδια, για χαλιά, για έπιπλα, για ύφασματα, για μουσεία, για κοινοτικά κέντρα, για λυόμενα σπίτια. Και όταν κάθεται σιωπηλός (πράγμα σπάνιο) ο Ράιτ όνειρεύεται καινούργια σχέδια και καινούργιες μορφές αρχιτεκτονικής.

Για πολλούς ενθουσιώδεις θαυμαστάς του, όλα σχεδόν τα ώριμα έργα του Ράιτ φαίνονται να είναι έντελώς άπαλλαγμένα από την επίδραση άλλης αρχιτεκτονικής, παλιάς ή νεώτερης. Άλλά μια προσεκτική και ψυχραιμη μελέτη τους δείχνει πώς, όπως και άλλοι μεγάλοι καλλιτέχνες και μεγάλοι άνθρωποι, έτσι και ο Ράιτ δεν είναι

ένα απομονωμένο νησί, άλλα κομμάτι μιας ήπείρου, γιγαντιαίο δέντρο που τρέφεται από τη γη του και συγχρόνως την τρέφει.

Ανάμεσα στα πιο ενδιαφέροντα θέματα της Παγκοσμίου Έκθεσεως του Σικάγου στα 1893 ήταν τα Ιαπωνικά περίπτερα και μια μικρή έκθεσι Ιαπωνικής τέχνης, με αρχιτεκτονικά πρότυπα, γλυπτικά έργα, ζωγραφικούς πίνακες, χρωματιστές έστάμπες κ.ά. ΟΙ έστάμπες και τα κτίρια είχαν σημαντικές συνέπειες για τη μακρυνά και γόνιμη σταδιοδρομία του Ράιτ. Η οικονομία και η λιτότητα των γραμμών τους του αποκάλυψαν ένα νέο κλασικισμό και τον προσήλκυσε γιατί ο Ράιτ αγαπούσε τις καθαρές επιφάνειες και τις γεωμετρικές διακοσμήσεις σαν τη μόνη δυνατή προσθήκη στην αρχιτεκτονική. Και η αφήρημένη ποιότητα της Ιαπωνικής λιθογραφίας βοήθησε να διαμορφωθούν μερικά άπροσδιόριστα «αφηρημένα» χαρακτηριστικά στην αρχιτεκτονική του.

Τα χαρακτηριστικά αυτά έμελλε να αποτελέσουν τα βασικά στοιχεία στη διαμόρφωση του σπιτιού τύπου «πραίρι» που τα ορίζοντα στρώματά του, από το έδαφος ως επάνω, είχαν την πρόθεση να προσφέρουν ένα αισθητικό συμπλήρωμα στην ήρεμία των γραμμών του αμερικανικού λειμάνου.

Παρ' όλο που μερικά Ιαπωνικά χαρακτηριστικά παραμένουν αναπόσπαστο κομμάτι του μεταγενέστερου στυλ του, ο Ράιτ φαίνεται ότι άρχισε να εγκαταλείπει ή τουλάχιστον να παραμερίζει το «στυλ πραίρι» και να στρέφεται προς την προ-Κολομβιανή αμερικανική τέχνη για να άντλήση μερικά σημαντικά χαρακτηριστικά της μετέπειτα ώριμης εργασίας του.

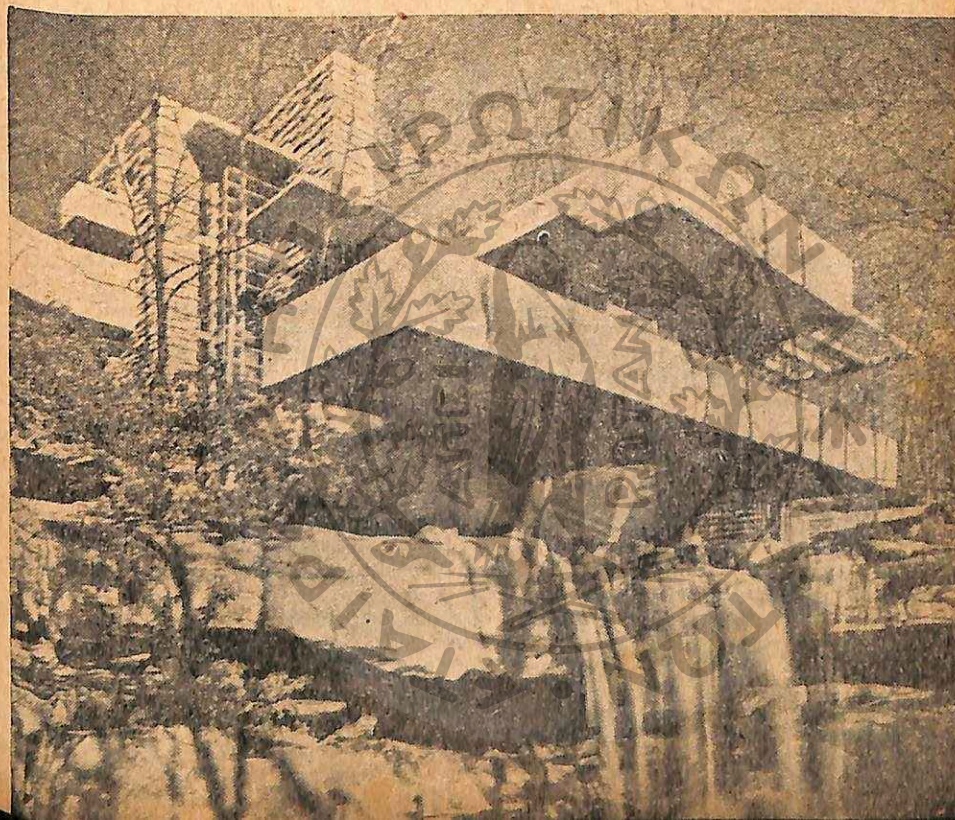
ΟΙ αναλογίες που υπάρχουν ανάμεσα στα έργα του Ράιτ και στην πρό του Κολόμβου αρχιτεκτονική της αμερικανικής ήπείρου δεν εξαντλήθηκαν άκόμη και συνεχώς του παρέχουν υλικό για προσαρμογή.

Αν λάβουμε υπ' όψη τη μεγαλοφυΐα του Ράιτ θα κατανοήσουμε γιατί ήταν αναπόφευκτο η συμβολή του στην Ιστορία της αρχιτεκτονικής να μην αποτελείται μόνο από τη δημιουργική προσαρμογή των αρχιτεκτονικών μορφών της Ιαπωνίας, των

Μάγια και άλλων Ιστορικών πηγών. Τη χρονιά άκριβώς που η έμπνευσι από τον πολιτισμό των Μάγια γινόταν αισθητή στη δουλειά του, οι ιδέες και το έργο του ρίζωναν στην Εύρώπη και πρώτα στη Γερμανία. Η Γαλλία, το προπύργιο της ακαδημαϊκής παραδόσεως και της αρχιτεκτονικής μορφώσεως, έδειξε λιγώτερη άνταπόκρισι στις καινοτομίες του Ράιτ από τη Γερμανία και την Ολλανδία. Η Γαλλία άλλωστε δέχθηκε ψυχρά άκόμη και τον Λέ Κορμπυζιέ, τον έλβετικής καταγωγής αρχιτέκτονα που έμελλε με τα βιβλία

και τα έργα του να ώθήση την επιφυλακτική Γαλλία στο προσκήνιο της νέας διεθνούς αρχιτεκτονικής. Σημάδια έμμεσης έπιρροής ανακαλύπτονται στην Έλβετία, στην Ιταλία και στο Μεξικό. Και ενώ η ζύμωσι της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής συνεχιζόταν κάτω από την επίδρασι του στυλ του, ο Ράιτ έπεξετινε τον όριζοντα της διεθνούς φήμης και επιδράσεώς του στην Ιαπωνία όπου τον κάλεσαν να εκτελέση τα σχέδια για το Αυτοκρατορικό Ξενοδοχείο του Τόκιο. Η έκλογη του Ράιτ από τους Ιάπωνες έγινε ίσως εν μέρει σαν άναγνώρισι

Έπαναστάτης εναντίον του καθιερωμένου «κλειστού κουτιού» ο Ράιτ σχεδίασε και έκτισε το «prairie home». Το σπίτι του Edgar Kauffmann στην Πενσυλβάνια, δίπλα στους καταρράκτες, είναι ζωντανό παράδειγμα της εφαρμογής των θεωριών του για τη σχέση οικοδομήματος - περιβάλλοντος.



κάποιου Ιαπωνικού στοιχείου που υπάρχει στο έργο του και έπειδή αυτός ήταν ο αρχιτέκτων που είχε επιτύχει την πιο Ικανοποιητική σύνθεσι του πατροπαράδοτου και του νέου που θα μπορούσε να ταιριάξει στην Ιαπωνία των αρχών του αιώνα μας. Το γεγονός αυτό ήταν άλλωστε μια ευκαιρία για τον Ράιτ να πληρώσει την οφειλή του σε έναν πολιτισμό που θαύμαζε πολύ και από τον οποίο είχε αντλήσει πολλά για την διαμόρφωσι των αρχιτεκτονικών ιδεών και του στυλ του.

Τα σχέδια του Ράιτ της δεκαετίας

1920 — 1930 φέρουν τη σφραγίδα μιας βαθμιαίας αλλαγής και της παραδοχής εκ μέρους του της νέας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής. Τώρα, στην αρχή της έβδομης δεκαετίας της καταπληκτικά γόνιμης σταδιοδρομίας του, ο Ράιτ εξακολουθεί να μεταβάλλει και να αναμειγνύει με ένα μοναδικά συναρπαστικό τρόπο όλα τα αμερικανικά και μη αμερικανικά στοιχεία που συνθέσανε το έργο του, επιτρέποντας τότε στο ένα και τότε στο άλλο να κυριαρχή, ανάλογα με τη φύσι της κατασκευής και την τοποθεσία.



Παιδιά της εποχής.

♦ Η Σούζη ήταν ένθουσιασμένη που πήγαινε στο σχολείο, ενώ η μικρότερη αδελφή της το έβλεπε λιγάκι σαν άγγαραία.

— Έλα να παίξουμε τις μαθήτριες, πρότεινε μια μέρα η Σούζη.

— Έλα, συμφώνησε η μικρή και συμπλήρωσε : Έγώ θα είμαι άπουσα.

Coronet

Τί μπορεί να φέρη η άυπνία.

♦ Προς χάριν της έπιστήμης πέντε στρατιώτες του μεγάλου Ιατρικού στρατιωτικού κέντρου της Ουάσιγκτον έμειναν άυπνοι 4 μερόνυχτα. Για να μην τους πάρη ο ύπνος έπαιζαν χαρτιά, πίνγκ - πόνγκ, άκόμα και πρόβατα μετρούσαν. Όλοι ανέφεραν ότι ο ύπνος τους έρχόταν κατά κύματα. Καθώς όμως οι ώρες περνούσαν, το μυαλό τους άρχισε να τους παίξει παιχνίδια. Φαντάζονταν πως χιόνιζε γύρω στη λάμπα του ηλεκτρικού, άκουγαν άνύπαρκτες φωνές, κουδουνίσματα, και νόμιζαν πως φορούσαν καπέλο. Όταν τελείωσε το πείραμα, στο όποιο μόνοι τους θέλησαν να λάβουν μέρος, όλα αυτά τους πέρασαν με κανονικό ύπνο δικτά ώρων.

Coronet

Ο ΑΜΕΙΛΙΚΤΟΣ ΣΕΡΙΦΗΣ

Τού

ROBERT ARTHUR

«Η «Εκλογή» δημοσιεύει δυο μικρά διηγήματα. Και τα δύο έχουν τη γοητεία που σαγηνεύει ως το τέλος που έρχεται τελείως άπροσδόκητα. Ο William Irish, όπως και ο Robert Arthur είναι από τα πιο γνωστά ονόματα της αστυνομικής φιλολογίας.

Ο σερίφης * Μπέν Σίβερ σήκωσε το κεφάλι του και κοίταξε την κρεμάλα. Περίπου είκοσι φορές είχε, ως τώρα, την ευκαιρία να μετρήσει τα σκαλοπάτια της, από κάτω στη γη ως επάνω στο πάτωμα με το κινητό μέρος, που όταν άνοιγε, έπεφτε ο κατάδικος για να στραγγαλισθί από το τεντωμένο σκοινί. Ήταν 13 άκριβώς και αρκετά άπότομα, σκαλοπάτια που δύσκολα τ' ανέβαιναν εκείνοι που ήξεραν ότι δεν πρόκειται να τά... ξανακατέβουν.

Δυο φύλακες βρισκόντουσαν εκεί πλάι, έτοιμοι να οδηγήσουν τον κατάδικο προς το τελευταίο του ταξίδι. Η ώρα ή άρτισμένη για την εκτέλεσι πλησίαζε. Ο

Μπέν Σίβερ, είχε τόση πείρα, ώστε ήξερε καλά τί άκριβώς αίσθανόνταν οι μελλοθάνατοι μόλις αντίκριζαν την άγχόνη.

Τόν έλεγαν «άμειλικτο σερίφη», και δεν είχαν άδικο, άφοῦ ποτέ δεν έδίστασε να οδηγήση στην κρεμάλα όποιον άξιζε. Ήταν όμως κι «άνθρωπος», κατά τον τρόπο του βέβαια. Έτσι ποτέ δεν έμπόδισε κανένα κατάδικο, να σταθί λίγα λεπτά, και πριν από το τέλος του, να εξομολογηθί ή να πη κάτι, ή έστω και ν' ανέβη σιγά-σιγά τα 13 σκαλοπάτια. Γι' αυτό και τώρα, μοιλονάτι θα έβλεπε την τελευταία εκτέλεσι της σταδιοδρομίας του, δεν εύρισκε λόγο να βιαστή ή να πη στους βοηθούς του να βιάσουν τον κατάδικο, ώστε όλα να τελειώσουν γρηγορότερα.

— Όπως πάντα παιδιά, τους είπε ύψωνοντας λίγο τη φωνή του. Με ήρεμία, ήσυχία, και μέτρο. Κανείς δεν μ'ας βιάζει.

* Ο σερίφης στις Ήνωμένες Πολιτείες είναι ο επικεφαλής της τοπικής αστυνομίας. Εκλέγεται από το λαό και εκτελεί πλὴν των αστυνομικών και διάφορα παραπλήσια λειτουργήματα.

Οἱ φύλακες συμφώνησαν μὲ μιά κίνησι τῆς κεφαλῆς, κι ὁ Μπέν Σίβερ, γυρίζοντας, κοίταξε τὸ βοηθό-σερίφη πού βρισκόταν πίσω του. Βαρὺς κι ὀγκώδης, μὲ μία περίεργη φυσικὴ νωχέλεια ὁ Χένρυ Γουίλντς, ἦταν εὐσυνείδητος, μόνο πού ἡ καλωσύνη του, πολλὰς φορές τὸν ἔκανε νὰ ὑποφέρῃ ἀφοῦ παντοῦ καὶ πάντα ἐκτελοῦσε τὸ καθήκον του. Τώρα, αὐτὸς θὰ ἔπαιρνε τὴ θέσι τοῦ σερίφη, τουλάχιστον ὡς τις ἐπόμενες ἐκλογές. Ἀφρηγμένοι ὁ Μπέν, παρακολουθοῦσε τὸ ὠχρὸ πρόσωπο τοῦ Χένρυ πού ἰδρωνε καὶ ξετῆδρωνε. «Μὰ τὴν ἀλήθεια, συλλογιζόταν, ὁ βοηθός μου δὲν εἶναι ἄνθρωπος ἀρκετὰ σκληρὸς γιὰ νὰ εἶναι παρὼν στὶς ἐκτελέσεις. Μήπως, δυὸ φορές, δὲν ἔκανε τὸν ἄρρωστο γιὰ νὰ μὴ με βοηθήσῃ ; »

— «Ἐλα Χένρυ, τοῦ φώναξε. Λίγο κουράγιο χρειάζεται. Τί διάβολο. Σήμερα ἐσύ πρέπει νὰ ἀναλάβῃς τὰ καθήκοντά μου. Ἡ ἐκτέλεσι ἐνὸς καταδίκου, εἶναι κι' αὐτὴ μιὰ δουλειά—ὅπως ὅλες!

— Δίκιο ἔχεις Μπέν, εἶπε ὁ Χένρυ ἀρθρώνοντας μὲ δυσκολία, μόνο πού... νά, πῶς νὰ στὸ πῶ... δὲν ἔχω τὴ σκληρότητά σου... Ἐγώ, εἶμαι... αἰσθηματίας...

— Αἰσθηματίας ! — καὶ ὁ σερίφης γέλασε σαρκαστικά. — Ἐγὼ δηλαδὴ εἶμαι ἀπὸ πέτρα ; Νομίζω ὅμως ὅτι ὅταν πρέπει νὰ γίνῃ μιὰ δουλειά, ὅσο γρηγορώτερα, γίνεταί, τόσο τὸ καλύτερο γιὰ ὅλους. Ὁ αἰσθηματισμὸς ἐπηρεάζει τὸν κατάδικο. Αὐτὸ μὴν τὸ ξεχνᾷς φίλε μου.

— Θὰ μιλοῦσες ἄλλοιῶς Μπέν,

ἂν ἐπρόκειτο νὰ κρεμάσῃς, ὅπως ἐγὼ τώρα, ἓναν καλὸ φίλο.

— «Ἐνα φίλο ! φρύαξε ὁ Μπέν Σίβερ. Καὶ μήπως νομίζεις ὅτι ἐγὼ δὲν τὸν ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ σένα ; Μὰ τί σχέσι μπορεῖ νὰ ἔχῃ ἡ φιλία ; Εἴσαι τρία χρόνια βοηθός μου. Σήμερα θέλω νὰ κάνῃς μόνος σου τὴν ἐκτέλεσι, καὶ τὴν θέλω τέλεια ! Πρόσεξε γιατί ἀπὸ αὐριο θὰ εἴσαι μόνος... ἢ μήπως νομίζεις ὅτι θὰ μπορῶ καὶ στὸ μέλλον νὰ σὲ βοηθῶ σὲ κάθε κρέμασμα ; Πᾶνε πιά τ' ἀστεῖα. Ἀῖντε, ξεμπερδεύε...

— Καλὰ Μπέν, κι' ὁ βοηθὸς σκούπισε τὸ μέτωπό του πού ἰδρωνε ἀπὸ στεναχώρια... ἀλλὰ ἡ σημερινὴ ἐκτέλεσι... ἡ φιλία...

— «Ακουσέ με, τὸν διέκοψε ὁ σερίφης. Δὲν ὑπάρχουν φίλοι καὶ φιλίες, ὅταν δυὸ ἄνθρωποι δολοφονήθηκαν, κι ὅταν τὸ δικαστήριο καταδίκασε ἓναν τρίτο, τὸν ἔνοχο, νὰ πεθάνῃ. Στὸ κάτω-κάτω, ἀφοῦ ἐμένα μοῦ φθάνει αὐτό, ἐσένα πρέπει νὰ σοῦ περισσεύῃ... Ἐμπρός παιδιά. Ἐφτασε ἡ ὥρα...

Οἱ δυὸ φύλακες πλησίασαν, ἔβαλαν ἀνάμεσά τους τὸν κατάδικο, ὁ βοηθός-σερίφης ἔκλεισε τὴν πομπή, κι' οἱ τέσσερις ἄνδρες, μαζί, ἄρχισαν ν' ἀνεβαίνουν τὴ σκάλα. Γύρω, στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς, οἱ ἐπίσημοι, οἱ δημοσιογράφοι καὶ μερικοὶ περίεργοι, σὰν ὑπνωτισμένοι παρακολουθοῦσαν τὴ σκηνή.

Ὅταν ὅλοι ἔφθασαν στὸ τέλος, ἐπάνω ἀπὸ τὰ 13 σκαλοπάτια, κάτω ἀπὸ τὴ σκοινένια θηλιά τῆς ἀγχόνης ὁ σερίφης εἶπε :

— Καὶ τώρα Χένρυ, θὰ κάνω

γιὰ τελευταία φορὰ ὅ,τι ἐπιβάλλει ὁ νόμος. Ἀνοίξε τὰ μάτια σου, καὶ πρόσεχε νὰ μάθῃς τὴ δουλειά.

— Εἴσαι φρικτὸς Μπέν, ξέσπασε ὁ βοηθός του. Μὰ τὸν Θεὸς' ἀρέσει νὰ κρεμᾷ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀν δὲν ὑπῆρχες, τώρα θὰ ἤμαστε ὅλοι εὐτυχισμένοι καὶ ἡσυχιοί... Τὸ ξέρεις καλά, ὅτι οἱ δυὸ πού σκοτώθηκαν ἦταν κατάρματα, μὲ φόνους, ἐκβιασμούς κι ἄλλα πολλὰ φρικτά. Τοὺς ἄξιζε ἡ σφαῖρα πού τοὺς βρῆκε. Μήπως δὲν δολοφόνησαν ὅλη τὴν οἰκογένεια τοῦ Ντὰν Σίμμονς ; Ὁ Ντὰν ἦταν δικός σου καὶ δικός μου φίλος. Αὐτὸς λοιπὸν πού βρῆκε τοὺς φονιάδες καὶ τοὺς ξεκαθάρισε ἔκανε ἅγια πράξι... Δὲν πρέπει νὰ κρεμασθῇ... Εἶναι ἄδικο... Τὸ Δικαστήριο...

— Χένρυ, κι ὁ σερίφης μίλησε ἄργα καὶ ἤρεμα ἀφοῦ πρῶτα συλλογίσθηκε λίγα λεπτά, μοῦ κόλλησαν τὸ παρατσούκλι «ὁ ἀμειλικτός σερίφης». Ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἔστειλα πολὺ κόσμο στὴν κρεμάλα. Ὅλοι τοὺς ὅμως τὴν ἄξιζαν. Κι ἂν ποτὲ δὲν δίστασα νὰ τὸ κάνω, εἶναι γιατί ἔχουσα μέσα στὸ κεφάλι μου ὅτι πάντα ἀπ' ὅλα εἶναι ὁ Νόμος. Αὐτὸν τὸ Νόμο φρόντισα νὰ τὸν σέβονται ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ μας... Πιστεύω πῶς δούλεψα καλά, τὰ τριάντα τελευταία χρόνια. Πρὶν δὲν ἤξεραν παρὰ τὴν αὐτοδικία. Τώρα ἔμαθαν τὸ Νόμο, σέβονται τὸ Δικαστήριο, ἔγιναν καλοὶ πολῖτες. Οἱ λίγοι πού κάνουν τοῦ κεφαλιοῦ τους... ἔ, τοὺς πιάνω, τοὺς ἀνακρίνω, τοὺς στέλνω στὸ δικαστήριο κι ἐκτελῶ τὴν ἀπόφασιν... Τὸ ἐγκλημα πού ἀνέφερες Χένρυ, ἴσως νὰ ἦταν δι-

καιολογημένο. στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων πού ἤξεραν τὰ δυὸ κατάρματα. Γιὰ τὸ Δικαστήριο ὅμως, γιὰ τὸ Νόμο, ὁ τρόπος πού πέθαναν, εἶναι ἐγκλημα. Τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ τὸ δικαιολογήσῃ. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐκδικητής. Μόνο τὸ Δικαστήριο ἔχει αὐτὸ τὸ δικαίωμα... Ἀφοῦ ἤμουν ὁ μοναδικὸς μάρτυρας, ἔπρεπε νὰ κάνω ὅ,τι ἔγινε... Δηλαδὴ νὰ δώσω στὸ Δικαστήριο ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ τὸν ἄνθρωπο πού μὲ αἵμα ξέπλυνε τὸ αἷμα τῶν φίλων μας. Ἐπρόκειτο γιὰ ἐγκλημα ἐκ προμελέτης. Τὸ εἶπα στὸ Δικαστήριο. Ἦξερα ὅτι θὰ καταδικάσουν σὲ θάνατο τὸν ἐκδικητὴ τῆς οἰκογένειας τοῦ Ντὰν Σίμμονς... Καὶ μὴ μοῦ πῆς, Χένρυ, ὅτι ἂν τὰ ἔλεγα ἄλλοιῶς, τότε θὰ μπορούσα νὰ γλύτωνα τὸν κατηγορούμενο, γιατί ἂν ἔκανα κάτι τέτοιο, ἂν δηλαδὴ ὁ ἔνοχος ξέφευγε ἀπὸ τὴν κρεμάλα, τότε, ὅλο τὸ ἔργο μου σὰ σερίφη τριάντα τόσα χρόνια, θὰ πήγαине χαμένο...

Ὁ γέρο σερίφης Μπέν Σίβερ, γύρισε τὸ κεφάλι του, κοίταξε ὀλόγυρα τὸ κοκκινώχρωμα, τὸν ὀρίζοντα μὲ τὰ βουνά, τὸ γαλανὸ οὐρανὸ, ἀναστρέφει, καὶ ἀπότομα εἶπε :

— Χάσαμε πολὺ καιρό. Φύλακες, ὀδηγήστε τὸν κατάδικο στὴν καταπακτή.

Οἱ δυὸ φύλακες, ὑπάκουσαν, κι ὁ μελλοθάνατος πάτησε στὰ σανίδια πού θὰ ὑποχωροῦσαν.

— Τὸ κάλυμμα τώρα, τοὺς φώναξε σκληρά.

Τὸ μαῦρο πανὶ σκέπασε τὸ κεφάλι τοῦ καταδίκου.

— Τὴ θηλιά, παρακαλῶ.

Και μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια, ὁ σερίφης, πέρασε τὸ βρόχο στὸ λαιμὸ τοῦ μελλοθάνατου.

— Πρόσεξε Χένρυ, τοῦ εἶπε, ἡ θηλιά πρέπει νὰ φτάσῃ ἔτσι ἀκριβῶς, σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο, ἀλλοιῶς ὁ καταδίκος βασανίζεται ἄδικα.

— Ναί, Μπέν, βλέπω, εἶπε βιαστικά ὁ βοηθὸς-σερίφης, ἐνῶ τὸ πρόσωπό του γινόταν χαλκοπράσινο ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

— Ἐν τάξει παιδιά. Τώρα δέστε τὰ χέρια τοῦ δολοφόνου πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του... "Ἄλλη φορά, αὐτὸ πρέπει νὰ γίνεταί μὲ μόλις βγῇ ἀπὸ τὸ κελλὶ του. Μὴν τὸ ξεχνᾶτε. Καὶ νά, Χένρυ, ἔφτασε ἡ στιγμή νὰ τραβήξῃ τὴ λαβὴ γιὰ ν' ἀνοίξῃ ἡ καταπακτή... "Ὡς ἐδῶ, σὲ βοήθησα... "Ὡρα εἶναι, νὰ κάνῃς κάτι κι' ἐσύ...

— Δέ... δέ... δὲν μπο... μπορῶ... ψέλλισε περίτρομος ὁ Χένρυ.

— Τὴ λαβή, ἀμέσως, διέταξε

μὲ σκληρὴ φωνὴ ὁ ἀμείλικτος σερίφης.

Ὁ Χένρυ Γουίλκς ἀναπῆδησε, ἀκούμπησε τὸ χέρι, ἡ λαβὴ κινήθηκε, τὸ σύστημα λειτούργησε, ἕνα χάος ἀνοίχτηκε στὸ πάτωμα καὶ τὸ σῶμα τοῦ καταδίκου, χάθηκε στὴν καταπακτὴ καθὼς τὸ σκοινί, ποὺ τεντωνόταν, ἐσφίγγε τὴ θηλιά.

Ὁ χοντρὸς Χένρυ, ἀναστέναζε, ξεροκατάπιε καὶ ξανασκοῦπισε τὸν κρῦο του ἰδρώτα. "Ἄν ὁ ἀμείλικτος σερίφης» δὲν ἦταν πραγματικὰ ἀμείλικτος γιὰ ὅλους, ποτὲ δὲν θὰ κατάφερνε νὰ τραβήξῃ τὴ λαβή... Καὶ τὸ δυσκολώτερο ἀκόμη δὲν εἶχε συμβῇ... Γιατί, αὐτό, θὰ γινόταν σὲ λίγη ὥρα, ὅταν θὰ ἔπρεπε νὰ παρίσταται τὴν ὥρα ποὺ θὰ ἔκοβαν τὸ σκοινὶ τῆς θηλιᾶς ἀπὸ τὸ λαιμό, γιὰ νὰ στείλουν στὸ νεκροταφεῖο τὸ πτωμα τοῦ Μπέν Σίβερ.

Καὶ τότε, ὁ Μπέν, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ τὸν ἐμψυχώσῃ...

ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΟΥΔΟΥΝΙΖΕΙ

Τοῦ

WILLIAM IRISH

— Καλὰ ντέ! Τὸ ἄκουσα... "Ἄς το νὰ κουδουνίξῃ...

"Ἐτσι μοῦ φώναζε ἀπότομα. Πάντα μιλοῦσαμε στὸν ἴδιο τόνο. "Ὅλοι λοιπὸν καταλάβαιναν ὅτι εἴμαστε ἀδελφία! Τώρα ὅμως ἡ φωνὴ της ἔκρυβε — πόσο ἀσκημα ὅμως — τὸν ἀπερίγραπτο

φόβο της. Τὰ μάτια της ἦταν μαῦρα ἀπὸ κάτω, τὰ χαρακτηριστικά της ἔμεναν ἀνήσυχα, τὸ ἕνα της χέρι ἐσφίγγε τὸ ἄλλο, ἐνῶ τὸ βλέμμα της ἔμενε καρφωμένο στὸ τηλέφωνο ποὺ ἀκόμη χτυποῦσε.

Καθόταν σὲ μιὰ πολυθρόνα,

ἀκριβῶς ἀπέναντι ἀπὸ τὸ τηλέφωνο. "Ἐτσι ὅπως τὸ κοίταζε θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι γιὰ πρώτη φορά ἔβλεπε τὸ μηχανήμα ἢ ὅτι μετροῦσε τὰ κουδουνίσματά του.

Ξαφνικά, πρόσεξα τὸ στόμα τῆς ἀδελφῆς μου. Τὰ χεῖλια της ἀνοιγόκλειναν ρυθμικά, σὰ νὰ ψιθύριζε ἀριθμούς. Συγχρόνως τὰ δάκτυλα τοῦ ἐνὸς χεριοῦ της σηκώνοντουσαν γιὰ λίγο, πρῶτα τὸ μεγάλο, μετὰ ὁ δείκτης, ὡς τὸ τελευταῖο, τὸ πέμπτο, τὸ μικρὸ δάκτυλο.

Πέντε κουδουνίσματα ἔκανε τὸ τηλέφωνο. Σταμάτησε γιὰ λίγο καὶ ξανάρχισε πάλι νὰ χτυπᾷ. Σίγουρα ζητοῦσαν τὸν ἀριθμὸ μας γιὰ δευτέρη φορά.

— Παράλυτη εἶσαι; εἶπα γελώντας. Γιατί δὲν ἀπαντᾷς;

Προχώρησα ἕνα βῆμα, ἀλλὰ ἡ ἀδελφὴ μου, μ' ἕνα πῆδημα σὰν ἀγριόγατα, βρέθηκε ἀνάμεσα σὲ μένα καὶ τὸ τηλέφωνο.

— "Ὁχι, Κέν. Μὴν ἀπαντήσης...

"Ἡ ἀπελπισία τῆς ἔπνιγε τὴ φωνή. "Ἐτρεμε ὁλόκληρη κι' ἡ ἀγωνία ζωγραφιζόταν σ' ὅλο της τὸ πρόσωπο. Τὸ τηλέφωνο, ἀφοῦ κτύπησε μερικές φορές, σταμάτησε. "Ἡ περιπέτεια, γι' αὐτὴ τουλάχιστον τὴ φορά, εἶχε τελειώσει.

— Τζόαν, τῆς εἶπα, τί συμβαίνει; Γιατί ἀσπρίζεις; Τί φοβάσαι; Καταλαβαίνω ὅτι κάποιος προσπάθησε νὰ ἐπικοινωνήσῃ συνθηματικὰ μαζί σου, γιατί ὅμως δὲν τοῦ μίλησες; Μέτρησες πέντε κουδουνίσματα. "Ὁ ἄλλος διέκοψε. Σὲ ξαναπαίρνει πάλι. "Ἄν εἶσαι μονάχη ἀπαντᾷς. "Ἀλλιῶς, τὸν ἀφίνεις

νὰ καλῇ. Αὐτά, παιδί μου, τὰ ξέρουν ἀκόμη καὶ τὰ μικρὰ παιδιά. "Ἡ μήπως νομίζεις ὅτι δὲ σὲ πῆρε τὸ μάτι μου, τόσες φορές τώρα, στὸ Κόγκο-Μπάρ μ' ἐκεῖνο τὸν λαδωμένο Νοτιοαμερικάνο.

"Ἡ ἀδελφὴ μου μὲ κοίταξε σὰ νὰ τὴν κτύπησα κατακέφαλα.

— Δὲν ἀνακατεύθηκα, συνέχισα, γιατί νόμισα πὼς καυγαδίζετε. Δόξα σοι ὁ θεός, ἔχεις μυαλὸ καὶ ξέρεις ν' ἀποφεύγῃς τίς κακοτοπιές! "Ἀλλὰ τί νὰ σοῦ πῶ, δὲν μ' ἄρесе ἡ φάτσα τοῦ φίλου σου. Μοῦ φαίνεται ὅτι μαζί του θὰ βρῆς τὸ μπελᾶ σου. Φυλάξου, λοιπόν.

"Ἀνατρίχιασε ἡ Τζόαν. "Ἦταν Ἰούλιος καὶ ἔσκαζε ὁ τζιτζικας. Προσπάθησε νὰ γελάσῃ λέγοντάς μου:

— "Ἀφοῦ φοβάσαι, γιατί δὲν τηλεγραφεῖς νὰ γυρίσουν οἱ γέροι μας; Κι' ὅλα αὐτά γιατί παρακαλῶ; Γιὰ μιὰ τυχαία συνάντησι καὶ γιὰ ἕνα τηλεφώνημα ποὺ δὲν ἤθελα νὰ λάβω! "Ὁλόκληρο μυθιστόρημα γιὰ τὸ τίποτε.

— "Ἐστὼ Τζόαν... "Ἄν θέλῃς περιμένε με ἐδῶ. Πάω στὴν Τράπεζα ν' ἀποσύρω χρήματα γιὰ νὰ πληρώσω αὔριο τοὺς ἐργάτες. Σὲ μισὴ ὥρα θὰ εἶμαι πίσω... Τότε, τὰ ξαναλέμε... Τὸ ξέρεις ὅτι σ' ἀγαπῶ καὶ θέλω νὰ σὲ βοηθήσω.

— Ἐδῶ θὰ μὲ βρῆς, Κέν, στὸν γυρισμό σου. Ἐδῶ θὰ μείνω γιὰ πάντα.

Αὐτὰ τὰ λόγια της, χρόνια τώρα τὰ θυμάμαι, σὰν νὰ τὴν ἀκοῶ.

* * *

«Ο ταμίας μου επέστρεψε την επιταγή μου.

— Λυπούμαι, κύριε Χάντερ, αλλά δεν έχετε αντίκρουσμα.

Ζαλίστηκα. Πώς ήταν δυνατόν να τελειώσουν τα χρήματα; «Ο πατέρας, πριν φύγει, είχε αφήσει πολλά, όχι μόνο για τα έξοδά μας, αλλά και για τους μισθούς του προσωπικού του εργοστασίου. Μπορούσαμε κι' οι δυο — είτε η Τζόαν, είτε εγώ — να τ' αποσύρωμε.

— Μήπως κάνετε λάθος; είπα στον ταμιά. Τον περασμένο μήνα υπήρχε υπόλοιπο 20.000 δολλάρια.

— «Οχι μόνο δεν έγινε λάθος κ. Χάντερ, αλλά ο λογαριασμός σας είναι ανοικτός με χίλια δολλάρια. Χθές μάλιστα σ'ας τηλεφωνήσαμε σχετικά. Μιλήσαμε με την αδελφή σας. Δεν σ'ας τώ είπε;

— «Ομολογώ ότι τα έχω χαμένα... Δεν ξέρω τίποτε... Ποῦ είναι οἱ ἐπιταγές που ἐξωφλήσατε; Ποιοὶ τὶς ὑπέγραψαν; Καὶ καλὰ, ἓνα τηλεφώνημα κάνατε μόνο; Συνήθως πρέπει νὰ εἰδοποιήτε με γράμμα... με κάτι, τέλος...

— Ταχυδρομήσαμε μία εἰδοποίησι στὶς ἀρχές τῆς ἐβδομάδος.

* * *

«Ετρεξα σπίτι σαν τρελλός. «Αρπαξα την Τζόαν από τους ώμους, την στύλωσα στα πόδια της και είπα:

— Σὲ ξεκαθάρισε λοιπὸν ὁ φιλαράκος σου. Πάει ὁ λογα-

ριασμός τῆς Τραπεζῆς, πᾶνε δὺς αἵμα... Ποῦ εἶναι τὰ μαργαριτάρια σου; Γιατί δὲν φορᾷς τὸ δακτυλίδι σου; ποὺ βοίσκονται τὰ σκουλαρίκια σου; Καὶ τὸ μονόπετρο; Πάει κι αὐτό;

«Η Τζόαν, ἀμίλητη, στεκόταν σὰ μάρμαρο.

— Μόλις ἔμαθε ποιά εἶσαι, μόλις κατάλαβε ὅτι τὸ σκάνδαλο θὰ σκοτώσῃ τὸν πατέρα, ἄρχισε τοὺς ἐκβιασμούς ὁ φιλαράκος σου... Κι' ἐσύ πλήρωνες... Πόσα τοῦ ἔδωσες;

«Η Τζόαν ἄρχισε νὰ κλαίει βουβά.

— Καὶ τὰ κουδουνίσματα; Αὐτὸς ἦταν; Αὐτὸς καλοῦσε;

— Ναί, Κέν. Αὐτὸς ἦταν.

— Τ' ὄνομά του. Θέλω τ' ὄνομά του.

— «Οχι, Κέν. Σὲ ἱκετεύω. Θᾶναι τὸ τέλος ὅλων μας. Δώσε μου λίγη ὥρα. Ἔχω μιὰ ἰδέα. Νομίζω ὅτι βρῆκα τρόπο νὰ τὰ διορθώσω ὅλα.

Τρέχοντας μπῆκα στὴν κάμαρά της. Προχώρησα πρὸς τὸ γραφεῖο κι ἄρχισα νὰ περπατῶ ἐπάνω - κάτω. Σὲ λίγα λεπτά δὲν κρατήθηκα. Πῆγα στὴν πόρτα τῆς ἀδελφῆς μου, κτύπησα, κι ἐπειδὴ δὲν μοῦ ἀνοίξε, τῆς φώναξα:

— Τζόαν, ἀνοίξέ μου. Ἐγὼ θὰ σὲ ξελασπώσω. Ἐχε μου ἐμπιστοσύνη...

Τὸ κουδούνι τῆς ἐξώπορτας κτύπησε. Προχώρησα κι' ἀνοίξα, πρὶν νὰ πάρω ἀπάντησι ἀπὸ τὴν ἀδελφή μου.

«Μ' ἄκουσε ἄραγε;», συλλογίζομαι.

Στὴν πόρτα στεκόταν, σὰν

ἀποβλακωμένος, ἓνας ἀστυφύλακας.

— Εἰσθε ὁ κ. Χάντερ; με ρώτησε. Παρακαλῶ μὴ χάσετε τὴν ψυχραιμία σας.

Δὲν κατάλαβα τί ἔλεγε. Τί ἐννοοῦσε;

— «Η ἀδελφή σας...

— Τί τὴν θέλετε τὴν ἀδελφή μου; Εἶναι ἡσυχῇ στὸ δωμάτιό της...

— «Ησυχῇ, κύριε, εἶναι, ἀλλὰ ὄχι στὸ δωμάτιό της... Πῆδηξε ἀπὸ τὸ παράθυρο... Δεκαπέντε πατώματα... Αὐτὸ προσπαθῶ νὰ σ'ας ἐξηγήσω.

«Εμπῆξα μιὰ φωνή, πῆγα νὰ λιποθυμήσω, ἀλλὰ ἀμέσως συνέχθη. Μ' ἰδὼς, κατάλαβα τί ἔπρεπε νὰ πῶ, τί ἔπρεπε νὰ κάνω.

— Εἶχε κάτι ζάλες τελευταίως. Θὰ πῆγε νὰ κλεισθῇ τὸ παράθυρο, ποῖος ξέρει τί συνέβη, ἴσως καμμιὰ σκοτοδίνη...

* * *

«Εφαξα, βρῆκα τὸ πιστόλι τοῦ πατέρα, τὸ λάδωσα, τὸ καθάρισα, τὸ γέμισα, δοκίμασα τὸν μηχανισμό του. Κανείς, καμμιὰ δύναμι δὲν θὰ μ' ἔκανε ν' ἀλλάξω. Κάποιος σκότωσε τὴν ἀδελφή μου μ' αὐτὸ τὸ τελευταῖο κουδούνισμα τοῦ τηλεφώνου. Αὐτὸς ὁ «κάποιος» θὰ πέθαινε ἀπόψε. Ἴσως ἡ δικαιοσύνη νὰ ἔβλεπε ἀλλιῶς τὰ πράγματα. Ἐγὼ ὅμως τὰ ἔβλεπα ἔτσι. Ἐτσι ἀκριβῶς.

Τὸ Κόγκο - Μπάρ, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἦταν ἴσως τὸ μόνο μέρος ποῦ δὲν ἔπρεπε νὰ με ἔχη πελάτη τέτοια ὥρα, ὅταν τὸ πτώμα τῆς Τζόαν ἔμενε μόνο στὸ σπίτι,

σκεπασμένο με λουλούδια. Ἐδῶ ὅμως ἦταν ἡ θέσι μου.

«...Τὴν περασμένη Τρίτη, ἐκεῖ στὸ... τραπέζι, στὸ βάθος... ἓνα ὁμορφο κορίτσι... θέλω τ' ὄνομα τοῦ καβαλιέρου της».

Γιὰ ἓκατὸ δολλάρια, ποῖος μπορεῖ νὰ μὴ «θυμηθῇ» ὅ,τι ξέρει;

— Μπούη Φράνκλιν, εἶπε ὁ μπάρμαν τσεπώνοντας τὸ χαρτονόμισμα. Ἐχει μιὰ μυστικὴ λέσχη καὶ δανεῖζει χρήματα... Ἀπόψε τὸν περιμένω. Θαρθῇ με τὸ ἴδιο τὸ κορίτσι, μοῦ εἶπε...

Τὸ ποτήρι ποῦ κρατοῦσα ἔσπασε μέσα στὰ δάκτυλά μου.

— Ἀπόψε τὸ κορίτσι δὲν θαρθῇ, ψιθύρισα. Γι' αὐτὸ με στέλνει στὴ θέσι της. Ἐχω κάτι νὰ τοῦ δώσω ἐκ μέρους της. Ποῦ μπορῶ νὰ τὴν βρῶ τώρα;

— Ἴσως ξέρουν οἱ ταξιτζῆδες τὸ σπίτι του.

Μὲ τριάντα δολλάρια, ἓνας με πῆγε.

* * *

Μοῦ ἀνοίξε τὴν ἐξώπορτα αὐτὸς ποῦ με τὴν Τζόαν καθόταν στὸ μπάρ. Τὸν θυμόμουν καλὰ.

— Σ'ας στέλνει ἡ δεσποινὶς Χάντερ;

— Τὴν ξέρετε;

— Φυσικά.

— Τότε, ἂς κλείσουμε τὴν πόρτα κι ἂς κουβεντιάσουμε.

— Προσπάθησα νὰ τῆς τηλεφωνήσω σπῆτι της, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἀπαντᾷ.

— Ναί, κανεὶς δὲν ἀπαντᾷ, εἶπα ἀργά, ἐνῶ ξεκουμπώνα τὸ

σακκάκι μου, για να ελευθερώσω τα πιστόλι μου.

— "Ακουσε κύριε, μου είπε ο άλλος, έχω πολλές δουλειές και δεν μπορώ να χάνω τόσην ώρα για την δίδα Χάντερ. "Ο,τι έκανα ως τώρα είναι γιατί πραγματικά την λυπήθηκα... 'Αλλά με καθυστερεί πολύ.

— Τò δαχτυλίδι της με τὸ μπριγιάν φορᾶτε στὸ μικρό σας δάκτυλο ; τὸν ρώτησα.

— Ναί. Μοῦ τὸ ἔδωσε σὰν ἐγγύησι τοῦ δανείου. Βλέπετε με συγκινοῦν τὰ ὄμορφα κορίτσια πὺ ἔχουν μπελάδες.

— "Ὡστε ἔτσι, γρύλλισα.

— Βρῆκε τὰ ὑπόλοιπα χρήματα ; 'Αλοίμονο ἂν δὲν τὰ ἔχη... Εὐχομαι, για τὴν ἀσφάλειά της, νὰ τὰ φέρετε ἐσεῖς...

— "Εφερα κάτι ἄλλο, παληάνθρωπε, οὐρλιαξα, καθὼς τραβοῦσα τὴ σκανδάλη.

"Επεσε με' μιᾶς. 'Ο θάνατος φάνηκε στὸ πρόσωπό του. Πρὶν ὅμως ξεψυχήσει, με ἀπορία ρώτησε.

— Μὰ... γιατί ;

— Για τὴν Τζόαν Χάντερ,

φώναξα. Θυμᾶσαι τὸ σύνθημα ; Νὰ λοιπὸν μία ἀκόμη...

Τράβηξα τὴ σκανδάλη πέντε ἐν ὅλω φορές. Σὲ κάθε πυροβολισμό, μετροῦσα δυνατὰ, ὅπως ἔκανε ἡ ἀδελφοῦλα μου ὅταν τὴν τρομοκρατοῦσαν τὰ κουδούνισμα-τα.

* * *

Μπῆκα στὸ δωμάτιο τῆς Τζόαν. "Εσκυφα ἀπάνω ἀπὸ τὸ νεκρὸ της σῶμα, φίλησα τὸ μέτωπό της κι εἶπα :

— Κοιμήσου ἥσυχα, γλυκειά μου ἀδελφή... Κανείς δὲν θὰ σ' ἐνοχλήσῃ... Τὸ τηλέφωνο πιά δὲν θὰ σοῦ ταραξῇ τὴ γαλήνη... "Ὅλα τελείωσαν. "Ὅλα τακτοπο...

'Απὸ τὸ πλαϊνὸ δωμάτιο, τὸ τηλέφωνο ἄρχισε νὰ κτυπᾷ.

Ντρίν (μιά φορά)... Ντρίν (δυὸ φορές)... Ντρίν (τρεῖς φορές)... Ντρίν (τέσσερες φορές)... Ντρίν (πέντε φορές).

Μετὰ σταμάτησε γιὰ ἓνα λεπτό. Καὶ τὸ κουδούνισμα ξανάρχισε...



Εἶναι πάρα πολλοὶ οἱ πρόθυμοι νὰ μεταφέρουν τὸ σκαμνί, τὴν ὥρα πὺ μετακομίζεται ἓνα ὀλόκληρο πιάνο.

E. Leterman

ΒΙΤΑΜΙΝΗ Α

ΒΙΤΑΜΙΝΗ Β

ΒΙΤΑΜΙΝΗ C

ΒΙΤΑΜΙΝΗ D

ΒΙΤΑΜΙΝΗ E

ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ

ΝΕΟΤΗΣ

Τοῦ

Δρ CHANTELOUP

Πολλὲς γυναῖκες με ρωτοῦν ἂν εἶναι ἀλήθεια πὺς ὁ τρόπος διατροφῆς μπορεῖ νὰ ἐπηρεάσῃ τὴ σεξουαλικὴ ζωὴ ἑνὸς ζεύγους, ἀκόμη καὶ τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδιῶν τους. "Ακουσαν ἀκόμη πὺς ὁ Σάχης τῆς Περσίας καὶ ἡ βασίλισσα Σοράγια ἀνάμεσα σὲ ἄλλες θεραπείες εἶχαν ἀκολουθήσει τελευταῖα καὶ ἓνα εἰδικὸ διαιτολόγιο. Καί, ὅπως μοῦ εἶπε μὴ κυρία, γιὰ ὅσους δὲν ἔχουν παιδιά τὸ ζεῦγος αὐτὸ ἀποτελεῖ κατὰ κάποιον τρόπο ἓνα « ζεῦγος πειραματικὸ » στὸ ὅποιο δοκιμάζονται τὰ πάντα.

"Η ἐπίδρασι τοῦ διαιτολογίου εἶναι ἀληθινή καὶ ὑπάρχει ἓνα παράδειγμα πὺν τὴν ἀποδεικνύει κατὰ τρόπο ἀναμφισβήτητο. Σὲ ὠρισμένες φυλὲς "Εσκιμῶων οἱ γεννήσεις τριπλασιάστηκαν ἀπὸ τότε πὺν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔπαυσαν νὰ τρῶνε μόνον κρέας καὶ ψάρι. "Ο καθηγητὴς Μάκ Γκίνιτι, πὺν ἔμεινε πολὺν καιρὸ στὴν "Αλάσκα καὶ ἔκανε αὐτὴ τὴν παρατήρησι, δίνει τὶς ἀκόλουθες ἐξηγήσεις: "Ὅσο οἱ κάτοικοι τῶν περιοχῶν αὐτῶν δὲν εἶχαν ἄλλη πηγὴ ἐπισιτισμοῦ ἀπὸ τὸ κυνήγι καὶ τὸ ψάρεμα καὶ ἡ διατροφή τους ἦταν πολὺ μονότονη, οἱ γυναῖκες γεννοῦσαν ἓνα παιδί κάθε τρία χρόνια. "Απὸ τότε πὺν γίνονται εἰσαγωγὲς στὸν τόπο τους, ἡ διατροφή τους ἀπέκτησε ποικιλία καὶ οἱ ἴδιες γυναῖκες ἄρχισαν νὰ γεννοῦν ἓνα παιδί σχεδὸν κάθε χρόνο.

Μία πλήρης μεταβολὴ τῶν συνηθειῶν διατροφῆς ἀντανάκλᾳ πάντα

στὴ σεξουαλικὴ ζωὴ. Στὸν τελευταῖον πόλεμο οἱ "Αγγλοὶ στρατιῶτες πὺν ἦταν αἰχμάλωτοι τῶν "Ιαπώνων ὑποφέρανε πολὺ ἀπὸ πείνα. "Αλλὰ ἐκεῖνο πὺν τοὺς κόστισε περισσότερο, ἦταν πὺν ἔβλεπαν τὸ σῶμα τους νὰ μεταμορφώνεται καὶ νὰ ἀποκτᾷ γυναικεῖς γραμμὲς, κυρίως στὸ στήθος. Μὲ τὸν ἴδιον μυστηριώδη τρόπο οἱ καμπύλες αὐτὲς ἐξαφανίστηκαν σὲ λίγον καιρὸ μὰ ἐμφανίστηκαν πάλι, γιὰ λίγες ἐβδομάδες μόνον, μετὰ τὴν ἐπιστροφή τους στὰ στίπια τους.

Τὸ ἄσχημο αὐτὸ ἀστεῖο εἶχε σχέση με ὁρμόνες καὶ βιταμίνες. "Ενας ἄνδρας ἔχει ὄχι μόνον ἄρσενικὲς ὁρμόνες ἀλλὰ καὶ ὠρισμένες ὁρμόνες θηλυκῆς (ὅπως καὶ ἡ γυναῖκα ἔχει καὶ ἄρσενικὲς ὁρμόνες στὸν ὀργανισμό της) καὶ, κανονικά, με τὴν ἐπίδρασι ὠρισμένων βιταμινῶν οἱ ὁρμόνες παράγονται στὶς δόσεις πὺν χρειάζονται ὥστε νὰ κυριαρχοῦν τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ φύλου στὸ ὅποιο ἀνήκουν. Τὴ λεπτὴ ὅμως αὐτὴ ἰσορροπία εἶχε ἀναστατώσει ὁ ἐλαττωματικὸς τρόπος διατροφῆς τῶν αἰχμαλώτων. Στὴν ἀρχὴ ἔλειψαν οἱ βιταμίνες πὺν ἐξουδετερώνουν τὶς θηλυκὲς ὁρμόνες καὶ ἔτσι αὐτὲς βρέθηκαν στὸν ὀργανισμό τῶν αἰχμαλώτων σὲ μεγάλῃ ποσότητά. "Υστερὰ ἦρθε ἡ σειρά τῆς βιταμίνης πὺν ἐπηρεάζει τὶς ἄρσενικὲς ὁρμόνες καὶ ἔτσι δημιουργήθηκε μὴ νέα κατάσταση ἰσορροπίας βασισμένη στὸ διαιτολόγιο τῆς πείνας. Τέλος, ὅταν οἱ πρῶν αἰχμάλωτοι ἄρχισαν νὰ διαιτῶνται κανονικά, ξανάζησαν τὰ

επεισόδια της ιστορίας αυτής κατά τρόπο αντίστροφο.

Η τροφή που καταναλίσκουν οι άνθρωποι μπορεί να είναι πλούσια σε βιταμίνες αλλά, αν της λείπει η βιταμίνη εκείνη ακριβώς που επενεργεί ειδικά στον σεξουαλικό τομέα, υπάρχει φόβος να δημιουργηθούν διαταραχές, όπως αποδεικνύει μία περίπτωση διάσημη στα ιστορικά χρονικά. Αμερικανοί έπιστήμονες είχαν συγκεντρώσει πολλούς άρσενους που τους έτρεφαν μόνο με γάλα ενισχύοντας την πλούσια αυτή τροφή με προσθήκη βιταμινών Α, Β, Γ, και Δ (τις μόνες που γνώριζαν τότε, το 1920). Τα πειραματόζωα όμως αυτά που παρουσίαζαν όλα τα σημάδια της καλής υγείας έπαθαν τέλεια στειρώσι. Η κατάσταση αυτή άλλαξε όταν σκέφθηκαν να προσθέσουν στο διαιτολόγιο των άρσενων σαλάτες ή κόκκους σταριού. Το συμπέρασμα ήταν βέβαια πως οι κόκκοι του σταριού όπως και η σαλάτα περιέχουν μία ουσία που η επίδραση της στην τεκνοποίηση είναι απορροσιστική. Την ουσία αυτή την ονόμασαν «βιταμίνη αναπαραγωγής» και της έδωσαν το χαρακτηριστικό γράμμα Ε. Το επιστημονικό της όνομα είναι Ε. Τοκοφερόλη».

Παρατηρείται ότι σε περίπτωση έλλειψης βιταμινών Ε οι αρρενες αντιδρούν πολύ πιο γρήγορα από τις θήλειες. Τα όργανά τους άτροφουν. Στις θήλειες πάλι οι ώθηκες μένουν ανέπαφες και η γονιμοποίησή τους είναι δυνατή. Τα συμπτώματα είναι διαφορετικά όταν η βιταμίνη Ε λείπει μετά την έναρξη της έγκυμωσης. Το θηλυκό γεννά κανονικά αλλά αρνείται να άσχοληθί με τα μικρά του: η βιταμίνη αυτή λοιπόν θα τόνωνε την μητρική αγάπη. Αν όμως η έλλειψη βιταμίνης διαρκεί καιρό, τα μικρά θα γεννηθούν ανάπηρα. Πολύ συχνά γίνονται αποβολές. Το είδος αυτό της στειρότητας καταπολεμείται με θεραπεία κυρίως με βιταμίνη Ε.

Άλλες εργασίες μς πληροφορήσαν από τότε τον ευεργετικό ρόλο της τοκοφερόλης σε διάφορα είδη ζώων, π.χ. στις μέλισσες όπου η έλλειψη της μοίρας της βασιλίσσας από των εργατριών είναι μόνο ζήτημα δια-

τροφής. Οι μέλισσες όλες προέρχονται από όμοια αυγά και οι νύμφες μοιάζουν μεταξύ τους σε όλα. Άλλά οι βασιλίσσες παίρνουν τροφή πλούσια σε βιταμίνη Ε. Τα αποτελέσματα είναι εύλογα: Σε ώριμες εποχές η βασίλισσα γεννά ως 3.000 αυγά την ημέρα και φθάνει στον άστρονομικό έτήσιο αριθμό των 150.000-200.000 αυγών. Η βασίλισσα μπορεί να ζήσει πέντε χρόνια. Οι εργάτριες είναι στειρές και η ζωή τους δεν ξεπερνά τους πέντε μήνες.

Στον άνθρωπο η σημασία της βιταμίνης αυτής εκδηλώνεται από την γέννησή του και όπως τις πρώτες μέρες το μωρό δεν έχει ούτε τολάχιστο απαραίτητο ποσοστό, η μητέρα του συμπληρώνει την έλλειψη: το γάλα της είναι πραγματικά πλούσιο σε τοκοφερόλη τις δύο πρώτες μέρες. Ακόμη και αργότερα περιέχει πέντε φορές περισσότερη βιταμίνη Ε από το γάλα της αγελάδας κι αυτό είναι ένας από τους λόγους που καθιστούν σημαντικό το θηλασμό των παιδιών.

Ο όργανισμός σχηματίζει σιγά σιγά το απόθεμά του και — κάτι πολύ χαρακτηριστικό — παράλληλα αναπτύσσεται η λειτουργία των γεννητικών αδένων. Έτσι ένας ένηλις στην άκμή της ηλικίας του έχει 3-5 φορές περισσότερη βιταμίνη Ε από τους νέους των 12-15 ετών. Άλλά μετά τα 60 παρατηρείται τέτοια πτώση, ώστε η ποσότητα της βιταμίνης Ε φθάνει στο επίπεδο του έφηβου.

Η γυναίκα διαθέτει αποθέματα πολύ πιο σημαντικά από τον άνδρα. Άλλωστε αυτή έχει πολύ μεγαλύτερη «έρεξη» από τον άνδρα για την βιταμίνη αυτή και αυτό εκδηλώνεται με μία έντονη προτίμηση για τα λαχανικά. Δεν είναι δύσκολο να άκουση κανείς γυναίκες να λένε πως ευχαρίστως θα δέχονταν να στερηθούν το κρέας για να τρώνε μόνο λαχανικά, ενώ οι άνδρες ίσχυρίζονται μάλλον το αντίθετο. Τα λαχανικά είναι τα τρόφιμα που περιέχουν περισσότερη βιταμίνη Ε. Ένας άνδρας μετρίου άναστήματος με βάρος 70 κιλά έχει απόθεμα 3 γραμμάρια περίπου, μία γυναίκα με βάρος 50 κιλά έχει περισσότερο από

το διπλό, 8 γραμμάρια. Τα 7 γραμμάρια, δηλ. το 90% είναι συγκεντρωμένα στο λίπος του σώματος, έτσι ώστε ο γυναικείος όργανισμός έχει αποθηκευμένη βιταμίνη Ε για δύο χρόνια τουλάχιστον.

Σε εποχή έγκυμωσης το ποσοστό της βιταμίνης Ε αυξάνεται. Φθάνει να είναι 3-4 φορές άνωτερο από το ποσοστό μίας συνήθους κατάστασης και το μέτρο αυτό προορίζεται για την προστασία της γυναίκας και του παιδιού που κυοφορεί. Σε κανονική έγκυμωση το όρροσ του αίματος περιέχει κάπου 80 χιλιοστά του γραμμαρίου βιταμίνης Ε κατά 10 κυβικά έκαστοτά. Σε περίπτωση όμως αποβολής ή ίδια ποσότητα όρρου περιέχει μόνο 20-30 χιλιοστά του γραμμαρίου βιταμίνης Ε. Αυτή ώθει την κυκλοφορία του αίματος στα όργανα και κυρίως ενισχύει τους μύς της μήτρας, ένα στοιχείο πρωταρχικό για την όμαλή πορεία της έγκυμωσης.

Και στον άνδρα η σεξουαλική άδυναμία άκολουθείται από μία έλάττωση της τοκοφερόλης του αίματος. Για να καθορίσουν την επίδραση της βιταμίνης αυτής στη σεξουαλική ζωτικότητα, δύο Γερμανοί καθηγητά υπέβαλαν σε εξέταση 42 άνδρες που υπέφεραν από διάφορες διαταραχές. Παρατηρήσανε πως σε 34 (δηλ. στο 80%, άναλογία τεραστία) η περιεκτικότητα του αίματος σε βιταμίνη Ε είχε έλαττωθί στο μισό. Τα πορίσματα τους άναφέρουν πως οι διαταραχές αυτές εξηγούνται από την κακή διατροφή. Αν φανταστούμε πως ένας άνθρωπος τρέφεται μόνο με ψωμί, άκόμη και αν τρώη όπως να χορτάση, θα πάθη άργά η γρήγορα άβιταμίνωσι. Γιατί για να γίνει το άλεύρι καλύτερο βγάζουν τον πολύτιμο φλοιό του κόκκου που περιλαμβάνει σχεδόν όλες τις βιταμίνες του σίτου. Το πλήρες σιτάρι πάλι είναι τόσο πλούσιο σε βιταμίνη Ε ώστε το χωριστικό ψωμί μπορεί να περιέχει μέχρι 24 χιλιοστόγραμμα βιταμίνης Ε στο κιλό. Και οι έιδικοί υποστηρίζουν πως αν οι Σλάβοι είναι ζωτικώτατοι σαν άνδρες, αυτό όφείλεται στο γεγονός ότι τρώνε ψωμί φτιαγμένο από πλήρες σιτάρι. Έγάρχει και μία άλλη πλάνη.

Πιστεύουμε πως το μπιφτέκι είναι η ιδεώδης τροφή. Ο καθηγητής Κόλλαθ έξηγει πως το μπιφτέκι προέρχεται από ένα σημείο του σώματος του ζώου, τους μύς, που η θρεπτική τους άξία είναι κατώτερη από των έσωτερικών όργάνων, των έντοσθίων. Αν παρακολουθήσουμε ένα σαρκοβόρο ζώο να καταβροχθίζει το θύμα του, θα παρατηρήσουμε ότι πρώτα τρώει το συκώτι, την καρδιά, τους πνεύμονες, τα έντερα και ύστερα την μάζα των μυών. Μπορούμε να έχουμε έμπιστοσύνη στην όρθότητα των έντοσίκτων του ζώου, γιατί τα έντόσθια, παρ' όλο που έχουν πολλές πρωτεΐνες, όσες και το μπιφτέκι, ώστόσο περιέχουν πολύ περισσότερες βιταμίνες. Ο καθηγητής Κόλλαθ μάλιστα φθάνει να πη πως, αν ένας άνθρωπος δεν τρώη άλλου είδους κρέας παρ' όλο μπιφτέκι, στο τέλος θα ύποφέρη. Δοκίμασαν να άναθρέψουν νεαρά λεοντάρια με μπιφτέκια μόνο. Πραγματικά μεγάλωσαν κανονικά, άλλά η υγεία τους ήταν τόσο εύθραυστη ώστε άρρώσταιναν με το τίποτα. Μόλις τους έδωσαν να φάνε έντόσθια η υγεία τους βελτιώθηκε.

Πολλοί άνθρωποι τρώνε κυρίως ψωμί πολυτελείας, μπιφτέκι, πατάτες τηγανιτές, γλυκά και άλλα φαγητά που δεν περιέχουν βιταμίνη Ε. Οι περισσότεροι καπνίζουν και η νικοτίνη αντιδρά στην ένέργεια της τοκοφερόλης. Άπειλούνται λοιπόν από «άβιταμίνωσι Ε» κι αυτή είναι πολύ πιο σοβαρή για τους άνδρες παρ' όλο τις γυναίκες, γιατί τους πλήττει στα γεννητικά όργανα. Μερικοί έιδικοί ύποστηρίζουν πως η έλλειψη αυτή ευνοεί τη γέννηση κοριτσιών.

Κατασκευάζεται σήμερα μία βιταμίνη συνθετική που έχει την ίδια άξία με την φυσική βιταμίνη και το πλεονέκτημα να προσφέρει μέσα σ' ένα μόνο χάπι την άναγκαία δόσι.

Συνήθως όμως δεν χρειάζεται καν να γίνει έιδικό διαιτολόγιο. Η πιο άποτελεσματική συμβουλή είναι: ποι- κί λ λ ε τ ε ό σ ο μ π ο ρ έ ι τ ε τ η ν τ ρ ο φ ή σ α ς, τ ρ ώ τ ε π ο λ λ έ ς σ α λ ά τ ε ς.

Η βιταμίνη Ε βρίσκεται, εκτός

από τις ώμες σαλάτες, στα σπανάκια και τα λάχανα καθώς και στα φυτικά έλαια. Η μαργαρίνη, επειδή περιέχει φυτικό έλαιο, έχει 30-40 φορές περισσότερη βιταμίνη Ε από το βούτυρο. Το ψάρι επίσης είναι σημαντική πηγή βιταμίνης Ε, κυρίως οι σαρδέλλες. Οι μπανάνες πάλι, τα

μήλα, τα αχλάδια είναι σχετικώς φτωχά σε βιταμίνη Ε, ενώ περιέχουν πολλές άλλες βιταμίνες. Το ίδιο συμβαίνει με τις ντομάτες, τα κρεμμύδια, τα καρόττα. Φαίνεται λοιπόν πως το αυτοκρατορικό ζεύγος της Περσίας θα ακολουθήσει δίαιτα πλούσια σε βιταμίνη Ε.



Τι ακριβώς εννοείτε όταν λέτε:

Για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις διαλέξετε ανάμεσα στους 3 όρισμούς εκείνον που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της:

1) ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ. Α : Ύμνεϊτε τον Κύριο. Β : Άγιος ο Θεός. Γ : Ζήτω.

2) ΑΠΟΣΥΝΑΓΩΓΟΣ. Α : Ειδωλολάτρης. Β : Χριστιανός. Γ : Διωγμένος.

3) ΑΤΛΑΣ. Α : Χοντρό βιβλίο. Β : Γεωγραφία. Γ : Βιβλίο με χάρτες.

4) ΔΑΛΑΪΛΑΜΑΣ. Α : Δικτάτωρ. Β : Άρχιερέυς. Γ : Πρωθυπουργός.

5) ΕΞΑΡΣΙ. Α : Ανύψωσι. Β : Υπερηφάνεια. Γ : Ξεαίρεσι.

6) ΕΥΩΧΙΑ. Α : Εύτυχία. Β : Φαγούποτι. Γ : Φασαρία.

7) ΙΜΑΜΗΣ. Α : Έπινοητής του Ιμάμ-μπαϊλντί. Β : Άραβας αξιοματωχός. Γ : Άραβας αξιοματωχός.

8) ΚΑΡΩΤΙΣ. Α : Άρτηρία. Β : Σαλάτα από καρόττα. Γ : Τιμόνι κάρρου.

9) ΚΟΜΠΟΡΡΗΜΟΣΥΝΗ. Α : Υπερηφάνεια. Β : Ψευδοϊατρική. Γ : Αποταμίευσι.

10) ΜΑΜΜΟΘΕΡΠΤΟΣ. Α : Πλούσιος. Β : Που τον έθλασε ή μαμμή. Γ : Καλομαθημένος.

11) ΜΕΤΑΡΣΙΩΣΙ. Α : Πήδημα. Β : Άνάτασι. Γ : Άλλαγή.

12) ΜΠΡΑΒΟΣ. Α : Παλληκαράς. Β : Έξυμνητής. Γ : Καφές.

13) ΣΕΜΝΟΤΥΦΙΑ. Α : Μεγάλη σεμνότητα. Β : Ντροπή. Γ : Προσωπική σεμνότητα.

14) ΦΑΝΤΑΣΙΟΠΛΗΚΤΟΣ. Α : Που παρασύρεται από τη φαντασία. Β : Υπερήφανος. Γ : Ξεμωραμένος.

(Απαντήσεις στη σελίδα 128)

Θύματα: 40% γυναίκες
60% άνδρες

Ένα μεγάλο έλάττωμα

ή **ΖΗΛΕΙΑ**



Η Μαριάννα μισάνοιξε τα μάτια της. Πάνω της ο άερας έσπρωχνε τα σύννεφα στον ουρανό και το βραδυό αεράκι είχε αρχίσει να φυσά από τη θάλασσα.

«Με πήρε ο ύπνος», σκέφτηκε εύχαριστημένη. Άπλωσε το χέρι της να χαϊδέψει τον ώμο του Λωράν που ήταν ξαπλωμένος κοντά της και δεν βρήκε παρά τη ζεστή άμμο. Γύρισε το κεφάλι της και τον έψαξε γύρω κουνοντας σκιά με το χέρι της. Ο Λωράν κολυμπούσε μακριά.

Η Μαριάννα ξαπλώθηκε πάλι. Η θάλασσα ήταν δελεαστική, αλλά και ο ουρανός την τραβούσε. Άνέπνεε βαθεία το ζωογόνο αέρα πλημμυρισμένη γαλήνη. Οι διακοπές αυτές της φαίνονταν τέλειες. Άνασκήωθηκε και κοίταξε τον Λωράν. Συλλογίζονταν πως και κείνος θα ήταν εύτυχισμένος.

Γύρισαν στο ξενοδοχείο πιασμένοι από το χέρι. Στόν κήπο είχε αρχίσει να μαζεύεται κόσμος. Στη βεράντα ή Μαριάννα παρατήρησε μια νέα γυναίκα μελαχρινή σκυμμένη πάνω σ'

ένα χάρτη. Μια νεοφερμένη ασφαλώς. Όταν περνούσαν, ή άγνωστη σηκωσε το κεφάλι της και χαμογέλασε. Ένα χαμόγελο φιλικό. Ο Λωράν απάντησε στο χαμόγελο με μια κλίσι του κεφαλιού. Η Μαριάννα χαμογέλασε με τη σειρά της.

«Λωράν, έκανες μια κατάκτησι». «Κατάκτησι υποβρύχια. Κολυμπά θαυμάσια και τής άρσει το κύρο νερό. Βλέπεις πόσα πράγματα ξέρω». Όταν μπήκαν στο δωμάτιό τους ή Μαριάννα ένωσε δόλοχαρη. Θα ήθελε να χορέψι ως το πρωί. Ο Λωράν με το καινούργιο του λινό κοστούμι φαίνονταν πιο νέος. Η Μαριάννα άκούμπησε το κεφάλι της στον ώμο του και είπε.

«Είμαι εύτυχισμένη». Ο Λωράν την άγκάλιασε, τη φίλησε και τής είπε. «Κάνε γρήγορα, άγάπη μου, γιατί άργήσαμε».

Και τραβήχτηκε μαλακά από κοντά της. Η Μαριάννα για μια στιγμή στάθηκε άβέβαιη. Η αλήθεια ήταν πως έπρεπε να ντυθι για το δείπνο.

«Ο Λωράν πήρε ένα πακέτο τσιγάρα από τὸ τραπέζι καὶ εἶπε.

«Κατεβαίνω καὶ σὲ περιμένω στὴ βεράντα».

Κοιτάζοντας τὸν ἑαυτὸ τῆς στὸν καθρέφτη τοῦ μπάνιου βρῆκε πὼς ἦταν ὁμορφη.

Στὴν πόρτα τῆς τραπεζαρίας ἀναζήτησε μὲ τὸ βλέμμα τὸν Λωράν. Τὸ συνηθισμένο τραπεζάκι τους ἦταν ἄδειο. Γύρισε καὶ πήγε στὴ βεράντα.

«Ο Λωράν ἦταν ἐκεῖ. Μιλοῦσε μὲ κάποιον πού δὲν φαινόταν. Ἡ Μαριάννα προχώρησε, ὁ Λωράν τὴν εἶδε. Μιλοῦσε μὲ τὴ μελαχροινὴ κυρία.

«Μαριάννα, νὰ μιὰ καλὴ τύχη γιὰ σένα! Ἡ κυρία παίζει καλὸ τένις καὶ θὰ μπορέσης νὰ παίξεις ὅπως θέλεις. Τῆς ἐξηγοῦσα ἀκριβῶς πὼς παίζω κακὸ τένις καὶ ἐσὺ εἶσαι πολὺ ὑπομονητικὴ μαζί μου.»

Ἡ ἀγνωστὴ εἶχε σηκωθῇ.

«Χαίρομαι πολὺ πού σὰς γνωρίζω, εἶπε. Ὁ ἀντρας μου θὰ ἔρθῃ νὰ μὲ βρῇ τὴν ἄλλη ἐβδομάδα καὶ ὁμολογῶ ἀναρωτιόμουν πὼς θὰ περάσω μόνη μου αὐτὲς τὶς ὀκτὼ μέρες».

Ἡ Μαριάννα χαμογέλασε.

«Θέλετε νὰ δώσουμε ραντεβού γιὰ αὐριό τὸ πρωί; Ὅπως ὁποτε καὶ θάλασσα δὲν εἶναι καλὴ γιὰ μπάνιο πρὶν ἀπὸ τὶς ἐντεκάμιση».

Προχώρησαν μαζί στὴν τραπεζαρία καὶ ἐκεῖ χωρίστηκαν.

Ὅταν κάθησαν νὰ φάνε ἡ Μαριάννα εἶπε :

«Ὅθὰ πρέπει νὰ σιδερώσω τὸ σόρτ μου γιὰ αὐριό. Ἡ κυρία εἶναι συμπαθέστατη».

«Ὁ Λωράν φαινόταν πὼς δὲν τὴν ἄκουσε.

«Τί λές; Θέλεις νὰ χορέψουμε ἀπόψε;» τὴ ρώτησε.

«Κι' ἐγὼ αὐτὸ σκεπτόμουν τὴν ὥρα πού ντυνόσουναι. Ἐχεις θαυμάσιες ιδέες!»

* * *

Ὅταν ἔφθασαν στὸ Καζίνο εἶχε ἤδη ἄρκετὸ κόσμο. Ὁ Λωράν τὴν παρέσυρε στὸ γυαλισμένο σὰν καθρέφτη παρκέτο. Ἡ Μαριάννα ἐνίωσε πὼς τὴν κοιτάζανε. Ἐρρίξε μιὰ ματιὰ γύρω καὶ εἶδε διάφορους γνωστούς. Μιὰ νέα γυναίκα γύρισε τὸ κεφάλι τῆς. Ἦταν ἡ νεοφερμένη.

Ξαναγύρισαν στὸ τραπεζάκι τους.

«Ὁ Λωράν δὲν εἶχε δεῖ κανέναν. Θὰ ἤθελε νὰ μείνῃ μόνη μαζί του, νὰ μὴν ἀναμίξῃ κανέναν ξένον στὴ βραδιά τους. Μὰ ἦταν ἀδύνατο νὰ μείνουν μόνοι τους ἐκεῖ μέσα.

«Εἶδες τοὺς Μπαράλ; ρώτησε ἡ Μαριάννα. Εἶναι καὶ ὁ Γκωτιέ καὶ ἡ νέα μας γνωριμία».

«Ναί; Θὰ χορεύῃ καλὰ φαντάζομαι. Μοῦ ἐπιτρέπεις νὰ τὸ ἐξακριβώσω;»

«Ὁ Λωράν γελοῦσε καὶ ἡ Μαριάννα πάντα καμάρωνε τὸ γέλιο του.

«Γιατὶ ὄχι; Ὅθὰ τὴν δοῦμε σὲ λίγο. Νὰ ὁ Γκωτιέ».

Ὁ μηχανικὸς πλησίασε καὶ τοὺς χαίρτηκες.

«Τί εὐχάριστη ἐκπληξί! Τί καλὰ πού ἦρθατε! Ἐλάτε νὰ καθήσετε μαζί μας».

Ἡ Μαριάννα κοίταξε τὸν Λωράν. Ἐκεῖνος δέχτηκε καὶ φώναξε τὸ γκαρσόνι γιὰ τὸ λογαριασμό.

«Εἰστε ἄρκετὰ μεγάλος γιὰ νὰ μὰς βρῇτε μόνος σας, εἶπε ὁ Γκωτιέ. Τὸ τραπέζι μας φαίνεται ἀπὸ δῶ. Ἐγὼ θὰ ἀπαγάγω τὴ γυναίκα σας».

Ὁ Γκωτιέ ἦταν ἀστείος. Χορεύοντας ἔλεγε ἐξυπνες κουβέντες καὶ ἡ Μαριάννα γελοῦσε.

Κοίταξε νὰ βρῇ τὸν Λωράν. Ἦταν πιὸ κοντὰ τους ἀπ' ὅ,τι νόμιζε καὶ τὴν κοίταξε πάνω ἀπὸ τὸν ὤμο τῆς νεοφερμένης.

Ἡ Μαριάννα χαμογέλασε καὶ ρώτησε τὸν Γκωτιέ.

«Δὲν ἄκουσα καλὰ τὸ ὄνομα τῆς κυρίας πού χορεύει μὲ τὸν ἄνδρα μου. Λέγεται Ζακλίν Ντανζί;»

«Ναί. Τὴ βρίσκω πολὺ ὁμορφη, ἀλλὰ μοῦ εἶπε πὼς ὁ ἀντρας τῆς εἶναι πολὺ ζηλιάρης. Βλέπετε, δὲν ἔχω τύχη».

Τὸ βράδυ προτοῦ κοιμηθῇ κοντὰ στὸν ἀγαπημένο τῆς ἄνδρα ἡ Μαριάννα ρώτησε μὲ νυσταγμένη φωνή.

«Ὁ Γκωτιέ βρίσκει τὴν Ζακλίν Ντανζί πολὺ ὁμορφη. Ἐσὺ τί λές;»

«Εἶναι πολὺ ὁμορφη, μὰ ἐγὼ τὴν βρίσκω δέκα φορές λιγώτερο ὁμορφη ἀπὸ σένα».

Γιὰ τὴ Μαριάννα ἡ μέρα αὐτὴ ἦταν θαυμασία. Δὲν ὑποπτεύεται ὁμως ποῖο εἶναι τὸ μυστικὸ πού ἀποτελεῖ καὶ τὸ τίμημα τῆς εὐτυχίας τῆς! Ἀγνοεῖ τὴ ζήλεια. Ἡ Μαριάννα

δὲν εἶναι ζηλιάρη. Γι' αὐτὸ εἶναι εὐτυχισμένη.

«Μὰ πὼς ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ μὴ ζηλεύῃ; θὰ πῆτε. Δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ ἀγάπη χωρὶς ζήλεια».

Ἀς μὴν παίζουμε μὲ τὶς λέξεις. Γιατὶ νὰ ὀνομάζουμε ζήλεια τὴν ἐπιθυμία μας νὰ δεχώμαστε ἀπὸ τὸ ἀγαπημένο μας πρόσωπο τὸ ἀντάλλαγμα αὐτοῦ πού τοῦ δίνουμε; Δὲν εἶναι ζήλεια νὰ προτιμοῦμε τὴν ἀφροσύνη ἀπὸ τὴν ἀπιστία, οὔτε νὰ βάζουμε τὸν μοναδικὸ ἔρωτα ψηλότερα ἀπὸ τὸν ἔρωτα πού μοιράζεται καὶ σκορπίζεται.

* * *

Ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη προσφέρει στὸ ἀγαπημένο πρόσωπο μιὰ ἐμπιστοσύνη πού παραμερίζει κάθε ὑποψία καὶ δημιουργεῖ ἕνα δεσμό πού δὲν δίνει καμμιὰ θέσι στὴ ζήλεια. Ἀν βέβαια ἕνας τέτοιος ἔρωτας βρεθῇ μπροστά σὲ μιὰ ἀπιστία, δημιουργεῖται πόνος καὶ ζήλεια, μὰ αὐτὴ εἶναι ζήλεια κανονικὴ, νόμιμη. Ἀν ἡ Μαριάννα ἀνακάλυπτε ξαφνικὰ πὼς ὁ Λωράν τὴν ἀπατοῦσε, θὰ ἔβλεπε τὴν ἀγάπη τῆς συντρίμια στὰ πόδια τῆς. Ὅθὰ πληγωνόταν ἀνακαλύπτοντας μιὰ καινούργια ὄψη τοῦ Λωράν, ἕνα Λωράν ψεύτη, ἀπατεῶνα, ἀγνωστό. Ὅθὰ ὑπέφερε ἀπὸ ἀπογοήτευσι ὅσο καὶ ἀπὸ ζήλεια. Ἀλλὰ δὲν θὰ δημιουργοῦσε μὲ τὴ φαντασία τῆς τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὴν πραγματικὴ κατάστασι μὲ τὰ θετικὰ γεγονότα.

Ἀντίθετα, ἡ νοσηρὴ ζήλεια ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὑποφέρουν τὰ 60% τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ 40% τῶν γυναικῶν δὲν κρίνει καὶ δὲν ἀναλύει τὰ γεγονότα. Τὰ μεγαλοποιεῖ. Τὰ παραφουσκώνει μὲ εἰκόνες ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα, κτίζει ἕναν κόσμον ὑποθέσεων πού φαίνονται πιὸ πραγματικὲς ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ πού ἀποτελοῦν τὴ συνέπεια καὶ τὴν αἰτία μιᾶς ἀγωνίας πού συνεχῶς ἀναβιώνεται καὶ ποτὲ δὲν ἡσυχάζει.

Ἀν ἡ Μαριάννα ἦταν ζηλιάρη, δὲν θὰ μπορούσε νὰ ὑποφέρει τὸ γεγονὸς ὅτι δὲν βρῆκε κοντὰ τῆς τὸν Λωράν ἐνῶ ἤξερε πὼς ἦταν ξαπλωμένος δίπλα τῆς. Ἀντὶ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὰ σύννεφα, θὰ γέμιζε ἀνησυχία.

Μιὰ ζηλιάρη Μαριάννα θὰ εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴ συνεχὴ παρουσία τοῦ Λωράν. Μιὰ ζηλιάρη Μαριάννα δὲν χαίρεται τίποτε ἄλλο. Γαντζώνεται στὸ μπράτσο τοῦ Λωράν καὶ γελά νευρικὰ μὲ τὸ τίποτα. Θέλει νὰ νιώσῃ μὲ τὰ χέρια τῆς τὴν παρουσία του. Ἀγκιστρώνεται στὴν εὐτυχία. Ἡ ζηλιάρη Μαριάννα παρατηρεῖ πρὶν ἀπὸ τὸν Λωράν στὴ βεράντα τὴν νεοφερμένη. Ἡ ζήλεια τῆς ἐπιβάλλει μιὰ δυσπιστία ἀπέναντι στὸν ἴδιο τῆς τὸν ἑαυτὸ. Ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή ὅλες οἱ γυναικὲς γίνονται ἐπικίνδυνες. Ὅταν ἡ ἀντίζηλος σηκώνῃ τὸ κεφάλι τῆς καὶ χαμογελᾷ στὸν Λωράν, ἡ Μαριάννα μπορεῖ νὰ χαμογελάσῃ κι αὐτὴ. Ξαφνικὰ ὅλη τῆς ἡ χαρὰ τὴν ἐγκαταλείπει. Δὲν μπορεῖ νὰ κοιτάξῃ οὔτε τὸ σύζυγο, οὔτε τὴν ἀντίζηλο. Φοβάται μήπως συλλαβῇ ἕνα βλέμμα συνεννοήσεως ἀνάμεσά τους καὶ συγχρόνως φοβάται μήπως δὲν συλλαβῇ τίποτα. Βιάζεται νὰ ξαναβρῇ τὸν Λωράν καὶ τὸν ρωτᾷ ἀπότομα.

«Τὴν γνωρίζεις;»
Ἡ εὐθυμὴ ἀπάντησι τοῦ Λωράν τὴν καθυσυχάζει. Ἐχει τὴν ἐντύπωσι πὼς σ' ὅλο τῆς τὸ σῶμα οἱ μῦς τῆς, ἕνας ἕνας, χαλαρώνουν. Ὅλα τῆς φαίνονται ἀπλᾶ, τίποτα δὲν ἔχει ἀλλάξει. Νιώθει μέσα τῆς ἕνα κύμα χαρᾶς. Ἡ ζήλεια ἔτσι ταλαντεύεται ἀπὸ τὴν ἀπελπισία στὴν ἐλπίδα, ἀπὸ τὴν ἀμφιβολία στὴν ἐμπιστοσύνη. Καὶ ἡ ζηλιάρη Μαριάννα, νιώθῃ ἔνοχη πού ἀμφέβαλλε γιὰ τὸν Λωράν.

Ὅταν σὲ λίγο τὴν φιλῇ ἀπαλὰ καὶ τῆς λείι κάνει γρήγορα, αἰσθάνεται νὰ φυγῇ ἀπὸ τὸ λιμάνι τῆς ἡρεμίας τῆς. Δὲν σκέπτεται οὔτε λεπτὸ πὼς τὰ λόγια τοῦ Λωράν εἶναι πολὺ λογικά. Ἡ ζήλεια νικά τὴ λογικὴ μὲ τὸ παράλογο αἰσθημα καὶ τὴ φαντασία. Κι ἂν ὁ Λωράν ἐννοοῦσε μὲ τὰ λόγια του : «Μὲ κουράζεις. Ἡ ἀγάπη σου εἶναι ἀνιάρη. Εἶσαι πολὺ ἀπαιτητικὴ»;

Νοιώθοντας ἔνοχη καὶ μειωμένη μπροστά στὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ τῆς ἡ Μαριάννα σκέπτεται τὴν πιθανὴ ἀντίζηλο. Τί νὰ κρύβῃ τὸ χαμόγελό της; Κι' ἂν τὴν ἔβλεπε νὰ κοιμάται στὴν ἀμμουδιά, μήπως τὸ ἔκανε γιατί εἶχε ραντεβού μὲ τὴν ἄλλη; Οἱ ιδέες κυνηγοῦνται στὸ μυαλό τῆς καὶ διαδέχονται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη

μέ τρελλό ρυθμό. Ήταν άνόητη που δέν είχε δει τίποτα πιό νωρίς. Προς τί νά άγωνιστή; Άπό κείνη τη στιγμή κάθε νέο γεγονός θα βρισκή τη θέσι του στο φανταστικό πλαίσιο που έφτιαξε μόνη της.

* * *

Τό βράδυ θα πετάξη στα μούτρα του Λωράν τις ύποψίες τις, ενώ εκείνος δέν θα έχη ύποπτευθή τίποτα. Θα προσπαθήση νά την καθουχάση μ' ένα φιλή που θα της φανή κρύο, ή μέ έξηγήσεις που θα τις φανούν φτωχές.

Ο Λωράν θα κοιμηθή έκνευρισμένος και τό πρωί θα δη μέ καινούργια μάτια τό ήλιοκαμένο σώμα της Ζακλιν γιά την όποία ή γυναίκα του του μίλησε άσυλλόγιστα.

« Δέν βλέπεις πώς σε κυνηγά; Μιά γυναίκα που έρχεται χωρίς τον άνδρα της και που την πρώτη κιόλας μέρα καταφέρνει νά κολυμπήση μαζί σου, νά χορέψη μαζί σου και ίσως νά πάρη τά μαυλά του καμένου του Γκωτιέ... »

Συναισθηματική, γεμάτη φαντασία, αναζητώντας συνεχώς άπελπισμένα την « άλλη », άνίκαυη νά αγαπήση πραγματικά, μέ έχοντας ανάγκη νά αγαπιέται γιά νά είναι ήσυχη, δημιουργεί τό δράμα της ή ζηλιάρα Μαριάννα. Οι διακοπές μέ την έλευθερία και τις καινούργιες έντυπώσεις την έκνευρίζουν, πολλαπλασιάζουν τους πραγματικούς ή φανταστικούς κινδύνους και κάνουν την καθημερινή της ζωή μαρτύριο. Είναι μαρτύριο γιά όσες ψάχνουν τις τσέπες των άνδρών τους, μαρτύριο γιά όσες παρακολουθούν τό βλέμμα τους κάθε φορά που συναντούν στο δρόμο μία όμορφη γυναίκα, μαρτύριο γιά όσες θέλουν νά μάθουν τους έρωτες του άνδρός τους πριν από τό γάμο τους.

Η έμπιστοσύνη της Μαριάννας δείχνει μία θαυμάσια Ισορροπία. Βέβαια, ανάμεσα σ' αυτήν και την παθολογικά ζηλιάρα έχουμε μία όλοκληρη γκάμα από μικροζήλεις που φαίνονται τυχαίες, μέ που άν επαναλαμβάνονται συχνά θα πρέπει νά προσέξετε. Γιατί άν είστε ζηλιάρα πρέπει νά θεραπευθήτε όσο πιό γρήγορα μπορείτε.

Μήν αφήσετε τις άμφιβολίες νά

σας κυριεύσουν, νά δηλητηριάσουν τη ζωή σας και τη ζωή του άνδρός σας. Είναι βέβαιο πώς οι ύποψίες αυτές θα τον ώθήσουν στο τέλος στην πραγματική άπιστία. Άγωνισθήτε έναντίον της άυπνίας που είναι ένα μέσο δημιουργίας του κόσμου των ύπονοιών, στις όποιες άποδίδετε την άξία της πραγματικότητας. Νά κοιμάστε, έστω και παίρνοντας ύπνωτικά, γιά νά ξεκουράζετε τά νεύρα σας και νά μπορήτε νά έλέγγετε τη σκέψι σας.

Νά κοιμάστε αναπνέοντας βαθειά. Νά κολυμπάτε μέ άργές κινήσεις γιά νά έλέγγετε τά νεύρα σας και νά συνηθήσετε τον όργανισμό σας νά προσαρμόζεται στις νέες καταστάσεις. Καταπιαστήτε μέ μία δουλειά ενδιαφέρουσα που θα άναδείξη την έπιτηδειότητά σας και θα σας δώση αυτοπεποίθησι. Διατηρήστε ή άποκτήστε κάποια οικονομική ανεξαρτησία από τον άνδρα σας. Ένας ψυχίατρος παρατήρησε πώς ή οικονομική έξάρτησι ώθει προς την άνάπτυξη της ζήλειας, γιάτι δημιουργεί αίσθημα κατωτερότητος και ένοχη. Άπό τις εργαζόμενες γυναίκες μόνο 5 στις 100 είναι ζηλιάρες.

* * *

Οι γυναίκες που έχουν τάσι στη ζήλεια νά προσέξουν τό συκώτι τους, τά νεφρά τους, τις ώσθηκες τους. Οι ασθένειες που έπηρεάζουν αυτά τά όργανα προκαλούν τό αίσθημα της ζήλειας. Η κόπωση επίσης προκαλεί επικίνδυνη τοξίνωση. Μήν ξεχνάτε πώς ή ζήλεια, όταν φθάση σε μεγάλο βαθμό, μπορεί νά προκαλέση έλκος, καρδιακές διαταραχές, άσθμα, δερματικές παθήσεις. Άπαλλαγίτε από τό φόβο ότι δέν θα μπορέσετε νά κρατήσετε αυτόν που αγαπάτε. Θα σας εύχαριστή τότε νά βλέπετε πώς τον έκτιμούν και τον συμπαθούν και άλλοι, άνδρες και γυναίκες. Άλλωστε γιά τις άρετές του ακριβώς αυτές, ψυχικές και σωματικές, δέν τον διαλέξατε; Θα είστε υπερήφανη γι' αυτόν και υπερήφανη γιά την έκλογή σας. Και τότε θα τον αφήνετε έλεύθερο νά βρισκή και άλλες γυναίκες όμορφες χωρίς αυτό νά σημαίνει πώς σας άπατά.

Ένα έργο τέχνης — Μιά ιστορία

ΤΟΥΛΟΥΖ - ΛΩΤΡΕΚ

Ο ζωγράφος του Μουλέν Ρούζ

Σίγα νά ή σκιά της μαυρικής μορφής του Τουλουζ - Λωτρέκ πλανιέται πάντα στο Μουλέν Ρούζ. Αύτός τό ζωγράφιζε κι εκείνο του πρόσφερε τό θέαμα μιας ζωής που ή μοίρα του είχε στερήσει.

— Και στο τέταρτο πάτωμα ποιός μένει;

... Ένας ρωμαλέος λοχίας της Αστυνομίας Ήθων της Μονμάρτρης ζητούσε πληροφορίες γιά τους ένοικιαστές μιας λαϊκής πολυκατοικίας από την ιδιοκτήτρια της.

— Ρωτάω κυρία Λουμπέ ποιός μένει; έπανέλαβε μέ τρόπο πιό άξεστο.

Εκείνη φόρεσε άμέσως όλη τη φθαρμένη άρχοντιά της κι άποκρίθηκε:

— Σας βεβαίω πώς τό τέταρτο πάτωμα κρατιέται στο ύψος του.

— Τί θέλετε νά πήτε;

— Εκεί κ. Πατού δέν κατοικούν ούτε βαρελάδες, ούτε πλύστρες, ούτε σουρλουλούδες τού δρόμου και ... αλεβέντες της πιάτσας. Μένει ένας πραγματικός κόμης.

— Έγώ ξέρω πώς τό κρατάει ένας νάνος. Αύτός μέ τό μαύρο μούσι και τά σμιχτά φρύδια,

που μπαينوβγαίνει στο τσίρκο, στα μπιστρό και στα παλιόσιτα.

— Ακριβώς αύτός. Είναι κόμης, σας λέω. Όνομάζεται Άνρί - Μαρί - Ραϋμόν ντε Τουλουζ - Λωτρέκ - Μουφά. Κρατάει από οικογένεια παλιά που άνεβαίνει ως τον Καρλομάγνο. Προγονός του είναι ό Ραϋμόν κόμης της Τουλούζης που πήρε μέρος στις Σταυροφορίες.

Εκπληκτος την διέκοψε ό Πατού:

— Μά τά γαλόνια μου, δέ σας καταλαβαίνω. Χάθηκε μία γωνία κάτω στο Παρίσι νά πάη εκεί νά μείνη, αφού είναι κόμης;

— Μά του άρέσει εδώ πάνω. Έμπνέεται. Βλέπετε, ζωγραφίζει κιόλας. Νά δήτε κάτι σχίτσα που έκανε αύτού του θεατρίνου του Μπερνάν. Έκτακτα, σας λέω.

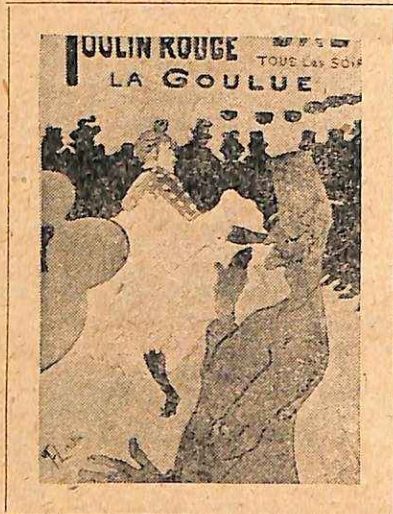
— Άρκούν, κυρία Λουμπέ.

Ο Βαλτάσαρ Πατού ξαναπήρε τό άγριαπό άγέρωχο ύφος του, έβαλε τό χέρι στο στήθος, κα-

θώς συνείθιζε ο Μέγας Ναπολέων, και σίγουρος πώς όλ' η Μονμάρτρη έτρεμε κάτω απ' τὸ βαρὺ βήμα του τράβηξε πρὸς τὰ καπηλειά...

* * *

Ήταν ἀκόμη ἄγνωστος ὁ νάνος μὲ τὸ μαῦρο μούσι, τὰ σμιχτὰ



Ἡ περιήρημη ἀρίστα μὲ τὴν
Λά Γκουλύ.

φρύδια καὶ τὸ κομψὸ ντύσιμο, ὅταν ὁ δραγάτης πού ἀγρυπιοῦσε στὴ Μονμάρτρη ζητοῦσε πληροφορίες γι' αὐτόν. Τὸν ἤξεραν μόνο οἱ στενοὶ καλλιτεχνικοὶ κύκλοι τῶν νέων ζωγράφων, μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μεγάλους σηματοφόρους τοῦ ἐμπρεσιονισμοῦ. Ὁ Πισαρό, ὁ Ντεγκά, ὁ Μονέ, ὁ Βάν Γκόγκ - ἀκροβάτες καὶ κλόουν τῶν τσίρκων, κάποιες πλύστρες καὶ τέλος ὅλες σχεδὸν οἱ γυναῖκες τοῦ φτηνοῦ ἔρωτα. Αὐτὸς ἄλλωστε στάθηκε γιὰ πάντα ὁ ἀγαπημένος του κόσμος. Ὁ ἀέρας πού ἀνέπνεε εἶχε τὴ μυρουδιά καπνοῦ κι' ἀλκοόλ,

βρωμιᾶς ἀπὸ ἄπλυτα ζῶα τοῦ τσίρκου κι ἀπὸ ἀμαρτωλὲς γυναῖκες, καὶ μπογιᾶς νωπῶν μισοτελειωμένων πινάκων. Τὶς περισσότερες ὥρες του τὶς περνοῦσε στὴ Νουβέλ Ἀτέν, τὸ καφενεῖο ὅπου ἐβλεπε κανεὶς συχνὰ πολλοὺς πρωτοπόρους ζωγράφους. Ἡ στὸ καπηλειὸ τῆς Ἀγκοστίνας, μιᾶς Ἰταλίδας πού εὐεργέτησε τὸ Παρίσι προσφέροντας τὴν ἁρμονία τοῦ κορμιοῦ της γιὰ τ' ἀγάλματα τῆς Ἀρτέμιδας, τῆς Δημοκρατίας, τῆς Μασσαλιώτιδας πού στόλισαν βουλεβάρτα, πλατεῖες καὶ κτίρια. Ἀπὸ κεῖ ἔκαμε μικρὲς ἐξορμήσεις γιὰ πειρατεία ζωγραφικῶν θεμάτων σὲ γραφικὲς γειτονίες, σὲ σπίτια μὲ μισόγερες πόρτες καὶ πάντα σφαιλισμένα παράθυρα, σὲ λαϊκὰ νυχτερινὰ κέντρα ὅπου τρελλοκόριτσα μὲ πρόφασιν τὸ κανκὰν ἐδείχναν τὰ πόδια τους...

Σὲ μία λοιπὸν ἀπ' αὐτὲς τὶς μικρὲς ἐξορμήσεις του τὸν συνάντησε ἡ Μοῦρα τῆς τέχνης του. Ἦρθε καὶ τὸν βρῆκε στὸ τραπέζιν ἐνὸς κέντρου, καθὼς σκιστάρειζε κάτι τῆς στιγμῆς. Τὸν παρακάλεσε νὰ κάτσει δίπλα του. Αὐτὸς τότε σήκωσε τὸ βλέμμα του μέσα ἀπὸ τὰ γυαλάκια του καὶ τὴν κοίταξε. Ἡ Μοῦρα τῆς τέχνης του εἶχε τὴ μορφὴ ἐνὸς ἐξυπνοῦ γεροδεμένου Ἀλσατοῦ.

— Λέγομαι Σάρλ Ζίντλερ κι' εἶμαι διευθυντὴς τοῦ Ἰπποδρόμου, τοῦ συστήθηκε.

— Κι' ἐγὼ Τουλουζ - Λωτρέκ.

— Σὰς ξέρω. Σὰς βλέπω πού ἐρχεστε συχνὰ στὸ τσίρκο μου καὶ ζωγραφίζετε.

— Θὰ πῆτε κάτι λοιπόν;

— Εὐχαρίστως.

Ὁ Ἀλσατὸς κάθισε ἀμέσως

δίπλα του. Καὶ μὲ οἷστρο, πῆρε νὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὴ μεγάλη Διεθνὴ Ἐκθεσὶ πού θὰ γινόταν τὸν ἐπόμενο χρόνο στὸ Παρίσι, γιὰ τὸν θεόρατο σιδερένιο πύργο πού θὰ ὑψωνόταν σύμφωνα μὲ τὰ σχέδια τοῦ Ἀϊφελ, γιὰ τ' ἀξιοθαύμαστα πράγματα κι' ὅλες τὶς φυλὲς τοῦ κόσμου πού θ' ἀντιπροσωπεύονταν στὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ πανηγύρι καὶ τέλος γιὰ τ' ἀμέτρητα καραβάνια τῶν ξένων πού θὰ ἐπισκέπτονταν τὸ 1889 τὴ γαλλικὴ πρωτεύουσα.

— Μὰ γιατί μοῦ τὰ λέτε ὅλ' αὐτά; τὸν διέκοψε μὲ ἀπορία ὁ Τουλουζ - Λωτρέκ.

— Γιατὶ ἀγαπητέ μου κύριε ὅλοι αὐτοὶ οἱ ξένοι κάπου θὰ θέλουν νὰ διασκεδάσουν τὶς νύχτες, κάπου θὰ θέλουν νὰ γλεντοῦν πραγματικά.

— Λοιπὸν;

— Τὸ Παρίσι ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα σπουδαῖο κέντρο, ἀπὸ κάτι θελκτικὸ καὶ πρωτότυπο πού θὰ τραβάησιν ὅσους μαγνήτη τὸν κόσμον. Κι' αὐτὸ ἀκριβῶς, θὰ τὸ κάνω ἐγώ. Θάναί κάτι σὰν καμπαρέ καὶ βαριετέ, κάτι σὰν μπιστρό καὶ ρεστωράν, κάτι ἀπαγορευμένο καὶ μαζί ἐλεύθερο γιὰ ὅλους, ὑποπτό καὶ συνάμα πολιτισμένο. Θὰ εἶναι, σὰς λέω, κάτι μοναδικό. Τὸ ἔχω κιόλας μελετήσει ἀπὸ κάθε ἄποψιν. Θὰ τὸ χτίσω στὴν καρδιά τῆς Μονμάρτρης, στὴν πλατεῖα Πιγκάλ.

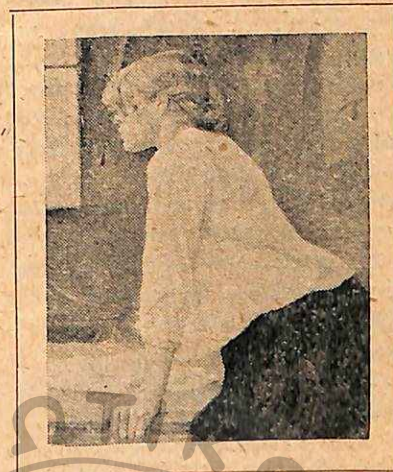
— Μὰ εἶναι τόπος φοβερὸς γιὰ τοὺς ξένους.

— Ἰσα - ἴσα. Οἱ τουρίστες θέλουν γραφικότητα, μπισεμισμὸ. Κι' ἡ Μονμάρτρη ἔχει ἀφθονὰ καὶ τὰ δύο. Ἐπειτα θὰ τὸ κάνω νὰ μοιάζῃ ἀπ' ἔξω μὲ μῦλον - ἓνα

κόκκινο ἀνεμόμυλο. Κι' ἔτσι θὰ τὸ πῶ: Μουλὲν Ρουζ.

— Λαμπρὴ ἰδέα.

— Καὶ πού... Δὲν τέλειωσα ἀκόμη. Νὰ δῆτε μέσα τὶ νούμερα θάχω. Κανκὰν, ἀγαπητέ μου. Ἀλλὰ κανκὰν φῖνο, ἀπὸ κοπέλλες ὥραϊες πού θὰ μοῦ τὶς διδάξῃ ἡ Λά Γκουλύ. Θάχω καὶ



Μία ἄλλη ὄψη τῆς τέχνης τοῦ Λωτρέκ.
«Ἡ πλύστρα» (ἐλαιογραφία).

τὴν Ὑβὲτ Γκιλμπέρ πού τραγουδαίει περίφημα, καθὼς καὶ τὴν Ἀϊσά, πού στὸ χορὸ τῆς κοιλιᾶς - ὁμολογῆστε τὸ - δὲν ἀρίνει ἄνθρωπο ἀσκανδάλιστο.

— Δὲν κατάλαβα ἐσὸςσο...

Ὁ Ζίντλερ δὲν τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσιν του.

— Στὸ Μουλὲν Ρουζ κ. Λωτρέκ θὰ εἶναι ἡ θέσιν σας. Μόνο στὸν Μουλὲν Ρουζ.

Ἐκανε προκαταβολικὰ διαφημιστὴ γιὰ τὴ νέα δουλειά του ὁ δαιμόνιος Ἀλσατὸς, ὅταν ἔλεγε τὴ φράσιν αὐτή; Ἐκανε προφητεία ἢ μήπως μιὰ ἔμμεση κρούσι γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὸ κέντρο

πού θ' άνοιγε έναν ακόμη μα-
γνήτη; Ποιός μπορεί νά ξέρη.
Ένα είναι βέβαιο. Ότι τὰ λόγια
του γρήγορα βγήκαν αληθινά.

Όταν τόν Άπρίλη του 1889
μαζί με τή Διεθνή Έκθεσι άνοιξε
τις πόρτες του κι' ο Κόκκινος
Μύλος, ο Λωτρέκ ήταν από τους
πρώτους πού κάθισε στα τραπέ-
ζια του. Γρήγορα έγινε ο τακτι-
κώτερος κι' ο πιό ιδιότυπος πε-
λάτης του. Κάτι περισσότερο
ακόμη, έγινε ένα αναπόσπαστο
συμπλήρωμα του, ένα απαραίτητο
εξάρτημα του φανταχτερού μηχανι-
σμού του, ένας τόνος, ένας ήχος
μιά ακόμη εντύπωση στις τόσες
πού πρόσφεραν τὰ όλονύχτια
γιορταστικά του ξεφαντώματα.
Χωρίς αυτόν, θαρρούσε κανείς
πώς τὸ πρόγραμμα γινότανε πρό-
βα· οί ἀρτίστες, πληρωμένοι έ-
παγγελματίες· οί γλεντζέδες, πε-
λάτες πού πίνουνε ράθυμα. Σί-
γουρα τότε κάποιος θά πρόσεχε
ἀπ' έξω πώς τὰ φωτεινά κόκ-
κινα φτερά του κέντρου γύρναγαν
νυσταγμένα και άλλόκοτα. Κι'
ίσως αναρωτιόταν :

— Τί συμβαίνει απόψε στο
Μουλέν Ρούζ.;

Άλλ' άμέσως κρυφή, σιγανή
μιά φωνή θά του άπαντούσε :

— Δέν πήγε ακόμη ο Λωτρέκ.

Τήν ίδια όμως στιγμή θά πρό-
βαλλε με τὸ μπαστούνι του
ἀπ' τή γωνία του δρόμου. Θά
προχωρούσε με τὰ μικρά γρή-
γορα βήματά του στο πλακόστρω-
το και θά κατέβαινε τὰ σκαλο-
πάτια. Τὰ φτερά θά ξανάβρισκαν
με μιὰς τὸ ρυθμό τους κι ο μύλος
θά λειτουργοῦσε πάλι κανονικά
κι ώραία.

— Καλησπέρα κ. Λωτρέκ.

Ό Ζιντλερ πλησίαζε στο τρα-

πέζι του για νά του προσφέρει
« τιμής ένεκεν » ο ίδιος ένα ποτό.

— Καλησπέρα. Πώς πάει ο
μύλος, ο κόσμος μου;

— Σας περιμένει.

Καταλαβαίνει αυτός τί έσήμαι-
ναν τὰ λόγια του Άλσατου. Κι
άμέσως έβγαζε ένα μεγάλο μπλόνκ
με λευκές κόλλες, μολύβια με
λογής - λογής χρώματα κι άρ-
χιζε ν' άπαθανατίζει πάλι τόν
κόσμο « του ». Σχεδιάζε πρόσω-
πα, πόζες, κινήσεις, συνθέσεις.
Ζωγράφιζε τή Λά Γκουλνύ πάνω
στή μεγάλη χορευτική της έ-
ξαρσι, τήν Άϊσά τήν τρελλή
συντροφιά των κοριτσιών πού
φρένιαζαν από ξεφωνήματα κι
άδιαντροπιά πάνω στο παραλή-
ρημα του κανιάν, τους πλούσι-
ους μεσόκοπους πού στέριωναν
τὸ μονόκλ τους για νά δούν καλύ-
τερα, άλλους πελάτες, πιό νέους,
πού εκλεινάν με σημασία τὸ μάτι,
έπιναν χόρευαν... Κι ακόμη
προχωρούσε με τὰ χρώματά του
πέρα ἀπ' τή μεγάλη σάλα του
κέντρου. Έμπαινε σέ καμαρίνια,
σέ μισοσκότεινους διαδρόμους, σέ
υποπτα δωμάτια. Όλα τὰ λερά,
τὰ φοβερά και τὰ δύσσομα για
τήν άστική αντίληψη, τὰ έφερε στή
παλέττα του με ώμότητα και
είλικρίνεια, χωρίς φόβο και πά-
θος. Έδωσε στα πρόσωπα γε-
λοιογραφικό σαρκασμό του Ντω-
μιέ, τή ζωντάνια και τήν κωμι-
κή τραγικότητα πού έχουν συχνά
οι μεγάλες συνθέσεις του Γκόγια.
Τὰ έργα πού έκανε στήν περίοδο
αυτή — τήν πιό μεγάλη κι έν-
διαφέρουσα της σύντομης ζωής
του — έχουν τὸ σεξουαλικό ρεα-
λισμό του Μωπασάν, άνάμικτο
με τήν κοφτερή ειρωνεία και τὸ
λεπτότατο χιούμορ του Ουάιλντ.

Δέ φοβήθηκε, δέ δίστασε μπρός
στήν αλήθεια ο Λωτρέκ. Η
Μοίρα του είχε μάθει ἀπ' όταν
ήταν παιδι πώς ή πραγματικό-
τητα, είτε ώραία, είτε άσχημη,
κολλάει επάνω μας σά βδέλλα.
Δέ μπορούμε νά τήν αποφύ-
γουμε ή νά τήν διαλέξουμε και
δέν ωφελεί νά προσπαθούμε νά
τήν κρύψουμε.

Τὸ Μουλέν Ρούζ έδωσε ά-
φθονα θέματα στον Τουλούζ - Λω-
τρέκ, στάθηκε ή πιό πλούσια,
αν όχι ή βασική για ένα μεγάλο
διάστημα πηγή των έμπνευσεών
του. Έξ άλλου, οί ιδέες πού του
έρχόντουσαν έξω από αυτό ήταν
εικόνες παράλληλες και σχετικές
μ' εκείνες πού του πρόσφερε
τὸ άγαπημένο του κέντρο. Τὸ
πνεῦμα του Μουλέν Ρούζ, τὸν
κατείχε κι έξω από τὸν ορατὸ
και συγκεκριμένο χώρο του. Είχε
γίνει πνεῦμα δικό του, πυξίδα
πού τοῦδειχνε τὸ δρόμο της δη-
μιουργίας.

Γρήγορα ήρθαν πράξεις και
γεγονότα πού έκαναν οριστικούς
στην ιστορία της τέχνης τους
δεσμούς του ζωγράφου με τὸ
κέντρο. Τὸ Μουλέν Ρούζ πέ-
ρασε μέρες οικονομικής κρίσεως,
γνώρισε τήν άπειλή της κατα-
στροφής του. Τότε όμως ύψώ-
θηκε στ' αδύναμα καχεκτικά
πόδια του ο Λωτρέκ και του έ-
δωσε τὸ σωσίβιο. Ήταν μιὰ
άφισα. Μιὰ τολμηρή άφισα με
χτυπητά χρώματα πού παρίστανε
τή Λά Γκουλνύ νά χορεύη ξε-
φρενα μέσα σέ κόσμο και τὸν
Βαλαντέν — προσωπικότητα της
έποχής — νά ζή μαζί της τήν
τρέλλα του κανιάν. Μόλις τήν
είδε τὸ Παρίσι στους δρόμους του
τήν εικόνα αυτή, άναστατώθηκε.

Οι μισοί τή χαρακτηρίσαν άπε-
ρίγραπτη προσβολή της δημοσίας
αϊδούς. Οί άλλοι έκτακτο καλ-
λιτεχνικό δημιούργημα, θαῦμα
τεχνικής. Ό πατέρας του Λω-
τρέκ, παλιός άριστοκράτης άρχων
αυστηρών άνήκε στους πρώτους.
Πάντα στάθηκε μακριά από τις
άνησυχίες αυτού του νάνου· δέν
του συγχωρούσε τήν άποστασία
του από τις οικογενειακές παρα-
δόσεις τὸ σπιτιού του· ή άφισα
πού έφερε τὸ όνομά του ύψωνε
πιά στήν άπόστασι αυτή των
δύο Τουλούζ - Λωτρέκ άπροσπέ-
λαστα τείχη. Κι' ο τελευταίος δε-
σμός έσπάζε. Φοβερό τὸ κακό.
Μά τὸ θαῦμα είχε γίνει, και μά-
λιστα διπλό. Τὸ Μουλέν Ρούζ
σώθηκε κι' ο ζωγράφος μας
γνώριζε τήν πλατύτατη φήμη,
πρώτο σκαλί της οριστικής δό-
ξας του.

Η άφισα της Λά Γκουλνύ έχει
τριπλή σημασία στην ιστορία της
τέχνης. Στάθηκε ένα σημαντικό
γεγονός στην καριέρα του Λω-
τρέκ, τὸ πρώτο σύνθημα για τήν
αισθητική διαφημιστική εικο-
νογραφία και τέλος ένας στα-
θμός στην εξέλιξη της λιθογρα-
φίας. Ό Λωτρέκ με τήν έπι-
μονή του και τὸν αδάμαστο ζήλο
του έφτασε σέ τεχνικές επιτεύ-
ξεις πρωτοφανέστες για τήν
εκτύπωση της άφισας. Οί άμέ-
τρητες καλοπληρωμένες παραγ-
γέλιες για ρεκλάμες πού ακολου-
θσαν ήσαν οί καρποί του ζωγρα-
φικού ταλέντου του και των τυπο-
γραφικών έφευρέσεών του. Τὸ
Μουλέν Ρούζ με τή Λά Γκουλνύ
του είχε άνοίξει νέους δρόμους...

Δέν πρέπει μόνο για τήν ιστο-
ρία της άφισας νά θεωρήσουμε
τὸ Μουλέν Ρούζ πλαίσιο για τὸ

πορτραίτο του Τουλούζ - Λωτρέκ "Ολες οι κύριες γραμμές της ζωής του, καθώς μαρτυράει και το γοητευτικό βιβλίο του Πιέρ Λά Μύρ, αυτές που συνθέτουν την καλλιτεχνική του προσωπικότητα, μέσα σ' αυτό γράφτηκαν. Μέσα στην παραζάλη του Κόκκινου Μύλου έλαβε το χρίσμα του τραγουδιστή. Έκει, όταν άλλοι χόρευαν, αυτός, ασάλευτος σ' έναν καναπέ κοιτάζε τ' ατροφικά πόδια του και ζητούσε να δώσει στο κραγιόνι που κρατούσε το ρυθμό της μουσικής. Έκει, όταν γύρω του γλεντζέδες δηγόνταν περιπέτειες και σκανταλιές, της νεότητάς τους αυτός θυμόταν μονάχα ένα γλιστρημα σ' ένα γυαλισμένο παρκέτο, ένα πέσιμο από τ' αλκογό, πόνους στα πόδια, μετά, γιατρούς, νοσοκομεία, ιαματικά λουτρά, κομοδίνα με φάρμακα, ακινησία σε κρεβάτια πολυτελών ξενοδοχείων με μόνη αναλαμπή σ' όλ' αυτά την ασύλληπτη στοργή της μητέρας του και τη συντροφιά μιας κασσετίνας με χρώματα. Έκει, όταν άλλοι γλιστρούσαν στο σκοτάδι για να ζήσουν, αυτός σφραϊνόταν το άρωμα της γυναίκας και προσπαθούσε να σβύσει με οινόπνευμα την έρωτική του δίψα, αφού και οι γυναίκες του δρόμου του είχαν μάθει πώς ποτέ δε θα τούδιναν με

την καρδιά τους, αυτό που λέγεται έρωτας. Έκει ακόμη, κάτω απ' τα κόκκινα φτερά του μύλου γνώρισε κάποια νύχτα, κυνηγημένη απ' τον Βαλτάσαρ Πατού της Αστυνομίας 'Ηθών, τη Μαρί Σαρλέ, αυτήν που άντεταξε στη στοργή του την απιστία της, στην καλωσύνη του την άχαριστία της, στην ανωτερότητά του τη χυδαιότητά της. Έκει τέλος στά σαρανταπέντε του χρόνια, είδε μέσα στα ποτήρια του αλκοόλ τα σημάδια τ' αλλόκοτα που τον ώδηγησαν σε μια κλινική φρενοβλαβών και τις θαμπές μορφές που θα του έβγαζαν για πάντα τα γυαλάκια απ' τα κουρασμένα μικροσκοπικά μάτια του και θα του έφερναν την αιώνια γαλήνη.

Στόν επίλογο βέβαια το δράμα αλλάζει σκηνικό. Το τέλος έρχεται στις 8 Σεπτεμβρίου του 1901 στο άρχοντικό σπίτι των Τουλούζ - Λωτρέκ, με την άργοπορημένη συντριβή του πατέρα, την καρτερία της μάνας και το μετάλλιο της Λεγεώνας της Τιμής. Το πλαίσιο όμως της προσωπογραφίας του τραγουδιστή ζωγράφου μένει πάντα το παλιό Μουλέν Ρούζ. Έκει, ψηλά, στη στέγη του κουρνιαρίζει συχνά τις νύχτες κάποιο πνεύμα που φέρνει στους φίλους της τέχνης χαιρετισμούς απ' την αιωνιότητα.



◆ Σε μια ταβέρνα της Βαρκελώνης είδα ανηρτημένη αυτή την επιγραφή : « Αν ήρθατε να πιείτε για να ξεχάσετε, λάβετε την καλωσύνη να πληρώσετε προτού πιείτε ».

Felix Enchow

Ποιός δὲ βρῆ τὰ περισσότερα ;

"Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οι άστερίσκοι των έξι λέξεων με γράμματα, έτσι ώστε να σχηματισθούν έξι άρτιες λέξεις.

Οι πιθανότητες σχηματισμού είναι, σε κάθε σχεδόν λέξη, πολλές. Έκείνο που επιδιώκει η άσκηση αυτή, που είναι συνάμα μια διδακτική διασκέδασι και για πολλά άτομα, είναι ο σχηματισμός λέξεων που δίνουν όσο το δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι για τη βαθμολογία θα χρησιμοποιήσετε το αλφάβητό μας, όπως το βλέπετε παρακάτω. Σε κάθε γράμμα αντιστοιχούν όσοι βαθμοί αναφέρονται στον πίνακα.

Βαθμολογούνται φυσικά μόνο τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις. Επιτρέπεται η χρησιμοποίησις μόνον άρτίων λέξεων, ουσιαστικών, κυρίων ονομάτων, γεωγραφικών και επιστημονικών όρων κλπ. Επιτρέπονται επίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικών όρων. Μετοχές, ρήματα, επίρρηματα, άντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δεν επιτρέπονται.

Εάν τώρα βρήτε για σύνολο παραπάνω από 235 βαθμούς, θα έχετε επιτύχει μια πολύ καλή βαθμολογία.

Στη σελίδα των λύσεων μας θα βρήτε ένα παράδειγμα, με μια επίσης αξιόλογη βαθμολογία, την οποία... εύχόμεθα να έχετε υπερβή.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	E	*	O	*	*	*	Σ	*	Σ	=	
2)	E	E	*	*	*	*	Σ	I	Σ	=	
3)	E	A	P	*	*	*	A	*	Σ	=	
4)	A	*	*	T	O	*	*	*	Σ	=	
5)	A	*	*	*	T	*	*	O	Σ	=	
6)	*	*	P	*	*	*	Σ	I	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στη σελίδα 128)

Ένα άρθρο του Merry Bromberger.



ΟΥΝΑ ΤΣΑΠΛΙΝ

Η

ή τέχνη να είσαι γυναίκα μιας μεγαλοφυΐας.

Το 1943, παρά τη θέλησι του πατέρα της, του μεγάλου Αμερικανού δραματουργού Εϋγένιου Ο' Νήλ, η Ούνα Ο' Νήλ παντρεύτηκε τον Τσάρλυ Τσάπλιν. Εκείνη ήταν 18 ετών και εκείνος 54. Ο Τσάπλιν περνούσε τότε πολύ δύσκολες στιγμές, κνηνημένος από τους πιστωτές του, καταδιωγμένος από την Εφ-Μπι-Αϊ, κατατρεγμένος από παντού. Από τότε πέρασαν 14 χρόνια. Χάρη στο θαύμα της αγάπης μιας νέας κοπέλας, ο Τσάπλιν ξεναβρόηκε τη γαλήνη και την ευτυχία. Πώς τον βοήθησε η Ούνα να περάσει τα δύσκολα χρόνια; Πώς έχει οργανώσει σήμερα στην Ελβετία τη ζωή του μεγάλου Σαρλώ; Αυτό αποκαλύπτει το παρακάτω άρθρο μας.

«Ω, όχι, ιδίως να μη διώξετε κανένα! διαμαρτυρήθηκε η κυρία Τσάρλυ Τσάπλιν. Οί άνθρωποι συνήθισαν να κάνουν το μπάνιο τους εδώ. Δεν πρέπει να βάλετε τα κάγκελλα.»

«Είδατε τί καλή πού είναι η κούκλα μου!» λέει με θαυμασμό ο Τσάρ-

λυ Τσάπλιν μπροστά στον Άνρϋ Πρέζγκερ, τον πράκτορά του, που του είχε βρεί μια βίλλα με ιδιωτική ακτή για μπάνιο στο Σαιν-Ζάν-Κάπ-Φερρά, της Κιανής Ακτής. Τα βραχάκια της ιδιωτικής ακτής, που η Ούνα την άφησε ελεύθερη για όλους,

έγιναν σαν βράχια ζωολογικού κήπου. Πλήθος κολυμβητές δεν έχουν ξεκολλημό από κει για να βλέπουν μια οικογένεια από παράξενα ζώα! Πολύ ενδιαφέρον προκαλεί η «κούκλα». Γεννημένη στα εκατομμύρια με ένα δοξασμένο όνομα, κόρη του μεγαλύτερου Αμερικανού δραματουργού, του Εϋγένιου Ο' Νήλ (βραβείο Νόμπελ), μοιράζεται τώρα τ' όνομα και τη δόξα του πιο γνωστού σε όλο τον κόσμο ανθρώπου, που είναι κι αυτός εκατομμυριούχος.

«Η Ούνα είναι το μόνο καλό πράγμα που βρήκα στην Αμερική», λέει ο Σαρλώ.

Στο σημείο αυτό είναι αδικος. Στην Αμερική ο μικρός κλόουν που κοιμόταν στα καλάθια της λαχαναγοράς του Χαϊν Μάρκετ του Λονδίνου, που είχε κάψει τα χέρια του δουλεύοντας στο ύαλουργείο, που κέρδιζε το ψωμί του από πέντε χρονών, είχε κερδίσει τη δόξα 24 ετών, ένα συμβόλαιο 800 εκατομμυρίων 26 ετών, ένα χαρέμι αξιο για έναν σουπερ-μαχαράγιά στο Χόλλυγουντ. Μά σκεδόν τον διώξαν από την Αμερική. Και φέτος το καλοκαίρι ο Αμερικανοί πράκτορες ταινιών ανήρθηκαν να αγοράσουν το τελευταίο του φιλμ «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη» στην τιμή που τους ζητούσε. Το φιλμ είναι ένας εικονογραφημένος λιβελλος έναντιον του μακκαρθισμού.

«Τουλάχιστον αν απαγορευτή, του είπαν, θα υπήρχε πιθανότητα να προκαλέσει το ενδιαφέρον των θεατών, μα ούτε αυτό είναι βέβαιο!»

Αυτό τον έκανε έξω φρενών, τον άρρώστησε πραγματικά. Η όργη του εκδηλώθηκε σε έκζεμα και αναγκάστηκε επί πολλές εβδομάδες να φορή συνεχώς γάντια.

Η Ούνα τον κάνει να ξεχνά τις απογοητεύσεις του.

«Η γυναίκα μου θέλει όκτώ παιδιά, λέει ο Τσάπλιν, με μια κωμική γκριμάτσα. Και δεν ξέρω τί να κάνω...»

Ο Τσάρλυ Τσάπλιν είναι σήμερα 68 ετών. Ένας Ρώσος καθηγητής του υποσχέθηκε πως θα τον κάνει να ζήσει ως 110 ετών για να γίνει παππούς.

«Μά το αληθινό Μπογκομόλετς

για μένα είναι η Ούνα!» λέει ο Σαρλώ.

Πραγματικά τα 18 χρόνια της Ούνα στάθηκαν για τον μεσήλικα ήθοποιό — την ημέρα του γάμου τους είχε τρεις φορές την ηλικία της — μια πηγή μεότητας.

Στα βράχια του Σαιν-Ζάν-Κάπ-Φερρά ο Σαρλώ με σόρτς και κόκκινο μπλουζάκι μοιάζει ζωηρός σαραντάρης. Η Ούνα έσβησε τις ρυτίδες του. Η ευτυχία τον ανανέωσε σε δύναμι, σε χρώματα, σε κέφι. Τα άσπρα του μαλλιά γύρω στο κόκκινο πρόσωπό του είναι σαν περρούκα των Μάρξ Μπράδερς. Πάχυνε τριάντα κιλά. Θέλει να χάσει τα δεκαπέντε και κάθε πρωί κάνει κουπί στην ειδική γυμναστική συσκευή που έχει στο μπάνιο του. Συγχρόνως όμως τρώει όρεκτικές μπουγιαμπέσες αξίες ενός Γαργαντούα.

Τα παιδιά του δεν τον αναγνωρίζουν στην θόνη. Όταν βλέπουν τον Σαρλώ, άθνατο αλήτη στις ταινίες του, μαυρειδερό, μικροσκοπικό, κακομοίρη δεν θέλουν να πιστέψουν, πως αυτός είναι ο πατέρας τους, ο κ. Τσάρλυ Τσάπλιν. Λένε ο «Σαρλώ» μιλώντας γι' αυτόν γαλλικά, μα ο Σαρλώ δεν είναι γι' αυτό το ίδιο πρόσωπο με τον κύριο Τσάρλυ Τσάπλιν.

Δεν υποπτεύονται τα τρύνκ που χρησιμοποιούσε ο διάσημος κλόουν για να φανή τόσο μικροσκοπικός, τόσο αξιολύπητος. Ο Σαρλώ έβαζε γύρω του κολοσσούς για να δημιουργή αντίθεση. Πρόσφερε τα μπουκέτα του στην μεγαλοπρεπή Έντνα Πέρβιανς, που ήταν δέκα πόντους ψηλότερη απ' αυτόν.

«Αν ήταν έπτά οι πόντοι, δεν θα μπορούσα ποτέ να είμαι ο Σαρλώ», όμοιογει ο ίδιος.

Όστόσο χωρίς την Ούνα ο Σαρλώ δεν θα μπορούσε ποτέ να ξεπεράσει το 1943. Τα «Απομνημονεύματά» του, που τα υπαγορεύει τώρα στο Σαιν-Ζάν-Κάπ-Φερρά κάθε πρωί, θα διηγηθούν το τρομερό δράμα που εξαιτίας του πολέμου έμεινε άγνωστο στους Εύρωπαίους θαυμαστές του. Οί φίλοι που τον έκρυβαν τότε κυκλοφορούσαν συχνά διάφορες ανακινώσεις.

«Είναι άνακριβές ότι ο Τσάρλυ Τσάπλιν άποπειράθηκε να αυτοκτονήσει άπόψε, και πιό άνακριβές πώς έχει την πρόθεση να τό κάνει σήμερα !»

‘Αλλά ήταν χαμένος σέ μιá θύελλα, όπου ή δόξα του, ή περιουσία του, τό μυαλό του, άκόμη και ή ζωή του κινδύνευαν να καταποντιστούν. Είχε έλθει σέ διάσταση με την Πωλντ Γκοντάρ, με την όποία είχε ζήσει δέκα χρόνια χωρίς να μάθη κανείς ποτέ αν άληθινά ήταν παντρεμένος μαζί της. Τους ρώτησαν σχετικά, μά δεν θέλησαν ποτέ να άπαντηήσουν. Τά ήθοπλαστικά σωματεία σέ άναβρασμό. ‘Εξαιτίας τής κακής της διαγωγής, ή Πωλντ Γκοντάρ κρίθηκε άνάξια να παίξει τόν ρόλο τής Σκάρλετ Ο’Χάρα στο «Όσα παίρνει ο άνεμος». Τής άρνήθηκαν τό ρόλο !

Αυτό ήταν τό τρίτο διαζύγιο του Σαρλώ. Τά προηγούμενα είχαν δημιουργήσει σκανδαλώδεις δίκες. Είχε μάλιστα κυκλοφορήσει και πουλητή για 25 σέντς ένα βιβλιάρáκι με τά κίνητρα που ώδήγησαν στο διαζύγιο την δεύτερη γυναίκα του Λολίτα Γκραίη. Ήταν μιá μικρή ήθοποιός 16 έτών, που την είχε φτιάξει αυτός βεντέτα προτού υποχρεωθεί να την παντρευτεί άπό τόν δικηγόρο θεό της. Μαζί της άπέκτησε δυό γιουούς, τόν Τσάρλυ Τζούνιор και τόν Σπένσερ. Οί συζυγικές άποκαλύψεις τής Λολίτα είχαν ξεσηκώσει την πουριτανική ‘Αμερική. Του ζητούσε εξώφρενικά ποσά. ‘Ο Σαρλώ άναγκάστηκε να συνθηκολογήσει, όταν τόν άπειλήσε πώς θα άποκαλύψει τά όνόματα τών πέντε μεγάλων άστέρων που έπιζητούσαν τή συντροφία του «έξω άπό τό σπίτι του». ‘Ετσι πήρε 800.000 δολάρια τής έποχής.

* * *

‘Όταν χώρισε άπό την έξυπνη και καλόκαρδη Πωλντ, ο Σαρλώ ξαναγύρισε στις θορυβώδεις περιπέτειες. Ήταν πάντα τριγυρισμένος άπό κοριτσόπουλα και διασκεδάσε προκαλώντας τούς πουριτανούς. ‘Αλλά αυτή τή φορά μιá όλόκληρη ήπειρος άρθώθηκε εναντίον του. Είχε τελειώσει τόν «Δικτάτορα» και έτοιμάζε

τόν «Κύριο Βερντού» και είχε καλέσει άπό τό Μπρόντγουαι μιá σάρλετ 17 έτών, την Τζόαν Μπάρρυ. Τής έδωσε μαθήματα, την έτοίμασε για τό ρόλο τής. ‘Ενα βράδι μπήκε στο σπίτι του δια τής βίας, ώπλισμένη με ένα περιστροφό. ‘Ηθελε, έλεγε, να τόν σκοτώσει και να σκοτωθή, γιατί διατεινόταν πώς είχε ύποστη έξαιτίας του δυό έπεμβάσεις και ότι περίμενε δικό του παιδί. Τήν συνέλαβαν για έκβιασμό. ‘Από την έξετασί του αίματος του παιδιού που γεννήθηκε άποδείχθηκε πώς δεν ήταν ο Σαρλώ πατέρας του. ‘Αλλά τό ‘Ανώτατο Δικαστήριο καταδίκασε και τόν Σαρλώ.

‘Η άμερικανική κοινή γνώμη δεν είχε κατηγορήσει τόν Βαλεντίνο για τίς άναρίθμητες κατακτήσεις του ; ‘Αντιστοιχούσαν με τούς ρόλους του στην όθονη. Μά δεν μπορούσε να παραδεχθί πώς ο «άνθρωπάκος» που έκανε τόν κόσμο να γελά και να κλαίη, που ήταν τόσο άξιόλυντος, θα μπορούσε να είναι και Δόν Ζουάν.

Γρήγορα άναμίχθηκε και ή πολιτική. Στόν πόλεμο ο Τσάπλιν είχε πρωτοστατήσει σέ μιá κίνηση που ζητούσε ένα δεύτερο μέτωπο. ‘Αρνιόταν πώς ήταν κομμουνιστής, αλλά διακήρυσσε την έλευθερία τής σκέψης. Τόν κατηγορούσαν για άντιαμερικανική δράσι. Είχε άρνηθί να γίνη ‘Αμερικανός υπήκοος και ή κοινή γνώμη θεωρούσε αυτή την άρνησι σάν προσβολή εναντίον του έθνους. Τό δημόσιο τόν κατηγορούσε πώς παραποιούσε τά βιβλία τών έσόδων του. ‘Ελεγαν πώς είχε κατορθώσει να ύποκλέψη ένα έκατομμύριο δολάρια άπό φόρους. ‘Ο τύπος είχε εξαπολύσει βίαιες έπιθέσεις εναντίον του. ‘Ενας γερουσιαστής είχε ζητήσει στο Κογκρέσο την εκτόπισί του. Οί δικηγόροι τής Τζόαν Μπάρρυ, οί δικαστικοί κλητήρες, οί άστυνομικοί τής ‘Εφ-Μπι-‘Αι, οί έφοριακοί, οί δημοσιογράφοι τόν καταδίκαν συνεχώς. Μέσα σ’ αυτή τή θύελλα προσπαθούσε να συνεχίσει τό γύρισμα τής ταινίας του. ‘Απ’ αυτό κρεμόταν όλη του ή περιουσία. Μά είχε φθάσει στο έσχατο όριο.

Τήν έποχή εκείνη έφθασε στο Χόλυγουντ μιá κοπέλα 17 έτών. Τό όνομά της τής άνοιγε όλες τίς πόρτες :

Ούνα Ο’Νήλ. Μάτια καστανά, χαμόγελο με λαμπερά δόντια, ποσώπακι τσαχπίνικο, γοητεία άφθαστη. ‘Ηθελε να γίνη ήθοποιός και γράφτηκε σέ μιá σχολή. Τής είχαν ήδη ύποσχεθί συμβόλαιο για την ταινία «‘Η κοπέλα άπό τό Λένινγκραντ». Κοινοί φίλοι την παρουσίασαν στον Τσάπλιν.

‘Ο κυνηγημένος ήταν θερμός θαυμαστής του Ο’Νήλ. Προσφέρθηκε να δώσει μαθήματα στην κόρη του. ‘Η Ούνα θα μπορούσε να θαμπωθεί ή να τρομοκρατηθί άπό τή γνωριμία. ‘Ενίωσε να την πλημμυρίσει ή λύπη. ‘Ο άνθρωπος που τής πρόσφερε τόσο εύγενικά την προστασία του, ο πιό γνωστός ήθοποιός του κόσμου, ο διασημότερος παραγωγός του Χόλυγουντ ήταν ένα ναυάγιο. Οί φίλοι του κάθε βράδι τόν ψάχνανε για να δούν μήπως κρατούσε κανένα περιστροφό.

Τόν άκουε με σοβαρότητα μεγαλύτερη άπό την ηλικία τής. ‘Εκείνος μπροστά της χαλάρωνε, άνακάλυπτε τόν έαυτό του. ‘Ο σκανδαλώδης Δόν Ζουάν γινόταν ο τρυφερός άνθρωπάκος τών φίλων, άστεϊος, γεναϊόφυχος, λιγάκι γελοίος, κυνηγός μιás ασύλληπτης εύτυχίας. Τής φανέρωνε τίς άγωνίες του. Είχε έρθει σέ ρήξει με τόν κλόουν με τά μεγάλα παπούτσια και τό μικρό καπελλάκι. Είχε σπάσει τό μπαστούνάκι του. Του ήταν άδύνατο να κλειστή μέσα σ’ αυτό τό πρόσωπο που, άλλωστε, είχε τριφτή άπό τούς πολλούς θριάμβους. ‘Ηθελε να καταπιαστή με τά μεγάλα θέματα.

«Κι’ αν άποφασίσω να μην είμαι πιá άστεϊος ; »

Τής πρότεινε ένα ρόλο μά εκείνη άρνήθηκε. ‘Εκείνο που ήθελε δεν ήταν να παίξει μαζί του, μά να τόν άκούη. Και ξαφνικά ο Σαρλώ είχε μιá έκθαμβωτική άποκάλυψη : τόν άγαπούσαν για τόν έαυτό του. ‘Η σιωπηλή αυτή κοπέλα με τά μαύρα μαλλιά, αυτή ή νεαρή ύπαρξι με την παράξενη ώριμότητα, αυτή ή ‘Ιρλανδέζα ή ζυμωμένη με όνειρα, ή ώπλισμένη με σίδερο, δεν άναζητούσε κοντά του να άποκτήσει ένα έπανωφόρι βιζόν, να μοιραστή ένα όνομα διάσημο, να δημιουργήσει προσωνυμική φήμη. Ήταν μιá γυναίκα που έτεινε τά δυό

της χέρια και πρόσφερε τή συμπόνια της σ’ έναν άνθρωπο που πνιγόταν. «Μά δεν έχω να σου προσφέρω παρά μιá κόλασι... »

«Κι εγώ έρχομαι άπό μιá άλλη κόλασι.»

Τό μεγάλο κτήμα του Νότου όπου είχε γεννηθί ή Ούνα ήταν ένας τόπος έφιαλτικός. ‘Ο πατέρας της που ζούσε εκεί μόνος με δέκα τρομοκρατημένους ύπηρέτες ήταν παράλυτος σέ μιá πολυθρόνα με ρόδες και βασιανίζόταν άδιάκοπα άπό τό τρεμούλιασμα τής άσθένειας του Πάρκινσον. ‘Ο θωράκός του ήταν άδειος, οί πνεύμονές του κατεστραμμένοι. Τρεφόταν με οινόπνευμα. Τό ζωντανό του πτώμα τό ταραζανε τρομακτικοί θυμοί, τό βασιανίζανε έφιάλτες. ‘Εβλεπε ξύπνιος μπροστά του τό γυιό του, που τόν είχε έξωθήσει στην αυτοκτονία, να του έμφανίζεται με ματωμένο πρόσωπο.

‘Ο Εύγένιος Ο’Νήλ είχε και ο ίδιος φύγει κρυφά άπ’ αυτό τό σπίτι, που ήταν σάν ένα νεκροταφείο παραφροσύνης, στα 18 του χρόνια. ‘Όσο μακριά κι αν θυμόταν τόν δικό του πατέρα, τόν άκουε να καταριέται τή ζωή του και τή ζωή τής μητέρας του Εύγένιου. ‘Ο Τζέιμς Ο’Νήλ ήταν ένας άποτυχημένος δραματικός ήθοποιός, που είχε προτιμήσει την περιουσία άπό τή δόξα. Θά ήθελε να παίξει ‘Αμλετ και όλους τούς μεγάλους σαιξπηρικούς ρόλους. ‘Αντί γι’ αυτό, σύρθηκε τριάντα χρόνια σέ έπαρχιακές περιόδες παίζοντας τό ρόλο του Μοντεχρήστου. Κάθε βράδι θριάμβευε σέ κάποια σκηνή και κάθε βράδι στο δωμάτιο του ξενοδοχείου του κατηγορούσε τή γυναίκα του και τό γυιό του ότι τόν εμπόδισαν να δοκιμάσει την τύχη του σέ μεγάλα έργα. Πλούσιος, μά με στεγνή τήν ψυχή, σταμάτησε επί τέλους τήν περιπλάνησι τόν άνάμεσα στα δέντρα του Νότου και έχτισε εκεί τό σπίτι του. Μά διασκεδάσε με μιá ποταπή φιλαργυρία.

‘Ο Εύγένιος Ο’Νήλ τόσκασε άπό τό σπίτι του σέ ηλικία 18 έτών. ‘Εκανε κάθε είδους δουλειά, έγινε χρυσοθήρας, άλλτης, έμποράκος. Γνώρισε τή ζωή σ’ όλες της τίς όψεις και γύρισε στο πατρικό σπίτι φυ-

ματικός. Γκρινιάζοντας ο πατέρας του τον έστειλε δυο χρόνια στο ανατολικό. Στά δυο αυτά χρόνια που τὰ πέρασε ξαπλωμένος έγραψε τρία θεατρικά έργα.

Δέκα χρόνια αργότερα ήταν διάσημος, χαϊδεμένος, εκατομμυριούχος, βραβείο Νόμπελ. Άλλά ήταν άρρωστος, φθαρμένος και τότε κάλεσε την μοναχοκόρη του την Ούνα, που είχε άνατραφή σε μοναστήρι, να έρθη κοντά του. Ήταν ο μόνος άνθρωπος που μπορούσε να έπαγρυνήσει κοντά του.

Μόνος, παράλυτος, τυραννικός, τρομερός στους θυμούς του, ο διάσημος δραματουργός προσπάθησε ώστόσο να γίνει για την κόρη του καλύτερος, να διώξει τὰ φαντάσματα, να σπάσει τους έξαλλους θυμούς του. Μαζί της ήταν εύθυμος, πνευματώδης. Της μιλούσε για τὸ θαυμαστὸ κόσμον τῶν θριάμβων του, τὸ θέατρο. Τὸ κοριτσάκι με τὰ μαύρα μαλλιά τὸν άκουε σιωπηλὸ και τὴ μέρα που έγινε 17 ἐτῶν τοῦ ἀνήγγειλε :

«Θέλω να γίνω ἡθοποιός !»

Ο πατέρας έκλαψε ἀπὸ τὸ θυμὸ του. Δὲν ήθελε να χάσει τὸ θησαυρὸ του, τὴν Ούνα. Δὲν μπόρεσε όμως να τὴν ἐμποδίσῃ να φύγῃ και κείνη ἀπὸ τὸ σπίτι. Τέσσερες μῆνες μετὰ τὴν ἀναχώρησί της για τὸ Χόλλυγουντ γύρισε με τὸν Τσάρλυ Τσάπλιν. Ο ἀνάπηρος Ο'Νηλ τοὺς εἶδε με τρόπο. Δέχτηκε τὸν Τσάπλιν σὰν κανέναν ἐκτὸς νόμου, τοῦ ἀρνήθηκε τὸ χέρι τῆς κόρης του με τρόπο προσβλητικό. Μόνος του με τὴν Ούνα, ο γέρος πατέρας τὴν ἰκέτευε. Ο Τσάπλιν ήταν ἄνθρωπος χωρίς ήθη, θὰ τῆς μάραινε τὰ νιάτα της και θὰ τὴν ἐδίωχνε ὅπως τὸςες και τὸςες άλλες. Δὲν θὰ μπορούσε να εὐτυχήσει μ' αὐτὸ τὸ τέρας τῆς ἀνηλικότητας, μ' αὐτὸν τὸ γέρο που ήταν μεγαλύτερος ἀπὸ τὸν πατέρα της.

Ἡ Ούνα εἶδει πὼς πείσθηκε. Λίγες μέρες αργότερα ο Ο'Νηλ έμαθε ἀπὸ τὸ ραδιόφωνο πὼς ή κόρη του παντρεύτηκε. Τὴν καταράστηκε και τὴν ἀποκλήρωσε. Δὲν τὴν ξαναεἶδε ποτέ.

Πέρασαν δεκατέσσερα χρόνια. Ἡ Ούνα και ο Τσάρλυ βρίσκονται ἀκόμη στὸ μῆνα τοῦ μέλιτος. Τρία χρόνια

ἀκόμη, ἀπὸ τὸ 1943 ὡς τὸ 1946, ο «ἀνθρωπάκος» ἀγωνίστηκε με τὴ δίκη του με τὴν Τζόαν Μπάρρυ, με τοὺς λιβελλογράφους, τις ἐφορίες, τὸν τύπο, τοὺς συλλόγους. Ἡ Ουάσιγκτον ἄρχισε ἐναντίον του μιὰ ἀνάκρισι ἐπίσημη, με σκοπὸ νὰ τὸν ἐκτοπίσει. Ἀλλά ἐκεῖνος, στηριγμένος στὴν Ούνα, τελείωσε τὴν ταινία του, ὑπερπήδησε ὅλα τὰ ἐμπόδια. Ὅταν τελείωσε ο πόλεμος, ἔφυγε μαζί της για τὴν Εὐρώπη. Ὅταν τὸν κάλεσαν στὴν Ἀμερική για νὰ σώσει τὴν περιουσία του που κινδύνευε, πήγε ή Ούνα στή θέσι του. Δὲν ήθελε νὰ τὸν φυλακίσουν στὸ Λούγκ Άιλαντ, νὰ τὸν κυνηγήσῃ ή ἐπιτροπὴ τοῦ Μάκ Κάρθυ.

Ὡστόσο κοντὰ του εἶναι ἀθέατη. Στις ἐπίσημες μόνο πρεμιέρες ἐμφανίζεται στηριγμένη στὸ χέρι του. Ο Τσάπλιν θέλει νὰ τὸν συνοδεύῃ παντοῦ. Μὰ ἐκείνη πάντα μένει στὸ περιθώριο. Οἱ δημοσιογράφοι τὴν ζητοῦν, μὰ δὲν ἐμφανίζεται σὲ καμμιά πρὲς κόνφερανς. Ἡ Ούνα ζῇ μακριὰ ἀπὸ τὸν κόσμον. Τὸν περασμένο Ἰούλιο στὸ Μόντε Κάρλο βρέθηκε σ' ἓνα τραπέζι καθισμένη δίπλα σὲ μιὰ κυρία με μαῦρο παντελόνι και πουλόβερ και κουβέντιαζε μαζί της πολὺ φιλικὰ. Ὡς τὸ τέλος δὲν κατάλαβε πὼς εἶχε δειπνήσει με τὴν Γκρέτα Γκάρμπο.

Ο κόσμος ὅλος γι' αὐτὴν εἶναι ο Τσάρλυ Τσάπλιν και τὰ παιδιὰ της.

Ἐχει ἄλλωστε πολλὰ πράγματα νὰ κάνῃ. Ἐκείνη εἶναι ο μόνος ὥριμος ἄνθρωπος στὴν οἰκογένεια. Ο Τσάρλυ Τσάπλιν εἶναι ἓνα τρομερὸ παιδί, χωρίς κανένα ὅπλο για τὴν καθημερινή ζωή. Ὅταν τὸν βγάλῃς ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, εἶναι ἀνίκανος νὰ κάνῃ τίποτα μόνος του, νὰ διαβάσῃ ἓνα γράμμα, νὰ ὑπογράψῃ ἓνα αὐτόγραφο.

Δὲν εἶναι ἀπὸ ἀκαταδεξία που ἀρνεῖται τὴν ὑπογραφή του.

«Ἄν μου εἶχαν ζητήσει ἓνα αὐτόγραφο ὅταν ήμουν ἑικοσι χρόνων, θὰ ήμουνα τόσο εὐτυχισμένος !»

Εἶναι ὁμως τρομερὰ μῦωψ. Ἀπὸ κοκεταρία ἀφήνει τὰ γυαλιά του ἐπάνω στὸ γραφεῖο του. Ἡ Ούνα εἶναι πρῶτα-πρῶτα τὰ μάτια του. Χωρίς αὐτὴν εἶναι τυφλός. Καί ἐκείνη

εἶναι τόσο ἐπιδέξια, ὡστε ή μυωπία του περνά ἀπαρατήρητη.

Ο Τσάρλυ Τσάπλιν, που εἶναι ἓνας καλλιτέχνης ἐμπνευσμένος, που τὸν βασανίζει πάντα ή ἀγωνία μήπως δὲν μπορεῖ πια νὰ προκαλῇ τὸ γέλιο, που συνεχῶς ἀναζητεῖ ἓνα σενάριο, μιὰ ἐκφρασί, μιὰ φράσι, ἓναν τύπο, μιὰ μελωδία, εἶναι ὡστόσο ἀνίκανος νὰ ὀργανώσει τὴ ζωή του, νὰ ἀμυνθῇ. Δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἶναι οὔτε μιὰ στιγμή ήσυχος, ἀν ή γυναῖκα του δὲν ἔκλεινε τὴν πόρτα στους ἐπιδόξους ἡθοποιούς, στους ἀνίκανοποίητους, στους μισότρελλους, στους ἐνοχλητικούς, στους περίεργους, στους φωτογράφους που συνεχῶς τοὺς πολιορκοῦν.

Ἀναρχικός ἀπὸ ταμπαραμένο, δὲν δέχεται νὰ ἔχῃ ἐπάνω του ρολόι, για νὰ μὴν εἶναι σκλάβος τοῦ ὥροδείκτη. Δὲν ξέρει νὰ χρησιμοποίησῃ ἓνα ἡμερολόγιο, μιὰ ἀτζέντα, ἓνα σημειωματάριο για ραντεβού. Δὲν ξέρει τὸν ἀριθμὸ τοῦ τηλεφώνου του. Ἐστῶ και ἀν δὲν εἶναι παρούσα ή Ούνα, τὸν καθοδηγεῖ. Κάθε πρῶτὸ τοῦ βάζει στὴν τσέπη του τὰ λεπτὰ που θὰ τοῦ χρειαστοῦν. Ὅταν φύγῃ για τὸ Λονδίνο, τὸ Παρίσι, τὸ Μιλάνο, τοῦ βάζει στὸ πορτοφόλι του ἓνα σημείωμα λεπτομερές, που δείχνει τί ἔχει νὰ κάνῃ κάθε μέρα, κάθε ὥρα, τὰ ραντεβού, τις διευθύνσεις, τὸν ἀριθμὸ τῶν λεωφορείων. Ἐπάνω-ἐπάνω στὸ σημείωμα γράφει: «Σὲ περίπτωσι δυσκολίας, τηλεφώνησε Βεβὺ 52259 ή Σαιν-Ζαν-Κάπ-Φερρά 25-0-48.»

Ο Σαρλώ ἀσχολεῖται ο ἴδιος με τις ὑποθέσεις τους και με τὴ διαχείρισι τῶν κεφαλαίων του. Εἶναι καλὸς ἐπιχειρηματίας. Διάλεξε νὰ ζήσῃ στὴν Ἑλβετία, γιατί ἐκεῖ ἔχει μεγαλύτερη ἐλευθερία κινήσεων και ή ἐλβετική φορολογία εἶναι πιὸ διακριτική. Ὅταν ὁμως πρόκειται νὰ παραγγείλῃ ἓνα κοστούμι ή νὰ ἀγοράσῃ κανένα πουλόβερ, ἐπεμβαίνει ή Ούνα. Ἐκεῖνος μπερδεύεται εύκολα και θυμώνει σὰν παιδί. Κι ὅταν θυμώσει για καλὰ, ἀναστατώνεται και δὲν μπορεῖ νὰ δουλέψῃ δυὸ μέρες.

Ἡ τρυφερή και προνοητική Ούνα δὲν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἄνδρα της νὰ ἐξοργίζεται πότε-πότε, ἀλλά κάνει ὅ,τι μπορεῖ και καταφέρνει νὰ

περιορίζῃ τις ἐκρήξεις. Δὲν τοῦ μιλεῖ για τις ἀταξίες τῶν παιδιῶν, παρὰ μόνον ἀν κάνουν κάτι που δὲν πρέπει νὰ ἐπαναληφθῇ.

«Ο μπαμπὰς εἶναι πολὺ αὐστηρός, λείπει μεγάλῃ κόρη τους, ή Τζεραλτίν. Οἱ τιμωρίες πέφτουν βροχή ἀπὸ κείνον».

Ὅταν ἔφθασε με τὴν οἰκογένειά του στὴν Λωζάννη, στὸ χῶλ τοῦ ξενοδοχείου του ἄκουσε τόσα «Μεγαλειότατε» και «Ψηφλότατε», ὡστε τοῦ ήρθε ή ἐμπνευσι νὰ κάνῃ ἓνα φιλμ που νὰ σατιρίξῃ ὅλες αὐτὲς τις ξεπεσμένες μεγαλειότητες. Ἐνας βασιλιάς στὴν Ἑλβετία», αὐτὸ θὰ ήταν τὸ φιλμ. Ἡταν ἐνθουσιασμένος. Σὲ λίγες μέρες ἀνακάλυψε κοντὰ στίς ὄχθες τῆς λίμνης Λεμάν ἓνα θαυμάσιο κτήμα νὰ πουλιέται σὲ πολὺ καλή τιμή. Τὸ ἀγόρασε και ἄρχισε νὰ σχεδιάζῃ μόνος του τὰ ἐπιπλά τοῦ ὑπνοδωματίου τους και νὰ διαλέγῃ με τὴν Ούνα τὰ ἐπιπλά τῶν παιδιῶν. Ὅλα ήταν θαυμάσια. Τὰ ἀσπιλά χιόνια, οἱ διακριτικοὶ Ἑλβετοί, ο τύπος χωρίς κουτσομπολιά. Γρήγορα ὁμως ἀπογοητεύτηκε. Ἡ Ἑλβετία σὰν ντεκόρ για φάρσα δὲν ἀξίζει τίποτα. Στὸν εὐτυχισμένο αὐτὸ τόπο δὲν συμβαίνει τίποτα. Για νὰ βάλῃ τὸν τῶς βασιλιά του σὲ κατάλληλο περιβάλλον, ο Σαρλώ κατάλαβε πὼς ἔπρεπε νὰ τὸν πᾶσῃ στὴ Νέα Ὑόρκη, στὴ χώρα τοῦ ρόκ-ἐντ-ρόλλ, τῶν γκέκλς και τῶν ἀνακριτικῶν ἐπιτροπῶν.

Ἡ δέυτερη ἐκπληξί τοῦ ήταν πιὸ ἐνοχλητική. Τὸ σπίτι του γειτόνευε με ἓνα πεδίο βολῆς τοῦ ἐλβετικού στρατοῦ και κάθε πρῶτὴ, τὴν ἀνοίξει, ἀκούγονταν συνεχεῖς ἐκρήξεις. Πάει, χάθηκε ή ὥραία γαλήνη. Ο Τσάρλυ Τσάπλιν ἀγανάκτησε, διαμαρτυρήθηκε, θυμωσε.

«Οἱ βολές μας βέβαια ἐνοχλοῦν τὴν ἐργασία τοῦ κ. Τσάπλιν, ἀπάντησε ο ἐλβετικός στρατός, ἀλλά και ή ἐργασία τοῦ κ. Τσάπλιν θὰ ἐνοχλοῦσε ἀσφαλῶς τὸν ἐλβετικό στρατὸ ἐμποδίζοντας τὸν νὰ γυμναστῇ.»

Ο Σαρλώ ήθελε νὰ κάνῃ δίκη, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴ χώρα. Μὰ ή Ούνα συνεννόηθηκε με τὸν συνταγματάρχη. Ο ἐλβετικός στρατός ἐκτελεῖ βολές τώρα τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα και τις μέρες ἐκείνες ο Σαρλώ πηγαίνει νὰ

φροντίση τις υποθέσεις του. Και τό καλοκαίρι όλη ή οικογένεια μετακομίζει στην Κυανή Άκτ ή.

Η πρώτη γυναίκα του Σαρλώ, ή Μίλντρεντ Χάρρις, παραπονιόταν πώς ό άνδρας της τής παραμελούσε. Κλεινόταν όλόκληρες μέρες και δούλευε, ύστερα έπαιζε βιολοντσέλο ως τις δυό τό πρωί και κατόπι έβγαίνει και έκανε περίπατο ως τὰ ξημερώματα.

Η Ούνα δέν διεκδικεί τόν άνδρα της από τή δημιουργική δουλειά του. Δέχτηκε χωρίς σύζυγής τήσ τό παράξενο ώράριό του. Κοιμάται μόνη της στο μεγάλο παλαικό κρεβάτι. Τό άλλο κρεβάτι μένει άδειο, έκτός αν προσκαλέση ένα από τὰ παιδιά, γιά νά τό ανταμείψη γιά κάτι καλό, νά κοιμηθ ή μαζί της. Η τιμή αυτή βέβαια είναι έξαιρετική και τὰ παιδιά χαλούν τόν κόσμο ποιό νά τήν κερδίσ η. Έκείνος πλαγιάζει όποιαδήποτε ώρα σ' ένα ντιβάνι πού έχει στο γραφείο του. Στις δέκα τό πρωί βρίσκει τή γυναίκα του και παίρνουν μαζί τό πρωινό. Δέν συνιστάται σέ κανένα νά τού άπευθύν η τό λόγο πριν από τις 10. Η πρωινή του διάθεση είναι τρομερή. Ύστερα ως τις πέντε τό άπόγευμα ό Σαρλώ εξαφανίζεται. Τό μεσημέρι τρώει μόνος στο γραφείο του. Τότε έρχεται ή ώρα τής άνάπαυσης, τού τέννις. Παρτεναίρ του είναι ή Ούνα, πού παίζει εξίσου καλά με κείνον, αλλά άρκετά επιδέξια τόν αφήνει πάντα νά τήν νικά.

Τό βράδι οι δυό σύζυγοι τρώνε μόνοι τους με άναμμένα καντηλιέρα στο τραπέζι, άκριβὰ άσημικά και έναν άμεμπτο μαιτρ πού τούς σερβίρει με κάθε έπισομότητα, ενώ οι δυό γκουβερνάντες έπιβλέπουν τό δείπνο τών παιδιών.

Μετά τό φαγητό ό Σαρλώ μένει λίγο κοντά στη γυναίκα του και ύστερα κάθεται στο πιάνο. Η Ούνα έτοιμάζει τό μαγνητόφωνο πού θά ήχογραφήση τὰ αυτοσχεδιάσματά του και εξαφανίζεται. Έχει άνάγκη νά μείνη μόνος, γιά νά άναζητήση τις μουσικές φράσεις πού του χιλιάζονται όπως θέλει νά μείνη μόνος γιά νά δοκιμάζη μπροστά στον καθρέφτη τις γκριμάτσες του ή νά σκεφτ ή τις διάφορες σκηνές κάθε ταινίας του. Τρία χρόνια δουλεύει κάθε ταινία, περισσότερο από κάθε άλλον κινηματογραφιστή

στή του κόσμου. Μόνος του κάνει όλες τις δουλειές με καταπληκτική φροντίδα. Σενάριο, διάλογοι, σκηνοθεσία, μουσική, όλα δικά του. Και είναι βέβαια συγχρόνως ό πρωταγωνιστής, ό παραγωγός και ό χρηματοδότης. Για κάθε σκηνή σπαταλά χιλιάμετρα από ταινίες και ύστερα κάνει μόνος του τό μοντάζ.

Είναι άπαιτητικός, δξυθύμος, σχολαστικός, άνυπόφορος. Στο «Ένας βασιλιάς στη Νέα Υόρκη», σέ μιὰ σκηνή γίνεται διευθυντής τής ορχήστρας. Η σκηνή αυτή γυρίστηκε στο Παρίσι. Όλα ήταν έτοιμα σύμφωνα με τις οδηγίες του. Έφθασε και βρήκε τή μουσική άνοιγμένη τό αναλόγιο, τή μπαγκέτα έτοιμη, τούς μουσικούς σέ άναμονή. Ό Σαρλώ κιτρίνισε και ξέσπασε σέ έναν τρομερό θυμό. Τόν κοροϊδευαν, άφου ήξεραν πώς δέν ήξερε νά διαβάση νότες. Τού χρειαζόταν άπλώς ένας δίσκος με τή μουσική του και εκείνος θά έκανε πώς διηύθυνε μιὰ ορχήστρα πού θά έκανε πώς έπαιζε.

Έτσι έγινε ή έγγραφη του δίσκου. Νέα έκρηξη, μόλις άκούστηκαν οι πρώτες νότες. Αυτή δέν ήταν ή δική του μουσική. Έτρεμε όλόκληρος. Ήταν έτοιμος νά κάνει κομμάτια τό πικ-άπ. Άπλούστατα ό μαέστρος πού έκανε τήν έγγραφη είχε προσθέσει μερικά μέτρα εισαγωγής πριν από τή μελωδία.

Όταν γυρίζη άναστατωμένος, ή Ούνα τόν καταπραίνει, έπουλώνει τις πληγές του. Δέν τής κοστίζει καθόλου πού ζή κλεισμένη σχεδόν στο σπίτι της. Σ' όλα τὰ παιδικά της χρόνια ώνειρευόταν νά άποκτήση ένα σπιτικό ζεστό, στοργικό, σαν όλου του κόσμου.

«Τό καταπληκτικό μαζί της, λέει ό Σαρλώ, είναι πού δέν ζητά ποτέ τίποτα».

Αιχμάλωτος στο χαρέμι του Χόλλυγουντ, άναζητούσε μιὰ σύντροφο και εύρισκε πάντα μόνο παρτεναίρ. Όλες οι γυναίκες πού συνδέθηκαν μαζί του ήθελαν νά γίνουν στάρ, νά είναι διάσημες. Οι περίφημοι άρραβώνες του με τήν Πόλα Νέγκρι χαλάσανε, γιατί εκείνη ήθελε πάνω άπ' όλα νά είναι άστέρι. Η τρυφερή και μυαλωμένη Πωλέτ Γκοντάρ, ή μόνη από τις γυναίκες του πού έμεινε στάρ και μετά τόν χωρισμό τους, έκανε όλόκληρες συζητήσεις γιά τό μέγεθος τών γραμ-

μάτων του όνόματός της στις ρεκλάμες.

Η Ούνα κατάλαβε πώς ή γυναίκα του Τσάπλιν δέν έπρεπε νά του ζητά νά τής λύνη τὰ προβλήματά της, αλλά νά λύνη εκείνη τὰ δικά του. Η Ούνα δέν είναι ή πρώτη γυναίκα του, αλλά είναι ή πρώτη του «σύζυγος». Τού έδωσε τὰ πάντα και δέν ζητά τίποτα. Έχει δικό της τό Σαρλώ, άνατρέπει τὰ παιδιά τους, αυτό τής φτάνει.

Άγοράζει τις φούστες και τις μπλουζες της σέ καταστήματα έτοιμων ρούχων στη Γενεύη, λούζεται και φτιάχνει τὰ μαλλιά της μόνη της σαν τις περισσότερες Άμερικάνες. Συνήθως είναι κακοχτενισμένη, μά ό Σαρλώ τήν αγαπά άκριβώς έτσι.

Όταν είναι νά πάη σέ μιὰ έπίσημη συγκέντρωση, πηγαίνει στο κομμωτήριο και τής φτιάχνουν έναν όμορφο «σινιόν» πού τής πηγαίνει πολύ. Στα 32 της χρόνια, 6 φορές μύτερα, διατηρεί μιὰ έμφάνισι κοπελίτσας και ένα ύφος ευτυχισμένης πού γοητεύει.

Στο Παρίσι ό Τσάρλυ Τσάπλιν τήν πηγαίνει στο Ντιόρ και τής διαλέγει τὰ άκριβότερα φορέματα. Στο τέλος εκείνη αλλάζει τήν παραγγελία γιά κάτι πιό άπλο και πιό φθινό. Η ζωή τους είναι τόσο άπλή και συνηθισμένη, ώστε ή παρουσία του μαιτρ με τὰ άσπρα γάντια, τὰ άσημικά και τὰ καντηλιέρα, παραξενεύουν.

Ό Σαρλώ έβγαλε τὰ παιδιά του από ένα άριστοκρατικό σχολείο όπου τὰ είχε έγγράψει στην αρχή, γιατί οι κόρες του έρχονταν στο σπίτι με πριγκιπικό ύφος. Τώρα ή Βικτώρια, έξι έτών, μιὰ πραγματική κόρη ενος κλόουν, με άμίμητες γκριμάτσες, πηγαίνει στο κοινοτικό σχολείο. Η Ζοζεφίη, 10 έτών, καστανή και σοβαρή σαν τή μύτερα της, και ή Τζεραλντίν, 13 έτών, πού ό πατέρας της τής βρίσκει θαυμάσια χαρίσματα ήθοποιού, πηγαίνουν σέ ένα σχολείο της Λωζάννης όπου φοιτούν κόρες έμπόρων. Ό Μάικλ, 11 έτών, μελαγχολικός και ρομαντικός, πηγαίνει σέ ένα καλό κολέγιο χωρίς άπαιτήσεις. Όταν ό

Σαρλώ άναζητούσε γιά τήν τελευταία του ταινία ένα παιδί, είδε ένα άπόγευμα τόν Μάικλ νά μιμνται ένα δάσκαλό του και άποφάσισε νά τόν βάλη νά παίξη.

Όλη ή οικογένεια έκλαιγε, όταν είδε στην όθονη τή συγκινητική σκηνή πού έπαιζε ό Μάικλ. Όλοι κλάψανε, έκτός από τή Βικτώρια.

«Έμένα δέ με συγκίνησε, είπε ή μικρή. Έμένα με κάνει και κλαίω στο σπίτι!»

Αν κανένας έπισκέπτης φέρη καραμέλλες στους μικρούς Τσάπλιν, τούς ένθουσιάζει γιατί δέν έχουν ποτέ στο σπίτι τους. Δέν έχουν τηλεόρασι, ούτε πολυτελή παιχνίδια. Δέν έχουν ούτε δική τους όθονη γιά νά προβάλλουν τὰ φίλμ του μπταμπά τους. Τις διασκεδάσεις τους τις βρίσκουν μόνοι τους, στις γκριμάτσες τής Βικτόριας, στις ιστορίες πού έπινει ή Τζεραλντίν, στα λόγια του Εύγένιου, του προτελευταίου, ενός χοντρού ξανθού μικρού τριάμισι έτών, πού άναρωτιέται γιατί ή νεογέννητη άδελφούλα του, ή Τζέην, διψάει συνεχώς.

Ό Τσάρλυ Τσάπλιν είναι έξαιρετικά περήφανος γιά τὰ παιδιά του, όλα έξυπνα και όλα προικισμένα, καθώς και γιά τή γυναίκα του.

«Τό μόνο έρώτημα πού μπορεί κανείς νά θέση σχετικά με τόν Σαρλώ, έλεγε τελευταία ένας έπιχειρηματίας του Χόλλυγουντ, είναι κατά πόσο ή εύτυχία και ή ήσυχη άστική ζωή ταιριάζουν στη μεγαλοφυΐα. Όταν ήταν δυστυχισμένος, βασανισμένος, πάντα άπογοητευμένος, ό Σαρλώ ήταν πολύ άστείος!»

Μά τό πρόβλημα αυτό δέν είναι σωστό. Ό Σαρλώ κατέκτησε όλο τόν κόσμο όταν ήταν ένας κλόουν. Θά μπορούσε νά είναι ένας κλόουν εύτυχισμένος, μά εκείνος διάλεξε δρόμο πιό τραχύ. Όσοτόσ όλος ό κόσμος χαμογελά στην Ούνα, γιατί έδωσε τή χαρά της ζωής στον «άνθρωπάκο» με τό μουστακάκι πού μας χάρισε τόσο γέλιο και τόση συγκίνηση.



♦ Τίποτα δέν γοητεύει τόσο μιὰ γυναίκα όσο ό άνδρας πού έχει γοητεύσει.

The Pelican

« ΖΩΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΡΑΣΙ »

Τίποτε δὲν ἔχουμε παραμελήσει τόσο,
ὅσο τὸ χρέος μας νὰ εἴμαστε εὐτυχισμένοι.

Robert Louis Stevenson

“ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ,”

Τῆς

M. B. RAY

Διασκευή: Τασίας Γιατρᾶ - Ἡλιοπούλου

Στὸ τεῦχος αὐτὸ τελειώνει ἡ δημοσίευσis ἀποσπασμάτων τοῦ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέροντος βιβλίου πού κυκλοφόρησε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Ἀμερικὴ καὶ στὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν τίτλο «Ποτέ πια κουρασμένος». Εἶναι ἓνα βιβλίο πὸν θὰ βοηθήσει ὅλους ὅσοι τὸ διαβάσουν νὰ ξεπεράσουν τὶς τρομερὲς δυσκολίες πὸν παρεμβάλλει στὴ ζωὴ καὶ στὴ δράσι τὸ ὑπὸ συνείδητο.

Τί διδάσκουν ἡ παθολογία καὶ ἡ ὑγιεινὴ.

Ἄς φύγουμε τώρα ἀπὸ τὴν καθαρά ψυχιατρικὴ ἀποψι γιὰ νὰ δοῦμε τί σωματικὲς βοήθειες συνιστοῦν οἱ παθολόγοι σὲ τοῦτο τὸ ψυχιατρικὸ πρόγραμμα γιὰ τὴν ἀναγέννησι καὶ τὴ διατήρησι τῆς δραστηριότητος.

Καθὼς εἶναι γνωστὸ, τὸ κορμὶ δὲν ἀποτελεῖ κάτι ἐξέχωρο ἀπὸ τὸ μυαλό, ἀλλὰ τὰ δύο μαζί σχηματίζουν ἓνα σύνολο. Ἐπομένως, ψυχικὴ ὑγεία ἀποκλείεται νὰ νοηθῇ χωρὶς σωματικὴ ὑγεία καὶ ἀντίθετα.

Σὰν ἀρρώστησουμε, πηγαίνουμε στὸν γιατρό. Λίγα πράγματα ὅμως κάνουμε γιὰ νὰ προλαβαίνουμε τὴν ἀρρώστια καὶ νὰ διατηροῦμε σὲ καλὴ κατάστασι τὴν ὑγεία μας.

Γιὰ νὰ εἶναι ἓνας ὁργανισμὸς πάντα γερὸς καὶ νὰ μπορῇ νὰ βοηθᾷ τὸ μυαλό στὶς προσπάθειές του, πρέπει — ἐκτὸς ἀπὸ ὅσα ἀναπτύξαμε ὡς τώρα — νὰ ἐξυπηρετῆται τέλεια καὶ ἀπὸ : Κατάλληλη διατροφή
Κανονικὸ ὕπνο καὶ

Ἐπαφὴ μὲ τὴ φύσι (μπάνια, καθαρός ἀέρας, ἥλιος κλπ.).

Πρῶτα ἀπ' ὅλα μάθε νὰ τρῶς ὅσο πρέπει καὶ ὅ,τι πρέπει.

Ὁ ἐργάτης μπορεῖ, ἂν θέλῃ, νὰ φάῃ, νὰ πιῇ καὶ νὰ καπνίσῃ περισσότερο. Τὸ μεγάλο πλεονέκτημα πού ἔχει νὰ κινῆται, τὸν βοηθεῖ νὰ ἀποβάλλῃ γρήγορα τὶς τοξίνες ἀπὸ τὸν ὁργανισμὸ του. Ἡ καρδιά του λειτουργεῖ καλὰ, τὰ πνεμόνια του ἀναπνεύουν βαθεῖα, τὸ πεπτικὸ του σύστημα ἐργάζεται κανονικὰ καὶ ἡ ἐφίδρωσι γίνεται εὐκόλα. Ἐτσι, ἐδῶ συντρέχουν ὅλες οἱ προϋποθέσεις, πού τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τοὺς διαιτολογικοὺς κανόνες χωρὶς κακὲς συνέπειες.

Γιὰ σένα, ὅμως, πού περνᾷ ὅλες σου τὶς ὥρες στὸ γραφεῖο, τὰ πράγματα ἀλλάζουν.

Γιὰ σένα λείει ὁ γιατρός :

Ποτέ μὴν τρῶς ὅσο θές. Πάντα νὰ σηκώνεσαι ἀπὸ τὸ τραπέζι μὲ κάποιο αἶσθημα πείνας. Ἄν σφίξης τὴ ζώνῃ σου ἀντὶ νὰ τὴν ξεσφίξης, καὶ

πιὸ καλὰ θὰ αἰσθάνεσαι, καὶ πιὸ ὠραία ἐμφάνισι θὰ ἔχῃς. Ἀπόφυγε τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ νὰ συζητῇς γιὰ τὶς ὑποθέσεις σου.

Ἄν εἶσαι κουρασμένος, παραγμένος ἡ συγκινησιακὰ ἀναστατωμένος, ἀφησε νὰ ἡρεμήσῃς καὶ ὕστερα κάθησε στὸ τραπέζι. Τοῦτο, τὰ ζῶα τὸ ἐφαρμόζουν ἀπὸ ἐνστικτο. Ὁ σκύλος ποτὲ δὲν τρῶει σὰν εἶναι τρομαγμένος.

Ἀπ' ὅλα μπορεῖς νὰ τρῶς, ἀρκεῖ νὰ τρῶς λιγώτερο ἀπὸ ὅσο τραβάει ἡ ὁρεξί σου. Φυσικὰ τοῦτο ἰσχύει, ὅταν δὲν σοῦ χρειάζεται νὰ δυναμώσῃς.

Ὁ ἰδρυτὴς τοῦ «Ἰνστιτούτου Μακροζωίας» καὶ καθηγητὴς Ἰρβινγκ Φίσερ, σὲ πείραμά του, ἄρχισε νὰ δίνῃ σὲ 6 φοιτητὲς τροφὲς τέτοιες, πού περιείχαν τὶς μισὲς ἀπὸ τὶς θερμίδες, πρωτεῖνες καὶ βιταμίνες, σχετικὰ μὲ ὅσες αὐτοὶ τροφοδοτοῦσαν πρὶν τὸν ὁργανισμὸ τους.

Συμπέρασμα ἦταν νὰ μεγαλώσῃ καὶ ἡ σωματικὴ καὶ ἡ πνευματικὴ διάθεσι ὅλων γιὰ δουλειά.

Ὁ ἓνας, πού πρὶν ν' ἀρχίσῃ τὴ διαίτα κουραζόταν σὰν περπατοῦσε 20 χιλιόμετρα, ἔφθασε νὰ περπατᾷ 50 χωρὶς μεγάλο κόπο.

Στὴν ἴδια ἀναλογία αὐξήσε καὶ ἡ πνευματικὴ ἀπόδοσι ὅλων.

Πιὸ πολὺ ἀπὸ ὅλες τὶς τροφές, τὴν ἐνεργητικότητα περιορίζουν οἱ ἀμυλώδεις καὶ ζαχαρώδεις, ὅταν φυσικὰ ἔχῃ ξεπεράσει κανεὶς τὸ βάρος πού ἀναλογεῖ στὸ φύλο, τὸ ἀνάστημα καὶ τὴν ἡλικία του.

Ἡ τροφὴ μεταβάλλεται σὲ ὕλη κατάλληλη γιὰ θέρμη καὶ γιὰ ἐνεργητικότητα, ὅταν μετατρέπεται σὲ οὐσίες πού τροφοδοτοῦν τὸ σῶμα. Τέτοιοι μετασχηματιστὲς εἶναι ἐξαιρετικῆς σημασίας ὄργανα, ὅπως τὸ στομάχι, τὰ ἔντερα, ἡ καρδιά, τὰ πνεμόνια κλπ. Ἄν αὐτὰ δὲν λειτουργοῦν καλὰ, ἓνα μεγάλο μέρος τῆς τροφῆς ἀντὶ ν' ἀπορροφᾷται καὶ νὰ μετατρέπεται σὲ ζωτικότητα, συσσωρεύεται στὸν ὁργανισμὸ καὶ γίνεται λίπος.

Ὅταν ὅμως ἓνας ὁργανισμὸς ἀποκτήσῃ πολὺ λίπος καὶ πολὺ περισσότερη θερμαντικότητα ἀπὸ ὅση πρέπει — κατὰ πού συνήθως ὀφείλεται καὶ σὲ κακὴ λειτουργία τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων — τότε, ὄχι μόνον παθαίνει χρό-

νιες ἀρρώστειες καὶ πεθαίνει σχετικὰ νέος, ἀλλὰ συγχρόνως, καὶ πρὸ παντός, χάνει τὴ δραστηριότητά του.

Γιὰ τοῦτο τονίσαμε τὴν ἀναγκαῖότητα τῆς γυμναστικῆς, πού συντελεῖ ἀφάνταστα στὴν καλὴ λειτουργία τῶν ὁργάνων αὐτῶν.

Ἐνας λόγος πού δὲν ξεκουράζεσαι ἀρκετά, μπορεῖ νὰ εἶναι τὸ ὅτι δὲν κοιμᾷσαι καλὰ. Σημασία ἔχει ἡ ποιότητα τοῦ ὕπνου καὶ ὄχι ἡ ποσότητα. Πολὺς ὕπνος δὲν χρειάζεται. Οἱ 8 ὥρες πού πιστεύουμε πὼς ἔχουμε ἀνάγκη νὰ κοιμηθοῦμε δὲν εἶναι πάντα ἀπαραίτητες. Τὶς κοιμόμαστε ἐπειδὴ μᾶς ἔχουν γίνει συνήθεια καὶ ἐπειδὴ νομίζουμε πὼς τόσες ἔχει ἀνάγκη ὁ ὁργανισμὸς μας.

Οἱ ὥρες ὕπνου εἶναι ζήτημα προσωπικό. Μερικοὶ ἴσως ἔχουν τὴν ἀνάγκη τοῦ 8 ὥρου ὕπνου, πολλοὶ ὅμως μποροῦν νὰ τὰ καταφέρουν καὶ μὲ πιὸ λίγο καὶ δὲν τὸ ξέρουν, γιὰτὶ δὲν προσπάθησαν νὰ τὸ ἐξακριβώσουν.

Σκεφθῆτε ὅτι, ἂν ὁ καθένας μας προσπάθησῃ νὰ κερδίσῃ ἀπὸ μιὰ, δυὸ ἀκόμα καὶ τρεῖς ὥρες ὕπνο τὴν ἡμέρα, ἔχει τὸ χρόνο 365, 730 ἢ 1095 ὥρες παραπάνω στὴ διάθεσί του !

Σὲ μιὰ ἀνακοίνωσί του ὁ Ἰρβινγκ Φίσερ, ἀνέπτυξε τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο μπορεῖ κανεὶς νὰ κερδίσῃ ἄκοπα 15 χρόνια στὴ ζωὴ του. Καὶ τί χρόνια ! — γεμάτα νεῖδα καὶ δρᾶσι. Τὰ ἴδια μέσα πού θὰ χρησιμοποιήσῃ κανεὶς γιὰ νὰ τὰ κερδίσῃ, θὰ συντελέσουν στὸ νὰ γίνῃ δραστήριος καὶ ἀποδοτικὸς.

Λέει λοιπὸν ὁ Ἰρβινγκ Φίσερ :

1) Μπορεῖς νὰ κερδίσῃς χρόνια, ἂν τρῶς πιὸ πολλὰ φρούτα, χορταρικά, καὶ ἂν πίνῃς πιὸ πολὺ γάλα.

2) Μὲ τὶς σωματικὲς ἀσκήσεις καὶ τὴν παραμονὴ σου στὸ ὑπαίθρο, προσθεῖς μερικὰ χρόνια παραπάνω στὴ ζωὴ σου.

3) Οἱ πιὸ βαθεῖς ἀναπνοές, σοῦ χάριζον ἀλλὰ ἓνα-δυὸ χρόνια.

4) Ἐπίσης ἡ περιωρισμένη χρῆσι τοῦ καφέ, τοῦ τσιγάρου, τοῦ κρέατος, τοῦ οἶνοπνευματοῦ καὶ τοῦ τσαγιοῦ.

5) Τὰ ἐλαφρὰ σκεπάσματα καὶ

ροῦχα, τὰ κρία μπάνια καὶ τὰ ἡλιόλουτρα, σημαίνουν μακροζωία.

Βλέπεις πόσο εὐκολο καὶ ἀνέξοδο εἶναι νὰ κερδίσης τοῦτα τὰ 15 χρόνια ζωῆς ;

Ὁ καθηγητὴς Ἰρβινγκ Φίσερ, σὲ στενὴ συνεργασία μὲ τοὺς δρῆς Ἀλέξη Καρρέλ καὶ Τζὼν Κέλλογκ, συγκεντρώνουν στοιχεῖα ἀπὸ ἀνθρώπους περασμένης ἡλικίας ἀλλὰ γερούς, γιὰ νὰ ἐξακριβώσουν τοὺς πιὸ σπουδαίους συντελεστές τῆς ζωτικότητος καὶ τῆς μακροζωίας. Αὐτοὺς θὰ τοὺς βρῆς καὶ σὺ στὶς παρακάτω ἐρωτήσεις :

1) Ὡς ποῖο σημεῖο ἀποφεύγεις τοὺς φόβους, τοὺς θυμούς καὶ τὶς ἀπελπισίες ;

2) Στενοχωριέσαι πολὺ ; (*Ἄν τὸ ἔχης σύστημα, νὰ εἶσαι σίγουρος ὅτι αὐτὸ θὰ σὲ πεθάνῃ καὶ δὲ θὰ τὸ χρειαστῇς γιὰ πολὺ ! !).

3) Φορτώνεις πολὺ τὸ στομάχι σου ;

4) Προσπαθεῖς νὰ ἰδρώνῃς κάθε μέρα ;

5) Ἐκθέτεις τὸ γυμνὸ σου κορμὶ στὸν ἥλιο καὶ τὸν ἀέρα ;

Μὲ βᾶσι πειράματα πού ἔγιναν σὲ πειραματόζωα, οἱ ἐπιστήμονες ἔχουν σοβαροὺς λόγους νὰ πιστεύουν ὅτι σύντομα ὁ μέσος ὅρος ζωῆς θὰ παραταθῇ ὡς τὰ 100 καὶ παραπάνω χρόνια.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὅσο καλῦτερα μπορέσαμε, προσπαθήσαμε ἐδῶ νὰ σοὺ ὑποδείξουμε τὸν πιὸ κατάλληλο τρόπο, πού θὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ κινητοποιήσης ὅλα τὰ ἀποθέματα τῆς ἐνεργητικότητός σου καὶ νὰ τὰ χρησιμοποίησῃς γιὰ μιὰ πιὸ πλούσια σὲ δρᾶσι καὶ πιὸ εὐτυχήσῃ ζωή.

Ἐδιάβασες. Ὅσο πολὺ καὶ ἂν πιστεύῃς σ' αὐτὰ πού διάβασες, ἂν δὲν τὰ πραγματοποιήσῃς, θὰ μείνουν ἀπλῶς καὶ γιὰ πάντα ἐπιθυμίες, πού εὐχαρίστως θὰ ἤθελες νὰ γίνουν πραγματικότητας. Ἐνεργητικότητάς σου καὶ νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃς γιὰ μιὰ πιὸ πλούσια σὲ δρᾶσι καὶ πιὸ εὐτυχήσῃ ζωή.

Προχώρησε λοιπὸν στὴν Π ρ ᾶ ξ ι !

Δὲν ξέρεις ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσῃς ; *Ἀρχισε ἀπὸ ὅ,τι δὴποτε ! Ἀπὸ ὅ,τι σοὺ ἀρέσει ! *Ἀρχισε νὰ κυριαρχῇς λίγο λίγο στὶς συγκινήσεις σου, νὰ καταπνίγῃς τὶς βλαβερὲς καὶ νὰ ἀναζωογονῇς ἐκείνες πού προάγουν τὴ ζωή !

*Ἀρχισε νὰ καταστρώνῃς πρόγραμμα γιὰ ἰσορροπημένη ζωή. *Ἀρχισε μὲ τὴν ἐκλογὴ μιᾶς εὐχάριστης ἀσχολίας. Φρόντισέ το χωρὶς ἀναβολή.

Κάνε ἀρχὴ νὰ ἐνδιαφέρεσαι γιὰ πράγματα, πού ποτὲ πρὶν δὲν καλλιεργοῦσες — νὰ ἐνδιαφέρεσαι ὄχι σὰν θεατῆς, ἀλλὰ σὰν δρῶν πρόσωπο.

Πάρε τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ λὲς ποτὲ : « Εἶμαι κουρασμένος ». *Ἀρχισε νὰ ἐνεργῇς σὰν νὰ μὴν εἶσαι. Κράτα τὸ κεφάλι ψηλά, περπάτα μὲ ἐμπιστοσύνη, δώσε προσοχὴ σὲ κάθε ὥρα τοῦ ἡνδιαφέρον. Ἡ ζωὴ ἔχει ἀμέτρητα τέτοια. Δ ρ ᾶ σ ε !

Τὸ πεδίο τῆς δράσης καὶ ἡ πρᾶξι εἶναι ἡ πιὸ θαυμαστὴ δημιουργία ! *Ἀρχισε, λοιπὸν, ἀλλὰ ἀμέσως τώρα ! Ἀκόμα καὶ ἂν τὰ ἐμπόδια πού συναντᾷς σὲ κάνουν νὰ διαμαρτύρεσαι σὲ κάθε σου βῆμα, μὴ σταματᾷς ! Προχώρησε καὶ ἡ ἐνεργητικότητα θὰ ἔλθῃ μόνῃ της ! Τώρα πού εἶσαι πλημμυρισμένος ἀπὸ ἐνθουσιασμό — πρὶν σβῆσῃ — Δ ρ ᾶ σ ε !

Ὅ,τι ἐπιτυχία, ὅ,τι εὐτυχία ἔχει νὰ σοὺ προσφέρῃ ἡ ζωὴ, μὲ τὴ δρᾶσιν θὰ τὴν κερδίσης. Εἶναι σκληρὸ νὰ ἀγωνίζεσαι, ὁ ἀγῶνας ὅμως εἶναι εὐχαρίστησις. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ πραγματικά, παρὰ μόνον ὅταν ἀγωνίζεται. Σὲ τοῦτο τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει θέσι γιὰ τοὺς μαλθακοὺς καὶ τοὺς τεμπέληδες. Γιὰ νὰ πετύχῃ κανεὶς, χρειάζεται νὰ ἔχῃ φιλοδοξίες — νὰ πολεμᾷ, νὰ πολεμᾷ ἀδιάκοπα, διχῶς ἀνακωχή.

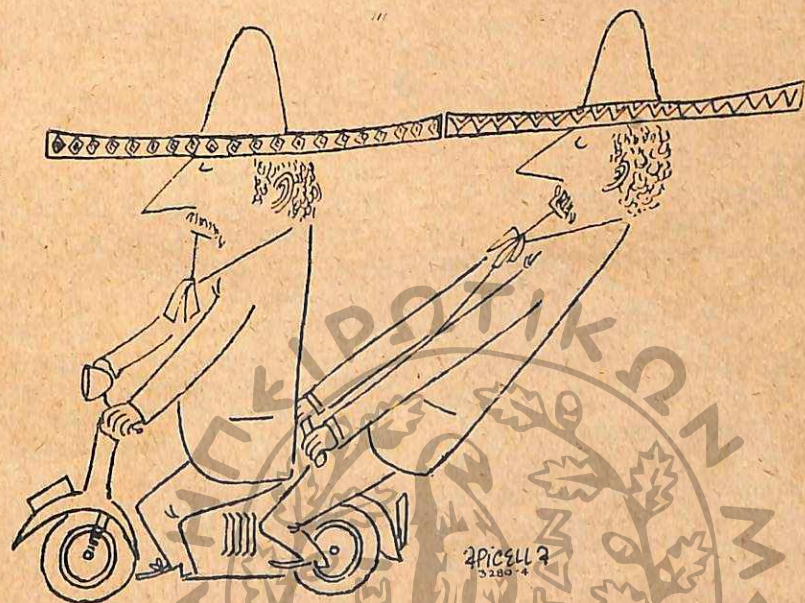
Πρὶν ἀπὸ λίγο, πρὶν δηλαδὴ ἡ Ψυχιατρικὴ πάρῃ τὴν ἐξέλιξιν πού πῆρε, μόνο λίγοι τυχεροὶ — ὅσοι ἀπὸ ἐνστικτο ἤξεραν νὰ ἐξάπτουν τὴν κρυμμένη ἐνεργητικότητά τους — χρησιμοποιοῦσαν πραγματικά ὀλοκληρωμένες τὶς ἱκανότητές τους.

Ὅλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, διάσημοι καὶ μὲ μεγάλῃ ἐπιρροή, εἶχαν αὐτὴ τὴν ἀρχέγονη δραστηριότητα.

Σὲ κάθε τόπο ὑπάρχουν ἄνθρωποι ζωντανοὶ καὶ ἀεικίνητοι, πού πέτυχαν ἢ πού θὰ πετύχουν. Σ' αὐτοὺς μᾶς τραβάει κάτω ἀκατανίκητο. Ἐχουν τὴ ζωτικότητα πού θαυμάζουμε, πού ἀγαπᾶμε καὶ πού ποθοῦμε.

Μποροῦμε νὰ τὴν ἀποκτήσουμε, ἂν ἀκολουθήσουμε τοὺς κανόνες πού μᾶς διδάσκει ἡ Ἐπιστήμη καὶ πού κλείνουν μέσα τους τὶς ἀστείρευτες πηγὲς ἐνεργητικότητος.

ΤΕΛΟΣ



♦ — "Ἄν ἔχῃς αὐτὴν φίλῃ ἔλεγε ἡ Τζούν "Ἀλλυσον σὲ μιὰ γνωστὴ της, δὲν χρειάζεσαι ἄλλον ἐχθρό!"

The Opposit Sex

Πώς ζούν και τί πιστεύουν τὰ

ΑΣΤΕΡΙΑ ΠΟΥ ΜΕΣΟΥΡΑΝΟΥΝ

ΕΝΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

Τὸ Κινηματογραφικὸ Λεξικὸ συνε-
χίζεται μετὰ τὸν "Ορσον Γουέλλες.



Πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, τὸ βιο-
γραφικὸ πορτραῖτο τοῦ "Ορ-
σον Γουέλλες θὰ ἀρχίζει πολὺ
διαφορετικὰ: μετὰ τρομπέτες, ταμ-
ποῦρλα καὶ χτυπητές, ἀπίστευ-
τες φράσεις γιὰ χτυπητά, ἀπίστευ-
τα γεγονότα. Θὰ ἀρχίζει δηλαδὴ
κάπως ἔτσι:

— Εἶναι ἀλήθεια πὼς ὁ "Ορ-
σον Γουέλλες μιλοῦσε σὰν ὥριμος
ἄνθρωπος ὅταν ἦταν μόλις δυὸ
χρόνων; ρωτοῦν συνήθως τὸν
δρα Μάρις Μπερνστάιν, γιατρὸ
καὶ ψυχολόγο ποὺ ἦταν κηδεμόνας
τοῦ παιδιοῦ - θαύματος.

Ὁ δρ. Μπερνστάιν διστάζει
καὶ μετὰ, ἀπαντᾷ ἀργά:

— Δηλαδή, ναι... σὰν καλ-
λιεργημένος ὥριμος ἄν-
θρωπος.

Ὁ Τζώρτζ "Ορσον Γουέλλες
γεννήθηκε τὸ 1915 στὴν Κενόσα
τοῦ Οὐϊσκόνσιν. Τὸ πρῶτο του
παιγνίδι ἦταν ἓνα κουκλοθέατρο,
τὸ πρῶτο του βιβλίον τὸ «Ὁνειρο
θερινῆς νυκτός». Ἦξερε Ὁ-
θέλλο καὶ "Αμλετ ἀπ' ἑξῶ πρὶν

μάθη τὴν ἀλφαβῆτα καὶ δὲν πῆ-
γαινε σχολεῖο γιὰ νὰ μὴ συνα-
ναστρέφεται μικρὰ παιδιὰ. Ζοῦσε
μετὰ τὴν ἐπὶ ἐκκεντρικὴν τοῦ θεῖου
(πότε μετὰ τὴν μὴ πότε μετὰ τὴν
ἄλλη) γιὰ τίς ὁποῖες λέγονται
χίλια διασκεδαστικὰ πράγματα.
Πάντως εἶναι γεγονὸς ὅτι ἔκα-
ναν μπάνιο σὲ τζίντζερ ἔηλ γιὰτὶ
ἔβρισκαν τὴν σαμπάνια ἀκριβῆ.

Ὁ πατέρας του ἦταν κοσμηκός,
ἐφευρέτης καὶ χάρισε τ' ὄνομά
του σὲ μιὰ μάρκα ποῦρων καὶ
σ' ἓνα ἄλογο τοῦ ἵπποδρόμου.
Ἡ μητέρα του ἦταν πασίγνω-
στη πιανίστα. Ὁ "Ορσον ταξί-
δευε μαζί τους καὶ μετὰ ἄλλες
διασημότητες καὶ κανεὶς δὲν σκέ-
φτηκε ποτὲ νὰ τοῦ φερθῇ ὅπως
φέρνονται συνήθως στὰ παιδιὰ.

Ἐννέα χρόνων ὁ "Ορσον ἔ-
γραφε κριτικὴ ἀνάλυσιν τοῦ «Τά-
δε ἔφη Ζαρατούστρας» γιὰ νὰ
περνᾷ τὴν ὥρα του καὶ ἑνδεκα χρό-
νων «πέιστηκε» νὰ πάη στὸ
κολλέγιο τοῦ Γούντστον ὅπου
ἀνέβαζε ὀχτὼ θεατρικὰ ἔργα

Αὐτὸν τὸ μῆνα, σὲ λεξικὸ τῆς
Ἑκλογῆς παρελαύνει ὁ θορυβώ-
δης, ὁ καταπληκτικὸς "Ορσον Γου-
έλλες, ὁ ἄνθρωπος ποὺ εἰσέβαλε
στὸν κόσμον τοῦ κινηματογράφου
μετὰ τίς περισσότερες ὑποσχέσεις
ἀπὸ κάθε ἄλλον. Σήμερα δὲν βρί-
σκεται στὸ μεσουράνημά του.
Ὡστόσο ἓνα «Βιογραφικὸ Λεξι-
κόν» δὲν θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ ἀ-
γνοήσῃ μιὰ φυσιογνωμίαν σὰν
τὴ δική του. Ἀσφαλῶς δὲν θ' ἀρ-
γῇ ἡ μέρα ποὺ ὁ Γουέλλες θὰ
καταπλήξῃ τὸ κοινὸ δόλον τοῦ
κόσμου μετὰ κάποια καινούργια
δημιουργία του.

τὸ χρόνο. Τὸ ἓνα ἀπ' αὐτὰ, ὁ
«Ἰούλιος Καῖσαρ», ἔλαβε μέ-
ρος στὸν ἐτήσιον διαγωνισμὸ τοῦ
Σικάγου γιὰ τὴν καλύτερη σχο-
λικὴ παράστασιν, ἀλλὰ δὲν κέρ-
δισε τὸ βραβεῖο. Οἱ κριτὲς
ἐξήγησαν ὅτι παρὰ τὴν ἀξίαν
τοῦ ἔργου τὰ δύο παιδιὰ ποὺ
ἔπαιζαν τὸν Κάσσιο καὶ τὸν Μάρ-
κο Ἀντώνιο ἦσαν πολὺ ὥριμα
γιὰ νὰ εἶναι ἀληθινοὶ μαθηταί.
Ὁ "Ορσον ἔσκαψε γιὰτὶ δὲν εἶχε
μόνον σκηνοθετῆσαι τὸ ἔργο. Εἶ-
χε παίξει ὁ ἴδιος καὶ τοὺς δύο
αὐτοὺς ρόλους, γιὰτὶ δὲν ἐμπι-
στεύονταν κανέναν ἄλλον.

Κι' ἀπὸ τότε δὲν ἔλλαξε.
Στὶς ταινίες του προτιμᾷ νὰ
κάνῃ ὁ ἴδιος τὰ πάντα γιὰτὶ δὲν
ἐμπιστεύεται κανέναν... Ἀς ἐ-
πιστρέψωμε ὁμῶς στὴ νεανικὴ
του ἡλικία.

Δεκάξη χρόνων τελείωσε τὸ
γυμνάσιον καὶ πῆγε ἓνα ταξίδι
στὴ Σκωτία καὶ στὴν Ἰρλανδία.
Καθὼς γύριζε στὰ πράσινα λει-
βάδια μ' ἓνα γαιδουράκι στὴν
Κομητεία τοῦ Ντόνεγκαλ συνάν-
τησε τὸ διευθυντὴ τοῦ Κρατικοῦ

θεάτρου τοῦ Δουβλίνου. Ὁ "Ορ-
σον τὸν ἄφησε νὰ πιστέψῃ πὼς
ἦταν εἰκοσιπέντε χρόνων καὶ πρω-
ταγωνιστὴς τοῦ θεάτρου στὴ
Νέα Ὑόρκη. Ὁ Ἰρλανδὸς τὸν
πίστεψε, τὸν πῆρε μαζί του, καὶ
μόνον οἱ νόμοι περὶ ἐργασίας
ἀλλοδαπῶν τὸν ὑποχρέωσαν νὰ
ἐπιστρέψῃ στὴν Ἀμερικὴ, τὸ
1932. Ἐκεῖ ἀπόρησε γιὰτὶ δὲν
τὸν ὑποδέχθηκαν σὰν ἐθνικὸ ἥρωα
καὶ γιὰτὶ τὸν Μπροντγκαὐτὴ δὲν
τὸν παρεκάλεσε γιὰτὶς τὸ νὰ
παίξῃ. Ἀπογοητευμένος καὶ κου-
ρασμένος ἀπὸ τὰ ἐγκόσμια σὲ ἡ-
λικία δεκαεπτὰ ἐτῶν, ἀποσύρθη-
κε στὴ... σκηνή του καὶ ἔγραψε
μια σχολικὴ ἀπόδοσιν τῶν κυριω-
τέρων ἔργων τοῦ Σαίξπηρ μετὰ
σκηνικὰς ὁδηγίας τόσο πλήρεις,
ὥστε καὶ σήμερα ἀκόμη αὐτὴ
τὴν ἐκδοσὶν χρησιμοποιοῦν στὰ
ἀμερικανικὰ σχολεῖα.

Πίσω στὸ Σικάγο τὸ 1933,
γνώρισε τὸν Θόρντον Οὐάιλντερ,
τὸν περίφημον θεατρικὸ συγγρα-
φέα τοῦ «Μὲ τὰ δόντια», ὁ ὁ-
ποῖος τὸν σύστησε στὴ μεγάλῃ
πρωταγωνίστρια Κάθριν Κορ-
νέλλ. Μαζί της ἐφυγε γιὰ «τουρ-
νὲ» σὲ ὅλη τὴν Ἀμερικὴ παί-
ζοντας τὸν ἑρῶτα τῆς Ἑλίζαμπεθ
Μπάρετ καὶ τοῦ Ρόμπερτ Μπρά-
ουνινγκ καὶ τὸ «Ρωμαῖος καὶ
Ἰουλιέττα». Στὰ εἴκοσι χρόνια
τοῦ ἦταν ἀναγνωρισμένος πρωτα-
γωνιστὴς στὸ Μπροντγκαὐτὴ, καὶ
τότε περίπου ἱδρύσε τὸν περίφημον
θίασον «Μέρκιουρι», φυτώριον
τόσων καὶ τόσων μεγάλων ἡθο-
ποιῶν ποὺ ἔπαιρνε μαζί του
ὅπου καὶ ἂν πῆγαινε, τοὺς χρη-
σιμοποιοῦσε πάντα στὰ θεατρι-
κά του ἔργα, στὶς ταινίες του,
στὶς ραδιοφωνικὰς του ἐκπομπὰς

και πού αποτελούσαν ένα είδος αποστολών του, πιστών μέχρι θανάτου σ' αυτόν.

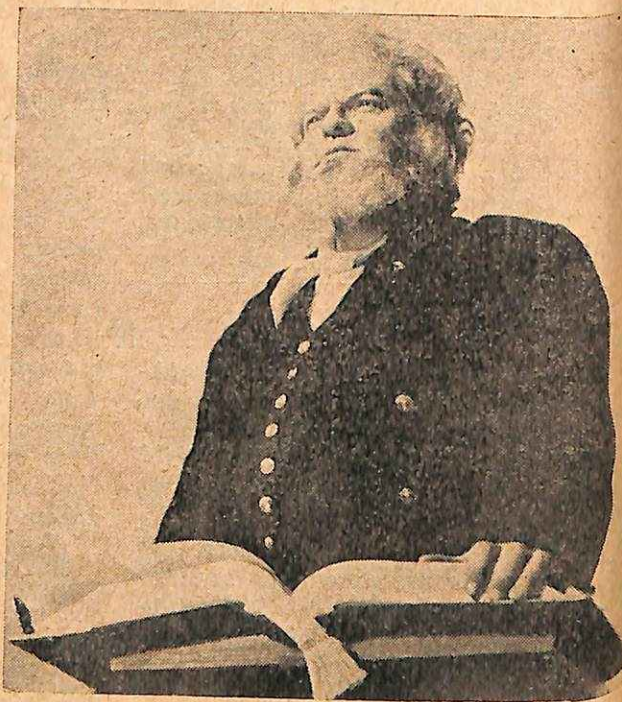
Τόσες ήταν οι ασχολίες του, οί εκπομπές του στο ραδιόφωνο και στην τηλεόρασι και όλες οι άλλες δουλειές που είχε αναλάβει, ώστε αναγκάστηκε να νοικιάσει ένα αυτοκίνητο πρώτων βοηθειών με σειρήνα, που του επέτρεπε να μετακινείται ανενόχλητα και γρήγορα μέσα στην πυκνή συγκοινωνία της πόλης.

Δέν είχε ενηλικιωθή ακόμη και ήδη ήταν σύζυγος και πατέρας. Παντρεύτηκε μόλις δεκαεννιά χρόνων την κόρη ενός βασιλιά του Νίκελ, τη Βιρτζίνια Νίκολσον και βάφτισε την κόρη του Κρίστοφερ γιατί περίμενε αγόρι. Ούτε είχε ενηλικιωθή όταν έκανε την περίφημη εκπομπή της καθόλου των... Άρείων στη Γη. Ήταν τόσο ρεαλιστική που οι κάτοικοι του Νιού Τζέρσεϊ πλημμύρισαν πανικόβλητοι τους δρόμους.

Μαζύ με τον Τζόν Χάουζμαν που έγινε αργότερα κινηματογραφικός παραγωγός (στον «Ιούλιο Καίσαρα») ανέβασαν ακόμη ένα έργο που τάραι τα πνεύματα: τον «Μάκβεθ» με ήθοποιους αποκλειστικά νέγρους.

Τό 1939 ο Όρσον ήταν είκοσιεσσάρων χρόνων πιά και υπέ-

γραψε ένα συμβόλαιο με την κινηματογραφική εταιρία ΡΚΟ σαν σεναριογράφος, ήθοποιός, σκηνοθέτης και παραγωγός



ταινιών. Άφησε τὰ γένεια του να μεγαλώσουν και συμφώνησε να «γυρίσει» δύο ταινίες αντιτριακοσίων χιλιάδων δολλαρίων και ποσοστών από τὰ ακαθάριστα κέρδη. Ή πρώτη του ταινία όμως (ο Όρσον δέν είχε πάει ποτέ του στον κινηματογράφο, αλλά πίστευε πως δέν είχε ανάγκη να δῇ φιλμ για να τῇ «γυρίσει») απέτυχε και πετάχτηκε. Τότε ο νέος μας συνήλθε κάπως. Κλειδώθηκε σ' ένα δωμάτιο προβολῆς μερικούς μήνες και είδε μόνος του κρυφά

μερικές από τις σημαντικότερες ταινίες τῆς ιστορίας τοῦ κινηματογράφου. Όταν βγῆκε στον καθαρό αέρα ἦταν έτοιμος. Γύρισε τὸ «Πολίτης Κέην» και σύσσωμη ἡ κριτική τῆς Νέας Υόρκης τὸ ἀνεκήρυξε «καλύτερο έργο τῆς χρονιάς» ἐνῶ οί θεωρητικοί τὸ τοποθετοῦσαν ἀμέσως σὲ περίοπτη θέσι στις κινηματογραφικές ἀνθολογίες τους. Σήμερα τὸ «Πολίτης Κέην» κρίνεται πλάι στον «Χρυσόθῆρα» τοῦ Σαρλώ και στὸ «Σύντομη συνάντησι»... Ο Όρσον είχε γυρίσει μιὰ σημαντική σελίδα στὸ βιβλίο τοῦ κινηματογράφου.

Ο πόλεμος ἄρχιζε, ἀλλὰ ὁ Όρσον είχε ἄσθμα και πλατυποδιά. Ίδρυσε ένα είδος Λούνα Πάρκ ὅπου μόνος του πουλοῦσε τὰ εἰσιτήρια — για τοὺς φαντάρους ἡ εἴσοδος ἦταν ἐλεύθερη — ζωγράφιζε τὰ σκηινικά, ἔλεγε τὸν καφέ στις πελάτισσες, ἔκοβε τὸ κεφάλι τοῦ Τζόζεφ Κόττεν σὲ ἐπιδείξεις ταχυδακτυλουργίας (τὴν ὁποία είχε μάθει μικρὸς ἀπὸ τὸν περίφημο Χουντίνι) και πριόνιζε στὰ δυὸ τὴ δεύτερη γυναίκα του, τὴν Ρίτα Χαίτουωρθ.

Γιατί είχε ξαναπαντρευτῇ. Ἡ Ἀμερικὴ ὁλόκληρη με χαρὰ χαίρετσε τὸ 1941 τὴν ἔνωσι τῆς Μεγαλοφυΐας και τῆς Ὀμορφιάς ὅταν ὁ Όρσον ἀποφάσισε να πληρώσει μιὰ περιουσία στον πρώτο σύζυγο τῆς Ρίτας. τὸν πράκτορα Τζάντσον, για να τοῦ τὴν παραδώσει.

Καί, σὰν να μὴν ἔφθαναν οί ἀσχολίες του, ἀνέλαβε να κάνη τὴ Ρίτα ἀντάξιά του. Ἀκόμη και

σήμερα, στὴ βιβλιοθήκη τῆς Ρίτας ὑπάρχει ὁ Τολστόι με ὑπογραμμισμένα σημεία: «Ο Όρσον εἶπε να προσέξω ἐδῶ!» γράφει στὸ περιθώριο ἡ νεαροτάτη τότε Ρίτα.

Με τὴ Ρίτα — ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀπέκτησε δεύτερη κόρη, τὴν Ρεβέκκα — ἀρχίζει ἡ ἀληθινὴ ἐρωτική ζωὴ του, ἡ ἀναζήτησι δηλαδὴ τῆς τέλειαις γυναίκας και, συγχρόνως, οί χίλιες ἀσήμαντες περιπέτειες στις ὁποῖες ξεγυνοῦσε πὼς ἡ τέλεια γυναίκα δέν ὑπάρχει.

Πάντως, τὸ γεγονός εἶναι πὼς με τὴ Ρίτα τὰ πράγματα πήγαιναν ἄσχημα. Ἐκεῖνος ξευχτοῦσε με τοὺς φίλους του συζητώντας για τέχνη, ἐκεῖνη ἔπρεπε να κοιμᾶται δώδεκα ὥρες για να διατηρῇ τὴν ὁμορφιά της. Σὲ λίγο χώρισαν και ὁ Όρσον πέταξε σὲ καινούργιες περιπέτειες. Σύντομοι ἀρραβῶνες με γυναῖκες σχεδὸν γριές, δηλαδὴ με τὴν Ντολορὲς ντέλ Ρίο και τὴν Κάθρην Χέπμπορν, ἀκόμη συντομώτερες ἐρωτικές παρενθέσεις με μαννεκέν και χορεύτριες. Στὸ καλλιτεχνικὸ πεδίο δέν κατώρθωνε να ἐπαναλάβη τὴν ἐπιτυχία τοῦ «Πολίτη Κέην». Μιὰ πρωτοποριακή και δύσκολη ταινία του «Οἱ μεγαλοπρεπεῖς Ἀμπερσονς» κομματιάστηκε στὸ ἐργαστήριο τοῦ «μοντάζ» πρὶν κυκλοφορήσει και ὁ Όρσον ἔγινε ἔξω φρενῶν. Ο «Μάκβεθ» του που γυρίστηκε σὲ τρεῖς ἐβδομάδες, χωρίς καθόλου σχεδὸν κεφάλαια, με τοὺς πιστοὺς του ἡθοποιούς τοῦ «Μέρκιουρ», τρώμαξε με τὴν τὸλμη του και ἔδιωξε τὸ μεγάλο κοινό. Μιὰ ἐπιθεώρησι που ἀνέ-

βασε με δανεικά κεφάλαια από ένα διευθυντή της Κολούμπια, απέτυχε παταγωδώς. Ο Όρσον δεν ήξερε πιά πού να στραφεί. Εκείνη την ίδια εποχή η Ρίτα, χωρισμένη, κυνηγημένη από όλες τις ώραιες στάρ του Χόλλυγουντ, ήταν στην ακμή της. Μόλις είχε τελειώσει τη « Τζιλντα », η Κολούμπια ώρκιζόταν στ' όνομά της και, καθώς το συμβόλαιό της έληγε, ήταν σέ θέσι να ζητήσει μισθώδη ποσά για την ανανέωσή του. Θα της τὰ έδιναν.

Ο Όρσον πάντα θυσίαζε τὰ πάντα στην τέχνη του, ακόμη και την αξιοπρέπεια του. Ταινίες έβραζαν μέσα του και ζητούσαν να « γυριστούν ». Θυμήθηκε τη Ρίτα που πάντα τον άγαπούσε όπως άγαπούν οι γυναίκες τον άνδρα που ποτέ δεν κατάλαβαν. Έτρεξε σ' αυτήν, την έπεισε ότι την θυμόταν ακόμη, της μίλησε για τὰ σχέδιά του. « Ήθελε, λέει, να την κάνει δραματική ήθοποιό και είχε γράψει ένα σενάριο γι' αυτήν. Μόνον που δεν είχε χρήματα να τὸ « γυρίσει »... » Αν η Ρίτα μπορούσε να... εκβιάσει λίγο την Κολούμπια, θα γινόταν. Και η Ρίτα δέχτηκε. Για να καλωσορίσει τον άσωτο σύζυγο που γύριζε στην άγκαλιά της, άνεκοίνωσε τὸ τελεσίγραφο: Για ν' ανανεώσει τὸ συμβόλαιό της με την Κολούμπια άπαιτούσε να χρηματοδοτήσει ή εταιρία την καινούργια ταινία του Όρσον, και, ἐπὶ πλέον, να ξεχάσει ὁ διευθυντής τὰ δανεικά για την άποτυχημένη επιθεώρησι. Τὸ τελεσίγραφο έγινε δεκτό, ὁ Όρσον ένθουσιασμένος, σέ μιὰ βδομάδα, ξανάγραψε τὸ σενάριό του με

ρόλο για τὴ Ρίτα, ὁ ὁποῖος άρχικῶς βέβαια δέν ὑπῆρχε καὶ τὸ ζευγάρι έφυγε για τὸ Άκαπούλκο. Μιὰ μεγάλη ταινία, μιὰ δεύτερη σελήνη του μέλιτος.

Έτσι τουλάχιστον έβλεπε τὰ πράγματα ή Ρίτα ή ὁποία, ὁμως, γρήγορα κατάλαβε ὅτι τίποτε στην πραγματικότητα δέν είχε αλλάξει. Ο μεγαλοφυής της σύζυγος τὴ βαρύνταν και την περιφρονούσε, ή ταινία ήταν μιὰ παρωδία τῶν επιτυχιῶν της του παρελθόντος και ὁ κόσμος γι' αὐτήν ήταν πιά μαῦρος παρά ποτέ.

Όταν τελείωσε ή « Κυρία από τὴ Σαγκάη », ή Ρίτα μπήκε τρεῖς μήνες σέ νευρολογική κλινική και ὁ Όρσον... Έκείνος πῆρε τὸ αεροπλάνο για την Ιταλία ὅπου τον περίμενε καινούργια ζωή, καινούργια ταινία (ὁ « Όθέλλος ») και ένας καινούργιος μεγάλος έρωτας: ή Λέα Παντοβάνι.

Οι μέρες περνούσαν ευχάιστα κάτω από τὸ μεσογειακό ήλιο. Ο Όρσον έπαιζε διάφορους ρόλους σέ ταινίες συχνά άμφίβολης αξίας για να κερδίζει τὰ χρήματα που θὰ του επέτρεπαν, με τον καιρό, να τελειώσει τον « Όθέλλο ». « Έτσι, τον είδαμε σὸ « Καϊσαρ Βοργίας », σὸ « Καλιόστρο », σὸ « Μαῦρο Ρόδο », σὸ « Τρίτος Άνθρωπος ». Αὐτὸ τὸ τελευταῖο μάλιστα, ωραιότατο φίλμ, ξαναζωντάνεψε τὴ φήμη του και σὸ μεγάλο κοινὸ και οί κριτικοί είδαν, και στην σκηνοθεσία ακόμη του Κάρολ Ρήντ, την επίδρασί του. Η τελευταία ταινία που « γύρισε » σ' αὐτήν τὴ μεταβατική περίοδο

ήταν τὸ έργο του Πιραντέλλο « Ο άνθρωπος, τὸ κτῆνος και ή άρετή ». Μαζὺ μ' αὐτήν τελείωσε και τὸ ρομάντσο του με τὴ Λέα Παντοβάνι, απέτυχε και μιὰ τελευταία προσπάθεια της Ρίτας να τον φέρη κοντά της, προσπάθεια που κατέληξε με τὸ να πῇ τὸ « ναί » σὸν Άλφ Χάν. Ο Όρσον είχε τον « Όθέλλο » έτοιμο, έειπαν μόνον μερικές σκηνές και ήθελε ν' αλλάξει τὰ κομμάτια της Δυσδαιμόνας με άλλα γιατί δέν άνεχόταν καμμία πλέον συνεργασία με τὴ Λέα. Προσπάθησε να τὰ ξαναγυρίσει με τὴ σύζυγο του καλοῦ του φίλου Τζην Κέλλυ, την Μπέτσυ Μπλαίρ, αλλά ή λαϊκή, άμερικανική της προφορά του φάνηκε τελείως άκατάλληλη για Σαλιζπέρ. Τελικά προτίμησε τὴ Σουζάνα Κλουτιέ ή ὁποία τον άγάπησε παράφορα και, για να τον ξεχάσει, παντρεύτηκε τον ρωσικής καταγωγῆς Πῆτερ Γιούστινωφ, τον επιλεγόμενο « Όρσον της Άγγλιας » γιατί ὁ Γιούστινωφ, άκριβῶς σαν τον Όρσον, είναι παχύς και μεγαλοφυής, συγγραφεύς, ήθοποιός και σκηνοθέτης.

Ο « Όθέλλος » πέτυχε καλλιτεχνικά και — σχετικῶς — οικονομικά, αλλά πολὺ λίγα ἀπ' αὐτὰ τὰ έσοδα εισέπραξε ὁ Όρσον. Η ταινία του, για να μπορέσει να τελειώσει, είχε ήδη πουληθῇ σέ όλες τις μεγάλες χώρες, σέ ὅλους τούς γνωστούς εισαγωγείς.

Η κατάπτωσι είχε άρχισει. Ο άνθρωπος για τον ὁποῖον ὁ συγγραφεύς Ρίτσαρντ Ράιτ είχε γράψει « φθάνει ένας Όρσον

Γουέλλες στή γῆ, δύο θὰ έσήμαιναν τὸ τέλος του πολιτισμοῦ » ήταν πλέον, με κομμένα χέρια, ένας γίγαντας άεργος. Κανείς δέν του έμπιστευόταν χρήματα για ταινίες γιατί οί ταινίες κοστίζουν και πρέπει να άρέσουν πάντα στοὺς πολλούς. Τὸ τελευταῖο του « Μίστερ Άρκάντιν » ήταν φιάσκο άληθινό. Μόνον για έρμηνευτὴ τον ήθελαν, γιατί ὁ Γουέλλες παρέμενε ὑπέροχος ήθοποιός. Η άτυχία του ὁμως ήταν τόση, ὥστε ακόμη και τον Βασιλέα Λῆρ που τον εκάλεσαν να παίξει, τον έπαιξε σέ... πολυθρόνα με ρόδες γιατί είχε προλάβει να σπάσει και τὰ δύο του πόδια στίς δοκιμές.

Γι' αὐτὸ και μιὰ βιογραφία σήμερα δέν θὰ μπορούσε ν' άρχίσει θριαμβευτικά με τρομπέτες, ὅπως λέγαμε στην άρχή. Τὸ παιδί — θαῦμα είναι πιά σαρανταδύο χρόνων. Ζῇ σέ μιὰ μεγάλη βίλλα με την τρίτη γυναῖκα του, μιὰ μελαγχολική Ιταλίδα άριστοκράτισσα, την κοντεσσίνα Πάολα Τζιφάτζο που έπαιξε σὸ « Μίστερ Άρκάντιν » με τὸ ψευδώνυμο Πάολα Μόρι τὸ ρόλο τῆς κόρης του, γιατί είναι μόλις εικοσιτριῶν χρόνων. Τὸ πλέκει πούλβερ και τοῦ χάρισε τὸ τρίτο του παιδί, μιὰ ακόμη κόρη, που γεννήθηκε στην Άμερική γιατί ὁ Όρσον που πάντα ήλιπιζε ν' αποκτήσει γιὸ δέν ήθελε να στερήσει τὸ παιδί του ἀπὸ τὴ δυνατότητα να γίνη μιὰ μέρα Πρόεδρος τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν!

Τώρα, ή Άγγλία τον χρησιμοποιεί στην τηλεόρασι. Τὸ Χόλλυγουντ σωπαίνει ακόμη, αλλά

για πόσον καιρό ; Είναι γνωστό πώς συμπαθεί τους φρόνιμους, τους ταπεινωμένους. Και ο "Ορσον ; Πραγματικά ήσυχασε ; Αυτός για τον όποιον είπε κάποτε ή Βίκυ Μπάουμ : « κάθε μοντέρνα γυναίκα πρέπει να έχει φλερτάρει με τον "Ορσον Γουέλ-λες τουλάχιστον μια βραδυά για να σταθῇ στην κοσμοπολίτικη κοινωνία », ικανοποιείται με τη μικρή 'Ιταλίδα ; Αυτός που

υπήρξε ή ἐλπίδα και ο τρόμος τῆς καλλιτεχνικῆς 'Αμερικῆς, θά περ-να τῇ ζωῇ του πιά με τζάκι και παντόφλες ; Λίγο ἀπίθανο. 'Αρ-κεῖ να τεντώσουμε λίγο τ' αὐτὶ και θ' ἀκούσωμε σχέδια καινούρ-γιων ταινιῶν : ὀνειρεύεται μιὰ « Ζωή τοῦ 'Ιησοῦ », μιὰ « Κι-βωτὸ τοῦ Νῶε ». Στὸ πρῶτο θά παίξῃ τὸν Πιλάτο, στὸ δεύ-τερο τὸν Νῶε. Μακάρι !



ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ : Ἡ μαθήτρια πὺ φροντίζει τὶς γλάστρες τοῦ καινούργιου σχολείου τοῦ Μικροκάστρου εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς και ἐνδιαφέρουσες φωτογρα-φίες τῆς 'Εκθέσεως πὺ θά ἀνοίξῃ τὸν Νοέμβριο στὸ Ζάππειο με τίτλο « *Εἰκόνες τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς* ». Τὴν ἔκθεσι αὐτὴ διοργανῶνει τὸ περιοδικὸ « *Εἰκόνες* » με σκοπὸ νὰ δείξῃ τὴν πρόοδο πὺ συντελέστηκε στὴν 'Ελλάδα τὰ τελευταῖα δέκα χρόνια. Καινούργια ἐργο-στάσια, ἔργα, νοσοκομεῖα, σχολεῖα συνθέτουν τὴν εἰ-κόνα αὐτῆς τῆς προόδου πὺ καλύπτει ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ἐλληνικῆς ζωῆς.



ΟΤΙ ΘΑ ΔΗΤΕ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ



Η ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"



Ἡ « *Εκλογή* » συνεχίζει τὴν δημοσίευσι τῆς ἀστρολογίας, βέβαιη ἀπὸ τὰ γραμ-ματα πὺ παίρνει ὅτι ικανοποιεῖ μιὰ ἐπι-θυμία πάρα πολλῶν ἀναγνωστῶν τῆς.



Αὐτὰ πὺ δημοσιεύονται εἶναι γραμ-μένα ἀπὸ τὸν σοβαρότερο εἰ-δικό, τὸν Α. ROY.



ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΟΞΟΤΗ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

ἀπὸ 24 'Οκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου

Ὅσοι γεννήθηκαν ἀπὸ τὶς 24 ἕως 31 'Οκτωβρίου θά ἔχουν μιὰ πλούσια χρονιά και θά εὐνοηθοῦν στὶς δουλειές τους και τὶς συναισθηματικὲς τὺς ὑποθέσεις. Ὅσοι γεννήθηκαν ἀπὸ τὴν 1η ἕως τὶς 10 Νοεμβρίου θά εἶναι τολμηροὶ ἀλλὰ πρέπει νὰ προσέξουν τὴν ὑγεία τους, νὰ φυλάγουντὰ ἀπὸ τὴν πολυφαγία και ἀπὸ πιθανὰ ἀτυχήματα. Οἱ γεννημένοι ἀπὸ τὶς 11 ἕως 23 Νοεμβρίου θά εἶναι ικανοὶ νὰ τὰ βγάλουν πέρα στὶς δουλειές τους και νὰ ὑπερασπίζουν τὰ συμφέροντά τους με ψυχραιμία.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 24/10 - 22/11

Θα είναι θαρραλέα, με αγωνιστική διάθεση, πολύ πιο επιεική στα δικά τους σφάλματα παρά στ' άλλων, ιδιαίτερα στο συναισθηματικό πεδίο. Θα είναι επίμονα, φιλόδοξα, ικανά να επιτύχουν στη ζωή, αλλά και να παρουσιάσουν απότομες αδυναμίες.



Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ

24 'Οκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου 1957



ΚΡΙΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 21 Μαρτίου-20 'Απριλίου.

Διαγράφονται άριστοι αισθηματικοί οίωνοι με δυνατότητες εύτυχους ενώσεως, κυρίως στα δύο πρώτα δεκαήμερα. Θα συναντήσετε, εάν δεν λάβετε τα μέτρα σας, στις επαγγελματικές και οικονομικές σας υποθέσεις αρκετές δυσκολίες, ιδιαίτερα στο τρίτο δεκαήμερο. Υποβληθήτε σε δίαιτα.



ΤΑΥΡΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 21 'Απριλίου-20 Μαΐου.

Προσπαθήστε σε όλη αυτή την περίοδο να ζήσετε αρμονικά με το περιβάλλον σας, να μη δημιουργήσετε αντιπάθειες που μπορούν να έχουν δυσάρεστες συνέπειες στην επαγγελματική σας εξέλιξη. Το τρίτο δεκαήμερο θα σας επιφυλάξει μερικές πολύ ευτυχισμένες συναισθηματικές καταστάσεις και σίγουρες υποστηρίξεις. Από της 1ης μέχρις της 16ης, κινδυνεύουν δυστυχημάτων.



ΔΙΔΥΜΟΙ: Για όσους γεννήθηκαν από 21 Μαΐου-22 'Ιουνίου.

Η ιδιωτική σας ζωή θα δοκιμασθή από μερικές θύελλες, αλλά τελικά ή γαλήνη θα έχη τον τελευταίο λόγο. Η υγεία σας θ' απαιτήσει προσοχή, ιδίως εάν έχετε παθήσεις του αναπνευστικού συστήματος. Σας περιμένουν όμως και όμορφες μέρες και μια λαυθάνουσα τύχη θα ευνοήση τα οικονομικά σας.



ΚΑΡΚΙΝΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουν.-22 'Ιουλίου.

Ύστερα από ένα άβεβαιο πρώτο δεκαήμερο, πολλά πράγματα μπορεί να πραγματοποιηθούν προς όφελός σας. Το δεύτερο δεκαήμερο θα σημειωθούν αλλαγές, επικερδή ταξίδια. Ύστερα από τις 11, αποφύγετε να τρέφετε συναισθηματικές αυταπάτες.



ΛΕΩΝ: Για όσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουλίου - 22 Αυγούστου.

Η μετροπιάθεια, η τάξη, η περίσκεψη θα σας είναι χρήσιμα όπλα για να υπερασπίσετε τα κεκτημένα, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την δουλειά σας, τα οικονομικά σας, τις συνεργασίες σας καθώς και τις αισθηματικές σας υποθέσεις. Ο αυθορμητισμός μπορεί να προκαλέσει διενέξεις και ή απερισκεψία δυστυχήματα, ιδιαίτερα κατά το πρώτο δεκαήμερο.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 23 Αυγούστου - 22 Σεπτεμβρίου.

Η ζήλεια, η υπερβολική ευθιξία μπορούν να σας δημιουργήσουν αναστατώσεις στην αισθηματική σας ζωή και να χαλάσουν ευκαιρίες επιτυχίας στις δουλειές σας. Η υγεία σας θα είναι καλή και θα μπορέσετε να αντιμετωπίσετε επιτυχώς μερικές κακές ενδείξεις ασθενειών. Το τρίτο δεκαήμερο ευνοϊκό για έρωτες και ταξίδια.

ΖΥΓΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 23 Σεπτεμβρίου - 23 'Οκτωβρίου.

Η παρουσία του Διός και του Άρεως στο ζώδιό σας (2ο και 3ο δεκαήμερο) ενισχύει τις ευνοϊκές δυνατότητες σας και διεγείρει τις καλύτερες αγωνιστικές σας ιδιότητες. Τα πρώτα δύο δεκαήμερα φαίνονται να σας φέρνουν εξαιρετικές ευνοίες της τύχης, αρκεί να είστε ικανός να τις εκμεταλλευθήτε και να τις παρατείνετε. Ύστερα από το πρώτο δεκαήμερο μερικές σκιές στην αισθηματική σας ζωή.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 24 'Οκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου.

Εάν θέλετε να αποφύγετε παρεξηγήσεις, κοτρώεις και ίσως και μερικά άτυχήματα, προσπαθείστε να διατηρήσετε τον πλήρη έλεγχο των αντιδράσεών σας, ιδιαίτερα ως τις 11 Νοεμβρίου, μία περίοδο κατά την οποία ευνοϊκές δυνάμεις θα παρέμβουν προς όφελός σας. Αποφύγετε συγκρούσεις με συγγενείς και τα μη επείγοντα ταξίδια, από την 1η ως στις 10 Νοεμβρίου.

ΤΟΞΟΤΗΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 23 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου.

Όλη αυτή η περίοδος φαίνεται ιδιαίτερα ευνοϊκή για σας, πρό παντός ως στις 16 Νοεμβρίου: έρωτες, συμφέροντα και δουλειές βρίσκονται υπό την προστασία της τύχης. Η λογική και το συναίσθημα, ξεχωριστά αρμονικά θα βοηθήσουν την τύχη σας και απρόβλεπτες πραγματοποιήσεις θα στεφανώσουν την περίοδο. Προσέξτε μόνο τα κρυολογήματα.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 21 Δεκεμβρίου - 20 'Ιανουαρίου.

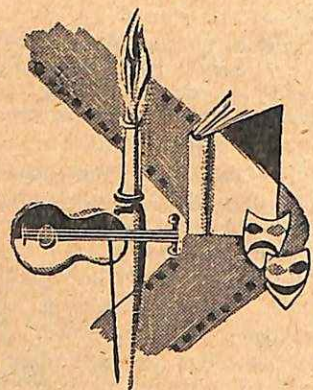
Περιμένετε την κατάλληλη ώρα αν έχετε κάποια ελπίδα στην καρδιά σας και κάποιο σχέδιο εργασίας. Όλα θα έλθουν όπως τα περιμένετε και μάλιστα τη στιγμή που δεν ελπίζετε. Ωστόσο θα πρέπει να είστε επιφυλακτικός στις δαπάνες σας, εάν ανήκετε στο δεύτερο και τρίτο δεκαήμερο. Το τρίτο δεκαήμερο σας υποσχεται λαμπρή τύχη.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 21 'Ιανουαρίου - 19 Φεβρουαρίου.

Ενας ισχυρός θώρακας τύχης σας προστατεύει και θα σας προφυλάξει για πολλούς μήνες. Ωστόσο, μη βασίζεστε απόλυτως στις ευεργετικές αυτές δυνάμεις εάν, αφήνοντας τον εαυτό σας έρμαιο των αυθορμητισμών του χαρακτήρος σας, ξεπεράσετε τα όρια της στοιχειώδους φρονήσεως. Μετράτε τα λόγια και τα γραφτά σας, ιδιαίτερα από τις 8 έως τις 14 Νοεμβρίου.

ΙΧΘΥΕΣ: Για όσους γεννήθηκαν από 20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου.

Θα έχετε πιθανώς μερικά καλά αντισταθμίσματα στις καθυστερήσεις που σας ζημιώσαν σε προηγούμενα εμπόδια και γενικά σε κάθε τι που σχετίζεται με την εξωτερική ζωή σας. Και αν ακόμη εξακολουθήσουν οι δυσκολίες, θα είστε πάντως καλύτερα ώπλισμένος και ικανός κατά το τελευταίο δεκαήμερο να πραγματοποιήσετε ένα πολύ ευτυχισμένο συναισθηματικό σχέδιο.



ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

Στις γραμμές αυτές, σκόρπια και με λίγα λόγια, κλείνεται η πνευματική και καλλιτεχνική κίνησης του μηνός και λίγο... φιλολογικό κουτσομπολιό.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — ΣΧΟΛΙΑ — ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Διαπλανητική φιλολογία.

Η ΕΞΑΠΟΛΥΣΙΣ του τεχνητού δορυφόρου που αποτελεί σίγουρα μια κρίσιμη καμπή στην ιστορία της ανθρωπότητας, απασχολεί ευρύτατα όχι μόνον τους επιστήμονες αλλά και τους... συγγραφείς.

Τόν τελευταίο καιρό στο Νέο Κόσμο παρατηρείται μια μεγάλη άνθησι της... διαπλανητικής φιλολογίας. Έκατοντάδες βιβλίων κυκλοφορούν με θέμα γύρω από τα ταξίδια στους γειτονικούς πλανήτες και τη ζωή που υπάρχει σ' αυτούς — όπως φυσικά τη φαντάζεται ο κάθε συγγραφέας.

Παράλληλα το Χόλλυγουντ γυρίζει τώρα ξι ταινίες με το ίδιο θέμα και λανσάρει στάρ-διαπλανητικούς πυράλους!

‘Η ‘Οδός ‘Ονείρων.

ΣΤΗΝ καινούργια αίθουσα εκθέσεων «Κούρος» στην πλατεία Κολωνακίου, ο σκιτσογράφος Μίνος ‘Αργυράκης παρουσίασε μια επιλογή σχεδίων του που αποτέλεσαν και το πρώτο υλικό του βιβλίου του με τόν εύγλωττο τίτλο «‘Οδός ‘Ονείρων».

‘Οδός ‘Ονείρων ήταν και ο τίτλος της πρωτότυπης εκθέσεώς του και είδαμε σ' αυτήν όλους τους χαρακτη-

ριστικούς τύπους του τούς σκιτσαρισμένους με πολύ χιούμορ αλλά και με ανάλογη πικρία. Είδαμε κόρες που περιμένουν μάτια το νυμφίο, θλιβερούς μετανάστες, κυρίες με γλαρά μάτια και... μεγάλες προσδοκίες.

‘Ας σημειωθεί ότι τα σχέδια του ‘Αργυράκη θα γνωρίσουν και τήν κινηματογραφική δόξα σ' ένα σύντομο σχετικό φιλμ.

‘Εκλεκτές « συνομιλίες ».

ΤΟ ΕΝΑ μετά το άλλο δημοσιεύονται στις ξένες εφημερίδες και τα περιοδικά άρθρα και μελέτες για τόν μεγαλύτερο Φινλανδό συνθέτη που ήταν παράλληλα και μια από τις μεγαλύτερες μουσικές φυσιογνωμίες της εποχής μας, τόν Γιάν Σιμπέλιους.

‘Η μουσική του Σιμπέλιους δέν είναι άγνωστη στο κοινό μας. ‘Ο μεγάλος συνθέτης, μολονότι υπήρξε ένας κατ'έξοχήν ‘Εθνικός μουσικός που αξιοποίησε και μετέπλασε τις λαϊκές φινλανδικές μελωδίες, άγγιξε με τις συνθέσεις του τόν κάθε εθνικότητας ακροατή. Ήταν ο τελευταίος τών «μεγάλων» της εποχής μας. ‘Ο ίδιος έλεγε άπλα στους ξένους που τόν επισκέπτονταν στην έπαυλή του έξω άπ' το ‘Ελσίνκι :

— ‘Η μουσική για μένα είναι μια

συνομιλία. Συνομιλία με τόν Θεό, τούς ανθρώπους και τόν έαυτό μου.

‘Ο νεορρωμαντισμός.

ΥΣΤΕΡΑ από τόν Νεορραλισμό, τή δραματική αυτή τάσι του ‘Ιταλικού κινηματογράφου που τώσην άπήχησι είχε τά πρώτα μεταπολεμικά χρόνια στο διεθνές κοινό, μια νέα τάσι ξεκινά άπό τά ‘Ιταλικά στούντιο. ‘Ο νεορρωμαντισμός.

Τή στροφή αυτή τήν κήρυξε ο μεγάλος ‘Ιταλός σκηνοθέτης του θεάτρου και του κινηματογράφου Λουσίνο Βισκόντι στόν όποιο όφείλουμε ένα άπό τά ώραιότερα φιλμς της τελευταίας δεκαετίας, τόν «Senso».

‘Ο Βισκόντι παρουσίασε τελευταία μια ταινία που προκάλεσε βαθύτατη έντύπωση για τόν άβρδ ρωμαντισμό και τήν εύγενική ποίησί της : «Λευκές νύχτες».

Τό πρώτο υλικό της ταινίας του τόν δανείστηκε άπ' τ' όμώνυμο μυθιστόρημα του Ντοστογιέφσκυ, αλλά ο ίδιος τόν μετέπλασε κινηματογραφικά, διατηρώντας όμως άκέραιο τόν βαθύτερο μήνυμά του. Τό φιλμ αυτό προκάλεσε τά πιό ένθουσιώδη σχόλια τών ειδικών που τόν παρακολούθησαν στο τελευταίο Φεστιβάλ. Τό έργο τιμήθηκε με τόν άργυρό Λέοντα του ‘Αγίου Μάρκου και χαρακτηρίστηκε σά μια στροφή του κινηματογράφου. ‘Ο Βισκόντι μιλώντας γι' αυτό είπε χαρακτηριστικά :

— ‘Ο ώμος ρεαλισμός, — που μας τόν προσφέρει, άλλωστε, τώσον άφθονο ή ζωή — εκούρασε τόν κοινό. ‘Ανάγκη αναπόφευκτη νά στραφούμε σε θέματα που ξεκινούν άπό μια βαθύτερη εύγένεια κι άπό έναν τρυφερό ρωμαντισμό που προσφέρει στους ανθρώπους μια φυγή άπό τήν άμείλικτη καθημερινότητα.

‘Ενας τραγικός ζωγράφος και ή ζωή του.

ΤΟΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ καιρό ο κινηματογράφος τά έχει... βάλει συστηματικά με τή ζωγραφική. Τή ζωή

δύο ζωγράφων παρουσίασε ως τήν ώρα, τόν Λωτρέκ και τόν Βάν Γκόγκ κι' έτοιμάζει έντατικά μια τρίτη. Θέμα αυτή τη φορά είναι ο τραγικός ‘Ιταλογάλλος ζωγράφος Μοντιλλιάνι που τόσο έπηρεασε με τόν πρωτότυπο έργο του τή μοντέρνα τέχνη.

Καθώς διαβάζω στις γαλλικές εφημερίδες τόν φιλμ αυτό, που θεωρείται ένα άπό τά μεγάλα άτου της νεώτερης γαλλικής παραγωγής, έτελείωσε και τιτλοφορείται «Μονπαρνάς 19».

Τόν Μοντιλλιάνι « που έκλεισε όλο τόν κόσμο μέσα του και τόν θάνατο στην καρδιά του », καθώς σημειώνει ένας βιογράφος του, ένσαρκώνει ο Ζεράρ Φιλίπ ό όποιος επί πέντε όλόκληρους ήηνες έκανε μαθήματα ζωγραφικής για νά έχη τήν άνεσι σε μερικές σκηνές νά ζωγραφίζει «άλά μανιέρ ντέ Μοντιλλιάνι». Συμπρωταγωνίστριά του ή ‘Ανούκ Αίμέ.

« ‘Η τσιγγάνα και ο Τζέντλεμαν ».

ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟ είναι τά σχόλια του ‘Αγγλικού τύπου για τή Μελίνα Μερκούρη « τήν πρόσβειρα της ελληνικής γοητείας », καθώς τήν άποκαλούν. Σοβαρά περιόδικα και εφημερίδες όπως τόν «Νταϊνλντ Μάινλ» κ.ά., δημοσιεύουν φωτογραφίες με λεζάντες σαν αυτήν : « ‘Ο άγγλικός κινηματογράφος δίνει τήν άπάντησί του στη Σοφία Λάρεν, τή Μπίρλιν Μουρόε και τήν Μπριζίτ Μπαρντό... »

Τό πρώτο φιλμ της Μελίνας στο στούντιο του ‘Αρθουρ Ράινκ είναι ή ταινία « ‘Η τσιγγάνα και ο Τζέντλεμαν » στην όποια ή ‘Ελληνισ ήθοποιός σε ένα έκρηκτικό ρόλο δίνει δείγματα του φλογερού της ταμπραμέντου. Τό φιλμ ήδη τελείωσε και ή Μελίνα έχει προτάσεις για άλλα δύο για λογαριασμό της ίδιας εταιρίας.

‘Ενας « βασιλιάς » άποσύρεται.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ του νυχτερινού Παρισιού που επί μισόν αιώνα σκόρπισε σπάταλα τόν κέφι, ο Μωρίς Σεβαλιέ, άποσύρεται. Πολύ γερασμένος πιά, αλλά πάντα όρεξάτος, ο «τραγουδιστής του νυχτερινού Παρισιού», καθώς τόν άποκαλούν, έγκαταλείπει για πάντα τόν θέατρο και τόν κινηματο-

γράφω για ν' άφοσιωθώ στη συγγραφή των άπομνημονευμάτων του.

—Υστερα από το θάνατο της Μιστεγκέτ και την αποχώρησι του Σεβαλιέ, μιὰ ολόκληρη εποχή του Παρισίου κλείνει όριστικά. Νέα άστέ-

ρια ανατέλλουν και τη θέσι της Μιστεγκέτ τη διεκδικεί ή Ζιζή Ζανμαίρ ενώ του Σεβαλιέ ο Ζιλμπέρ Μπεκώ. Άλλά, καθώς έγραψε ο Μωρουά, οι θεοί δέν πεθαίνουν και ή παρουσία τους είναι πάντα το ίδιο ζωντανή !

N. M.



◆ 'Η Μισέλ Μοργκάν λέει : Τρία πράγματα μπορεί να δημιουργήση μιὰ γυναίκα εκ του μηδενός : μιὰ σαλάτα, ένα καπέλλο και... μιὰ σκηνή.

Constellation

◆ —'Εσείς είστε, δεσποινίς μου, που έχετε μιὰ γοητευτική άδελφούλα ;

—'Όχι, κύριε. 'Η άδελφούλα μου.

Constellation

◆ Σε μιὰ πνευματιστική συγκέντρωσι ένας χήρος ζητεί να επικοινωνή με τη γυναίκα του. Σε μιὰ στιγμή το μέντιουμ λέει :

— Είμαι εδώ, ... τη βλέπω ... χτυπά...

— 'Ω, αναφωνεί ο σύζυγος, και ποιδν χτυπά τώρα ;

Up

◆ Ζοζέφ, είπε ο καταστηματάρχης στον υπάλληλό του, έλα να με βοηθήσης να κάνουμε μιὰ δοκιμή να δή ο κύριος. 'Εσύ θα κρατήσης αυτές τις τιράντες από δω και γώ από κει και θα τραβάμε και οι δυο με όλη μας τη δύναμι.

— Μάλιστα, απάντησε πρόθυμα ο υπάλληλος, μόνο μιὰ έρώτησι προηγούμενης : Πουλάμε ή αγοράζουμε ;

Constellation



ΤΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Μια στήλη που επίμονα ζήτησαν οι φίλοι της «'Εκλογής» με επανειλημμένα τους γράμματα.

Μια κατατοπιστική εικόνα της πνευματικής ζωής ενός τόπου δίνουν άσφαλώς τα βιβλία που κυκλοφορούν. Για τους φίλους λοιπόν των Γραμμάτων ή «'Εκλογή» θ' αφιερώνη λίγο χώρο, ώστε να τους ενημερώνη γύρω από τις νέες εκδόσεις.

Κάθε μήνα στις σελίδες αυτές θ' αναφέρονται τα αξιολογότερα καινούργια βιβλία, τα ελληνικά και τα ξένα, τα μεταφρασμένα στη γλώσσα μας.

'Ελπίζομε πώς σύντομα οι σελίδες αυτές θα γίνουν ένα πλήρες χρονικό της ζωής του βιβλίου στον τόπο μας.

'Όσοι από τους συγγραφείς και τους εκδότες επιθυμούν ν' αναφέρονται τα νέα βιβλία τους στη στήλη αυτή, άς στέλνουν ένα αντίτυπο στην «'Εκλογή» (Σωκράτους 57).

'Επειδή αυτόν τον καιρό μεγάλη κίνησι παρουσιάζουν τα σχολικά βιβλία, οι εκδοτικοί οίκοι έχουν μ' αυτά άσχοληθώ, επιφύλασσομενοι για τον επόμενο μήνα να παρουσιάσουν άλλα βιβλία.

Σ πύρου Μελά : «'Ο Γέρος του Μοριά» (Αθήνα, 1957, έκδ. 4η, Μπίρη, δρχ. 80).

Ένα βιβλίο με λογοτεχνική και ιστορική αξία. 'Ο συγγραφέας του το παρουσιάζει σαν μονογραφία ενός από τους φλογερούς πρωτεργάτες της Έπαναστάσεως του 1821, του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη. Μέσα από άφηγήσεις, παραδόσεις, από στοιχεία σκοτισμένων αρχείων και γνωστά ιστορικά γεγονότα ζήτησε με άδρες πνεύμα να ζωγραφίσω τη μορφή του άδάμαστου (Γέρου του Μοριά) και να κινήση τον ήρωα σ' ένα πιστά ιστορικό πλαίσιο. 'Ο κ. Μελάς, με τη συναρπαστικότητα του λογοτέχνη αφηγητή, διδάσκει την ιστορία του Μεγάλου Αγώνος. 'Ισως μερικοί πουν ότι από υπερβολική αγάπη στον ήρωά του και για να τον αναδείξη ανάγλυφα και πειστικά κυρίαρχη προσωπικότητα της εποχής του, έχει άδικησώ άλλους ανθρώπους που άγω-

νίζονταν κι αυτοί με τον ίδιο ήρωισμό, την ίδια αυταπάρνησι, τα ίδια ιδανικά. Πάντως «'Ο Γέρος του Μοριά» καθώς και τα «Φλογισμένα Πέλαγα» (ιστορική μονογραφία του Μιαούλη) είναι τα δύο μεγάλα έργα του κ. Μελά, δυο βιβλία πνοής που δίκαια του δίνουν θέσι στο πρωταγείο των νεοελλήνων συγγραφέων. Άλλωστε ή τωρινή τετάρτη κατά σειράν έκδοσι και ή θεατρικοποίησι του έργου που ζητήθηκε από τον Δημήτρη Μυράτ πείθουν πώς ο κ. Μελάς έδωσε με το «Γέρο του Μοριά» ένα άξεπέραστο μέτρο συγγραφικής ποιότητας.

Μυράτ : «'Ελεν» (Αθήνα, 1957, όδός 'Ιακωβίδου 45, δρχ. 60).

Δέν είναι ή πρώτη φορά που ο παλιός πρωταγωνιστής του θεάτρου μας Μήτσος Μυράτ παρουσιάζει βιβλίο του. 'Απ' ό,τι ξέρουμε τουλάχιστον έκανε και πριν μερικά χρόνια μιάν

άλλη συγγραφική εμφάνισι φέρνοντας στο φώς χαρακτηριστικές στιγμές της ζωής του στενά δεμένες με άγνωστα περιστατικά της Ιστορίας της νεοελληνικής σκηνής. Το βιβλίο εκείνο είχε τον επιγραμματικό τίτλο «Η Ζωή μου» και μās επέτρεπε μέσα από έντελως προσωπικά βιώματα του καλλιτέχνη να αναστήσουμε μια σημαντική περίοδο του θεάτρου μας γεμάτη χαριτωμένα, ήρωικά και ρομαντικά έπεισόδια.

Δέν έφτιαξε στον ίδιο καμβά και το νέο βιβλίο του ό κ. Μυράτ. «Όπως έξηγει με τον υπότιτλο, ή «Έλεν» είναι ή Ιστορία μιās αγάπης. Η γνώριμη ευγένεια του είναι κι' έδω φανερή. Οί ήρώες του δέ μπορούν παρά να κερδίσουν τη συμπάθεια και την κατανόηση του κοινού. Έξ άλλου ή παράστασι τους γοητεύει και με τον ώραιο διάκοσμό της. Τα σκηνικά δείχνουν την παλιά άξέχαστη Σμύρνη της χρυσής έποχής.

Η εμφάνισι του κ. Μυράτ μέσ' από το βιβλίο του έχει τώρα, όπως άλλοτε στη σκηνή, κομψότητα, χάρη, πολιτισμό.

Γιάννης Άναπλιώτης: «Ένα ιστορικό ταξίδι 1715» (Καλαμάτα, 1957, έκδ. έφημ. «Σημεία», δρχ. 30).

Κάθε ιδέα σε κάθε έποχή έχει και τους ήρώές της. Το ίδιο σήμερα και τα Γράμματά μας. Έχουν τους σιωπηλούς μάρτυρές τους. Είναι οί διάφοροι προικισμένοι συγγραφείς που ζούν μακριά από την πρωτεύουσα. Σ' αυτούς ανήκει και ό κ. Γιάννης Άναπλιώτης, ένας άξιος λογοτέχνης που έχει από χρόνια εγκατασταθί στην Καλαμάτα. Έκει μαζί με μερικούς άλλους δημιούργησε ένα πυρήνα λογοτεχνικής και καλλιτεχνικής δράσεως που δίνει ζωή στον τόπο κι' ανεβάζει τη στάθμη πολιτισμού των ανθρώπων του.

Τελευταία έκυκλοφόρησε μία νέα έργασία του με τον τίτλο «Ένα ιστορικό ταξίδι».

Μολονότι ό κ. Άναπλιώτης κατάπιε μ' ένα ιστορικό θέμα, τοπικού κυρίως ενδιαφέροντος, το βιβλίο του είναι συναρπαστικό. Κατακτά τον άναγνώστη. Και σ' αυτό το βιβλίο του, όπως και στο προηγούμενό του «Στά χρόνια της Κουγκέστας», όχι μονάχα

εκπλήσσει με την εύσυνειδησία και τις ιστορικές γνώσεις του, αλλά και γοητεύει με τις πραγματικές λογοτεχνικές άρετές του.

Κώστα Νίκολς: «Ο Χορός: Η Ιστορία μιās τέχνης» (Αθήνα, 1957, έκδ. «Δίφρος», Σταδίου 33, δρχ. 40).

«Όσοι αγαπούν άληθινά το χορό, όσοι δηλαδή δέν θέλουν μόνο να φαίνονται ένημερωμένοι γύρω από τις έκδηλώσεις και τα όνόματα της επικαιρότητας είναι χρήσιμο να μελετήσουν το βιβλίο αυτό του κ. Νίκολς. Άλλα και όσοι πάλι δέν αισθάνονται ιδιαίτερη έφεσι γι' αυτή την τέχνη, αγαπούν όμως κάθε τι που καλλιεργεί την ψυχή και το πνεύμα, πολλά θά κερδίσουν διαβάζοντάς το. Με άπλο και επαγωγικό τρόπο ό έκλεκτός χορογράφος δίνει μία συνοπτική Ιστορία της χορευτικής ιδέας σε διάφορες χώρες, φιλοτεχνεί με την πέννα πορτραίτα προσωπικοτήτων του χορού, έρμηνεύει τάσεις, αναλύει την τεχνική και την αισθητική του μπαλέτου, παρουσιάζει αντιπροσωπευτικά χοροδράματα.

Σ. Φρόυντ: «Η έρμηνευτική των όνειρων», μετάφρ. Μίνας Μεραναίου (Αθήνα, 1957, έκδ. Μαρή, Άσκληπιού 2, δρχ. 50).

Είναι εύρτατα γνωστή ή θέση του μεγάλου Βιεννέζου ιατροφιλόσοφου στη σύγχρονη ψυχανάλυσι. Ο Φρόυντ ζήτησε έπιστημονικά και θεωρητικά να δώση λύσι σε πολλά ανθρώπινα προβλήματα, θεωρώντας τη νευτήσια όρμη αίτια και σκοπό πράξεων και καταστάσεων. Το βιβλίο του αυτό που το μετέφερε στη γλώσσα μας ή κ. Μίνα Ζωγράφου-Μεραναίου, είναι μία από τις σπουδαιότερες έργασίες του Φρόυντ, που έκφράζουν τις ιατροφιλοσοφικές απόψεις του. Το βιβλίο προλογίζεται από τον καθηγητή κ. Δ. Κουρέτα.

Μίνου Άργυράκη: «Οδός Όνειρων» (Αθήνα, έκδ. «Εστία», δρχ. 100).

Ένα βιβλίο που ξεφεύγει από το συνηθισμένο τύπο των έλληνικών εκδόσεων που κατακλύζουν τις προθήκες των βιβλιοπωλείων και που γι' αυτό πρέπει να προβληθί ιδιαίτερα, είναι

ή «Οδός Όνειρων» του Μίνου Άργυράκη. Άλλωστε, κρίνοντας κανείς το βιβλίο αυτό δέν κρίνει έργο ενός συγγραφέα αλλά ενός ζωγράφου. Επιδάλλεται λοιπόν και είναι δίκαιη ή ξεχωριστή παρουσιάσι του.

Η «Οδός Όνειρων» είναι ένα άμπουμ με έκατό γραμμωτά σχέδια του Μίνου Άργυράκη, τα όποια δίνουν μία γενική κατατοπιστική έντύπωσι του σατιρικού έργου του.

Ο γνωστός αυτός καλλιτέχνης κατορθώνει, αντί ν' αραδιάζη λέξεις, να δίνη σ' ένα μόνο γελοιογραφικό του σχέδιο όσα ένας εύθυμος γράφος θά προσπαθούσε να περιγράψη σε πολλές σελίδες. Τα θέματά του είναι ποικίλα: Φιγούρες, ήθη και γεγονότα της έλληνικής επαρχίας, στοιχεία δηλαδή γνωστά κι αγαπητά από τις περιφημες «Ιστορίες του χωριού» του άλησμόνητου Στάμ-Στάμ, πρόσωπα και στιγμιότυπα από την ύψηλή άθηναική ζωή και τους καλλιτεχνικούς κύκλους, κοινωνικές έκδηλώσεις, άναπολήσεις γύρω από την Παλιά Άθήνα, έντυπώσεις από το Λονδίνο, ό,τι γενικά επιδέχεται τη σάτιρα και προκαλεί το μειδίαμα. Δέν καταφεύγει όμως στη χοντρή και άκόμψη καρικατούρα που βασίζεται στην υπερβολή και φτναίνει την έμπνευσι, ούτε καταδέχεται να

ζητάη τη βοήθεια μιās άνεκδοτολογικής λεξάντας για να στηρίξη την εύθυμη εικόνα του. Το χιούμορ του βγαίνει από τις γελοιογραφημένες με φινέτσα λεπτομέρειες.

Ο ίδιος τονίζει πώς ό σατιρικός καλλιτέχνης έχει χρέος ν' αποκαλύψη την άλήθεια και τ' όνειρο που κρύβει κάθε άνθρωπος. Κι' αυτό — όπως αποδεικνύει ή «Οδός Όνειρων» του — τό πετυχαίνει άπόλυτα. Κατά βάθος λοιπόν με τα έργα του ζητάει την κατανόηση και τη συμπάθεια του ανθρώπου για τον άνθρωπο, άφού με την πέννα του χτυπάει την κοινωνική προσποίηση, μικραίνει τις πράξεις που ήρωοποιούν τον καθένα στα μάτια των άλλων, γκρεμίζει τη χίμαιρα και την αὐταπάτη, έξηγει την άσημαντότητα και την έφημερότητα των ανθρώπινων πλασμάτων και φέρνει έτσι από το τρίτο πλάνο στο πρώτο την άόρατη παρουσία του θανάτου.

Η «Οδός Όνειρων» όχι μόνο μās τέρπει με τη φαντασία και το χιούμορ της και μās συγκινεί με την άλήθεια και την ποιήσι, αλλά μās καλλιεργεί την αίσθησι του γελοίου και μās βοηθάει να σώσουμε τους έαυτούς μας από την κομικοποίησι στην όποια έμεις οί ίδιοι καταδικάζομαστε συχνά.

Μοναδική μας φροντίδα είναι να ίκανοποιούμε τους πελάτες μας στην καλή έκλογή σχεδίου και ποιότητας στα ύφασματα έπιπλώσεως που θά παρουσιάσωμε έφέτος.

«ΡΥΘΜΟΣ» Βουλής 22



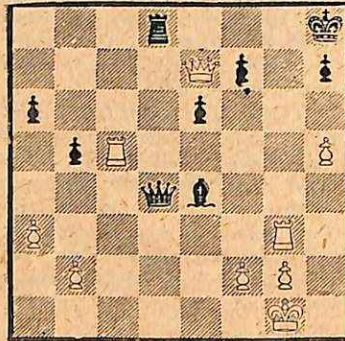
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

*Ασκήσις άρ. 685

ΜΑΥΡΑ (9)

ΛΕΥΚΑ (9)



Λευκά : Ρη1. Βε7. Πγ5. η3. Σα3.
β2. ζ2. η2. θ5.

Μαύρα : Ρθ8. Βδ4. Πδ8. Αε4. Σα6.
β5. ε6. ζ7. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά
των Λευκών νά παίξουν.

Με ποίαν κίνησιν εξακολουθεί έδω
ό καλός σκακιστής ;

*Αρ. 686. Λευκά (13) : Ργ1. Βδ3.
Πδ1. θ1. Αδ2. ζ1. Ιη1. Σα2. β2. γ2.
ζ2. η2. θ2.

Μαύρα (13) : Ρε8. Βε5. Πα8. θ8.
Αγ8. ζ8. Ιβ8. ε4. Σα7. β7. γ6. ζ7. η7.

Είναί ή σειρά των Λευκών νά παί-
ξουν.

Σε μερικές κινήσεις κρίνεται ή παρ-
τίδα είς όφελος των Λευκών.

Πώς πρέπει νά παίξουν τά Λευκά ;

*Αρ. 687. Λευκά (13) : Ργ1. Βθ7.
Πδ1. θ1. Αγ4. Ιδ5. θ4. Σα2. β2. ε3.
ζ2. η2. η5.

Μαύρα (12) : Ρζ8. Βγ6. Πα8. ε8.

Αγ8. η7. Ιδ7. Σα5. δ4. δ6. ζ7. η6.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν σε
τέσσερες κινήσεις.

Ποία είναι ή σωστή συνέχεια ;
*Αρ. 688. Λευκά (13) : Ρη1. Βγ2.
Πγ1. δ1. Αζ5. Ιε5. ζ4. Σα2. β2. ε3.
ζ2. η2. θ2.

Μαύρα (14) : Ρη8. Βδ8. Πγ8. ζ8.
Αβ7. ε7. Ιδ7. Σα5. β6. δ4. δ5. ζ7.
η7. θ6.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν
μέσα σε... έξη κινήσεις !

Ποίος βλέπει τό πώς ;
*Αρ. 689. Λευκά (15) : Ρε1. Βθ5.
Πα1. θ1. Αβ3. γ1. Ιδ5. η5. Σα2. β2.
γ2. δ3. ζ2. η2. θ4.

Μαύρα (16) : Ρη8. Βδ8. Πα8. ζ8.
Αγ8. ε7. Ιγ6. ζ6. Σα7. β7. γ7. δ7.
ε5. ζ7. η7. θ6.

Είναί ή σειρά των Λευκών νά παί-
ξουν.

Μία και μόνη κίνησις των Λευκών
κρίνει την έκβασιν της παρτίδας.

Ποία είναι ή κίνησις αυτή με την
όποیان κερδίζουν τά Λευκά ;

*Αρ. 690. Λευκά (14) : Ρθ1. Βγ2.
Πα1. ζ1. Αε2. ε3. Ιη1. Σα3. β4. γ5.
δ4. ζ2. η2. θ3.

Μαύρα (14) : Ρη8. Βθ6. Πα8. ζ8.
Αγ7. δ7. Ιε4. Σα6. β7. γ6. δ5. ε6.
η7. θ7.

Τά Μαύρα παίζουν και κερδίζουν
σε έπτά τουλάχιστον κινήσεις.

*Αρ. 691. Λευκά (11) : Ρη1. Βε2.
Πδ1. Αγ2. ζ4. Ιε5. Σα2. γ4. ζ2. η2. θ2.
Μαύρα (13) : Ρζ8. Ββ2. Πα8. θ8.
Αε7. ε8. Ιζ6. Σα5. β7. δ4. ε6. ζ7. θ6.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά
των Λευκών νά παίξουν.

Και έδω μία και μόνη κίνησις κρίνει
την τύχη της παρτίδας.

Ποία κίνησις χαρίζει την νίκην είς
τά Λευκά ;

Τά προβλήματα πού έχουν για
κλειδί μία πολύ παραπλανητική κί-

νησι ένθουσιάζουν πάντοτε τούς φί-
λους τού καλλιτεχνικού σκακιού.

Τέσσερα έκλεκτά προβλήματα με
θεαματικά κλειδιά και ώραιότατες βα-
ριάντες παραθέτομεν κατωτέρω διά
τούς φίλους των προβλημάτων.

*Αρ. 692. Ε. ΚΑΗΑΝΕ.

Λευκά (6) : Ργ2. Βθ4. Πδ1. Αβ1.
Ια6. δ8.

Μαύρα (1) : Ρε5.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

*Αρ. 693. CRISTOFANINI.

Λευκά (9) : Ρθ2. Βη1. Πδ7. ε3.
Αδ6. Ιγ2. δ8. Σγ7. ε7.

Μαύρα (11) : Ρδ5. Βα5. Πζ4. θ5.
Αγ3. ε4. Ιδ4. Σβ4. γ4. ζ3. θ3.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

*Αρ. 694. J. HARTONG.

Λευκά (12) : Ρα1. Βδ5. Πβ3. Αδ2.
ζ3. Ιδ1. Σγ4. δ4. ε6. ζ5. η2. θ3.

Μαύρα (8) : Ρη3. Ββ8. Αε4. θ2.
Σα7. ε7. ζ6. θ4.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

*Αρ. 695. W. EICHE.

Λευκά (8) : Ρβ3. Βε3. Πγ8. Αη1.
Σγ2. δ5. ζ4. ζ5.

Μαύρα (8) : Ρδ6. Αε8. Ια6. ζ7.

Σβ4. β5. δ7. η2.

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ
σε δύο κινήσεις.

ΦΙΝΑΛΕ

(Ο. ΝΤΟΤΡΑΣ)

Λευκά (3) : Ργ7. Πη7. Σζ6.

Μαύρα (7) : Ρα8. Αγ4. Ια1. θ4.

Σγ3. δ7. ε2.

Είς αυτήν την θέσιν κερδίζουν τά
Λευκά.

Είναί ή σειρά των Λευκών νά παί-
ξουν.

*Ιδού με ποίον τρόπον κερδίζει έδω
ό Πύργος έναντι υπερέρων δυνάμεων.

1) ζ7 ! Α x ζ7. 2) Πη4 ! Αβ3. 3)
Πη1 ! Ιγ2. 4) Πη5. δ5. 5) Ρβ6 ! δ4.

Αθ5. 6) Πε7. Ρβ8. 7) Πη7 και τά Λευκά
κερδίζουν. Οί διάφορες κινήσεις τού

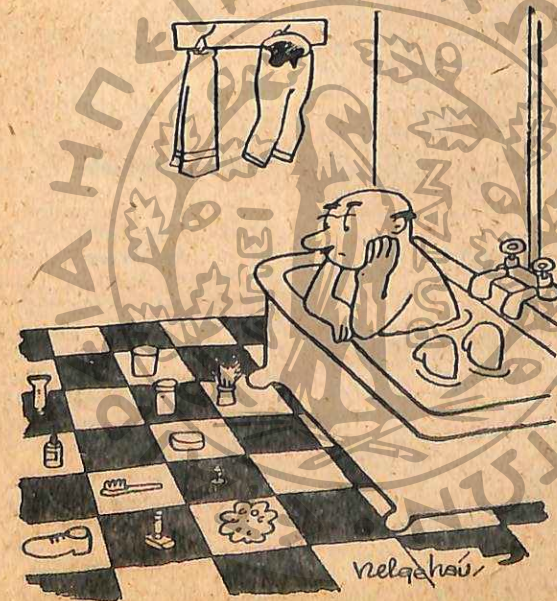
Πύργου με την έκαστοτε άπειλήν ένός
μάτ δίδουν ιδιαιτέραν γοητείαν είς την

ώραίαν αυτήν σύνθεσιν τού Τσεχσλο-
βάκου συνθέτου Ντούρας πού άπέ-

θανεν έσχάτως.

Ι. Χ.

(Λύσεις στή σελίδα 128)





Γράμματα

των αναγνωστών μας

TA NEA BIBLIA

Ἀγαπήτῃ Ἐκλογῇ.

Ἡ καινούργια σου στήλη «Τὰ νέα βιβλία» δείχνει πὼς ποτὲ δὲν ξεχνᾷς αὐτὰ πού σοῦ ζητοῦν οἱ φίλοι σου. Ἀργεῖς μὲν κάπως, ἀλλὰ στὸ τέλος μᾶς προσφέρεις αὐτὸ πού σοῦ ζητᾷμε. Θέλουμε πῶς πολλὰ βιβλία νὰ ἀναφέρῃς στὴ στήλη αὐτή, ἰδίως γιὰ μᾶς τοὺς ἐπαρχιώτες, πού δὲν ἔχουμε μπροστά μας τίς πλούσιες βιβλίους τῶν ἀθηναϊκῶν βιβλιοπωλείων. Θέλουμε περισσότερα φιλολογικὰ βιβλία καὶ μάλιστα τὰ πῶς καλά, ὥστε ἀγοράζοντάς τα νὰ δίνουμε τὰ λεπτά μας γιὰ κάτι καλὸ.

Μάνης Καλογεράς

Ἡ στήλη αὐτή, ὅπως ἄλλωστε τὸ γράψαμε, ἐρχεται νὰ ἱκανοποιήσῃ παλιὰ καὶ ἐπιμονὴ ἐπιθυμία τῶν φίλων τῆς «Ἐκλογῆς». Ἡ ἐποχὴ δὲν εὐνοεῖ ἰδιαίτερα τὴ στήλη, γιατί οἱ ἐκδοτικοὶ οἴκοι ἀσχολοῦνται κυρίως μὲ τὴν ἐκδοσὶ τῶν σχολικῶν βιβλίων πού ἔχουν τὴν μεγαλύτερη κίνησι. Ὅσο ὅμως ἡ κίνησι τῶν ἐξωσχολικῶν βιβλίων μεγαλώνει, ἡ στήλη αὐτή θὰ πλουτίζεται καὶ ἔτσι θὰ γίνεται πῶς ἀπαραίτητῃ στοὺς ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΤΕΛΙΣΤΑΣ

Ἀνακοίνωσις

Τὸ Ὑπουργεῖον Συγκοινωνιῶν μᾶς γνωστοποίησε τὴν ἵδρυσιν Φιλοτελικῆς Τμηματός, ἔργο τοῦ ὁποῦ θὰ εἶναι ἡ διάδοσις τοῦ ἑλληνικοῦ φιλοτελισμοῦ στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικόν. Στὸ τμῆμα αὐτὸ μποροῦν νὰ ἀποτείνωνται ὅσοι θέλουν νὰ δώσουν ἢ νὰ πάρουν πληροφορίες σχετικὰ μὲ τὰ ἑλληνικὰ γραμματόσημα. Ἡ διεύθυνσις εἶναι ἡ ἐξῆς : Γεν. Διευθ. Ταχυδρομείων, Διευθύνσεις Ταχ. Ἐκμεταλλεύσεως, Τμῆμα Φιλοτελικόν.

Ζητῶ ἀλληλογραφία

Μὲ νέους καὶ νέες πού ἐνδιαφέροντο γιὰ λογοτεχνία καὶ ποίησι.

Σμηνίτης
Πέτρος Μπαρκαίτης
124 Π.Β.Ε./Μ. Ε.Π.
Σ.Τ.Γ. 927

Μὲ νέους καὶ νέες φιλότεχνους καὶ φίλους τῶν ἐκδρομῶν.

Ἑλλή Ζωή
Μπουμπουλίνας 4
Πειραιεύς

Μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον στὴν ἑλληνικὴ ἢ γαλλικὴ.

Ἰταξίωματικός
Γραντζίδης Λάμπης
Κ.Ε.Ν. Κορίνθου - Ὁδοντιατρεῖον
Σ.Τ.Γ. 909

Μὲ νέους καὶ νέες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα.

Petmesas Kyriakos
Furth 1 Bay
Offstr. 23
Deutschland

Ἀλληλογραφία ἀναγνωστῶν

Λεωνίδα Ἀρβανιτάκη : Τὸ γράμμα σας ἔχει χιούμορ καὶ κατὰ 50 % δικηο. Γιὰ τὸ λάθος φταίει ἀπόλυτα ἡ γρίπη πού ἀπὸ τὸ ὑπεύθυνον προσωπικὸ δὲν εἶχε ἀφήσει κανένα στὸ πόδι. Τὸ ὅτι βγῆκε (μόνη της) τὸ δείχνει καὶ τὸ λάθος πού ἔγινε μὲ τὰ δύο ἀστεῖα πού φαίνεται... ἄρσαν ἰδιαίτερα στοὺς τυπογράφους καὶ τὰ ἔβαλαν δύο φορές !

Ἐμμ. Μπάκη : Τὸ ἄρθρο εἶναι παρμένο ἀπὸ τὴν Constellation, ἀπὸ τὴν ὁποία μπορεῖτε νὰ ζητήσετε τὴ διεύθυνσιν τοῦ Lubin.

Γ. Πρίνο : Ἡ διεύθυνσις τοῦ «Ὀτζί» εἶναι ἡ ἐξῆς : Piazza C. Erba 6, Milano.

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ. 2) ΛΑΣΠΩΔΕΣ - ΙΣΟ. 3) ΜΕ - ΩΜΟ - ΙΑ - ΗΜ (Ἰταμοί). 4) ΥΠΟΒΑΘΡΑ - ΧΟΜ (Μπόμπ). 5) ΣΑ - Ο «ΣΗΜ». - ΑΚΑ. 6) ΛΑΔΙ - Ο «ΘΡΑΞ». 7) ΝΕΦΕΛΑΣ - ΕΠΤΑ. 8) ΙΣΑΙ - ΝΑΥΛΟΥΣ. 9) ΙΣΤ' - ΑΥ 10) ΑΡ - ΟΡΓΑΣΜΟΣ. 11) ΑΝΩΝΥΜΟΥΣ - ΟΧΙ. 12) ΠΑΝΑΡ - ΣΚΑΓΙΑ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΕΛΕΥΣΙΝΙΑ - ΑΠ'. 2) ΛΑΜΠΑΔΕΣ - ΑΝΑ. 3) ΕΣ - ΑΦΑΙΡΩΝ. 4) ΥΠΟΒΟΛΕΙΣ - ΝΑ. 5) ΘΩΜΑΣ - ΤΟΥΡ. 6) ΕΔΩΘΗΣΑΝ - ΡΜ (Ρώμη). 7) ΡΕ - ΡΜ - ΣΑΡΓΟΣ. 8) ΙΣΙΑ - ΑΥΚ. 9) ΘΑΛΑΣΣΑ. 10) ΣΙ - ΧΑΡΤΟΥΜ. 11) ΥΠΑΚΟΗΣ - ΟΧΙ. 12) Ο «ΜΠΑΞΕΣ» - ΣΙΑ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ;» ἀπὸ σελίδα 94.

1) ΕΞΟΡΜΗΣΙΣ = 39. 2) ΕΜΨΥΧΩΣΙΣ = 41. 3) ΕΡΥΘΡΑΙΟΣ = 38. 4) ΑΖΩΤΟΥΧΟΣ = 41. 5) ΑΘΩΩΤΙΚΟΣ = 39. 6) ΖΩΠΥΡΗΣΙΣ = 45. Σύνολον = 243 βαθμοί.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ ;» ἀπὸ σελίδα 84.

1) ΑΛΛΗΛΟΥΪΑ : Α. Ἑβραϊκὴ φράσις τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῶν Ὑμνων, πού σημαίνει ὑμνεῖτε τὸν Θεό.

2) ΑΠΟΣΥΝΑΓΩΓΟΣ : Γ. Ἀρχικά, ἐστὶν αὐτὸς πού ἔχει διαχθῆ ἀπὸ ἑβραϊκὴ συναγωγὴ. Γενικά, κάποιος πού εἶναι ἀνεπιθύμητος γιὰ τίς πράξεις του σὲ κάποια ὁμάδα, ὁ ἀποδιοπομπαῖος.

3) ΑΤΛΑΣ : Γ. Ἀπὸ τὸν μυθικὸ ἥρωα πού, κατὰ τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνες, σήκωνε τὴ Γῆ στοὺς ὤμους

του, κατάντησε νὰ σημαίνει συλλογὴ χαρτῶν δεμένων σὲ τόμο : γεωγραφικὸς ἀτλας τῆς Εὐρώπης - τῆς Ἑλλάδος.

4) ΔΑΛΑΪ-ΛΑΜΑΣ : Β. Ἀπὸ τὰ μογγολικὰ δαλαϊ (= ὕψιστος) καὶ λάμα (= παπᾶς), σημαίνει στοὺς Μογγόλους καὶ Θιβετανούς τὸν ἀρχιερέα. Μεταφ. : τὸν ἀνώτατο ρυθμιστὴ κάποιων ἐνεργειῶν καὶ ἀρμοδιοτήτων : ὁ δαλαϊλάμας τῆς μόδας...

5) ΕΞΑΡΣΙ : Α. Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐξάίρω (= ἀνυψώνω), ἀνύψωσι, ἐξύψωσι. Μεταφ. : ἐμίλησε μὲ πολλὴν ἐξαρσι (ὥστε νὰ ἀνυψώσῃ ψυχικά τοὺς ἀκροατές).

6) ΕΥΩΧΙΑ : Β. Ἀπὸ τὸ ρ. εὐωχοῦμαι (= τρώω καὶ πίνω), συμπόσιο, φαγοτόπι, γλέντι.

7) ΙΜΑΜΗΣ : Γ. Ἀπὸ τὸ ἀραβ. ἰμάμ (= ἀρχηγός) σημαίνει τὸ χότζα καὶ ἀνώτερο ἀξιωματοῦχο τῶν Μουσουλμάνων.

8) ΚΑΡΩΤΙΣ : Α. Καθεμιὰ ἀπὸ τίς δύο ἀρτηρίες πού φέρνουν τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν καρδιὰ στὸν ἐγκέφαλο : Ἡ ὑποκρόνησιν ἀποκόψας τὴν καρωτίδα.

9) ΚΟΜΠΟΡΡΗΜΟΣΥΝΗ : Α. Τὸ νὰ μιλάς μὲ παχειὰ λόγια γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου, περιαυτολογία. (Ἀπὸ τὰ οὐς. κόμπος = ὑπερηφάνεια καὶ ρῆμα = λόγος).

10) ΜΑΜΜΟΘΡΕΠΤΟΣ : Γ. Ἐκεῖνος πού ἀνατρέφεται ἀπὸ τὴ μάμη (= γιαγιά) του μὲ χάδια, καλομαθημένος καὶ φιλάσθενος.

11) ΜΕΤΑΡΣΙΩΣΙ : Β. Ἡ ἐνέργεια τοῦ μεταρσιῶ (= σηκώνω ψηλὰ - ἀπὸ τὸ μεταρσιος = μετέωρος τοῦ μεταίρω). Μεταφ. ψυχικὴ ἀνύψωσι : ἡ ἐκτέλεσις τῆς συμφωνίας τοῦ Μπετόβεν ἦταν μιὰ μεταρσιώσι.

12) ΜΠΡΑΒΟΣ : Α. Ἰταλικὴ λέξις πού σημαίνει τὸν παλληκαρᾶ, τὸ σωματοφύλακα, ἀρχικά, καὶ ὕστερα τὸ βορβοροποιὸ πού ἐνεργεῖ γιὰ λογαρια-

σμοῦ ἄλλου: κομματικοὶ μπράβοι (βουλευτοῦ) κλπ.

13) ΣΕΜΝΟΤΥΦΙΑ : Γ. Ἐπίδειξις ὑπερβολικῆς, προσποιητῆς σεμνότητος. (Τὸ δεύτερο συνθετικὸ ἀπὸ τὸ τῦφος = ματαιοδοξία).

14) ΦΑΝΤΑΣΙΟΠΛΗΚΤΟΣ : Α. Ἐκεῖνος ποὺ πλήσσεται (= χτυπιέται), παρασύρεται ἀπὸ φανταστικὰς σκέψεις γιὰ γεγονότα, ἐπικρεμάμενους κινδύνους κλπ.

« ΣΚΑΚΙ » ἀπὸ σελίδα 124.

Ἄρ. 685. 1) Π85 !!

Ἄρ. 686. 1) Β88+ ! Ρ × Β. 2) Αη5+ μὲ ἀκόλουθον μάτ.

Ἄρ. 687. 1) Ι × η6+ ! ζ × η6. 2) Βη8+, Ρ × Β. 3) Ιε7+, Ρζ8. 4) Ι × η6+ μάτ.

Ἄρ. 688. 1) Αθ7+, Ρθ8. 2) Ι × ζ7+, Π × ζ7. 3) Ιη6+, Ρ × θ7. 4) Ιζ8+, Ρη8. 5) Βθ7+, Ρ × ζ8. 6) Βθ8+ μάτ.

Ἄρ. 689. 1) Βη6 ! Ἐάν 1)... ζ × η6. 2) Ι × ε7+, Ρθ8. 3) Ι × η6+ μάτ.

Ἄρ. 690. 1)... Β × ε3 ! 2) ζ × ε3, Ιη3+. 3) Ρθ2, Ι × ζ1+. 4) Ρθ1, Ιη3+. 5) Ρθ2, Ιε4+. 6) η3 (ἄλλως μάτ) Πζ2+. 7) Ρθ1, Ι × η3+ μάτ.

Ἄρ. 691. 1) Αθ7 ! διότι ἡ ἀπειλή 2) Α × θ6+ μαστίζει τὴν Βασίλισσαν.

Ἄρ. 692. 1) Ρδε ! Ἐξανγκασμὸς κινήσεως !

Ἄρ. 693. 1) Πε2 ! Μὲ τὴν ἀπειλὴν : 2) Ιε3+ μάτ μὲ ὑπέροχες βαριάντες.

Ἄρ. 694. 1) Βα8 !! Ἀπειλὴ Β × Β+ μάτ. Ἡ μεγάλη παραπλάνησις 1) Β88 ; προσκρούει μόνον στὴ μοναδικῇ ἀμυνᾷ 1) Α × ζ3 ! μὲ ὑπέροχες βαριάντες !

Ἄρ. 695. 1) Π88 !! Ἐπίσης ωραίότατο κλειδί. Οὐδεμία ἀπειλή. Ἐξανγκασμός. Ωραιότατες βαριάντες : 1)... Ρ × δ5, Βε6+ μάτ !



Ἐνυκλοφόρησαν

ΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΗΡ. & Ρ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗ

Τὸ περιοδικὸ μὲ τὰ ἐκλεκτότερα κείμενα καὶ τὴν πλέον
ἀνεξάρτητον καὶ ἀδέσμευτον κριτικὴν στάσιν.

Κάτι πράγματι διαφορετικὸ !

Μονοτυπικὴ ἐκτύπωσις : Ἑλληνικῆς Ἐκδοτικῆς Ἑταιρείας Α. Ε.

Ἐκμετάλλευσις : Ἀλεξ. Φιλοπούλου.